

Printed by Ramchandra Yesu Shedge, at the 'Niraya sagar'
Press, 23, Kolbhat Lane, Bombay.

Published by Vallabhdas Tribhuvandas Gandhi, Secretary,
Jain Atmananda Sabha, Bhavnagara.

॥ अहम् ॥

किञ्चित्प्रस्ताविकनिवेदनम् ।

इह हि जगज्जन्तुनिष्कारणबन्धूनां परमपवित्रचरितां तीर्थकृतां विधिपूर्वकवन्दनविधानं विदधाति स्वर्गापवर्गादिमुखसंपन्नं हरति चानेकभवसम्भितदुष्कर्मकदम्बकमिति समवधार्य परमकारुणिकप्रेतोभिरवगतविशुद्धसिद्धान्तसारैः भीमज्जान्तिसूरिभिश्चतुर्विधभीसहस्रस्य परोपकृतये जिनागम-आवश्यकनियुक्ति-विशेषावश्यक-पञ्चाशकाद्यनेकचिरमप्रकरणग्रन्थेभ्यः समुद्गत्य चैत्यवन्दनविधिवोधवन्पुरं पूजाविधिप्रमुखानेकविचारसारकलितं प्रमाणभूतागमप्रमाणेन निराकृतानेकमन्देहं चैत्यवन्दनसूत्रव्याख्याप्रधानं चैत्यवन्दनमहाभाष्यनामा ग्रन्थः सङ्कलितः ।

यद्यपि ग्रन्थस्यास्य ग्रान्तवर्तिना—“इति भीशान्त्याचार्यविरचितं चैत्यवन्दनमहाभाष्यं सम्पूर्णम् ।” इत्यनेनोद्देशेन भीशान्त्याचार्या ग्रन्थस्यास्य सहृद्दीतार इति प्रकटमेवावसीयते, तथापीह जिनमतवर्तिष्वनेकेषु गच्छे-पु—उत्तराध्ययनवृद्धवृत्तेः कर्ता क्षिरापद्रुगच्छीयचारिबैतालभीशान्तिसूरिः १ तिलकमञ्जरीकपाटिप्पनकस्य रचयिता पूर्णतद्गगच्छीयभीशान्तिसूरिः २ धार्तिकवृत्तेर्विधायकश्चन्द्रकुम्भीयभीषर्द्धमानसूरिशिष्यभीशान्तिसूरिः ३ धर्म-रत्नप्रकरणस्योपशृत्ति-वृहद्गुपुध्वीचन्द्रचरित्राणां विरचयिता चन्द्रकुलन-भश्चन्द्रभीनेमिचन्द्रसूरिशिष्यभीशान्तिसूरिः ४ भक्तमरस्तोत्रवृत्तेः प्रणेता रज्जिहृगच्छीयभीशान्तिसूरिः ५ प्रमाणप्रमेयकलिकावृत्तेर्निर्माता भीशा-न्तिसूरिः ६ जीयविचारप्रकरणस्य विधाता भीशान्तिसूरिः ७ पदरत्न-गद्यस-गृन्दायनकाव्यादिवृत्तीनां रचयिता भीशान्तिसूरिः ८ बृहन्नान्तेः रचयिता भीशान्तिसूरिः ९ वर्षपञ्चाशिकायाः (अभिषेकविधेः) प्रणेता भीशान्तिसूरिः १० पिण्डैषणाशतकस्य रचयिता भीशान्तिसूरिः ११

१ एते भीशान्तिसूरयः पिण्डवच्छत्रवर्तका मधेगुरिति संभाव्ये ।

इत्येते ग्रन्थकर्तृत्वेन सुविदिता अभूवन् परमेतेषां मध्यात्कनमा अस्य प्रस्तुतग्रन्थस्य सङ्गृहीतारः श्रीशान्ताचार्याः संमवेयुः? कदा कतमं च महीमण्डलं मण्डयामासुः? इत्येतद्विषया जिज्ञासा तु—“श्रीशान्ताचार्य-
विरचितं चैत्यवन्दनमहामाध्यम् ।” इत्येतन्मात्रोल्लेखदर्शनेन तथाविधस्य-
गच्छगुरुपरम्पराद्युपलम्भाभावेन च न परिज्ञाम्यति ।

अस्य ग्रन्थस्य प्रेपकोपिपरिशोधन—त्रिशतगाथापर्यन्तच्छायाविधान—
संपूर्णग्रन्थमुक्ताबल्लोकनादिकार्यं मुनिश्रीचतुरविजयादिना कृतम् । अवशि-
ष्टाया दशोत्तरपदशतगाथायाश्छायासम्पादनं समग्रग्रन्थस्योपरि उपयोगिदि-
प्पननिवेशनं च चैतनप्रदानेन पण्डितश्रीवेचरदासपार्थात्कारितम् ।

अस्य ग्रन्थस्य विषयविवेचनं तु गाथोपरि यथास्थानं सम्यक्प्रकारेण
पण्डितश्रीवेचरदासेन निवेशितं तत्र पृथगकारि ।

अस्य संशोधनसमये गवेषणपरेणापि द्वे एव पुस्तके समुपलब्धे । तत्र
प्रथमं श्रीअणहिल्लपुरपत्तनश्रीसङ्घचित्कोशीयं प्राचीनं नात्यशुद्धम् । द्वितीयं
पुनः प्रवर्तकश्रीमत्कान्तिविजयकृतसङ्घहपुस्तककोशीयं चिरत्नं शुद्धम् ।
इत्येते द्वे पुस्तके समबलम्वय संशोधितेऽप्यत्र निघन्चे यत्र कचनाशुद्धि-
रवशिष्टा भवेत्तत्र संशोध्य वाचनीयं धीधनैरिति प्रार्थयते—

भावनगरस्या श्रीजैन-आत्मानन्द-संसत् ।

॥ अहम् ॥

न्यायाम्भोनिधिधीविजयानन्दसूरिपादपदभ्यो नमः ।

सिरिसंतिस्त्रिविरइअं

चेइयवंदणमहाभासं ।

पणमह पणमंतसुरा-ऽसुरिंदमणिमउडयद्वपयपीठं । चपमः

सिप्प-कला-ऽऽगम-सिवमगदेमयं जिणवरं उसहं ॥ १ ॥

प्रणमत प्रणमत्सुरा-ऽसुरेन्द्रमणिमुट्टपृष्ठपदपीठम् ।

गिल्प-कला-ऽऽगम-सिवमार्गदेराकं जिनवरमृषभम् ॥ १ ॥

संगमयामरगयऽमाणमाणमायंगमदणमयंदं । वीर

पणमह वीरं तित्थस्स नायगं वट्टमाणस्स ॥ २ ॥

सगमयाऽमरगताऽमानमानमातद्भमर्दनमृगेन्द्रम् ।

प्रणमत वीरं तीर्थस्स नायकं वसंमानस्स ॥ २ ॥

संसारगहिरसायरपडंतजंतुण तारणप्पवणे । तीर्थहृताः

तीयाऽऽगय-संते, वंदे सबे वि तित्थयरे ॥ ३ ॥

संसारगभीरसागरपतञ्जन्तूनां तारणप्रवणान् ।

अतीता-ऽजागत-सतो वन्दे सर्वानपि तीर्थकरान् ॥ ३ ॥

जम्मुहमहद्दहाओ, दुवालसंगी महानई वूढा । यणधराः

ते गणहरकुलगिरिणो, सबे वंदामि भावेण ॥ ४ ॥

यन्मुरमहाद्रहाहादशात्री महानदी ब्यूढा ।

तान गणधरकुलगिरिण सदान् वन्दे भावेन ॥ ४ ॥

नमिउण ममणमंधं, मंथायार ममामओ वुच्छं । ग्रन्थान्निधेय

चेइयवंदणविमय, मुत्तायरणाऽणुमारणं ॥ ५ ॥ सपथ

नत्वा भमणसङ्गं सङ्गाचारं नमामतो वन्दये ।

पेलवन्दनविषय सूत्राऽऽचरणानुसारेण ॥ ५ ॥

संचो महाशुभावो, अमरिंद-परिंदवंदिओ एसो ।
 तित्ययरेहि वि नियमा, पणमिज्जइ देसणारंभे ॥६॥
 सहो महाशुभावोऽमरेन्द्र-नरेन्द्रवन्दित एषः ।
 तीर्थकरैरपि नियमात्प्रणम्यते देशनारंभे ॥ ६ ॥

वाचकसत्त्वम् ता एयसमायारो, कित्तिजंतो वि कुणइ कट्टाणं ।
 पोसेइ पुञ्चमउलं, धायगगंघे जओ मणियं ॥ ७ ॥
 तन एतत्समाचारः कीर्त्यमानोऽपि करोति कल्याणम् ।
 पोषयति पुण्यमतुलं वाचकप्रत्ये यतो भणितम् ॥ ७ ॥
 जे तिरैयपरपणीया, भावा तयणंतरेहि परिकहिआ ।
 बहुमो वि तेमि परिकित्तेण पुअं लइइ पुट्ठिं ॥८॥
 ये तीर्थकरवणीता भावान्जननरैः परिकथिताः ।
 बहुशोऽपि तेषां परिकीर्तनेन पुण्यं लभते पुष्टिम् ॥ ८ ॥

प्रत्यक्षम् अइगस्यमत्तिबहुमाणचोइओ मंदबुद्धिबोहरयं ।
 सुरिपरंपरपत्तं, कित्तेमि अहं पि तं तचो ॥ ९ ॥
 अत्रिगुरुमत्तिबहुमाणचोरिनो मन्दबुद्धिरोपाधेम ।
 मूर्तिप्रगल्भप्राप्तं कीर्तयाम्यहमपि तं ततः ॥ ९ ॥

वन्दनाच्छम् अदिगारिणा उ काले, कायवा वंदणा जिणार्दणं ।
 दंसणमुद्धिनिमिअं, कम्मरायमिच्छमाणेण ॥ १० ॥
 अधिष्ठात्रिणा तु काले कलेय्या वन्दना जिनादीनाम् ।
 वसोणमुद्धिनिमिअं कर्मत्रयमिच्छता ॥ १० ॥

अधिकारी मंपेणयरो जीरो, अदिगारि वंदनार्हं वनेयं ।
 कालो य तिमि मंत्रा, मामनेजेन्य रिसेओ ॥ ११ ॥

१. वाचकसत्त्वम् अहं तत्समाचारः कीर्त्यमानोऽपि करोति कल्याणम् ।
 २. वाचकसत्त्वम् अहं तत्समाचारः कीर्त्यमानोऽपि करोति कल्याणम् ।
 ३. वाचकसत्त्वम् अहं तत्समाचारः कीर्त्यमानोऽपि करोति कल्याणम् ।
 ४. वाचकसत्त्वम् अहं तत्समाचारः कीर्त्यमानोऽपि करोति कल्याणम् ।
 ५. वाचकसत्त्वम् अहं तत्समाचारः कीर्त्यमानोऽपि करोति कल्याणम् ।
 ६. वाचकसत्त्वम् अहं तत्समाचारः कीर्त्यमानोऽपि करोति कल्याणम् ।
 ७. वाचकसत्त्वम् अहं तत्समाचारः कीर्त्यमानोऽपि करोति कल्याणम् ।
 ८. वाचकसत्त्वम् अहं तत्समाचारः कीर्त्यमानोऽपि करोति कल्याणम् ।
 ९. वाचकसत्त्वम् अहं तत्समाचारः कीर्त्यमानोऽपि करोति कल्याणम् ।
 १०. वाचकसत्त्वम् अहं तत्समाचारः कीर्त्यमानोऽपि करोति कल्याणम् ।
 ११. वाचकसत्त्वम् अहं तत्समाचारः कीर्त्यमानोऽपि करोति कल्याणम् ।

सहैकतरो जीवोऽधिकारी वन्दनायां सत्त्वेन ।

कालञ्च तिम्रः सन्ध्याः मामान्येनात्र विशेषः ॥ ११ ॥

भावजिणप्पमुहाणं, सवेसिं चेव वंदणा जइ वि । चैत्यवन्दनार्थः

जिणचेइयाण पुरओ, कीरइ चिइवंदणा तेण ॥ १२ ॥

भावजिनप्रमुखाणां सर्वेषां चैव वन्दना यद्यपि ।

जिनचैत्यानां पुरतः क्रियते चैत्यवन्दना तेन ॥ १२ ॥

जिणविंयाभावे पुण, ठवणा गुरुसखिया वि कीरंती ।

चिइवंदण चिय इमा, नायवा निउणबुद्धीहिं ॥ १३ ॥

जिनविम्ब्याभावे पुनः स्थापना गुरुमाश्लिष्यपि क्रियमाणा ।

चैत्यवन्दना खल्विमा स्नातव्या निपुणबुद्धिभिः ॥ १३ ॥

अहया जत्थ वि तत्थ वि, पुरओ परिकप्पिउण जिणविंयं ।

कीरइ बुहेहिं एसा, नेया चिइवंदणा तम्हा ॥ १४ ॥

अथवा यत्रापि तत्रापि पुरतः परिकल्प्य जिनविम्बम् ।

क्रियते बुधैरेषा श्रेया चैत्यवन्दना तस्मान् ॥ १४ ॥

तीसे करणविहाणं, नज्जइ मुत्ताणुसारओ किं पि । सूत्रानुसारता,
संविम्बाऽऽच-
रणा च

संविग्गायरणाओ, किंची उभयं पि तं भणिमो ॥ १५ ॥

तस्याः करणविधानं ज्ञायते सूत्रानुसारतः किमपि ।

संविम्बाचरणानः किञ्चिदुभयमपि तद्गुणामः ॥ १५ ॥

पुच्छइ सीसो भयवं!, मुत्तोइयमेव साहिउं जुत्तं । शिव्यपृष्ठा

किं वंदणाहिगारे, आयरणा कीरइ सहाया? ॥ १६ ॥

पृच्छति जिन्यो भगवन! सूत्रोदितमेव कथयितुं युक्तम् ।

किं वन्दनाधिकारं आचरणया क्रियते महायता? ॥ १६ ॥

आयग्गिओ—

दीमट मामन्नेणं, कुत्तं मुत्तम्मि वंदणविहाणं । आचार्यप्रति-

नज्जइ आयरणाओ, विसंमकणकमो तस्म ॥ १७ ॥ वय

आचार्यः—

दृश्यते सामान्येनोक्तं सूत्रे वन्दनविधानम् ।

ज्ञायते आचरणातो विशेषकरणक्रमस्य ॥ १७ ॥

सूत्रशब्दार्थः
परंपराऽऽचर-
णाप्रामाण्यं च

सूयणमेतत् मुत्तं, आचरणाओ य गम्मइ तयत्यो ।

सीसायरियकमेण हि, नजंते सिप्पसत्याइ ॥ १८ ॥

सूचनमात्रं सूत्रमाचरणान्त्र गम्यते तदर्थः ।

शिष्याचार्यक्रमेण हि ज्ञायन्ते शिल्पशास्त्राणि ॥ १८ ॥

अन्नं च—

श्रुतगाम्भीर्यम्

अंगो-वंग-पइन्नयमेया मुअसागरो खलु अपारो ।

को तस्स मुणइ मज्झं, पुरिसो पंडिच्चमाणी वि? ॥ १९ ॥

अन्यथ—

अङ्गो-पाङ्ग-प्रकीर्णकभेदात् श्रुतसागरः खल्वपारः ।

कस्तस्य जानाति मर्थं पुरुषः पण्डितमानी अपि? ॥ १९ ॥

वन्दनायाः
सूत्रविधेयता

किंतु मुहझाणजणगं, जं कम्मखायावहं अणुद्वाणं ।

अंगसमुदे रुदे, भणियं चिय तं तओ भणियं ॥ २० ॥

किन्तु शुभध्यानजनकं यत्कर्मक्षयावहमतुष्टानम् ।

अङ्गसमुदे रौद्रे भणितं खलु तत्ततो भणितम् ॥ २० ॥

सवप्पवायमूलं, दुबालसंगं जओ समक्खायं ।

रयणायरतुल्लं खलु, ता सव्वं सुंदरं तम्मि ॥ २१ ॥

सर्वप्रवादमूलं द्वादशाङ्गं यतः समाख्यातम् ।

रत्नाकरतुल्यं खलु तस्मात्सर्वं सुन्दरं तस्मिन् ॥ २१ ॥

मूलश्रुतव्यु-
च्छेद

वोच्छिन्ने मूलमुए, विंदुपमाणम्मि संपइ घरंते ।

आचरणाओ नजइ, परमत्यो मव्वकज्जेसु ॥ २२ ॥

व्युच्छिन्ने मूलश्रुते विन्दुप्रमाणे सम्प्रति ध्रियमाणे ।

आचरणानो ज्ञायते परमार्थः सर्वकार्येषु ॥ २२ ॥

मणियं च—

पटुगुणवन्मापुपत्ता, आचरणा परइ गुणविरहे पि । आचरणाप्रामा
विगताए पि पदंवे, नञइ दिहं गुदिहीहिं ॥ २३ ॥ अचरीकारः

भक्तिं च—

बहुभुतत्रमानुप्राप्ताऽऽचरणा धियते सूत्रविरहेऽपि ।

विध्यानेऽपि मदीये ज्ञायते दृष्टं मुदष्टिभिः ॥ २३ ॥

जीवियपुबं जीवइ, जीविम्मइ जेण धम्मियज्जन्मि । जीत तप्पदार्थः

जीयं ति नेण भम्मइ, आचरणा समयकुसलेहिं ॥ २४ ॥

जीवितपूर्वं जीवति जीविप्पति येन धार्मिकजने ।

‘जी(वि)नम्’ इति नेन भण्यते आचरणा समयकुशलैः २४

तम्हा अनायमूला, हिंसारहिंया मुक्ताणज्जणी य । आचरणायाः

सुरिपरंपरपत्ता, मुच ढ पमाणमाचरणा ॥ २५ ॥ सूत्रमादयम्

तस्मादज्ञानमूला हिंसारहिता मुध्यानजननी च ।

सुरिपरम्पराप्राप्ता सूत्रमिव प्रमाणमाचरणा ॥ २५ ॥

जह एगं जिणरियं, निमि व पंच य तहा चउधीसं । त्रिनविम्बारि-

मत्तरसयं पि वेदं, कारेति विचित्तपणिहाणा ॥ २६ ॥ प्रयोजनम्

यर्थकं त्रिनविम्ब त्रीणि वा पञ्च वा तथा चतुर्विंशतिम् ।

सप्तविंशतमपि वेऽपि कारयन्ति विचित्रप्रणिधानान्(ताः) ॥

जिणरिद्धिदंमणर्थं, एगं कारेइ कोइ भत्तिनुओ ।

पायडियपाडिहेरं, देवागमसोहियं येव ॥ २७ ॥

त्रिनर्द्धिदर्शनार्थमेकं कारयन्ति कोऽपि भक्तियुतः ।

प्रवर्तितप्रातिपत्यं देवागमसोभितं येव ॥ २७ ॥

दंमण-जाण-चरित्ता-ऽऽज्जाहणकअं जिणत्तिअं कोइ ।

परमाऽनमोवार, उज्जमिय कोइ पंच जिणे ॥ २८ ॥

दर्शनं ज्ञानं चारित्याऽऽज्जाहणसार्थं त्रिनर्द्धि कोऽपि ।

परमापरमाव्ययसामित कोऽपि पञ्च विज्ञान ॥ २८ ॥

आचार्यः—

दृश्यते सामान्येनोक्तं मूत्रे वन्दनविधानम् ।

ज्ञायते आचरणातो विशेषकरणक्रमस्तस्य ॥ १७ ॥

सूत्रशब्दार्थः
परंपराऽऽचर-
णाश्रमाप्यं च

सूयणमेत्तं मुत्तं, आचरणाओ य गम्मइ तयत्यो ।

सीसायरियकमेण हि, नजंते सिप्पसत्थाइं ॥ १८ ॥

सूचनमात्रं सूत्रमाचरणातश्च गम्यते तदर्थः ।

शिष्याचार्यक्रमेण हि ज्ञायन्ते शिल्पशास्त्राणि ॥ १८ ॥

अन्नं च—

श्रुतगान्धीयंम्

अंगो-वंग-पइन्नयमेया सुअसागरो खलु अपारो ।

को तस्स मुणइ मज्झं, पुरिसो पंडिच्चमाणी वि? ॥१९॥

अन्यच्च—

अङ्गो-पाङ्ग-प्रकीर्णकभेदात् श्रुतसागरः खल्वपारः ।
कस्तस्य जानाति मध्यं पुरुषः पण्डितमानी अपि? ॥१९॥

वन्दनायाः
सूत्रविधेयता

किंतु सुहृद्भाषणजनगं, जं कम्मखयावहं अणुट्ठाणं ।
अंगसमुदे रुदे, भणियं चिय तं तओ भणियं ॥२०॥

किन्तु शुभध्यानजनकं यत्कर्मक्षयावहमनुष्ठानम् ।

अङ्गसमुद्रे रौद्रे भणितं खलु तत्तवो भणितम् ॥ २० ॥

सबप्पवायमूलं, दुवालसंगं जओ समक्खायं ।

रयणायरतुल्लं खलु, ता सबं सुंदरं तम्मि ॥ २१ ॥

सर्वप्रवादमूलं द्वादशाङ्गं यतः ममाख्यातम् ।

रत्नाकरतुल्यं खलु तस्मात्सर्वं सुन्दरं तस्मिन् ॥ २१ ॥

मूलश्रुतपु-
च्छद-

धोच्छिन्ने मूलमुए, विंदुपमाणम्मि संपइ घरंते ।

आचरणाओ नजइ, परमन्थो मव्वकजेमु ॥ २२ ॥

व्युच्छिन्ने मूलश्रुते विन्दुप्रमाणे मम्प्रति ध्रियमाणे ।

आचरणातो ज्ञायते परमार्थः सर्वकार्येषु ॥ २२ ॥

यत्तिपइहा एगा, सिचपइहा महापइहा य ।

एगं-चउर्वीस-सत्तरसयाण सा होइ अणुकमसो ॥३५॥

व्यक्तिप्रतिष्ठैका क्षेत्रप्रतिष्ठा महाप्रतिष्ठा च ।

एक-पतुर्विंशति-भ्यतिशतानां सा भवत्यनुकमशः ॥३५॥

भद्दइ तिचिहपइहाउवलक्खणमेव तत्थ तं भणियं ।

अवधारणविरहाओ, ओसरणाइपइहाओ ॥ ३६ ॥ प्रतिवचः

भण्यते त्रिविधप्रतिष्ठोपलक्षणमेव तत्र तद्भणितम् ।

अवधारणविरहाइवसरणादिप्रतिष्ठाः ॥ ३६ ॥

चोयगो—

सबमसंगयमेयं, रुढं जमणेगविंकारवणं ।

दृष्ट्वा

आमायणा महंती, जं पयडा दीसए एत्थ ॥ ३७ ॥

चोदकः—

सर्वमसंगतमेतद्भ्रष्टं यदनेकविम्बकारणम् ।

आशानना महती यत्प्रकटा दृश्यतेऽत्र ॥ ३७ ॥

विंशं महंतमेगं, सेसाणि लहूणि कारयंतेण ।

गरुयलहुत्तं तेसिं, पयडिज्जइ समगुणानं पि ॥३८॥

विम्बं महदेकं दोषाणि लहूनि कारयता ।

गुरुफलपुत्रं तेषां प्रकट्यते समगुणानामपि ॥ ३८ ॥

पूआवदंणमाई, काउणेगस्म सेमकरणम्मि ।

नायग-सेवगभावो, होइ फओ लोगनाहाणं ॥ ३९ ॥

पूजावन्दनादि कृत्वैकस्य दोषकरणे ।

नायक-सेवकभावो भवति कृतो लोकनाथानाम् ॥ ३९ ॥

१ तत्र यदुक्तं तदेवम्—“व्यवस्थायां सत्त्वेका क्षेत्रिका वाऽपरा मर्यादा च ।”
अत्र चोदकः द्वितीयवाचा, (पृ- ४१) एतदेवम् प्रकृतमन्त्राय लेख्यम् ।
२ एतद् वाच्यं चोदकादे एवम् दशार्थकं यद् अत्र तस्य तदर्थं सम्य-
ज्ज ॥ ३ ॥ कथमस्तीति तु यथा सत्त्वेनेव ॥ ४ ॥ इति तत्र दक्षिणार्थं तु
परमं महाप्रतिष्ठिति ॥ ५ ॥ अत्र चोदकः (पृ- ४२-४३ पृ- ४४)

कल्याणयतवमहवा, उज्जमियं भरहवासमावि ति ।
 बहुमाणविसेसाओ, केई कारेंति चउत्रीसं ॥ २९ ॥
 कल्याणकनपोऽयवोद्यमितं भरतवर्पमाविन इति ।
 बहुमानविशेषात्केऽपि कारयन्ति चतुर्विंशतिम् ॥ २९ ॥
 उक्तोस सत्तरिसयं, नरलोए विहरइ ति भत्तीए ।
 सत्तरिसयं पि कोइ, विंवाणं कारइ घणट्ठो ॥ ३० ॥
 उल्लुट्टं सप्ततिशतं नरलोके विहरतीति भक्त्या ।
 सप्ततिशतमपि कोऽपि विम्बानां कारयति घनाद्वयः ॥ ३० ॥

सूरिविहित-
प्रतिष्ठा

इय बहुविहविंवाइं, सूरिहिं पइट्टियाइं दीसंति ।
 भविष्याणंदकराइं, पमावगाइं पवयणस्स ॥ ३१ ॥
 इति बहुविधविम्बानि सूरिभिः प्रतिष्ठितानि दृश्यन्ते ।
 भविष्या(ध्या)नन्दकराणि प्रभावकाणि प्रवचनस्य ॥ ३१ ॥

सूत्रविहित-
जिनविम्बम्

मुत्ते पुण अट्टसयं, सामयभवणाण देवछंदेसु ।
 मुवइ जिणपडिमाणं, न निसेहो अन्नहाकरणे ॥ ३२ ॥
 सूत्रे पुनरष्टशतं शान्ततभवनानां देवच्छन्देषु ।
 श्रूयते जिनप्रतिमानां न निषेधोऽन्यथाकरणे ॥ ३२ ॥
 ता मुत्ताप्पडिसिद्धा, पवयणसोहावहा चिरपवत्ता ।
 सथा न दूसिअवा, आयरणा मुत्तिकामेहिं ॥ ३३ ॥
 तस्मात्सूत्राप्रतिपिद्धा प्रवचनशोभावहा पिरप्रवृत्ता ।
 सत्या न दूषयितव्याऽऽचरणा मुत्तिकामैः ॥ ३३ ॥

पृच्छा श्रीहरि-
भद्रसूरिप्रामा
ण्यं य

जइ एवं किं भणिया, निविहा हरिभद्रसूरिणा मुत्ते ।
 जिणविंस्स पइहा?, जं भणिओ तन्थ एमन्थो ॥ ३४ ॥
 यद्येवं किं भणिता त्रिविधा हरिभद्रमूरिणा सूत्रे ।
 जिनविम्बस्य प्रतिष्ठा? यद्गणितम्त्रैषोऽर्थः ॥ ३४ ॥

पनिषद्वा एगा, सिचपद्वा मद्रापद्वा य ।

एगै-पुडपीन-मचरमयाण सा होइ अणुकम्ममो ॥३५॥

अतिप्रतिष्ठा क्षेत्रप्रतिष्ठा महाप्रतिष्ठा च ।

एव-चतुर्दिशति-जगन्निशानां सा भवत्यनुक्रमतः ॥३५॥

भद्र निषिद्धपद्माउपलक्षणमेव तत्तु तं भणियं ।

अवधाम्निविद्वाओ, ओमरणाद्विद्वाओ ॥ ३६ ॥ प्रतिपद्यः

भण्यते त्रिविधप्रतिष्ठोपलक्षणमेव तत्र तन्मूलिनम् ।

अवधारणविरहाद्वसरणादिप्रतिष्ठाः ॥ ३६ ॥

चोयगो—

सबमसंगयभेयं, रुढं अमणैगसिचकारयणं । ४७७

आग्रायणा महंती, जं पयटा दीसए एत्थ ॥ ३७ ॥

पौद्धः—

सर्वमसंगतमेतद्भट्टं यदनेह विम्वकारणम् ।

आशासना महती यत्प्रकटा दृश्यतेऽत्र ॥ ३७ ॥

पिंनं महंतमेगं, सेमाणि लहणि क्षरयंतेण ।

गरुडलहसं तैमि, पयटिञ्जह समगुणाणं पि ॥३८॥

विन्यं महदेकः शेषाणि लघूनि कारयता ।

गुरुकल्पधृत्य तेषां प्रकटयते ममगुणानामपि ॥ ३८ ॥

प्रजाबंदणमाई, काउण्णैगस्म सेसकरणम्मि ।

नायग-सेवगभायो, द्दोद कओ लोमनाहाणं ॥ ३९ ॥

पूजावन्दनादि कृन्वकस्य दोषकरणे ।

नायकः संवत्सरावधि भवति कृतो लोकनायकानाम् ॥ ३९ ॥

॥ २२ ॥ अथ नदयम्— 'व्यवस्थास्य सन्धेः क्षेत्रास्य चाऽपरा महाह्वया च ॥'

अ० पा ३३ द्वितीयभाषा, (पृ० ४१) गनदेवाय प्राकृतभाषया निबद्धम् ।

॥ १०८ ॥ अथ । पञ्चदशः । अथ । अस्मात्पुत्रं यदा मिल तस्य तदायेति समय-

(४) अथ नान्येनैव । तदापिमेव स यमा श्लेषा । गमल्यधिकशतस्य तु

ચરમદ મદ પ્રાપ્તિ ॥ ॥ બેટક પાંદોળ (માં-૨-૩ પૃ. ૭૧)

कल्याणयतवमहवा, उज्जमियं भरहवासमात्रि ति ।
 बहुमाणविसेसाओ, वेडं कारेति चउवीसं ॥ २९ ॥
 कल्याणकनपोऽयवोद्यमिनं भरतवर्षभाविन इति ।
 बहुमानविशेषात्केऽपि कारयन्ति चतुर्विंशतिम् ॥ २९ ॥
 उक्कोस सत्तरिसयं, नरलोए विहरइ ति भत्तीए ।
 सत्तरिसयं पि कोइ, विंवाणं कारइ घण्डो ॥ ३० ॥
 उत्कृष्टं सप्ततिशतं नरलोके विहरतीति भक्त्या ।
 सप्ततिशतमपि कोऽपि विन्वानां कारयति घनाढ्यः ॥ ३० ॥
 इय बहुविहविंघाई, मूरीहिं पइट्टियाई दीसंति ।
 भविषाणंदकराई, पमावगाई पवयणस्स ॥ ३१ ॥
 इति बहुविधविन्वानि सूरिभिः प्रतिष्ठितानि दृश्यन्ते ।
 भविष्या(ध्या)नन्दकराणि प्रभावकाणि प्रवचनस्य ॥ ३१ ॥
 मुत्ते पुण अट्टसयं, सासयमवणाण देवछंदेसु ।
 मुवइ जिणपडिमाणं, न निसेहो अन्नहाकरणे ॥ ३२ ॥
 सूत्रे पुनरष्टशतं श्लाघ्यतमवतानां देवच्छन्देषु ।
 श्रूयते जिनप्रतिमानां न निषेधोऽन्ययाकरणे ॥ ३२ ॥
 ता मुत्ताऽपट्टिसिद्धा, पवयणसोहावहा चिरपवत्ता ।
 सद्या न दूसिअवा, आयरणा मुत्तिकामेहिं ॥ ३३ ॥
 तग्मात्सूत्राऽप्रतिपिद्धा प्रवचनगोभावहा चिरप्रवृत्ता ।
 सत्या न दूषयितव्याऽऽचरणा मुत्तिकामैः ॥ ३३ ॥
 अइ एवं किं भणिया, निविहा हरिभट्टमूरिणा मुत्ते ।
 जिणविंशस्म पइट्टा?, जं भणिओ तन्व एमन्थो ॥ ३४ ॥
 योयवं किं भणिता त्रिविधा हरिभट्टमूरिणा मूत्रे ।
 जिनविम्बस्य प्रतिष्ठा ? यद्भजितमन्त्रैर्योऽर्थः ॥ ३४ ॥

सूरिविहित-
प्रतिष्ठा

सूत्रविहित-
जिनविम्बम्

पृच्छा श्रीहरि-
भट्टमूरिणा
मूत्रं च

चत्तिपेइहा एगा, सिचपइहा महापइहा य ।

एगं चउवीस सत्तरसयाण मा होइ अणुकम्मसो ॥३५॥

व्यक्तिप्रतिष्ठैका क्षेत्रप्रविष्टा महाप्रविष्टा च ।

एषः पतुर्विंशति-अस्रतिशतानां सा भवत्यनुक्रमशः ॥३५॥

भस्मइ तिविहपइहाउचलवगुणमेव तत्थ तं भणियं ।

अवधारणविरहाओ, ओमरणादपदहाओ ॥ ३६ ॥ प्रनिषयः

भण्यते त्रिविधप्रतिष्ठोपलक्षणमेव सन्न तद्वृणितम् ।

अवधारणविरहाद्वसराणादिप्रतिष्ठाः ॥ ३६ ॥

घोषणो—

सद्वमसंगयमेयं, रुढं जमणेगपिबकारवणं । दृष्टा

आमायणा महंती, जं पयडा दीसण एत्थ ॥ ३७ ॥

पोद्दाः—

सर्वसंगतमेतद्भुतं यदनेकविध्यकारणम् ।

आशासना महती यत्प्रपटा दृश्यतेऽत्र ॥ ३७ ॥

विषं मर्दन्मेघं, सेमाणि लहणि कारयन्तेण ।

गरुडलङ्घनं मेमि, पयडिञ्जद् गमगुणानं पि ॥३८॥

द्विष्य महदेक दोषाणि स्तूयन्ति कारयता ।

गुरुकल्पपुत्रं तेषां प्रवक्ष्याते धर्मगुणानामपि ॥ ३८ ॥

पुत्रायंदणभार्ति, काउ.पेगस्य सेसवरणभि ।

नौयग सेयगभावो. होइ कथो लोगनादाणं ॥ ३९ ॥

पूजावन्दनादि कृत्यैश्च शेषकरणे ।

नायक-शेखरभाबो भवति कृतो लोचनाथानाम् ॥ ३६ ॥

एगम्मावग्माग, कीग्द पूआजमेमि गोतपरी ।
 एमावि महाजन्ना, लिंगित्तऽ निउगुदीहिं ॥४०॥
 एग्मावग्माग चियेने पूताजमेमो मोहनरा ।
 एताज्जि महाजन्ना लङ्गने निपुगुदिमिः ॥ ४० ॥
 एहानोदगाइमंगो, लोमविरुद्धो पग्गयं नेमि ।
 लोमोत्तममायाओ, बहु मन्निज्जं न ह्द पुदेहिं ॥४१॥
 एहानोदकादिमन्त्रो मोरुविरुद्धः पग्गयं सेगम ।
 लोहोत्तममायाओ मन्थने न सउ कुपैः ॥ ४१ ॥
 अह कोद म्मुदीण, एहवेइ एगं न मेमनिवाणि ।
 पंतिगयन्चणं पिय, मन्ने एयं महापायं ॥ ४२ ॥
 मय कोज्जि म्मुदगा सपयन्ने न शेयविम्वानि ।
 पङ्गित्तज्जननिव मन्थे एगम्मापायम् ॥ ४२ ॥
 विणिवारित्तं न मद्दा, एयं आमायणा बहुपगारा ।
 ता एगविंयकरणं, सेयं मन्नामि गुरुराह ॥ ४३ ॥
 विनिवारयित्तुं न दक्खेयमासातता बहुप्रकार ।
 तग्मादेकविम्बकरणं श्रेयो मन्थे गुरुराह ॥ ४३ ॥
 एवं जिणभवणम्मि वि, वीयं विंयं न कारियं जुत्तं ।
 तत्थ वि संभवइ जयो, पुबोइयदोसरिंछोली ॥४४॥
 एवं जिनमवनेऽपि द्वितीयं विम्बं न कारितं मुच्छम् ।
 तत्रापि संभवति यतः पूर्वोदितदोषपङ्क्तिः ॥ ४४ ॥
 भणइ परो सच्चमिणं, सम्मयमेयं पि मुद्दमवुदीणं ।
 भणइ गुरुणा सुंदरं, मुत्तविरुद्धं इमं वयणं ॥४५॥
 भणति परः मत्तमिदं सम्मतमेतदपि मूळमवुदीणम् ।
 मण्यते गुरुणा सुन्दरं! सूत्रविरुद्धमिदं वचनम् ॥ ४५ ॥

१. देशीप्राकृतशब्दोऽयम्, तथा च—“रिछोली पत्ताए ।” देशीनाममालायां
 सप्तमे वर्गे समस्यां गाथायाम् । “ओली माळा राई रिछोली आवडी पत्ता” ॥१०६॥
 पाइअलच्छीनाममाला.

आमयं इदियाणं, आमयइदयेण इदियं कुणं ।

अथापराधिनः अतर्हीणः मरुहमेति तत्रैव वार्ति ॥ ४६ ॥

ଆମେ ଏହି ପରିବର୍ତ୍ତନକୁ ଆମର ସମସ୍ତ ସମ୍ପଦକୁ ବ୍ୟବହାର କରିବା ।

ਸਮਾਪਤੰ ਅਸ਼੍ਰਿਤਿਵਾਚਿਨਾਮਯੰ ਸਤ੍ਰੰ ਫਲਿ: ॥ ੪੬ ॥

बल्लभ-विद्या हा वेल्स-मंडला भूम-वर्धिम विद्यारणे ।

इन्द्राय-पुत्राङ्गिरसाय, वनेषु बहसु वि दिवाय ॥२७॥

॥ श्रीगणेशाय नमः ॥ ॥ श्रीगणेशाय नमः ॥ ॥ श्रीगणेशाय नमः ॥

६-१५३३ शुद्ध तिथी ॥ गुरु ॥ अशुभ ॥ १५३३ ॥ १५३३ ॥

મંદીયારે ચિ દીદે, જ્યોં વિય જાદિયે વર્ગીયારો ।

वसिष्ठा निवेदे, पश्चिमद्वारं च मःशभिः ॥ ४८ ॥

॥ श्रीगणेशाय नमः ॥

ॐ नमो भगवते वासुदेवाय ॥ ५८ ॥

इय मृजदमाणाभौ, आयग्णाभौ च ण्यभरणम् ।

गद गामरथे जलं, कतरपणमप्येगर्दिहाये ॥ ४० ॥

८११ मन्त्रप्रमाणानुसंगेनात्मैक्यमर्थम् ।

शानि शायक्यं पुनं वाग्यमनेवदिग्गनाय ॥ ४९ ॥

भायग-भेदगवर्दी. न तो एतत् आशयजनकम् ।

पेच्छन्तम् गमयति, परिहारं प्राप्तिहेतुः ॥ ५० ॥

नामक मंत्रावली ३०० भावसेतुय नायकसुखस्य ।

६५५भाष्यस्य सामानं परिहारं प्रातिपद्योदितम् ॥ ५० ॥

मयारां। एण पट्टमं. पारिटिओं मलनायगो एण ।

अथपि त्रः गमाणि नायगभावो न उच्येते ॥५१॥

॥ अथ १००० पञ्चमः प्रश्नः ॥

अथर्ववेदः ॥ अथर्ववेदः ॥ अथर्ववेदः ॥ अथर्ववेदः ॥ अथर्ववेदः ॥

वंदण-पूयण-त्रलिढोयणेसु एगस्स कीरमाणेसु ।
 आसायणा न दिट्ठा, उचियपविचिस्स पुरिसस्स ॥ ५२
 वन्दन-पूजन-त्रलिढौकनेष्वेकस्य क्रियमाणेषु ।
 आशातना न दृष्टोचितप्रवृत्तेः पुरुषस्य ॥ ५२ ॥
 कल्लाणगाइकज्जा, एगस्स विसेसपूअकरणे वि ।
 नायन्नापरिणामो, धम्मियलोअस्स सेसेसु ॥ ५३ ॥
 कल्याणकादिकार्यादेकस्य विशेषपूजाकरणेऽपि ।
 नायज्ञापरिणामो धार्मिकलोकस्य शेषेषु ॥ ५३ ॥
 जह मिम्मयपडिमाए, पूआ पुण्णाइएहिं खलु उचिया ।
 कणयाइनिम्मिआणं, उचियतमा मज्जणाई वि ॥ ५४ ॥
 यथा मृन्मयप्रतिमायाः पूजा पुष्पादिभिः खल्वुचिता ।
 फनकादिनिर्मितानामुचिततमा मज्जनादयोऽपि ॥ ५४ ॥
 उचियपविची सद्धा, बुहेण आसायणा न चत्तद्धा ।
 तयभावे पडिसेहो, पडिमाणाऽऽसायणा गरुई ॥ ५५
 उचितप्रवृत्तिः सर्वा बुधेनाशातना न वक्तव्या ।
 तदभावे प्रतिषेधः प्रतिमानामाशातना गुर्वी ॥ ५५ ॥
 लं यापगेण भणियं, अंगुडुपमाणविंचकारी वि ।
 सग्गा-उपवग्गसंसग्गमुत्थिओ नियमओ होइ ॥ ५६ ॥
 यद् वाचकेन भगिनमह्वप्रमाणविम्बकार्यं ।
 म्मर्गा-उपवर्गसंसर्गमुत्थिनो नियमतो भवन्ति ॥ ५६ ॥
 कारवणे पुत्थं विव, विंचाण निवारणे महापायं ।
 लामच्छेपं मुंदर!, मम्मं भावेनि मग्गन्था ॥ ५७ ॥
 कारणे पुण्यमित्र विम्बानां निवारणे महापायम् ।
 छाभच्छेदं मुन्दर ! मग्गमावयन्ति मध्यम्याः ॥ ५७ ॥

मिच्छासायणदंसी !, न भुणसि विवंतरायमहपावं ।

विंघसि सरेण घालं, चुक्कसि तं मंदरगिरिस्स ॥ ५८

मिध्याशातनादसिन् ! न जानासि विम्बान्तसयमविषापम् ।

विध्यसि शरेण व्यालं अश्यसे त्वं मन्दरगिरेः ॥ ५८ ॥

अथ च—

आसायणा अवघा, अणायरो भोग दुप्पणीहाणं ।

अणुचिपविच्ची सद्धा, वज्जेयद्धा पयत्तेण ॥ ५९ ॥

आशातना-
मानि

अन्यथा—

आशातनाऽवघाऽनादरो भोगो दुप्पणिघानम् ।

अनुचितवृत्तिः सर्वो वर्जयितव्या प्रयत्नेन ॥ ५९ ॥

पायपसारणं पट्टत्तिभवंघणं विंघपट्टिदाणं च ।

उद्यासणसेवणया, जिणपुरओ भग्गइ अवघा ॥ ६० ॥

अवघाशातना-
स्वरूपम्

पादप्रसारणं पर्यन्तिवन्धनं विम्बपुष्टिदानं च ।

उद्यामनमेकनना जिनपुरतो भण्यतेऽवघा ॥ ६० ॥

जारिस्तारिस्सवेसो, जहा तहा जम्मि तम्मि कालम्मि ।

पूयाइ कुणइ मुच्चो, अणायरासायणा एसा ॥ ६१ ॥

अनादराशात-
नास्वरूपम्

यादक्तादग्बेणो यथा तथा यस्मिंल्लखिन् काले ।

पूजादि करोति क्षन्योऽनादराऽऽशातनेषा ॥ ६१ ॥

भोगो दसप्पयारो, कीरंतो जिणवरिंदमवणम्मि ।

आसायणं चि घाटं, वज्जेयद्धो जओ चुत्तं ॥ ६२ ॥

भोगाशातना-
स्वरूपम्

भोगो दशप्रकारः क्रियमाणो जिनवरेन्द्रभवने ।

आशातनेति घाटं वर्जयितव्यो यत उक्तम् ॥ ६२ ॥

तम्बोल-पाण-भोयण-वाणह-थीभोग-मुयण-निहुयणं ।

मुत्तु-चार जयं, वज्जे जिणमंदिस्संतो ॥ ६३ ॥

दशप्रकारे
भोग

ताम्बूल-पान-भोजनो-पान-तम्बोभोग-म्वयण-निर्णीवनम् ।

मृत्रो-चार एत वर्जयेज्जनमान्दरस्थान्ते ॥ ६२ ॥

दुष्प्रतिधाना-
शातनाख-
रूपम्

अनुचितवृ-
त्त्याशातना-
क्षररूपम्

रागेण व दोसेण व, मोहेण व द्रुसिया मणोविर्त्ती ।
दुष्पडिहाणं मन्नइ, जिणविसए तं न कायवं ॥ ६४ ॥

रागेण वा दोसेण वा मोहेन वा दुष्टा(द्रुषिता)मनोवृत्तिः ।
दुष्प्रतिधानं भण्यते जिनविषये तत्र कर्त्तव्यम् ॥ ६४ ॥

विकहा घरणयदाणं, कलहविवायाइगेहकिरियाओ ।
अणुचियविर्त्ती सवा, परिहरियवा जिणगिहम्मि ॥ ६५ ॥

विक्रया घरणकदानं कलहविवादादिगेहक्रियाः ।
अनुचितवृत्तिः सर्वा परिहर्त्तव्या जिनगृहे ॥ ६५ ॥

जइ आसायणमीरु, सुंदर! एयाओ परिहरिज्जामु ।
अलियासायणसंकी, मा जिणमवणाई दूसेसु ॥ ६६ ॥

यद्याशातनामीरुः सुन्दर! एताः परिहर ।
अलीकाशातनाशङ्की मा जिनमवनानि दूषय ॥ ६६ ॥

एगम्मि वि जिणविंवे, दिहे हिययस्स होइ आणंदो ।
अदिपाहियदंसणओ, अइप्पमाणो ववित्थरइ ॥ ६७ ॥

एकस्मिन्नपि जिनविषये दृष्टे हृदयस्य भवत्यानन्दः ।
अधिकाधिकदर्शननोऽतिप्रमाणः प्रविशत्युच्यते ॥ ६७ ॥

अणुहवसिदं एयं, पायं भवाण सुद्धपुर्दाणं ।
मयलिअइ जाण मणो, अन्नाणवियंभियं तेसिं ॥ ६८ ॥

अनुभवनिश्चयेन तत्राथो भव्यानां शुद्धपुद्गीनाम् ।
मन्त्रिन्यने येषां मन अज्ञानमिदं भित्तं तेषाम् ॥ ६८ ॥

ओ एगचेट्रग्गिहे, जिणविंविहायले गुणो भणिओ ।
चउर्वामवट्टयाइगु, मो थेव युहेण विंनेओ ॥ ६९ ॥

य एव विंयगदं जिनविश्वविभाजने गुणो भणितः ।
अन्नामन्नायदइयांअय मा एव यंवेत विंशयः ॥ ६९ ॥

जं पुण लोगविरुद्धं, ण्हाणुदयाईण संगमे भणसि । ५०. प्रतिवचः
 तत्थ वि मज्झत्यमणो, निमुणसु साहेमि परमत्थं ७०
 यत्पुनल्लोकविरुद्धं खानोदकादीनां संगमे भणसि ।
 तथापि मध्यममना निःशृणु कथयामि परमार्थम् ॥ ७० ॥
 अमुद्मलपूरियंगा, रालिमलकलुसीकयं सिणाणजलं ।
 अहिमाणघणा पुरिसा, अघ्नोघ्नं नेव विसहंति ॥ ७१ ॥
 अनुषिमलपुरिताङ्गाः कस्मलकलुषीकृतं खानजलम् ।
 अभिमानधनाः पुरुषा अन्योन्यं नैव विपहन्ते ॥ ७१ ॥
 जुत्तो सो बवहारो, समाणपुरिसाण अमुद्देहाणं ।
 गुहपोगलपडिआणं, पडिमाण न जुज्जे वोतुं ॥ ७२ ॥
 युक्तः स व्यवहारः समानपुरुषाणामनुविदेहानाम् ।
 शुभपुद्गलपटितानां प्रतिमानां न युज्यते बहुम् ॥ ७२ ॥
 जलमज्जे थोलंतं, नरपडिविचं न दूसे उदयं ।
 पडिमाजलं पि एवं, अघ्नोघ्नं लग्गमाणं पि ॥ ७३ ॥
 जलमध्ये पूर्णमानं नरप्रतिबिम्बं न दूषयेदुदकम् ।
 प्रतिमाजलमध्येवमन्योन्यं लगदपि ॥ ७३ ॥
 पडिमापडिविवाणं, भेओ विउसाण सम्मओ नेय । प्रतिमा-प्रति-
 जं एगत्था सदा, एए अभिदाणकंडेसु ॥ ७४ ॥ विम्बयो स-
 प्रतिमा-प्रतिबिम्बयोर्भेदो विदुषां सम्मतो नैव । मानार्थलम्
 यदेकार्थाः शब्दा एतेऽभिधानकाण्डेषु ॥ ७४ ॥ अभिधानका-
 पडिविचं पडिरुवं, पडिमाणं पडिकियं पडिच्छंदं । षट्सात्त्वम्
 पडिकायं च पडितणुं, भणंति पडिजायणं छाये ॥ ७५ ॥

१. भाषात इत्यपि ॥ २. अभिधानवचनम् 'नैवम्—पडिमा पडिविचं' (६६०)
 पा० अलच्छानाममाला । ३. धातुन प्रतिबिम्बं प्रतिमा प्रतिवातना प्रतिच्छादा ।
 पडिकुतिरन पड पडिमात्र ॥ —अमरकोशे २० बर्गे ३६ आदि । 'अवा तु
 त्रिमा वातना भाषा । १५५ ॥ ४. उ-द कयो रूप विम्ब मान कृता अपि ॥'
 र्थाभिधानचिन्तामणा न न न्यव न्ते ।

प्रनिविम्बं प्रनिम्बं प्रनिमानं प्रनिहृतं प्रनिच्छन्दः ।

प्रतिकायं च प्रवितनु भवन्ति प्रतियातनां छायाम् ॥ ७३ ॥

जइ ता समरीराण वि, पडिविं नैव दूमण उदयं ।

असरीराण जिणाणं, विंवे काऽऽप्रायणासंका ? ॥ ७४ ॥

यदि तावन् मगरीराणामपि प्रनिविम्बं नैव दृश्येदुदयम्

अगरीराणां जिनानां विन्वे काऽऽप्रायणाशङ्का ? ॥ ७५ ॥

असरीराणाम-
कारनिषाद-
हेतुः

जं पुण असरीराणं, अंगोवंगादमंगया मुत्ती ।

तत्थ वि निमित्तमेयं, उवदइं पुच्च्यमूरीहिं ॥ ७६ ॥

यत्पुनरगरीराणानङ्गोपाङ्गादिमंगना मूर्तिः ।

तत्रापि निमित्तमेवदुपदिष्टं पूर्वमूर्तिभिः ॥ ७७ ॥

स्मृतिनिमित्तं
विम्बम्

अरहंता भगवंता, असरीरा निम्मला सिवं पत्ता ।

तेसिं संभरणत्थं, पडिमाओ एण्य कीरंति ॥ ७८ ॥

अर्हन्तो भगवन्तोऽसरीरा निर्मलाः शिवं प्राप्ताः ।

तेषां संस्मरणार्थं प्रतिमा अत्र क्रियन्ते ॥ ७९ ॥

प्रतिमासंस्था-
नम्

उदुद्दाणटियाओ, अहवा पलियंकसंठिया ताओ ।

मुत्तिगयाणं तासिं, जं तदयं नत्थि संठाणं ॥ ८० ॥

उद्धृतस्थानस्थिता अथवा पल्यङ्कसंस्थितास्ताः ।

मुत्तिगतानां तेषां यत्तृतीयं नास्ति संस्थानम् ॥ ८१ ॥

भणियं च—

उसमो अरिद्वेनेमी, वीरो पलियंकसंठिया मिद्धा ।

अवसेसा तिन्थयरा, उदुद्दाणेण उवयंति ॥ ८२ ॥

पुनरपि प्रति-
वाक्यम्

सिद्धपडिमासु एवं, एगंतमुद्गमु अमुदसंकष्यो ।
आसायणभीरुण वि, गुरुतरमासायणं कुणइ ॥८६॥
सिद्धप्रतिमास्त्रेवमेकान्तशुचिषु अशुचिमंकष्यः ।
आशाननाभीरुणामपि गुरुतरमाशाननां करोति ॥८६॥
मलरहियाणं ष्ढाणं, कीरइ पूत्रानिमित्तमेएमिं ।
न उ मलविगमनिमित्तं, सम्ममिणं भावियव तु ८७
मलरहितानां श्रानं क्रियते पूजानिनिमित्तमेनेषाम् ।
न तु मलविगमनिमित्तं सम्यगिदं भावयितव्यं तु ॥८७॥
ता एसो परमत्थो, सहावविमलाण जिणवरचिईणं ।
ष्ढाणजलं अन्नोभं, लगं न हु कुणइ तं दोसं ॥८८॥
तदेव परमार्थः स्वभावविमलानां जितररचिनीनाम् ।
श्रानजलमन्योन्यं लग्नं न स्यु करोति तं दोसम् ॥८८॥

निर्मान्यलक्ष-
णम्

निम्मट्ठं पि न एवं, भसइ निम्मट्ठलसत्तणाज्जावा ।
भोगविणट्ठं दवं, निम्मट्ठं विंति गीयन्था ॥ ८९ ॥
निर्मान्यमपि नैवं भव्यने निर्मान्यलक्षणाभावात् ।
भोगविनट्ठं द्रव्यं निर्मान्यं भुवन्ति गीतायाः ॥ ८९ ॥
एत्तो विय एगाण, कामाईण जिणेंदपडिमाणं ।
अट्टमयं न्हंता, विजयाई वधिआ समण ॥ ९० ॥
इतः सत्तु एहया कायात्था जिनेन्द्रप्रतिमाणात् ।
अष्टमयं मृत्तनः विजयादयो वणिताः समये ॥ ९० ॥
भन्निम्मरनिम्मरमानमेहिं मवायणेण कीरेनं ।
मुदहन्त्यं त्रिमल्लणमागायनदग्गनामारा ॥९१॥
भन्निम्मरनिर्भरमानयोः सर्वोदयेन विद्यमानाय ।
मुदहन्त्यं त्रिमल्लणमनागतनाश्रणाभावात् ॥ ९१ ॥

तइ पडिपिंनमिच्छा, हुंता आमायणा तओ कीस । भागमे यक्षः

जवसपडिमाइरूवो, परिवारो आगमे सिट्ठो ? ॥ ९२ ॥ दिविम्बम्

यदि प्रतिविम्बनिमित्ता अभविष्यन्नाशातनाः ततः कस्मान् ।

यक्षप्रतिमादिरूपः परिवार आगमे शिष्टः ? ॥ ९२ ॥

कह वा तित्थयरोपरि, कीरइ मालांधराइपरिवारो ? सयतरदीकः

न य सो निन्हयियवो, मोहनासाइदोसाओ ॥ ९३ ॥ रणम्

कथं वा तीर्थकरोपरि क्रियते मालाधरादिपरिवारः ? ।

न य स निहोतव्यः शोभानाशारिदोषान् ॥ ९३ ॥

जिणजलसंगनिवारणपरियरनीरं कहं तु रक्खेसि ? ।

न्हणणे वा तं न कुणसि, करेसि उज्जालणे नियमा ॥ ९४ ॥

जिनजलमद्गनिवारणपरिकरनीरं कथं तु रक्षसि ? ।

छपने वा तन्न करोपि करोपि उज्ज्वालने नियमान् ॥ ९४ ॥

अह तं न करेसि तुमं, चिइमालिधं उवेहमाणस्य ।

महती तओ अवघ्ना, तओ वि आसायणा नञ्छा ॥ ९५ ॥

अथ तन्न करोपि त्वं चैव्यमालिन्यमुपेक्षमाणस्य ।

महती ततोऽवघ्ना ततोऽपि आशातना नान्या ॥ ९५ ॥

अर्थं च—

लोचकरणेण पीडं, उप्पायंतो वि सुदपरिणामो ।

जह सुद्धमणो समणो, होइ दढं निज्जराभागी ॥ ९६ ॥

अन्यथा—

लोचकरणेन पीडां उत्पादयन्नपि सुदपरिणामः ।

यथा सुद्धमनाः भ्रमणो भवति दढं निजैराभागी ॥ ९६ ॥

जह वा कुसलो विजो, तंणव-कडुगोमदाइदाणेणं ।

विदियागेगो पावइ, इच्छियमन्थं च कित्ति च ९७ ॥

यया वा कुशलो वैद्यो लङ्घन-कटुकौषधादिदानेन ।
 विहितारोग्यः प्राप्नोतीच्छित्तमर्थं च कीर्तिं च ॥ ९७ ॥
 एवं सुहमावजुअं, ण्हाणं उज्जालणं च पडिमाणं ।
 मत्तीए कीरंतं, कम्मवसयकारणं चेव ॥ ९८ ॥
 एवं शुभमावयुनं ज्ञानमुज्जालनं च प्रतिमानाम् ।
 मत्तया क्रियमाणं कर्मश्रयकारणं चैव ॥ ९८ ॥
 उदाहरणम् आहरणं पुण एत्थं, वीरजिणिदस्स कन्नसल्लाहं ।
 अवणेत्तु मुहं पत्ता, सिद्धत्थवणी-भ्वरयवेज्जा ॥ ९९ ॥

१. तर्कवम्—“ततो भगवान् पण्माणीं नाम ग्रामं गतः, तस्य बहिः प्रतिमां स्थितः, तत्र स्वामिसमीपे गोपो गावां उद्वेगिता ग्रामे प्रविष्टः, दोहनानि कृत्वा निर्गतः, तौ च गावौ भटवौ प्रविष्टौ चरितव्यकस्य कार्ये, तदा स आगतः पृच्छति—देवा-
 र्यक ! कुत्र तौ बलीवर्दौ ? भगवान् मौनेन आत्ते, तदा स परिकृपितः भगवतः कर्णयोः कटशलाके क्षिपति, एकाऽनेन कर्णेन, एकाऽनेन, यावद् द्वे अपि मिलिते तदा मूले भग्ने, भा कथिद् उत्तनिष्यति इति । केचिद् भणन्ति—एदा एव यावद् इत्यरेण कर्णेन निर्गता तदा भग्ना । कर्णयोः प्रपु तसं गोपस्य कृतं विपृष्टेन राज्ञा । कर्णयोर्धर्मानस्य तेन क्षिता कटशलाका । भगवतः तद्वारा वेदनीयं कर्म उदीर्णम् । ततः स्वामी मध्यमां गतः, तत्र सिद्धार्थो नाम बणिह्, तस्य गृहं भगवान् अति-
 इतकः-अतिगतः, तस्य च मित्रं खरधो नाम वैद्यः, तौ द्वावपि सिद्धार्थस्य गृहे आसाते, स्वामी मिश्रायै प्रविष्टः, बणिग् वन्दते, स्वीति च । वैद्य तीर्यकरं दृष्ट्वा भणति—अहो !!! भगवान् सर्वलक्षणसंपूर्णः किं पुन मयात्वं ? ततः स बणिह् संभ्रान्तो भणति—प्रलोक्य कुत्र शात्पम् ? तेन प्रलोक्यता दृष्टं कर्णयोः, तेन बणिगा भण्यते—गमय एतत् महातपस्विनः, पुष्यं भविष्यति इति, तवापि ममाऽपि, भणति निष्प्रतिक्रमां भगवान् नेच्छति, तदा प्रतिचारितो यावद् दृष्ट उद्याने प्रतिमा स्थितः, तौ औषधानि गृहीत्वा गतौ, तत्र भगवान् तेलद्रोण्या (तेलपूर्णमधुषायाम्) निमज्जितः, अक्षितश्च । पश्चाद् बहुकर्मनुर्व्ययन्निनः, आकान्तश्च, पश्चात् मदशक्तेन गृहीत्वा कर्पिते, तत्र खरधिरे शलाके आकृष्टे, तयोश्च आह्वयमाणयोर्भयवता आरन्तितम्, तांश्च मनुष्यान् उन्माद्य उन्निनः, महाभयमुत्पन्नं तत्र ज्ञातम्, देवकृतं च, पश्चात् संरोहणमप्यय दत्तम्, येन तदेव प्रगुणः । तदा वन्दित्वा, क्षमयिचा च गताः” इति ॥ सिद्धार्थवणिह्—खरकर्षयोदाहरण धीआयद्वयके ५०५ गाथायाम्, तदुक्तौ च (पृ. २२६—२२७)

भादृणं पुनरथ धीरजिनेन्द्रस्य कर्णजन्यानि ।
 भवनीयं गुणं प्राप्तां मिद्वार्धवणिक्-स्तरकरैस्तौ ॥९९॥
 तद् पादौ न भयवं, संगमयविमुक्तकालचरेण ।
 जट जणियभेग्वरं, नीणिअंतेमु सहेमु ॥ १०० ॥
 तथा द्यपितो न भगवान् संगमयविमुक्तकालचरेण ।
 यथा जनितभैरवरं नीयमानेषु क्षत्त्रेषु ॥ १०० ॥
 मटविहपिगुद्धमाया, जाया कल्लाणमायणं दो वि ।
 तम्हा भावपिगुद्धी, कम्मवरयकारणं नेया ॥१०१॥ भावविह्वलिः
 तथाविधविगुद्धभावाज्जानौ कल्याणभाजनं द्वावपि ।
 तम्हाद्भावविह्वलिः कर्मभयवारणं शेया ॥ १०१ ॥
 जो मंदराग-दोमो, परिणामो मुद्धओ तओ होइ ।
 मोहम्मि य पबलम्मि, न मंदया हंदि! एणसिं ॥१०२॥
 यो मन्दराग-दोपः परिणामः शुद्धकस्तनो भवति ।
 मोदे य प्रवळे न मन्दता हन्त! एतेषाम् ॥ १०२ ॥
 जो मोहकटुसियमणो, कुणइ अदोसे वि दोससंकप्पं ।
 सो अप्पाणं वंचह, पेयावमगो वणिग्गुत्त व ॥ १०३॥
 यो मोहकटुपितमनाः करोत्यदोषेऽपि दोषसंकल्पम् ।
 स आत्मानं वञ्चयते पेयावमको वणिक्कुत इव ॥१०३॥
 मुद्धं पि भत्तपाणं, कुणइ अमुद्धं अमुद्धसंकप्पो ।
 संकावटुगियपित्तो, एसणनिरवेक्खमावो वा ॥१०४॥

१. पेयां वमति इति पेयावमकः ।

२. पेयावमकस्य उदाहरणमिदम्—“यः साक्षां करोति त विन्दयति, यथा न पेयावमकः, पेयाया माया ये परिभ्रूयमानास्ते क्षिप्तः, अन्धकारके छेत्तवालान् आगता इति पुरा पित्त, एकध्विन्तयति—एता मलिका, दहया तस्य वस्तुलो वदुजात, मृत्यु । द्वितीयध्विन्तयति—न मम माता मलिका ददाति, प्रीयितः”
 आषट्यक्षं सम्पत्त्याधिकारे (पृ० ८२४)

शुद्धमपि भक्त्यानं करोत्यशुद्धमशुद्धमंकल्पः ।

शङ्काकलुषितचित्त एषणनिरपेक्षभावो वा ॥ १०४ ॥

अवसउणकप्पणाए, सुंदरसउणो असुंदरं फलइ ।

इय सुंदरा वि किरिया, अमुहफला मलिणहिययस्स ॥

अपशकुनकल्पनया सुन्दरशकुनमसुन्दरं पट्टति ।

इति सुन्दराऽपि क्रियाऽशुभफला मलिनहृदयस्य ॥ १०५ ॥

सुत्ताविरुद्धकिरियं, रिसंतो निययधडियजुत्तीहिं ।

पंडियमार्णा पुरिसो, कलुसइ भावं बहुजणस्स ॥ १०६ ॥

सूत्राविरुद्धक्रियां क्षिपन् निजकचटितयुक्तिभिः ।

पण्डितमानी पुरुषः कलुषयति भावं बहुजनस्य ॥ १०६ ॥

धम्मत्थी सुद्धजणो, अउवमणियम्मि लगाइ सुहेण ।

फुडमेयं मोहिज्जइ, लोहिछो अलियवाईहिं ॥ १०७ ॥

धर्मार्थी सुग्वजनोऽपूर्यभणिते लगति सुखेन (शुभेन)

स्फुटमेतन्मोक्षते लोभी अलीकवादिभिः ॥ १०७ ॥

कह नाम भवारत्ते, चिरकालं परियडिस्समेगार्गी ।

इय मेलइ जणसत्थं, नियए बोहे असग्गाही ॥ १०८ ॥

कथं नाम भवारण्ये चिरकालं पर्यदिष्याम्येकाकी ।

इति मेलयति जनमार्थं निजके बोधेऽमद्वाही ॥ १०८ ॥

धम्मत्थिणा हु पढमं, आगमतत्तं मणे धरेयव्वं ।

तत्थ पुण पयडमेयं, मणियं परमत्थपेच्छीहिं ॥ १०९ ॥

धर्मार्थिना श्रुत्वा प्रथममागमतत्त्वं मनसि धर्तव्यम् ।

तत्र पुनः श्रुटमेतद्भणित परमार्थप्रेक्षिभिः ॥ १०९ ॥

समदपविच्ची मत्ता, आणावज्ज ति मवफला चेव ।

निन्थयरुदेसेण वि, न नत्तओ मा तदुदेमा ॥ ११० ॥

हानिकरं स्वा-
च्छन्द्यम्

१ एषा च गद्या अष्टम पञ्चाङ्क—“समर्पितवान्ता मग्गा आणावज्ज ति मवफला
चेव । निन्थयरुदेसेण वि न नत्तओ मा तदुदेमा” ॥ ११० ॥

स्वमतिप्रवृत्तिः सर्वा आह्लावाह्येति भवपत्न्या चैव ।
तीर्थकरोद्देशेनापि न तत्त्वतः सा तदुद्देशा ॥ ११० ॥
कथमेत्य पसंगेण, नोवाण्यं न या वि मोक्षवं ।
समईएऽणुद्वाणं, परिणामविमुद्धकामेहिं ॥ १११ ॥

कृतमग्न प्रसङ्गेन नोपादेयं न चापि मोक्षव्ययम् ।
स्वमत्याऽनुष्ठानं परिणामविमुद्धकामैः ॥ १११ ॥
पुष्टपुरिसप्पयन्ने, मज्जनमलिले जिणेद्विधाणं ।
अन्नोन्नं लग्गते, कलुसं चित्तं न कायवं ॥ ११२ ॥

पूर्वपुरपप्रपन्ने मज्जनमलिले जिनेन्द्रियिन्वानाप् ।
अन्योन्यं लगति कलुपं चित्तं न कर्तव्यम् ॥ ११२ ॥

घय-क्षीरमज्जणाइ वि, पायगंगंधेमु पयडमुवइट्ठं । वाचकोपदेता
पूर्यंतरायभीया, धम्मियपुरिसा न वारंति ॥ ११३ ॥

पृथ-क्षीरमज्जणापि वाचकग्रन्थेषु प्रकटमुपदिष्टम् ।
पूजान्तरायभीता धार्मिकपुरुषा न वारयन्ति ॥ ११३ ॥

आह जह पुष्टपुरिसा, पमायओ कह वि निवडिया कूवे । परंपराप्रामाण्ये
किं संपयपुरिमा, नियमा तत्थेव निवडंतु? ॥ ११४ ॥ इष्टानि

आह यदि पूर्वपुरुषाः प्रमादतः कथमपि निपतिताः कूपे ।
तस्मात्किं साम्प्रतपुरुषा नियमास्तत्रैव निपतन्तु? ॥ ११४ ॥

जइ आजम्मदरिदा, जयंधा विविहरोगतविंया ।
आसि नरा पुरिमिड्ठा, ता किं अम्हे वि तह होमो? ॥ ११५ ॥

यथाजन्मदरिद्रा जात्यन्धा विविधरोगतन्नाद्वाः ।

आसन्नराः पुराणास्तस्मात्किं वयमपि तथा भवामः? ॥ ११५ ॥

१ वाचकग्रन्थेषु प्रशमरतिप्रवरणादिषु तथा च—“बलायतनप्रस्थापनानि
कृता शीघ्रतः प्रवृत्त । पूजाय गन्धमात्राऽधिकवग्न्युपप्रदीयातः ” ॥ १०५ ॥
शमरता ।

जइ ताव जार-चौरा, मंगासी जीवपागगा कूग ।
 अम्ह कुले आमि नरा, अम्ह वि धम्मो न तो जुनो ॥ ११६ ॥
 यदि तावजार-चौरा मांसागिनो जीवपागगाः क्रूराः ।
 अम्माकं कुले आमन्नरा अम्माकमपि धर्मो न तनो युक्तः ॥

आचारिओ—

रुगप्रतीकारः भद्र! तुमं वाचाडो, वाढं बुग्गादिओ मि केन्नाऽपि ।
 जंपसि जं वा तं वा, तेण्यं मोहमदृष्टीनो ॥ ११७ ॥

भाषार्थः—

भद्र! त्वं वाचाडो वाढं व्युद्वाहितोऽसि केनापि ।
 जल्पसि यद्वा तद्वा तेनैवं मोहमदृष्टीनः ॥ ११७ ॥
 अभद्रा दिद्वंता, न जोइयवा बुहेण अन्नत्थ ।
 नो खलु चरणाहरणं, रेहइ कन्ने वि संठवियं ॥ ११८ ॥
 अन्यायां दृष्टान्ता न योजयितव्या बुधेनान्यत्र ।
 नो खलु चरणामरणं राजति कर्णेऽपि संस्थापितम् ॥ ११८ ॥
 धम्माभिमुहो पुरिसो, न मुयइ जो कुलकमागयं मिच्छं ।
 तस्स इमे दिद्वंता, सिद्धा दिद्वंतवेईहिं ॥ ११९ ॥
 धर्माभिमुखः पुरुषो न मुञ्चति यः कुलकमागतं निध्यात्वम् ।
 तस्येमे दृष्टान्ताः शिष्टा दृष्टान्तवेदिभिः ॥ ११९ ॥

तुममणवजं किरियं, धम्मियजणसंमयं चिराइन्नं ।
 दिद्वंतेहिं इमेहिं, उज्झसि ता सुहु मूढो सि ॥ १२० ॥
 त्वमनवद्यां क्रियां धार्मिकजनसम्मतं चिराचीर्णम् ।
 दृष्टान्तैरेभिरुज्झसि तस्मात् सुष्ठु मूढोऽसि ॥ १२० ॥
 अहं भणति सुत्तबुत्तं, जुत्तं काउं किमन्नपुरिसेहिं ।
 सधमिणं सह मुत्ते, अम्हाण वि संमयं एयं ॥ १२१ ॥
 अथ भणति सूत्रोक्तं युक्तं कर्तुं किमन्यपुरुषैः ।
 सत्यमिदं सति सूत्रे अस्माकमपि सम्मतमेतन् ॥ १२१ ॥

सूत्रप्रामाण्यम्

‘सुखमि अहं, तं शुचं येन विग्रहं भजामि? ।

गणहरपदोत्ति, ते आमि न व सि कद भुजामि? ॥१२२॥

महं सुखमि अहं तन्मूर्धं येन विग्रहितं भजामि? ।

यदि गणधरपदोत्ति आगम्य वेति कथं जानामि? ॥१२२॥

अहं शुभपरंपराए, नेति वदामि कद नु पतियसि? ।

अहं गणदाहणो ते, कद नु अमर्षं तयाहमं? ॥१२३॥

यदि शुभपरंपराया तेषां वचने कथं नु प्रत्येपि ।

अथ तत्रादिनामं कथं नु अमर्षं तदाधीर्णम्? ॥१२३॥

नापामसे, तेमि संविग्नीयपुरिमाणं ।

ये तिग्मपरमि य, उष्यन्तः संसजो नियमा ॥१२४॥

पञ्चाम्नाश्रमाण्ये तेषां संविग्नीयपुरिमाणाय ।

तीर्थे तीर्थवरे च कल्पने संप्रयो नियमान् ॥ १२४ ॥

अं भजामि शुच्युत्तं, पमाणमेयं पि वयणमेयं ते ।

‘जीत’ अथवा-
रस्य सुशान्त-
संतता

अं जीयवद्वारं, भुजामि तं शुच्यपयटं पि ॥ १२५ ॥

यद्वज्रमि सुप्रोक्तं, प्रमाणमेतदपि वचनमात्रं ते ।

यज्जीयवद्वारं शुच्यति तन्मूर्धप्रकटमपि ॥ १२५ ॥

गणहर-शुभधरार्द्रह्यं शुचं त्रि मयमेवेयं ।

तं भग्गमणुमरंतं, पमाणमो नवरमर्षं पि ॥ १२६ ॥

गणधर-शुभधरादिरयिनं मूर्धमिति सत्यमेवैतन् ।

तन्मार्गमनुसरन् प्रमाणं नु नवरमन्यदपि ॥ १२६ ॥

निन्धं पभावपंता, संपद कदणो वि मुंदरा चेव ।

जम्हा जिणेंदममण, पभावगा ते पटिञ्जंति ॥ १२७ ॥

ताथ प्रभावयन्तः संप्रति कवयोऽपि मुन्दराभौव ।

यस्माज्जनेन्द्रियमये प्रभाववाक्ते पठ्यन्ते ॥ १२७ ॥

जिणपडिछंदो पडिमा, संपद तासिं पि सा न खलु जुता
रागाइसयपगासणमसंगयं वीयरगस्स ॥ १३९ ॥

जिनप्रतिच्छन्दः प्रतिमा सम्प्रति वासामपि सा न खलु युक्ता ।
रागातिशयप्रकाशनमसंगतं वीतरागस्य ॥ १३९ ॥

प्रतिवचः

भणइ गुरु मुत्ताणं, रागो आरोविओ वि नारुहइ ।
न हि निदहे वीए, होइ पुणो अंकुरुप्पत्ती ॥ १४० ॥
भणति गुरुमुक्तानां राग आरोपितोऽपि नाऽऽरोहति ।
न हि निर्दग्धे बीजे भवति पुनरुद्गरोत्पत्तिः ॥ १४० ॥

पूआइदंसणाओ, रागित्तपकप्पणा न धम्माणं ।
जायइ मायुल्लासो, कल्लाणपरंपरामूलं ॥ १४१ ॥
पूजादिदर्शनाद्रागित्यप्रकल्पना न धन्यानाम् ।
जायते भावोल्लामः कल्याणपरम्परामूलम् ॥ १४१ ॥

विम्बपूजाहेतुः

जिणमवणविंघपूआ, कीरंति जिणाण नो कए किंतु ।
मुहमाजणानिमित्तं, मुद्दाण इयराण बोहत्थं ॥ १४२ ॥
जिनमवणविम्बपूजा क्रियते जितानां नो कृते किन्तु ।
शुभभावनानिमित्तं मुधानां इतरेषां बोधार्थम् ॥ १४२ ॥

भणियं च—

वेइहरेण केइ. पसंतरुवेण केइ विंवेण ।
पूआइमया अणे, पुज्झंनि तहोयण्णेण ॥ १४३ ॥

भणिनं च—

चैयगुंठेण वेइणि प्रशान्तकूपेण केइणि विम्बेण ।
पूजानिजयादय कृयन्ते तथोपदेशेन ॥ १४३ ॥
ता वृक्ष-गंध भूमण-निविनउन्धेदिं वृषणं निगं ।
उद वेइइ तइ मम्म, कायइ मद्धविनेदिं ॥ १४४ ॥

तत्पुष्प-गन्ध-भूषण-विचित्रवस्त्रैः पूजनं नित्यम् ।

यथा राजते तथा सम्यक् कर्तव्यं शुद्धचित्तैः ॥ १४४ ॥

अग्ने षेति अजुत्तं, पुर्णरुत्तं वत्थ-भूसणार्ईणं ।

अन्यमतम्

आरोपणं जिणानां, उज्झयनिम्मल्लपायाणं ॥ १४५ ॥

अन्ये ह्युवतेऽयुक्तं पुनरुक्तं वत्थ-भूषणादीनाम् ।

आरोपणं जिनामासुज्झितनिर्मास्यप्रायाणाम् ॥ १४५ ॥

पडियुत्तं चेय इमं, पुषं निम्मल्लवत्थणाभावा ।

प्रतिपद्यः

भोगविण्ठं ददं, निम्मल्लं घज्जरंतेण ॥ १४६ ॥

प्रत्युक्तं चैवेदं पूर्वं निर्मास्यलभणाभावान् ।

भोगयिण्ठं द्रव्यं निर्मास्यं कथयता ॥ १४६ ॥

अलमेतथ वित्थरेणं, आइसं एवमाइ घट्टमेअं ।

मघं न दूसिअवं, विसुद्धधम्मं महंतेण ॥ १४७ ॥

अलमत्र वित्थरेण आचीर्णमेवमादि घट्टमेदम् ।

सर्पं न दूपयित्थं विसुद्धधर्मं काहता ॥ १४७ ॥

आह परो जिणवंदणविहाणमारंमिउण किं जुत्तं ? ।

विश्ववन्दनाप्र-

अप्पत्थुयमादविअं, आइअविआणं एयं ॥ १४८ ॥

करणे आचर-

आह परो जिनवन्दनविधानमारभ्य किं युत्तम् ? ।

णावर्त्तय्या
हेतुः

अप्रस्तुतमारुधमाचीर्णविचारणमेवम् ॥ १४८ ॥

नापरत्थुयमेतथ जओ, एयं चिय अंतरंगमुवइदं ।

भावविसुद्धिसरूवं, पढमं ता वंदणविहाणं ॥ १४९ ॥

नाप्रस्तुतमत्र यत्त एतत्सालु अन्तरङ्गमुपदिष्टम् ।

भावविसुद्धिस्वरूपं प्रथमं ततो वन्दनविधानम् ॥ १४९ ॥

कुग्गाहदूसियमणो, समुज्जमंनो वि चज्झकिनेमु ।

विहिंवंदणाणुरूवं, फलं न पावेइ दुन्नुदं ॥ १५० ॥

कुमाहदूपितमनाः समुद्यच्छन्नपि बाह्यकृतेषु ।
 विधिवन्दनानुरूपं फलं न प्राप्नोति दुर्बुद्धिः ॥ १५० ॥
 कोटरजलंतजलणो, आसिचंतो वि वारिधाराहिं ।
 विद्धि तरु न पावद, किलिष्टचित्तस्त तह धम्मो १५१
 कोटरज्वलज्वलन आसिच्यमानोऽपि वारिधारामिः ।
 वृद्धिं तरुने प्राप्नोति क्षिष्टचित्तस्य तथा धर्मः ॥ १५१ ॥
 तम्हा कुम्माहविसं, वमित्तु पसमामयं च पाऊणं ।
 मज्झत्यमणो मइमं, करेज्ज चिश्चंदणं विहिणा १५२
 तस्मात्कुम्माहविषं वमित्वा प्रगमामृतं च पीत्वा ।
 मध्यस्थमना मतिमान् कुर्याच्चैत्यवन्दनां विधिना ॥ १५२ ॥
 चिश्चंदणा तिमेया, जहन्न उक्कोस मज्झिमा चेय ।
 एकेका वि तिमेया, जेह विजेह्हा कणिह्हा य ॥ १५३ ॥
 चैत्यवन्दना त्रिभेदा जघन्या उत्कृष्टा मध्यमैव ।
 एकैकाऽपि त्रिभेदा ज्येष्ठा विज्येष्ठा कनिष्ठा च ॥ १५३ ॥
 एगनमोकारेणं, होइ कणिह्हा जहन्निआ एसा ।
 जहसत्तिनमोकारा, जहन्निआ मन्नइ विजेह्हा ॥ १५४ ॥
 एकनमस्कारेण भवति कनिष्ठा जघन्यका एसा ।
 यथादाग्निसंस्कारा जघन्यका भण्यते विज्येष्ठा ॥ १५४ ॥
 म धिय सकययंता, नेया जिह्हा जहन्निआसन्ना ।
 म धिय हरिआरहिआमहिआ मकययदंडेहि १५५ ॥
 मा मन्हु शक्रम्वान्ता ज्ञेया ज्येष्ठा जघन्यकामता ।
 मैवयांपवित्रीमहिता शक्रम्वदण्टैः ॥ १५५ ॥
 मज्झिमकणिहिमेमा, मज्झिम[वि]जेह्हा उ होइ मा चेय ।
 योइयदंडयधुइएगमंगया मवमज्झिमया ॥ १५६ ॥

चैत्यवन्दना-
प्रकाराः

कनिष्ठत्रयस्य •
विज्येष्ठत्रयस्य •

ज्येष्ठत्रयस्य •
कनिष्ठत्रयस्य •

मध्यमकनिष्ठिरैषा मध्यम[वि]ज्येष्ठा तु भवति सा चैव ।

चैत्यदण्डकस्तुत्येकसंगता सर्वमध्यमिका ॥ १५६ ॥

मज्झिमजेष्ठा स धिय, तिचि धुईओ सिलोयतियजुत्ता । ज्येष्ठमध्यमा •

उक्कोसफणिट्ठा पुण, स धिय सफत्तययाइजुया १५७ कनिष्ठोत्कृष्टा •

मध्यमज्येष्ठा सा रत्तु तित्तः स्तुतयः श्लोकत्रिकयुक्ता ।

उत्कृष्टकनिष्ठा पुनः सैव शक्रस्तवादियुता ॥ १५७ ॥

धुईजुयलजुयलएणं, दुगुणियचेइयययाइदंडा जा । विज्येष्ठोत्कृष्टा •

सा उक्कोसविजेष्ठा, निरिष्ठा पुषस्सरीहिं ॥ १५८ ॥ सरूपम्

स्तुतियुगलपुगलकेन द्विगुणितचैत्यस्तवादिरण्डा या ।

मा उत्कृष्टविज्येष्ठा निरिष्ठा पूर्यस्सरिभिः ॥ १५८ ॥

योत्तपणिवायदंडगपणिहाणतिगेण संजुआ एसा । ज्येष्ठोत्कृष्टास्त •

संपुआ विज्येया, जेष्ठा उक्कोसिआ नाम ॥ १५९ ॥ रूपम्

स्तोत्रप्रणिपातदण्डकप्रणिधानत्रिकेण संयुता एषा ।

संपूर्णा विज्ञेया ज्येष्ठा उत्कृष्टिका नाम ॥ १५९ ॥

एसा नवप्पयारा, आइआ वंदणा जिणमयम्मि । बन्दनाया •

कालोचियकारीणं, अणग्गहारणं मुहा सवा ॥ १६० ॥ वर्तमानम्

एषा नवप्रकारा आधीणा बन्दना जिनमते ।

कालोपितकारिणामनाप्रदाणां शुभा सर्वा ॥ १६० ॥

उक्कोसा तिविहा वि हु, कायवा सत्तिओ उभयकालं । त्रिविधोत्कृष्टा •

सट्ठेहिं उ सविसेसं, जम्हा नेसिं इमं मुत्तं ॥ १६१ ॥ याः भावानां

उत्कृष्टा त्रिविधाऽपि रत्तु वर्तव्या शक्ति उभयकालम् । सविशेषकर्तृ •

आदैस्तु सविशेष यम्यात्तेपानिदं सूत्रम् ॥ १६१ ॥ व्यत्यम्

वंदइ उभओकालं, पि चेइयाई थय-धुईपरमो ।

जिणवरपडिमागर-धूय-पुष्फ गंधचणुज्जनो ॥ १६२ ॥ तत्प्रासाध्यम्

बन्दत उभयकालमपि चैत्यानि स्तव स्तुतिपरमः ।

जिनवरप्रतिमा अगर-धूप-पुष्प-गन्धार्चनोद्युतः ॥ १६२ ॥

शेषाणां साधु-
श्राद्धकर्तव्यता

सेसा पुण छन्मेया, कायबा देसकालमासज ।
समणेहिं सावएहिं, चेइयपरिवाडिमाईमु ॥ १६३ ॥

मेया पुनः पद्मेदा कर्तव्या देसकालमासाय ।
श्रमणैः श्रावकैः चैत्यपरिपाट्यादिषु ॥ १६३ ॥

मणियं च—

कल्पभाष्यम्

निस्सकडमनिस्संकडे, वा वि चेइए सबहिं थुई तिन्नि ।
बेलं व चेइयाणि वि, नाउं एकेकिया वा वि ॥ १६४ ॥

मणितं च—

निश्राकृतेऽनिश्राकृते वाऽपि चैत्ये सर्वत्र स्तुतयमिन्नः ।
बेलां वा चैत्यानि वा ज्ञात्वा एकैकिका वापि ॥ १६४ ॥

श्रीहारिमदं व-
चनपञ्चाशकम्

एएसिं मेयाणं, उवलक्खणमेव वन्निया तिविहा ।
हरिभद्रमूरिणा विट्ठु, वंदणपंचामण एव ॥ १६५ ॥

एतेषां भेदानां उपलक्षणमेव वर्जिता त्रिविधा ।
हरिभद्रमूरिणाऽपि सटु चन्दनपञ्चाशके एवम् ॥

नवकारेण जहन्ना, दंडयथुइमुयल मज्झिमा नेया ।
संपुआ उक्कोसा, विहिणा सलु वंदणा निविहो ॥ १६६ ॥

नवमकारेण जघन्या दण्डकस्तुनियुगला मध्यमा ज्ञेया ।
संपूर्णा उत्कृष्टा विधिना सलु चन्दना त्रिविधा ॥ १६६ ॥

चन्दनया व-
चनपरिमेश

नवकारेण जहन्ना, जहन्नपजहन्निया इमाऽजगयाया ।
दंडयण्णथुइण, विनेया मज्झमज्झमिया ॥ १६७ ॥

१. इयं गद्या कल्पभाष्यस्य इति ज्ञेयं नवकारं इति वचनं— एतत्तु जहन्ना
नमिया कल्पभाष्यस्य इति वचनं, नवकारं जहन्ना जहन्ना इति वचनं
सर्वत्र दुरी तिन्नि । इति वचनं नवकारं इति वचनं, नवकारं इति वचनं
पञ्चाशकम् इति वचनं इति वचनं, नवकारं इति वचनं, नवकारं इति वचनं
मज्झिमसंन्यासस्य इति वचनं, नवकारं इति वचनं, नवकारं इति वचनं

नमस्कारेण जघन्या जघन्यरुजघन्यिका इयमाख्याता ।

दण्डकैकस्तुत्या विज्ञेया मध्यमध्यमिका ॥ १६७ ॥

संपुत्रा उकोसा, उकोमुकोसिया इमा सिद्धा ।

उपलक्षणं तु एयं, दोण्हं दोण्हं सजाईए ॥ १६८ ॥

संपूर्णा उत्कृष्टा उत्कृष्टोत्कृष्टिका इयं शिष्टा ।

उपलक्षणं तस्वेतद्वयोद्वयोः मजात्योः ॥ १६८ ॥

अन्ने भणंति—

पणिवायदंडगेणं, एगेण जहन्नवन्दना नेया ।

अन्वमतम्

तदुगतिगेण मग्ना, उकोसा चउहिं पंचहिं वा ॥ १६९ ॥

अन्ये भणन्ति—

प्रणिपातदण्डकेन एकेन जघन्यवन्दना ज्ञेया ।

तद्विक्रियेण मध्या उत्कृष्टा चतुर्भिः पञ्चभिर्वा ॥ १६९ ॥

हत्थसयाओ मग्ने, इरियावहियाअभावओ दुधि ।

एवं उकोसाए, चउरो पंच व मुण्येयवा ॥ १७० ॥

हस्तगतान्मध्ये ईर्यापयिष्यभावगो द्वे ।

एवं उत्कृष्टायां चत्वारः पञ्च वा शातव्याः ॥ १७० ॥

भणिउण नमुकारे, सवत्थयदंडयं अ पठिउणं ।

इरियं पठिपमंते, दो चउरो वा पि पणिवाया ॥ १७१ ॥

भणित्वा नमस्कारान् दात्रन्नावदण्डकं च पठित्वा ।

ईर्या प्रतिशाम्यन् द्वौ चत्वारो वापि प्रणिपाताः ॥ १७१ ॥

एयं पि जुत्तिजुत्तं, आइमं जेण दीगए बहुमो ।

नवर नवमेयाणं, नेयं उपलक्षणं तं पि ॥ १७२ ॥

एतदपि पुत्तिजुत्तं आधीर्ण देन दृश्यते बहुनाः ।

नवर नवभेदानां ज्ञेयं उपलक्षणं तदपि ॥ १७२ ॥

शेषाणां साधु-
श्राद्धकर्तव्यता

सेसा पुण छब्मेया, कायवा देसकालमासअ ।
समणेहिं सावणहिं, चेइयपरिवाडिमाईमु ॥ १६३ ॥

शेषा पुनः पद्मेदा कर्तव्या देशकालमामाद्य ।
श्रमणैः श्रावकैः चैत्यपरिपाट्यादिषु ॥ १६३ ॥

मणियं च—

कल्पभाष्यम्

निस्सकडमनिस्सकडे, वा वि चेइए सबहिं थुई तिणि ।
बेलं व चेइयाणि वि, नाउं एकेकिया वा वि ॥ १६४ ॥

मणितं च—

निश्राकृतेऽनिश्राकृते वाऽपि चैत्ये सर्वत्र स्तुतयन्निघ्नः ।
बेलां वा चैत्यानि वा ज्ञात्वा एकैकिका वापि ॥ १६४ ॥

श्रीहारिभई व-
न्दनपञ्चाशकम्

एएसिं मेयाणं, उवलक्खणमेव वन्निया तिचिहा ।
हरिभइसूरिणा वि हु, वंदणपंचासए एयं ॥ १६५ ॥

एतेषां भेदानां उपलक्षणमेव वर्णिता त्रिविधा ।
हरिभद्रसूरिणाऽपि खलु वन्दनपञ्चाशके एवम् ॥

नयकारेण जहन्ना, दंडयधुइजुयल मज्झिमा नेया ।
संपुआ उकोसा, विहिणा खलु वंदणा तिचिहा ॥ १६६ ॥

नमस्कारेण जघन्या दण्डकस्तुतियुगला मध्यमा ज्ञेया ।
संपूर्णा उत्कृष्टा विधिना खलु वन्दना त्रिविधा ॥ १६६ ॥

वन्दनाया ज-
घन्यादिभेदा

नयकारेण जहन्ना, जहन्नयजहन्निया इमाऽज्जखाया ।
दंडयएगथुईए, विजेया मज्झमज्झमिया ॥ १६७ ॥

१. इयं गाथा कल्पभाष्यगता इति निम्नान् सवादाद् ज्ञायते—“एतच्च व्याख्या-
नमिमां कल्पगायामुपजीव्य कुर्वन्ति, नयवा—निम्गमनिम्गकडे वा वि चेइए
सबहिं थुई तिणि । बेलं व चेइयाणि व नाउं एकेकिया वा वि” ॥—तृतीय-
पञ्चाशकगतद्वितीयगाथाशीकाया श्रीअभयदेववाद । २. इयं गाथा श्रीहारि-
भट्टीयतृतीयवन्दनपञ्चाशके द्वितीया—पञ्चाशकं (१०-५३) ।

नमस्कारेण जपन्या जपन्यकजपन्यिका इयमारयाता ।

दण्डैश्चतुर्गुण्या विभोया मध्यमध्यमिका ॥ १६७ ॥

संपुष्पा उपोया, उपोमुपोसिया इमा सिद्धा ।

उपलक्षणं गु एयं, दोण्डं दोण्डं सजाईए ॥ १६८ ॥

संपूर्णा उत्पृष्टा उत्पृष्टोत्पृष्टिका इयं शिष्टा ।

उपलक्षणं सन्वेतहयोद्वयोः सजात्योः ॥ १६८ ॥

अथ भणंति—

पणिरायदंडगेणं, एगेण जहन्नवन्दना नेया ।

अन्यमतम्

तदुगतिगेण मज्झा, उक्कोसा चउहिं पंचहिं वा ॥ १६९ ॥

अन्ये भणन्ति—

प्रणिपातदण्डकेन एकैकं जपन्यवन्दना नेया ।

तट्टिकत्रिकेण मध्या उत्पृष्टा चतुर्भिः पञ्चमिर्वा ॥ १६९ ॥

हत्थमयाओ मज्झे, इरियावहियाअभावओ दुमि ।

एवं उक्कोसाए, चउरो पंच व मुण्येयवा ॥ १७० ॥

हस्तगतान्मध्ये ईयांपयिक्कभावनो द्वे ।

एवं उत्पृष्टायां चत्वारः पञ्च वा शातव्याः ॥ १७० ॥

भणिउण नमुकारे, सवत्थयदंडयं अ पट्ठिउणं ।

इरियं पट्ठिअमंते, दो चउरो वा वि पणिवाया ॥ १७१ ॥

भणित्वा नमस्कारान् क्षत्रम्नवदण्डकं च पठित्वा ।

ईयां प्रतिश्राम्यन् द्वौ चत्वारो वापि प्रणिपाताः ॥ १७१ ॥

एयं पि जुत्तिजुत्तं, आइअं जेण दीमए बहुसो ।

नवर नवभेयार्णं, नेयं उपलक्षणं तं पि ॥ १७२ ॥

एतदपि युक्तियुक्त आर्चीर्णं येन दृश्यते बहुशः ।

नवर नवभेदानां क्षेत्र उपलक्षणं तदपि ॥ १७२ ॥

पाठकिरियाणुसारा, भणिया चिद्वंदणा इमा नवहा ।
अहिगारिविसेसा पुण, तिबिहा सवा वि जं भणियं १७३

पाठक्रियानुसारद् भणिता चैत्यवन्दनेयं नवधा ।

अधिकारिविशेषात्पुनः त्रिविधा सर्वाऽपि यद् भणितम् ॥

पञ्चाशकता-
व्ययम्

अहवा वि भावमेया, ओहेणं अपुणवंधगाईणं ।

सवा वि तिहा नेया, सेसाणमिमी न जं समए १७४

अथवाऽपि भावभेदादोघेन अपुनर्वन्धकादीनाम् ।

सर्वाऽपि त्रिधा ज्ञेया शेषाणामियं न यत्समये ॥ १७४ ॥

अपुनर्वन्धक-
स्वरूपम्

मिच्छत्तुफोसठिई, न चंधिही अपुणवंधगो तेण ।

समयकुसलेहिं सो पुण, इमेहिं लिगेहिं नायबो ॥ १७५

मिथ्यात्वोत्कृष्टस्थितिं न भन्त्यति अपुनर्वन्धकः तेन ।

समयकुशलैः स पुनः एमिलिङ्गैस्तद्व्ययः ॥ १७५ ॥

पञ्चाशकता-
व्ययम्

पावं न तिबभावा, कुणइ न बहु मन्नए भवं घोरं ।

उचियठिईं च सेवइ, सबरथ वि अपुणवंधो ति १७६

पावं न तीव्रभावान् करोति न बहु मन्यते भवं घोरम् ।

उचितस्थितिं च मेवते सर्वत्रापि अपुनर्वन्ध इति ॥ १७६ ॥

तन्वत्ये रोयंतो, मम्मदिट्ठी अमगहविमुक्तो ।

देसे-यरविरइनुओ, चारिर्त्ता तुलियसामत्थो ॥ १७७ ॥

तत्रार्थान् रोचयन् मम्मदिट्ठिरमगहविमुक्तः ।

देशे-नरविरतियुतआत्थी तुलितसामर्थ्यः ॥ १७७ ॥

अधिकारिवि-
धेयम्

अहिगारीणमिमेमिं, विसेया वंदणा निहा कममो ।

हीणा मग्घु-फोमा, सेसाणहिगारिणो येन ॥ १७८ ॥

अविच्छादिनामेव विसेया वन्दना त्रिधा क्रमजः ।

हीना-मध्यो-नृष्टा शेषा अनविच्छादिनिश्चये ॥ १७८ ॥

पश्चात्तिगमाः

गन्धर्वगीत-वादित्रकल-काहल-कोलाहलमुपरितदिगन्तः ।

तीर्थोन्नतिं कुर्वन् व्रजति जिनमन्दिरद्वारम् ॥ १८४ ॥

जिणदिट्टिगोयरगओ, ससंभमं वाहणा समोयरइ ।

मुंचइ य वाहणाइ, राया उण रायककुहाइ ॥ १८५ ॥

जिनदट्टिगोचरगतः ससंभ्रमं वाहनात्समवनरति ।

मुञ्चति च वाहनादि राजा पुना राजककुधानि ॥ १८५ ॥

तंघोलं कुमुमाइ, योसिरइ करेइ उत्तरासंगं ।

तो अहिगयगाहाए, अत्थो अवयरइ एत्ताहे ॥ १८६ ॥

ताम्यूलं कुमुमानि ध्युत्मृजति करोति उत्तरामङ्गम् ।

ततोऽधिगतगाधाया अर्थोऽवतरतीदानीम् ॥ १८६ ॥

वच्चइ दुवारनियडं, काऊण य पाणिसंपुडं सीसे ।

अद्धावणयपणामं, करेइ रोमंचियसरीरो ॥ १८७ ॥

व्रजति द्वारनिकटं कृत्वा च पाणिमंपुटं शीघ्रं ।

अर्द्धावनतप्रणामं करोति रोमाञ्चितसरीरः ॥ १८७ ॥

नैपेक्षिकीधिक-
करणम्

पयिसंतो चेव वलाणयम्मि कुञ्जा निसीहिया तिन्नि ।

घरवायारं सबं, इन्दि न काहामि भावेंतो ॥ १८८ ॥

प्रविशन्नेव वलानके कुर्यान्नैपेक्षिकीः तिस्रः ।

गृहव्यापारं सर्वं इदानीं न करिष्यामि भावयन् ॥ १८८ ॥

अद्धावणयपणामं, तत्तो काऊण भुवणनाहस्म ।

पंचंगं वा काउं, भत्तिम्मरनिम्मरमणेणं ॥ १८९ ॥

अर्द्धावनतप्रणामं ततः कृत्वा भुवननाथस्य ।

पञ्चाङ्गं वा कृत्वा भक्तिभरनिर्भरमनसा ॥ १८९ ॥

पूयंगपाणिपरिचाग्परिगओ गहिग्मद्गघोमेण ।

पट्माणो जिणगुणगणनिरद्वभंगल्ल विचाइं ॥ १९० ॥

पृताङ्गपाणिपरिचाग्परिगतो गर्भारम-पुत्र-सोपेण ।

पट्मन् विजगणगणनिग्मद्गघोमेण विचाति ॥ १९० ॥

करधरियज्ञोगमुद्दो, पण् पण् पाणिरवयणाउत्तो ।

प्रदक्षिणात्रिक-
करणम्

देज्जा पयाहिणतिगं, एगन्मणो जिणमुण्णेषु॥१९१॥

परधृतयोगमुद्रः पदे पदे प्राणिरक्षणायुक्तः ।

दशान् प्रदक्षिणात्रिकं शकाग्रमना जिनगुणेषु ॥ १९१ ॥

गिहिचेइएगु न घटइ, इयरेमु वि जइ वि कारणवसेण ।

तह वि न मुंचइ मइमं, सया वि तवरणपरिणामं॥१९२॥

गृह्यंत्येषु न घटते इतरेष्वपि यद्यपि कारणवशेन ।

तथापि न मुञ्चति मतिमान्मदाऽपि तत्करणपरिणामम् ॥१९२

ततो निर्माहियाण्, पविसित्ता मंडवम्मि जिणपुरओ ।

मन्त्रेयिणीपूरेण
प्रवेरा, प्रणा.
मन्त्रिकः य

महिनिद्विज्जाणुपार्णी, करेइ विहिणा पणामतियं॥१९३॥

ततो नैपेक्षिका प्रविश्य मण्डपे जिनपुरतः ।

सहनिहितानुपाणिः करोति विधिना प्रणामत्रिरम् १९३

तयणु हरिसुहृत्संतो, कयमुहकोनां जिणेंदपडिमाणं ।

निर्माह्योत्तर
णम्

अयमेह रयणिरसियं, निम्मल्लं लोमहृत्क्षेणं ॥ १९४ ॥

सदनु हर्षोल्लास कृतमुग्रकोशो जिनेन्द्रप्रतिमानाम् ।

अपनयति रजनी-इषितं निर्मात्यं रोमहस्मेन ॥ १९४ ॥

जिणगिहपमज्झणं तो, फारेइ फारेइ या वि अक्षेण ।

स्वयम्, अन्ये.
न वा जिन-
सुदृशमाजनम्

जिणविद्याणं पृअं, करेइ तत्तो जहाजोगं ॥ १९५ ॥

जिगृह्यमानं ततः करोति कारयति वाऽन्येन ।

जिनविद्धानां वृत्ता वरोनि सतो यथायोगम् ॥ १९५ ॥

अहं पुंशं चियं केणह, हवेज्ज पृथा कथा सुविमवेण ।

सुविभरुणा-
नदुवादा
। १२५३० भ-
५१३

तं पि मयिसेगमाहं. जह होइ नहा तहा कुज्जा ॥१०६॥

अथ पश्यतः सनाथि भवेत्तु वा कृता मयिभवेत् ।

तदपि, १९६०-६१ रोजी २४ कोटीचे इतकं कमी होतं की त्यामुळे १९६२

उच्यते च पुत्राणां विवेककर्मणो नृणां च यथा ।

अं पट्टं तत्थ पट्टम. जणम्म दिशं नरं मज्जेन १ ५

उचितत्वं पूजाया विशेषकरणं तु मूलविध्यम् ।

यत्पतति तत्र प्रथमं जनम् दृष्टिः सह मनमा ॥ १९७ ॥

पूजाप्रयोजनम्

कयकिचाण जिणाणं, पूजा भवियाण भावजणणत्थं ।
सो पुण होइ विसिद्धे, पलोइए मूलविंमि ॥ १९८ ॥

कृतकृत्यानां जिनानां पूजा भव्यानां भावजननार्थम् ।

स पुनर्भवति विशिष्टे प्रलोकिते मूलविष्ये ॥ १९८ ॥

पूजाविध्यम्

अंगमि षडमपूया, आमिसपूआ तओ भवे वीया ।
तइया धुइ-धोत्तगगय, तासि सरूव इमं होइ ॥ १९९ ॥

अङ्गे प्रथमपूजा आमिषपूजा ततो भवेद्वितीया ।

तृतीया स्तुति-स्तोत्ररुगता तामां स्वस्वमिदं भवति १९९

अङ्गपूजा

वत्था-ऽऽहरण-विलेपणमुगंविगंधेहिं धूव-पुष्पेहिं ।

कीरइ जिणंगपूआ, तत्थ विही एस नायवो ॥ २०० ॥

घस्त्रा-ऽऽभरण-विलेपनमुगन्धिगन्धैर्धूप-पुष्पैः ।

क्रियते जिनाङ्गपूजा तत्र विधिरेष ज्ञातव्यः ॥ २०० ॥

पूजाविधिः

वत्थेण वंधिऊणं, नासं अहवा जहा समादीण ।

वजेयवं ति तया, देहमि वि कंडुयणमाई ॥ २०१ ॥

वस्त्रेण बन्धयित्वा नामामथवा यथा समाधिना ।

वर्जयितव्यमिति तदा देहेऽपि कण्डूयनादि ॥ २०१ ॥

घय-दुद्ध-दहिय-गंधोदयाइण्हाणं पमावणाजणगं ।

सह गीइ-चाइयाईसंजोगे कुणइ पवेमु ॥ २०२ ॥

घृत-दुग्ध-दधि-गन्धोदकादिस्नान प्रभावनाजनकम् ।

म(दा)नि गीत-वादित्रादिमयोगे करोति पर्वमु ॥ २०२ ॥

एमाइ अंगपूया, कायवा नियमओ ममचीए ।

मामन्थाभावमि उ. धरंज नङ्गणपणिमं ॥ २०३ ॥

एवमाद्यङ्गपूजा कर्तव्या नियमतः स्वगत्तया ।

सामर्थ्याभावे तु घास्येन् तत्करणपरिणामम् ॥ २०३ ॥

जो पंचवदसस्थिय-बहुविहफल-भस्त्र-दीपदानाई । आमिषपूजा

उपहारो जिणपुरओ, कीरइ सा आमिससवज्जा २०४

यः पञ्चवर्णमृत्तिका-बहुविधफल-भस्त्र-दीपदानादिः ।

उपहारो जिनपुरतः क्रियते साऽऽमिषसपर्या ॥ २०४ ॥

गंधद्वनट् वाड्य-लवणजला-ऽऽरुनियाई जं किचं ।

आमिषपूयाए चिय, सबं पि तयं समोयरइ ॥ २०५ ॥

गन्धर्षनाट्य-वादित्र-लवणजला-ऽऽरात्रिकादि यत्कृतम् ।

आमिषपूजायामेव सर्वमपि तत्समवतरति ॥ २०५ ॥

पूयादुगं पि एयं, उचियं न हु साहु-साहुणिज्जनस्य ।

सावयजणस्स नियमा, उचियं सामगिसम्भावे ॥ २०६ ॥

पूजाद्विकल्पेनदुचितं न खलु माधु-माध्वीजनस्य ।

आयकजनस्य नियमादुचितं मामग्रीसद्भावे ॥ २०६ ॥

धुइपूजा विन्नेया, वंदनकरणोचियम्मि देसम्मि । स्तुतिपूजा

ठाऊण जिणामिमुहं, पढणं जइसत्ति वित्ताणं ॥ २०७ ॥

स्तुतिपूजा विन्नेया वन्दनकरणोचिते देशे ।

स्थित्वा जिनामिमुखं पठनं यथाशक्ति वृत्तानाम् ॥ २०७ ॥

अन्ना पि तिहा पूया, भणिया सत्थंतरेसु सद्भाणं । पूर्वगृह्य

पूयांसोलमण जं, भणियमिणं पुच्चस्सरीहि २०८

अन्याऽपि त्रिधा पूजा भणिता शास्त्रान्तरेषु आद्यानाम् ।

पूजापांडशके यद्गणिममिदं पूर्वमृरिभिः ॥ २०८ ॥

१ तृतीया २०८००० । २ अहमिन्द्रमणिप्रणीते षोडशकप्रकरणे इदं पूजा-

पा १० नवमम्, १०० माक्षिकानोदयेन ।

पूजाया निष्-
प्रकारता

पंचोर्वयारजुत्ता, पूया अट्टोवयारकलिया य ।
इद्विविसेसेण पुणो, मणिया सवोवयारा वि ॥२०९॥
पथोपचारयुक्ता पूजाऽष्टोपचारकलिता च ।
ऋद्विविशेषेण पुनर्भणिता सर्वोपचाराऽपि ॥ २०९ ॥

पथोपचारा-
अष्टोपचारा

तद्वियं पंचुवयारा, कुमुम-ज्वस्त्रय-गंध-धूप-दीवेहिं ।
फल-जल-नैवेद्येहिं, सहऽष्टरुचा भवे सा उ ॥२१०॥
तथेय पथोपचारा कुमुमा-भक्त-गन्ध-धूप-दीपैः ।
फल-जल-नैवेद्यैः महाऽष्टरुचा भवेत्मा तु ॥ २१० ॥

शान्तमतम्

अन्ने अद्वययारं, भणंति अहंगमेव पणिवायं ।
सो पुण गुण न दीसइ, न य आइसो जिणमयम्मि २११
अन्येऽष्टोपचारां भणन्त्यप्राप्नमेव प्रणिपातम् ।
स पुनः धुते न दृश्यते न चार्चागो जिनमते ॥ २११ ॥
राधोवयारजुत्ता, ण्हाण-ज्वाण-नट्-गीयमाईहिं ।
पवाइण्णु फीगइ, निगं वा इद्विमंतेहिं ॥ २१२ ॥
सर्वोपचारयुक्ता स्नाना-ऽर्चन-तुल्य-गीतादिभिः ।
पथादिक्केषु क्रियते नित्यं वा ऋद्धिमद्धिः ॥ २१२ ॥

१. तत्र चेदं मन्त्रकृतवाक्या निर्दिष्टम्—“पथोपचारयुक्ता वाविषाष्टोपचारयुक्ता
स्यात् । ऋद्धिरित्येवमुक्ता प्रोक्ता सर्वोपचारैर्हि ॥”—नन्ममोदशक वाक्या (३) इह
मेव संस्कृता श्रीमता मन्वहृता प्राकृतभाषया पराया । अत्र प्रामाण्येनोपपन्नम् ।
२. पूजायां प्रसिद्धे पथोपचार-अष्टोपचार-सर्वोपचारण्ये हावनीये अथ पूजायोगार्थं
नवमं प्रमाणेन संदर्शितम्, तत्र द्वितीये दर्शयामहि, पश्चु तथा शीतानी श्रीयशो-
मद्गुणैः, उक्तवाक्याश्रीयशोविजयेन च य इ पथोपचारोदयस्य भवति तदानीं
निम्नं, तत्रैव अत्र “अथ संदृष्टव्यं अगस्त्य इति वाक्येन प्रदर्शयाम् । तथाहि—
यशोनट्टीयस्य भवत्यम्— (१) “य इत्युक्ता । (२) “य इति उक्ता । (३) “य इति उक्ता ।
तथा, य इति उक्ता । (४) “य इति उक्ता । (५) “य इति उक्ता । (६) “य इति उक्ता ।
(७) “य इति उक्ता । (८) “य इति उक्ता । (९) “य इति उक्ता । (१०) “य इति उक्ता ।
(११) “य इति उक्ता । (१२) “य इति उक्ता । (१३) “य इति उक्ता । (१४) “य इति उक्ता ।
(१५) “य इति उक्ता । (१६) “य इति उक्ता । (१७) “य इति उक्ता । (१८) “य इति उक्ता ।
(१९) “य इति उक्ता । (२०) “य इति उक्ता । (२१) “य इति उक्ता । (२२) “य इति उक्ता ।
(२३) “य इति उक्ता । (२४) “य इति उक्ता । (२५) “य इति उक्ता । (२६) “य इति उक्ता ।
(२७) “य इति उक्ता । (२८) “य इति उक्ता । (२९) “य इति उक्ता । (३०) “य इति उक्ता ।
(३१) “य इति उक्ता । (३२) “य इति उक्ता । (३३) “य इति उक्ता । (३४) “य इति उक्ता ।
(३५) “य इति उक्ता । (३६) “य इति उक्ता । (३७) “य इति उक्ता । (३८) “य इति उक्ता ।
(३९) “य इति उक्ता । (४०) “य इति उक्ता । (४१) “य इति उक्ता । (४२) “य इति उक्ता ।
(४३) “य इति उक्ता । (४४) “य इति उक्ता । (४५) “य इति उक्ता । (४६) “य इति उक्ता ।
(४७) “य इति उक्ता । (४८) “य इति उक्ता । (४९) “य इति उक्ता । (५०) “य इति उक्ता ।
(५१) “य इति उक्ता । (५२) “य इति उक्ता । (५३) “य इति उक्ता । (५४) “य इति उक्ता ।
(५५) “य इति उक्ता । (५६) “य इति उक्ता । (५७) “य इति उक्ता । (५८) “य इति उक्ता ।
(५९) “य इति उक्ता । (६०) “य इति उक्ता । (६१) “य इति उक्ता । (६२) “य इति उक्ता ।
(६३) “य इति उक्ता । (६४) “य इति उक्ता । (६५) “य इति उक्ता । (६६) “य इति उक्ता ।
(६७) “य इति उक्ता । (६८) “य इति उक्ता । (६९) “य इति उक्ता । (७०) “य इति उक्ता ।
(७१) “य इति उक्ता । (७२) “य इति उक्ता । (७३) “य इति उक्ता । (७४) “य इति उक्ता ।
(७५) “य इति उक्ता । (७६) “य इति उक्ता । (७७) “य इति उक्ता । (७८) “य इति उक्ता ।
(७९) “य इति उक्ता । (८०) “य इति उक्ता । (८१) “य इति उक्ता । (८२) “य इति उक्ता ।
(८३) “य इति उक्ता । (८४) “य इति उक्ता । (८५) “य इति उक्ता । (८६) “य इति उक्ता ।
(८७) “य इति उक्ता । (८८) “य इति उक्ता । (८९) “य इति उक्ता । (९०) “य इति उक्ता ।
(९१) “य इति उक्ता । (९२) “य इति उक्ता । (९३) “य इति उक्ता । (९४) “य इति उक्ता ।
(९५) “य इति उक्ता । (९६) “य इति उक्ता । (९७) “य इति उक्ता । (९८) “य इति उक्ता ।
(९९) “य इति उक्ता । (१००) “य इति उक्ता ।

तदा—

विष्णोरगामिगेगा, अम्बुदयप्रमाधनी भवे वीया । पूजाकृतम्
नेहाजमादयी तद्, फलया उ जहन्धनामेहि ॥ २१३ ॥

तथा—

विष्णोपगामिकैदाऽम्बुदयप्रमाधनी भवेद्वितीया ।

निर्वाणमाधनी तथा पञ्चदा तु यथार्थनामभिः ॥ २१३ ॥

प्रवरं पुष्पाईयं, पटमाण् दोयए उ त्तकारी ।

आयपुजादयो-
पयोनीनि व-
रूनि

आणेइ अम्भो वि हु, निओगओ वीयपूजाए ॥ २१४ ॥

प्रवरं पुष्पाईयं प्रथमायां दीयते तु त्तकारी ।

आनयन्त्यन्यतोऽपि गन्तु नियोगो द्वितीयपूजायाम् ॥ २१४ ॥

भुषणे वि सुन्दरं जं, यत्था-ऽऽहरणाइवत्थु संभवइ ।

तं मणमा संपादइ, जिणम्मि एगमथिरचित्तो ॥ २१५ ॥

भुषणंऽपि सुन्दरं यद्गत्वा-ऽऽभरणादिवस्तु संभवति ।

तन्मनसा संपादयति जिने एकाग्रमधिरचित्तः ॥ २१५ ॥

निधं चिय संपुत्ता, जइ वि हु एमा न तीरण काउं ।

तह वि अणुचिद्विअवा, अवरइ-दीवाइदाणेण ॥ २१६ ॥

नित्यमेव संपूर्णा यद्यपि सन्वेष्टा न तीर्यते (शक्यते) कर्तुम् ।

तथाऽप्यनुष्ठानव्याऽश्रित-दीपादिदानेन ॥ २१६ ॥

भावेअ अयत्थनियं, पिंटत्थ-पयत्थ-रुवरहियत्तं । जिनस्य अव-

छउमत्थ-केवलित्तं, मुत्तत्तं चेव तम्मत्थो ॥ २१७ ॥ स्थाप्रयम्

१. ॥ २१३ ॥ गायत्र्या (२१३-२१४-२१५ गाय) नवमे षोडशके एवम्-“विष्णो-
पगामनी ॥ २१३ ॥ अम्बुदयप्रमाधनी चान्या । निर्वाणमाधनीति च फलदा तु यथार्थ-
नामभिः ॥ २१३ ॥ प्रवरं पुष्पाईयं यदा आयाजा भवेते तु तद्दाता । आनयति चान्य-
तोऽपि ॥ २१४ ॥ अम्बुदयप्रमाधनी ॥ २१५ ॥ अम्बुदयप्रमाधनी यद्गत्वा मनसाऽऽपादयति
जिने ॥ २१५ ॥ निधं चिय संपुत्ता ॥ २१६ ॥ अणुचिद्विअवा ॥ २१७ ॥

भावयेताञ्जस्यत्रिकं पिण्डस्थ-पदस्थ-रूपरहितत्वम् ।
 छद्मस्थ-केवलित्वं मुक्तत्वं चैव तस्यार्थः ॥ २१७ ॥
 उभयकरधरियकलसा, गयगयमुरग्रहपुरस्सरा तियसा ।
 गायंता वार्यंता, उवरि जिणेंद्रस्स निम्मविद्या ॥ २१८ ॥
 उभयकरधृतकलसा गजगनमुरपतिपुरम्मराञ्चिद्व्याः ।
 गायन्तो वादयन्त उपरि जिनेन्द्रस्य निर्मिताः ॥ २१८ ॥
 ठावंति मणे नूणं, संपद् अम्हारिसस्स लोयस्स ।
 जम्मणसमयपयट्ठं, मज्जनमहिमाममारंभं ॥ २१९ ॥
 स्थापयन्ति मनमि नूनं मंप्रत्यम्मादजस्य लोकस्स ।
 जन्मसमयप्रवृत्त मज्जनमहिमासमारम्भम् ॥ २१९ ॥
 वत्था-ऽऽहरण-विलेपण-मल्लेहिं विभूसिओ जिणवरिदो ।
 रायसिरिमणुहवंतो, भाविज्जइ मवियलोएण ॥ २२० ॥
 वत्था-ऽऽभरण-विलेपण-माल्यैर्विभूयितो जितवरेन्द्रः ।
 राज्यत्रियमनुभवन् भाव्यते भव्यलोकेन ॥ २२० ॥

उपस्थावस्था

अवगयकेसं सीसं, मुहं च दिट्ठं पि भ्रुवणनाहस्स ।
 साहेइ समणभावं, छउमत्थो एस पिण्डत्थो ॥ २२१ ॥
 अपगतकेशं शीर्षं मुखं च दृष्टमपि मुवननायस्य ।
 कथयति श्रमणभावं छद्मस्थ एव पिण्डस्थः ॥ २२१ ॥
 कंकिंलि कुसुमवृद्धी दिवज्जुणि चमरिधारिणो उमओ ।
 मिहामण भामंडल दुंदुहि छत्तत्तयं चैव ॥ २२२ ॥
 कङ्कलिः कुसुमवृष्टिः दिव्यध्वनिः चामरधारिण उभयतः ।
 मिहामनं भामण्डलं दुन्दुभिः छत्रत्रयं चैव ॥ २२२ ॥

नीरंकरावस्था

इय पाडिहेगर्दिआ, अणन्नमाहाग्णा पुरा आसि ।
 केवलियनाणलंभे, निन्धयग्गयम्मि पत्तम्म ॥ २२३ ॥

नेदययदणमदाभासं ।

श्री भानिद्वार्यकद्विरनन्यमाधारणा पुराऽऽसीत् ।

[illegible]

एष दो आयासः, अरुचभाये विष्णुः ।

एण दो आयारा, अरुचभाये जिणवरारणं ॥ २२४ ॥

पयं द्रुममिषण्णं उर्ध्वस्थानस्थितम् विन्दुं भगवान् ।
ततोऽवापारावरूपभावे जिनवराणाम् ॥

एषां द्वावपारावरूपभावे जिनवराणाम् ॥ ६२४ ॥
एवमसत्थाय त्रियं, सृष्ट्यं भावेऽयं

जिगविषविहियनिषलनयणनूओ मय्याणि ॥ ५२४ ॥

जिगविषविहियनिशलनयणनुओ मुद्रपरिणामो २२५

एवमवस्थानां त्रिकं नम्यन् भाषयेत् वन्दनाममये ।
जिनपिम्बविदितनिभलनयनयुगः शङ्खपरिणामो २२५

जिनपिण्डविहितनिधनयनयुगः शुद्धपरिणामः ॥२२५॥
एत्तो य शम-दादिण-पच्छिमदिनिः

एषो य शाम-दाहिण-पच्छिमदिमिदंमणं परिहरेत्ता ।

तिदिमिनिरवयणविरह, एवं चिय होइ नायवा २३६

एतन्मात्रं वाम-दक्षिण-पश्चिमदिग्दर्शनं परिहरेत् ।
त्रिदिग्निरीक्षणविरतिरेवमेव भवति ।

आलोपचलं चयत्तुं, मणो ह तं ॥ २२६ ॥

आलोचनं चकुरुः, मणो ब तं दुवरं धिरं काउं ।

आलोच्यते च वरुणं, मणो ह तं दुर्वरं धिरं काउं ।
स्वेहिं तहिं गिप्पद, सभावओ वा मयं चलइ २२१०

स्वादि तदिं गिप्पद, सभावओ वा मयं चलद २२७
आलो कपलं चतुर्भन इव तदुप्पदं स्थिरं कर्तुम् ।

रूपमः शिष्यते स्वभावतो वा स्वयं चलति ॥ २२७ ॥

तद्विदुः नामियर्गावो, वित्तमजो दिसितियं न पेदेयः ।
तन्ध उवजोगमावे. वंदयामि

तद्विदुः नामियर्गो, विसेमजो दिसितियं न पेहेजा ।
तन्ध उवजोगमावे, बंदणपरिणामहार्णा उ ॥ २३७ ॥
तथाऽपि खलु नामियर्गो, विसेमजो दिसितियं न पेहेजा ।

तथाऽपि खलु नामितर्माणां विशेषतो दिष्टप्रिकं न पेहेजा ।
तथाऽपि खलु नामितर्माणां विशेषतो दिष्टप्रिकं न पेहेजा ।

तथाऽपि खलु नामितर्मागो विशेषतो दिक्प्रिकं न मेभेत ।
तत्रोपयोगभावे बन्दनपरिणामहानिगु ॥ २२८ ॥

तत्रोपयोगभावे बन्दनपरिणामहानिम्बु ॥ २२८ ॥
 टाडण उचियटंसे.चिहवंटणकरणजोगभरण
 दिट्ठाण पंहेना विनि

टाउण उचियटंसे.चिह्वंदणकरणजोगभूमाण् ।
 दिह्वाण पंहेना.विहिणा उभर्जा पमजिजा ॥ २२८ ॥

दिहाण पंहेचा.विहिणा उमओ पमजिआ ॥ २२० ॥ विहार पदम निप्रमात्रेन

विचारं पश्यन्ति प्रमादोऽपि न भवति ॥ २२० ॥

॥ २२७ ॥ निप्रमात्रेणम
प्रमात्रेणम ॥ २२८ ॥

॥ १०५ ॥

वर्ण-धारिणि-
कम्

वर्णस्वरूपम्

अर्थचिन्तना

आलम्बन-
स्थितिः

मुद्राग्रपम्

सममिउपम्लचेलंचलेण सट्ठो पमज्जणं कुणइ ।
तिक्सुत्तो वि-तिवारं,साहू रयहरदसग्गेहिं ॥ २३० ॥
सममृदुपद्मलचेलञ्चलेन आद्धः प्रमार्जनं करोति ।
त्रिकुत्वो द्वि-त्रिवारं माधू रजोहर(ण)दगामैः ॥ २३० ॥
मावेज्ज य वंदंतो,वन्नाइतिर्यं मणम्मि एगगो ।
तं पुण भणंति मुणिणो,वन्नत्यालंघणसरूयं ॥ २३१ ॥
भावयेत्त च वन्दमानो वर्णादित्रिकं मनस्येकाग्रः ।
तं पुनर्भणन्ति मुनयो वर्णार्यालम्बनस्वरूपम् ॥ २३१ ॥
शुद्धदंडाईवन्ना, उच्चरियवा फुट्टा सुपरिमुद्धा ।
सर-वंधजणाइमिन्ना, सपयच्छेया उच्चियघोसा ॥ २३२ ॥
स्तुतिदण्डादिवर्णा उच्चरितव्याः स्फुट्टाः सुपरिशुद्धाः ।
स्वर-व्यञ्जनादिभिन्नाः सपदच्छेदा उचितयोपाः ॥ २३२ ॥
चित्तेयवो सम्मं, तेसिं अत्थो जहापरिन्नाणं ।
मुन्नाहियत्तमिहरा, उत्तमफलसाहगं न भवे ॥ २३३ ॥
चिन्तयितव्यः सम्यक् तेषामर्थो यथापरिज्ञानम् ।
शून्यद्वयत्वमितरधोत्तमफलसाधकं न भवेत् ॥ २३३ ॥
मात्तारिहंतपमुहं, सरेज्ज आलंघणं पि दंडेसु ।
अहवा जिणविंवाई, जस्स पुरो वंदणाऽऽरद्धा ॥ २३४ ॥
भावाद्दन्-प्रमुखं स्मरेद्दालम्बनमपि दण्डेषु ।
अथवा जिनिविम्वादि यम्य पुरो वन्दनाऽऽरब्धा ॥ २३४ ॥
कयपंचंगपणामो, माणंदो वंदणे पयटंतो ।
धारेज्ज धीरचित्तो, मुदाओ निजि जं भेणियं ॥ २३५ ॥
कृतपञ्चाङ्गप्रणामः मानन्दो वन्दने प्रवर्तमानः ।
धारयद् धीरचित्तो मुद्राम्निवो यद्गणितम् ॥ २३५ ॥

चेइयवंदजमहाभासं ।

पंचंगो पणिवाओ, भुइपाडो होइ जोगमुदाए ।
 वंदण जिणमुदाए, पणिहाणं मुदाए ।

चंदण जिणमुदाए, पणिहाणं मुत्तमुत्तीए ॥ २३६ ॥

पञ्चाङ्गः प्रणिपातः स्तुतिपाठो भवति योगमुद्रायाम् ।
 घन्दनं जिनमुद्रायां प्रणिधानं मुक्तागुणायाम् ।

दो जाणू दोन्ही करा, पंचमयं ते

दो जाणू दोन्ही करा, पंचमयं होइ उत्तमंगं तु ।
सम्मं संपणिवाओ, नेओ पंचमण्डपिणे ॥

सम्मं संपणिवाओ, नेओ पंचंगपणिवाओ ॥ २३७ ॥

द्वौ जानू द्वौ करौ पञ्चमकं भवत्युत्तमाहं तु ।
सम्यक् संगणिपावो शेषः पञ्चमकं भवत्युत्तमाहं तु ।

अश्वोर्ध्वरिपङ्गुलिकोत्सागारे ॥ २३७ ॥

अश्वमेधं त्रिर्यंगुलिकोत्सागारेहि दोहि हत्येहि ।
पिटोवेरि कुप्परसंठिएहि तह जो

पिष्टोर्वैरि कृष्णसंतिष्ठहिं तद् जोगमुद ति ॥ २३८ ॥
अन्योन्यान्तरिताह लिखोदावाराभ्यां

अन्योन्यान्तरिताद् द्विषोदावायाभ्यां द्वाभ्यां ह्यन्ताभ्याम् ।
उदरोपरि कूर्परास्त्रिताभ्यां तथा योगसंज्ञेति ।

उदरोपदि कूर्पूरस्त्रिताभ्यां तथा भोगमुद्रेति ॥ २३८ ॥

चत्वारि अंगुलाहं, पुरञ्चो ऊणाहं जत्थ पच्छिमञ्चो । जिन्नुवा
पायाणं उस्सग्गो, एमा पुण होद जिन्नुमञ्च ॥ २३८ ॥

पायाणं उस्मग्नो, एमा पुण होद जिणमुदा ॥२३९॥

पत्वारोऽहुः पुरा उना यत्र पश्चिमः ।
पादयोः पुरा एता यत्र पश्चिमः ।

मुद्रागुप्ती मुद्रा, समा जडि ते ।

मुचागुची मुरा, समा जहिं दो वि गम्भिरा हन्था । मुचागुचिमुद्रा
ते पुण जिहालदेसे, लग्गा अंधे अलग्ग वि ॥२५॥

ते पुण निहालदेसे, लग्ना अंभे अलग्ना वि ॥२४०॥

मुत्तानुविमुक्ता समी यत्र द्वापरि सम्भितौ हस्तौ ।
तौ पुनर्ललाटदेशे लम्बाभ्याम्युदयानि

तौ पुनर्ललाटदंशं लम्बावन्धेऽन्तर्भाविनि ॥ २४० ॥

पञ्चाङ्ग
द्वयम्

पञ्चाङ्गप्रति-
पाद

योगमुद्रा

दिनांक

सुप्रासुपिमुद्रा

1. ਦੇਸ਼ ਦੇ ਵਸਨੀਕਾਂ ਨੂੰ

५१ टक्के

1950年10月1日

१३१८०

वर्ण-आदिभि-
कम्

वर्णलक्षणम्

अपेक्षितता

अपेक्षित-
गुणः

सुखम्

सममिउपमूलचेलंचलेण सट्ठो पमज्जणं कुणइ ।
 तिक्खुत्तो वि-तिवारं, साह रयहरदसग्गेहिं ॥ २२८ ॥
 सममृदुपद्मलचेलच्छलेन भाद्धः प्रमार्जनं करोति ।
 त्रिकृत्यो द्वि-त्रिवारं माधू रजोहर(ण)दशार्मः ॥ २२९ ॥
 भावेज्ज य वंदंतो, वच्चाइतियं मणम्मि एग्गो ।
 तं पुण मणंति मुणिणो, वच्चात्थालंघणमरुवं ॥ २३० ॥
 भावयेन च वन्दमानो वर्णादित्रिकं मनस्येकामः ।
 तं पुनर्भणन्ति मुनयो वर्णार्थालम्बनम्वरूपम् ॥ २३१ ॥
 धुइदंडाईवच्चा, उच्चरियवा फुडा गुपरिमुद्धा ।
 मर-वंजणाइमिच्चा, मपयच्छेमा उच्चिययोसा ॥ २३२ ॥
 मुनिदण्डादिवर्णा उच्चरितव्याः श्रुताः सुपरिमुद्धाः ।
 मर-व्यञ्जनादिभिश्चाः मपयच्छेमा उचितमोषाः ॥ २३३ ॥
 चिंतेयवो मम्मं, तेमिं अन्थो जहापरिच्चाणं ।
 गुम्भदिययचमिहारा, उत्तमरुलमाहगं न मने ॥ २३४ ॥
 चिन्तयितव्यः मम्यक् तेषामर्थो यथापरिज्ञानम् ।
 शून्यहृदयप्रमितरथोत्तमफलमाशङ्कं न भवेत् ॥ २३५ ॥
 भावागिहंतपमृदं, मरेज्ज आलंघणं पि दंहेगु ।
 अट्ठथा त्तिणविंशई, जम्म पुगे वंदणाऽऽज्झा ॥ २३६ ॥
 भावाहंत- प्रमुख्य श्लोकादप्यनमसि दंहेगु ।
 अथवा तित्तित्तिआदि सम्य पुगे वन्दनाऽऽज्झया ॥ २३७ ॥
 कयपेणंगणामो, माणंदो वंदणे पयदंतो ।
 धारेज्ज धीगंज्जो, मूदात्रो निमि तं भणियं ॥ २३८ ॥
 कयपेणाद्वयताम मानंदो वन्दन प्रयत्नेमानतः ।
 यथार्थं श्लोकादप्यनमसि दंहेगु ॥ २३९ ॥

पंचंगो पणिवाओ, धुदपाढो होइ जोगमुद्राम् ।

पञ्चाङ्गपा-
१४५

पंदण जिनमुद्राम्, पणिहाणं मुत्तमुत्तीम् ॥ २३६ ॥

पञ्चाङ्गः प्रणिपातः स्तुतिपाढो भवति योगमुद्रायाम् ।

पन्दनं जिनमुद्रायां प्रणिधानं मुच्छाशुत्तयाम् ॥ २३६ ॥

दो जाणु दोघि करा, पंचमयं होइ उत्तमंगं तु ।

पञ्चाङ्गप्रणि-
पातः

सम्मं संपणिवाओ, नेओ पंचंगपणिवाओ ॥ २३७ ॥

दो जानु दो करा पञ्चमयं भवत्युत्तमाङ्गं तु ।

सम्यक् संप्रणिपातो होयः पञ्चाङ्गप्रणिपातः ॥ २३७ ॥

अमोसंतरियंगुलिकोमागारोहिं दोहिं हत्थेहिं ।

योगमुद्रा

पिटोशेरि कुप्परसंटीएहिं तह जोगमुद्र ति ॥ २३८ ॥

अन्योन्यान्तरिताङ्गुलिकोशाकायभ्यां द्वाभ्यां हस्ताभ्याम् ।

उदयोपरि कूर्परक्षिताभ्यां तथा योगमुद्रेति ॥ २३८ ॥

यत्तारि अंगुलाइं, पुरओ ऊणाइं जत्थ पच्छिमओ ।

जिनमुद्रा

पायाणं उम्सगो, एसा पुण होइ जिनमुद्रा ॥ २३९ ॥

यत्वारोऽङ्गुलाः पुरत ऊना यत्र पश्चिमतः ।

पादयोस्तस्य एसा पुनर्भवति जिनमुद्रा ॥ २३९ ॥

मुत्तागुत्ती मुद्रा, समा जहिं दो वि गम्मिया हत्था ।

मुक्ताङ्गुलिमुद्रा

ते पुण णिहालदेसे, लग्गा अंघे अलग्ग ति ॥ २४० ॥

मुक्ताङ्गुलिमुद्रा समौ यत्र द्वावपि गर्भितौ हस्तौ ।

तौ पुनर्ललाटदेसे लग्गावन्येऽलगाविति ॥ २४० ॥

१ एतद् माध्यायके (२३६-२३७-२३८-२३९-२४० पाद्या) तृतीये पद्या-
दरे (१४-१८-१९-२०-२१ पाद्या) चतुर्थे-१४ ५५ ८०) २ "पोई उमरे"-
उदरे-इदं नाम्नाया पठे नम ८० भोज । ३ पञ्चाङ्गप्रणिपातभ्याम्-पेट्या
उदरे इति-१४ १८-१९-२०-२१ पाद्या ८० ८५ ८६ ८७ ८८ ८९ ९० ९१ ९२ ९३ ९४ ९५ ९६ ९७ ९८ ९९ १००) ३ 'अमे'
इति 'अमे' उपरे-१४ १८ १९ २० २१ पाद्या ८० ८५ ८६ ८७ ८८ ८९ ९० ९१ ९२ ९३ ९४ ९५ ९६ ९७ ९८ ९९ १००)

चोयगो—

पृच्छा

वन्नाइसु उवओगो, जुगवं कइ घटइ एगसमयम्मि ? ।
दो उवओगा समए, केवल्लिणो वि हु न जं इट्ठा ॥ २४१ ॥
चोदकः—

वर्णादिपूषयोगो युगपत्कथं घटत एकममये ।
द्वावुपयोगौ समये केवल्लिनोऽपि मलु न यदिष्टौ ॥ २४१ ॥

आयरिओ—

उत्तरम्

कमसो वि संभवन्ता, जुगवं नजंति ते वि मिन्ना वि ।
चित्तस्स सिग्घकारित्तणेण एगसमावाओ ॥ २४२ ॥

आचार्यः—

क्रमशोऽपि संभवन्तौ युगपज्जायेते तावपि मिन्नापि ।
चित्तस्य शीघ्रकारित्वेनैकत्वमावान् ॥ २४२ ॥

मणियं च—

पञ्चाशकथाया

सवत्थ वि पणिहाणं, तग्गयकिरिया-मिहाण-वन्नेमु ।
अत्थे विसए य तथा, दिट्ठतो छिन्नजालाए ॥ २४३ ॥

मणितं च—

सर्वत्रापि प्रणिधानं तद्रतक्रिया-मिधान-वर्णेषु ।
अर्थे विषये च तथा दृष्टान्तः छिन्नजालायाः ॥ २४३ ॥

अहवा—

सामान्तरप्रा-
माणम्

केवल्लिणो उवओगो, वच्चइ जुगवं समत्थनेएमु ।
छउमन्थस्स च एवं, अमिन्नविसयागु किरियागु ॥ २४४ ॥

अथवा—

केवल्लिन उवओगो धत्तनि युगपन्ममसमे(ज)येणु ।
छउमन्थस्य वा एवमभिन्नविषयागु क्रियागु ॥ २४४ ॥

तथा चागमः—

भिन्नविसयं निसिद्धं, किरियादुगमेगया न एगम्मि ।
जोगतिगस्स वि भंगियमुत्ते किरिया जओ मणिया ॥

तथा चागमः—

भिन्नविषयं निषिद्धं क्रियाद्विकमेकदा नैकम्मि ।

योगत्रिकम्यापि भङ्गिकसूत्रे क्रिया यतो भणिता ॥२४५॥

एएण धोमपट्ठणं, कुणंति नो जे पयाहिणं देता ।

किदागारं कु-
र्वतोऽपि स्त्री-
त्रपाठः

तेसिं पि कुमइमहं, उद्धरियं पेव दट्ठवं ॥ २४६ ॥

एतेन स्तोत्रपठनं कुर्वन्ति नो ये प्रदक्षिणां ददतः ।

तेषामपि कुमतिशस्यमुद्धरितमेव द्रष्टव्यम् ॥ २४६ ॥

तिविहं पणिहाणं पुण, मण-वइ-कायाण जं ममाहाणं ।

प्रणिधानत्रि-
भम्

राग-दोमाभावो, भावत्थो होइ एयस्स ॥ २४७ ॥

त्रिविधं प्रणिधानं पुनर्मनो-वाक्-कायानां यत्तमाधानम् ।

राग-द्वेषाऽभावो भावार्थो भवत्येतस्य ॥ २४७ ॥

अहवा—

चिंतइ न अस्सकजं, दूरं परिहरइ अह-रोदाइं ।

मनःप्रणिधा-
नम्

एगम्ममणो धंदइ, मणपणिहाणं हवइ एयं ॥ २४८ ॥

अपवा—

चिन्तयते नान्यकार्यं दूरं परिहरत्यार्तं-रीद्रे ।

एवापमना वन्दते मनःप्रणिधानं भवत्ये(तत्)त्रम् ॥२४८॥

विगहा-विवापरदिनो, यज्जितो मूय-ट्ठूरं मई ।

वक्त्रप्रणिधा-
नम्

वंदइ मपयच्छेयं, वायापणिहाणमेतं तु ॥ २४९ ॥

विहवा-विवाहकालिनो वज्जयन्मूक-ट्ठूरं दास्यते ।

वन्दते मपयच्छेयं वाक्प्रणिधानमेतत् ॥ २४९ ॥

चोद्यगो—

पृच्छा

यन्नाइमु उवओगो, जुगवं कद् घडइ एगसमयम्मि ?।
दो उवओगा समए, केवल्लिणो वि द्हु न जं द्दहा ॥२४१॥

चोदकः—

वर्णादिपूययोगो युगपत्कथं घटन एकममये ।
द्वावुपयोगा ममये केवदिनोऽपि म्भु न यदिष्टौ ॥ २४१ ॥

आपरिओ—

उत्तरम्

कमसो वि संमवंता, जुगवं नज्जनि तं वि मिन्ना वि ।
चित्तस्म मिग्यकारित्थेण एगत्तमावाओ ॥ २४२ ॥

आचार्यः—

क्रमशोऽपि संभवन्तौ युगपज्जायेते तावपि मिन्नावपि ।
चित्तस्य शीघ्रकारित्वेनैकत्वमावान् ॥ २४२ ॥

मणियं च—

पञ्चालकण्ठा

सव्वत्थ वि पणिहाणं, तग्गवकिरिया-मिहाण-वभेमु ।
अत्थं विसए च तहा, दिट्ठो छिन्नज्जालाए ॥ २४३ ॥

मणितं च—

सर्वत्रापि प्रणिधानं तद्गन्धिया-निधान-वर्गेषु ।
अथे विषये च तथा दृष्टान्तः छिन्नज्जालायाः ॥ २४३ ॥

अह्वा—

कथयन्तस्ते-
मान्यम्

केवल्लिणो उवओगो, यद्द जुगवं ममत्थनेण्णु ।
छउमन्थम्मु व एवं, अनिभविमयागु किरियागु ॥२४४॥

अथवा—

केवदिन उवओगो प्रजति युगपन्ममन्ते(नि)येषु ।
उद्यम्य वा एवमभिप्रतिपत्तासु क्रियासु ॥ २४४ ॥

कायप्रणिपा-
नम्

पेहंत-पमजंतो, करेइ उट्टण-निर्मायणाईयं ।
वावागंतररहिओ, वंदइ इय कायपणिहाणं ॥ २५० ॥
प्रेञ्जमाण-प्रमार्जयन करेनुयुयान-निवडनारिक्कम् ।
य्यापागन्तररहितो वन्दन इति कायप्रणिधानम् ॥ २५० ॥
एयं पुण त्रिविहं पि इह, वंदंतेणाइओ उ कायवं ।
जम्हा दह-नियमाण, सुवंदणा होइ एयं तु ॥ २५१ ॥
एतत्पुनन्निविधमपि मत्तु वन्दमानेनाऽऽदितम्तु कर्त्तव्यम् ।
यम्माएण-त्रिकमारा सुवन्दना भवत्येवं तु ॥ २५१ ॥

मणियं च—

इय दह-तियपरिमुद्धं, वंदणयं जो जिणाण निकालं ।
कुणइ नरो उवउत्तो, सो पावइ सामयं ठाणं ॥ २५२ ॥

मणितं च—

इति दग-त्रिकपरिमुद्धं वन्दनकं यो जिनानां त्रिकालम् ।
करोति नर उपयुक्तः स प्राप्नोति आश्वतं ध्यानम् ॥ २५२ ॥
अन्नं पि तिप्पयारं, वंदणपेरंतमावि पणिहाणं ।
जम्मि कए संपुन्ना, उक्कोसा वंदणा होइ ॥ २५३ ॥
अन्यदपि त्रिप्रकारं वन्दनपर्यन्तमावि प्रणिधानम् ।
यस्मिन् कृते संपूर्णोत्कृष्टा वन्दना भवति ॥ २५३ ॥

अन्यप्रकारेण
वन्दनविधि-
पठा

चेइयगय साहुगयं, नायवं तह य पत्थणारुवं ।
एयस्म पुण सरुवं, सविसेसं उवरि वोच्छामि ॥ २५४ ॥
चैत्यगतं साधुगतं ज्ञातव्यं तथा च प्रार्थनास्पष्टम् ।
एतस्य पुनः स्वरूपं मविशेषमुपरि बह्ये ॥ २५४ ॥
वंदणविहाणमेयं, संखेवेणं मए समवस्त्रायं ।
अमणियपुवं सेसं, अवसरपत्तं मणिस्मामि ॥ २५५ ॥
वन्दनविधानमेतत्सन्नेपेण मया ममाख्यानम् ।
अमणित्वपूर्वं शेषमवसरप्राप्तं मणिष्यामि ॥ २५५ ॥

हात्सरूपम्

अन्नत्याजमणियं पि हु, आयरणाओ मए इमं मणियं । भस्स भन्त्यना-
 ददमावदमियाणं. मवाणमणमादयाए ॥ २५६ ॥ ५१४:

अन्यथाऽभजितमपि मन्त्राचरणतो मयेदं भजितम् ।

अहभावदूषितानां भव्यानामनुप्रदार्थम् ॥ २५६ ॥

हरिपरंपरपत्तो, अतो सत्ये न भंयिओ जाय ।   अयं पदनाडा-
ता घेतं हाउं वा. न तीमा मंदबडीदिं ॥ २५७ ॥   पि

सायद् मदीतुं दातुं वा न तीर्यते(दाक्यते)मन्त्रमुद्रिभिः ॥

मुहगहण-धारणार्थं, तैमि एयं ममासजो रइयं । १२५८॥

मन्त्रप्रवृत्त-धारणार्थं तेषामेतदममागतो रचितम् ।

शुटविषटप्रकटार्थं भणानि सूत्रार्थमिदानीम् ॥ २५८ ॥

पुण पुण्यकैर्द्वि, भणित्रो शिव ललियवित्तराईसु । नितिवित्तरा-
ईत महामहम्मो, दायगम्मो पाणयजणम् ॥ २५९ ॥ ४४

पुनः पूर्यषादिभिर्भणितः गन्तुं ललितविस्तरादिषु ।

अन्तु मक्षमविगम्यो दुरवगम्यः प्राहृतजनस्य ॥ ३५९ ॥

दुःखस्तोया विडस्ता, पाला भणियं पि नेर पुञ्जंति । प्रयागप्रदोष-
तो मरिचमपट्टणिं, दियत्थमेसो पयामो मे ॥२६०॥ यम्

हृष्यारोषा विदुषा बाला भजिनमपि नैव दुष्यन्ते ।

ततो मध्यमपुद्गीनां द्वितीयमेष प्रयामो धे ॥ २६० ॥

जं सम्मवन्द्याण, ध्याय जीरस्य मुन्दरो मारो ।

ततो पुण सम्मसओ. तओ वि मं मुत्तगणं ॥२६१॥

दत्तकपुत्रवन्दनायाः साधने जीवन्मृत्युमुन्दते भाव ।

[illegible]

मम्मजिणवन्दनं पुण, विहाण-अन्वारपोद्धो होइ ।
तन्व विहाणं भगिणं, मुनययन्व अणो वोन्टं ॥ २६२ ॥

मम्मज्जिणवन्दनं पुनर्गिहाणा-अन्वारपोद्धो भवति ।

तत्र विहाणं भगिणं मूत्रपदार्थमतो वक्ष्ये ॥ २६२ ॥

इह माह सत्तो वा, अद्यगेहाउत्तियदंमम्मि ।

जहजोगं कयपूओ, पमोयगेमंचियमरीगे ॥ २६३ ॥

इह माधुः आढो वा अद्यगुहानुचितदेशे ।

यथायोगं कृतपूजः प्रमोदगेमाश्चिनजरीरः ॥ २६३ ॥

यन्दहरिचा-
रणा

धमोद्धं कयपूओ, अगोप्पारम्मि भवममुदम्मि ।

जेण मण् संपत्तं, जिणवन्दणमुत्तयोहित्यं ॥ २६४ ॥

धन्योद्धं कृतपुण्योऽनवरपारे भवममुद्धं ।

येन मया संप्राप्तं जिनवन्दनमूत्रयोहित्यम् ॥ २६४ ॥

एयं परमं तत्तं, कायवमिओ वि नाज्वरं भुवणे ।

पिअं पिव मंतं पिव, विहिणाऽऽराहेमि ता एयं ॥ २६५ ॥

एतत्परमं तत्त्वं कर्तव्यमितोऽपि नापरं भुवने ।

विद्यामिव मन्त्रमिव विधिनाऽऽराधये तत् एतत् ॥ २६५ ॥

एयं संवेगरसायणेण मुत्थीमवंतसवंगो ।

अइयारमीरुयाण, पडिलेह-पमअणुत्तुतो ॥ २६६ ॥

एयं संवेगरसायनेन स्व(मु)स्थीमवत्सर्वाङ्गः ।

अतिचारभीरुनया प्रतिलेख(न)-प्रमार्जनोद्युक्तः ॥ २६६ ॥

उद्दामसरं वेयालिओ व पडिउण मुकइयद्दाइं ।

सपराणंदकराइं, मंगलचित्ताइं वित्ताइं ॥ २६७ ॥

उद्दामस्वरं वैतालिक इव पठित्वा मुकचित्रद्वानि ।

स्वपरानन्दकराणि मङ्गलचित्राणि वृत्तानि ॥ २६७ ॥

प्रणिपातस्तव-
भजनविधि

कयपंचंगपणामो, दाहिणजाणुं महीणं विणिहट्टु ।

इयर मणा अलगं, ठविउण कयंजलीमउलो ॥ २६८ ॥

कृतपञ्चाङ्गप्रणामो दक्षिणजानुं मघां विनिघृत्य ।

इतरं मनागतमं स्थापयित्वा कृताञ्जलिमुकुलः ॥ २६८ ॥

जिणधिंयपायपंकयविणिवेशियनयणमाणमो धंणियं ।

अवखलियाइगुणजुयं, पणिनायधयं [तओ] पढइ ॥ २६९ ॥

जिनधिंम्यपाइपङ्कजविनिवेशितनयनमानमोऽप्यर्थम् ।

अस्मदलिनारिगुणयुतं प्रणिपानन्तवं ततः पठति ॥ २६९ ॥

“नमोऽस्तु णं अरहंताणं भगवन्ताणं” इत्यादि ॥

‘नमोऽस्तु अर्हद्भ्यो भगवद्भ्यः’ इत्यादि ॥

एयस्स उ पक्खराणं, संहियमाई कमेण छम्मेयं ।

व्याख्यानस्य

पुच्चपुरिसेहिं दिट्ठं, उवइट्ठं सह य एवं तु ॥ २७० ॥

बोझलम्

एतस्य तु व्याख्यानं संहितादि क्रमेण पञ्चदम् ।

पूर्वपुरुषैष्टमुपदिष्टं तथा पंचं तु ॥ २७० ॥

संहियेयं य पयं येव, पयत्थो पयविग्गहो ।

पालणं पचयत्थानं, पक्खराणं छविहं मयं ॥ २७१ ॥

१. गाकाधोऽयं देवः “धणिअं गाइम्”—देहीनाममाणायां पञ्चमे वगे ५६ श्लोके । १. पूर्णमूलम्—नमु(मो)ऽस्तु णं अर(रि)हंता णं, भगवन्ताणं ॥ १ ॥ आइगराणं, तिअयराणं, स्वयंस्वयुद्धाणं ॥ २ ॥ पुरिगुल्लमाणं, पुरिस्समीहाणं, पुरिगयगुंइरीआणं, पुरिगयरागंधट्ठिणीं ॥ ३ ॥ एोगुल्लमाणं, एोगना-
हाणं, एोगदिआणं, एोगपईयाणं, एोगपओअगराणं ॥ ४ ॥ अभयइयाणं, वक्खनुइयाणं, मग्गइयाणं, वरणइयाणं, ओट्टिइयाणं ॥ ५ ॥ धम्मइयाणं, धम्मइययाणं, धम्ममायगाणं, धम्मसारहीणं, धम्मयत्थाउरतत्थइ-
हीणं ॥ ६ ॥ अप्पट्टिउयराणाणं एणधराणं शिअट्टउमाणं ॥ ७ ॥ जि-
णाणं, आपयाणं, तिआणं, नाययाणं, बुद्धाणं, बोहयाणं, मुत्ताणं, ओअ-
गाणं ॥ ८ ॥ सव्वधूणं, सव्वइरिमीणं, सिअ-अयल-अदअ मणंत-अवत्तय-
मव्यायाह मपुणराधित सिअइगनामधेयं टाणं स्वपत्ताणं, नमो जि-
णाणं जिअभयाणं ॥ ९ ॥ १ ५-६६ ध विरोपायरदट्ठं १०-१० ८-४-१०—

१ ५-११ ४ ५६ ५७ ५८ ५९ ६०-६१

४ ७२ १ ७३ ७४ ७५ ७६ ७७ ७८ ७९ ८०-८१

१ ८२ ८३ ८४ ८५ ८६ ८७ ८८ ८९ ९० ९१ ९२ ९३ ९४ ९५ ९६ ९७ ९८ ९९ १००

१ १०१ १०२ १०३ १०४ १०५ १०६ १०७ १०८ १०९ ११० १११ ११२ ११३ ११४ ११५ ११६ ११७ ११८ ११९ १२०

संहिता च पदं चैव पदार्थः पदविग्रहः ।

चालनं प्रत्यवस्थानं व्याख्यानं पङ्क्तिं मतम् ॥ २७१ ॥

संहिता.

अकखलियमुत्तुचारणरूपा इह संहिया मुण्येयवा ।

सा सिद्धि चिय नेया, विमुद्धमुत्तस्स पढणेण ॥ २७२ ॥

अस्खलितसूत्रोच्चारणरूपेह संहिता ज्ञातव्या ।

सा सिद्धिः खलु ज्ञेया विशुद्धमूत्रस्य पठनेन ॥ २७२ ॥

पदम्

तह संपयनामाई, महापयाई हवंति नव एतय ।

अत्थपयणा उ जम्हा, होइ पयं समयमासाए ॥ २७३ ॥

तथा संपन्नानि महापदानि भवन्ति नवाग्र ।

अर्थपचनात्तु यस्माद्भवति पदं समयभाषायाम् ॥ २७३ ॥

आलापयत्वाइं, तेत्तीसं यन्नियाइं सूरिहिं ।

ताइं पुण एवं खलु, संपयनवगे विहत्ताइं ॥ २७४ ॥

आलापकरूपाणि त्रयस्त्रिंशद्वर्णितानि सूरिभिः ।

तानि पुनरेवं खलु संपन्नवके विभक्तानि ॥ २७४ ॥

दो तिय चउरोपंच य, पंच य पंच य दुगं चउकं च ।

तिन्नेव य आलाया, संपयनवगे अणुकमसो ॥ २७५ ॥

द्वौ त्रयश्चत्वारः पञ्च च पञ्च च पञ्च च द्वौ (द्विकं) च-

त्वारश्च (चतुर्कं च) ।

त्रय एव आलाया संपन्नवकेऽनुक्रमतः ॥ २७५ ॥

‘नमोऽपुत्रं’
इत्यस्य अर्थः

एएसिं अत्यो पुण, नमो ति नमणं इमो मम पणामो ।

अत्थु ति होउ संपज्जउ ति णं पक्कलंकारे ॥ २७६ ॥

एतेषामर्थः पुनः ‘नमः’ इति नमनमयं मम प्रणामः ।

‘अस्तु’ इति भवतु संपयनामिति ‘णं’ वाक्यालङ्कारे ॥ २७६ ॥

अहंकार्या

होउ पणामो एमो, अग्रहंताणं नि एम संयंधो ।

अट्टविहपाडिहेनं, अग्रहंती तेण अरहंता ॥ २७७ ॥

भवतु प्रणाम एवोऽहंकार्या इत्येव संबन्धः ।

अट्टविहपाडिहायमहंता तेनाहंता ॥ २७७ ॥

चेदयवन्दनमहागातं ।

मणियं च—

असोगस्वरूपो मुरपुष्पबुद्धी, दिव्यो ज्युष्णी चामरमासनं च ।
भामण्डलं दुन्दुभिधातपत्रं मुप्रातिहास्याणि जिनाणामेव ॥
मणितं च—

अशोकवृक्षः मुरपुष्पवृष्टिर्दिव्यो ध्वनिधामरमासनं च ।
भामण्डलं दुन्दुभिधातपत्रं मुप्रातिहास्याणि जिनाणामेव ॥
अरहंति वन्दनमंसणाणि अरहंति पूयसकारं । नि
सिद्धिगमणं च अरिहा, अरहंता तेन पुष्यंति ॥ २७९ ॥
अर्हन्ति बन्दन-भक्त्यनान्यर्हन्ति पूजामत्कारम् ।
सिद्धिगमनं चाहोः अर्हन्वस्तेनोच्यन्ते ॥ २७९ ॥
उत्तमगुणसंपन्ना अरिहा, जोगा च तेसि ते अंता ।
भुवणे वि जेण नमो, तेहिंतो उत्तमो अत्थि ॥ २८० ॥
उत्तमगुणसंपन्ना अहां योग्या इति तेषां तेज्ज्ताः ।
भुवनेऽपि येन नान्यसेभ्य उत्तमोऽस्ति ॥ २८० ॥
न रहंति न चिट्ठंती, भवम्मि जं तेण वा वि अरहंता ।
अहव रहो पच्छंभं, अंतो वा नत्थि नाणस्स ॥ २८१ ॥
न वसन्ति न तिष्ठन्ति भवे यत्तेन बाण्यऽरहन्तः ।
अथवा रहः प्रच्छन्नमन्तो वा नास्ति ज्ञानस्स ॥ २८१ ॥
अहवा अरिणो सत्तू, हंतारो तेसि तेण अरिहंता ।
अट्ठविहकम्मपमुहा, ते नेया जेपिमं सुचं ॥ २८२ ॥
अथवाऽरयः शत्रवो हन्तारस्तेषां सेनाऽरिहन्ताः ।
अट्ठविषकर्मप्रमुत्तासे शेया येनेदं सूत्रम् ॥ २८२ ॥

१ अयं चैव संस्कृत श्लोक —

“अशोकवृक्ष मुरपुष्पवृष्टिर्दिव्यो ध्वनिधामरमासनं च ।

भामण्डलं दुन्दुभिधातपत्रं मुप्रातिहास्याणि जिनेश्वराणाम्” ॥

२ इयं भाषा अपरिच्छिन्नसूत्र १८१ तमा-आध्यायके (१०४०६

निर्गुणः अहंविहं पि य कम्मं, अरिभूयं होइ सबजीयाणं ।
तं कम्ममरिं हंता, अरिहंता तेण युयंति ॥ २८३ ॥
अष्टविधमपि च कम्ममरिभूतं भवति सर्वजीवानाम् ।
सं कम्ममरिं हन्ता अरिहन्ताः तेनोच्यन्ते ॥ २८३ ॥

निर्मुक्तिः राग-दोष कषाण, इन्द्रियाणि वि पंच वि ।
 एण अरिणो हंता, अरिहंता तेण गुणंति ॥ २८४ ॥
 राग-द्वेष-कषायौ इन्द्रियाण्यपि पञ्चापि ।
 एतेषां अरीणां हन्तारः अरिहन्तारः तेनोच्यन्ते ॥ २८४ ॥
 संसारबहुरे जं, पुणो न रोहंति गीणकम्मचा ।
 अरुहंता णं तेमिं, होउ नमो वा वि जं भणियं ॥ २८५ ॥
 संसारबहुरे यत्पुनर्न रोहन्ति क्षीणकर्मभान् ।

भक्तहन्तः तेषां भवन्तु नमो वाणि यद्भूमिनाम् ॥२८५॥
दह्मि जहा रीण, न होइ पुण अंहस्स उप्पत्ती ।
तह कम्मसीयविग्हे, मांहस्साणि नो भारी॥२८६॥
दग्धे यथा धीजे न भवति पुनश्चरन्त्योत्पत्तिः ।

तथा कर्मणीतिरिष्टं महादुःखं नो भावः ॥ २८६ ॥

नामाह्वयन्मेया, अहंतेना त्रिणमयस्मि गुरगिद्वा ।
माग्यद्विनिहृते, मगंताणं नि नो मगिपं ॥२८७॥
नामाद्विभक्त्यर्हेना अहंतेना त्रिणमने गुरगिद्वा ।

मायप्रतिपत्तिर्देव सगराद्वा इति मतो भगवत् ॥ २८७॥

मन्त्र-
स्तोत्रं

तस्य ममो लक्ष्मेश्वरो, ईश्वरिणां तं मममात्रं ।
ईश्वरिणं ह्य-जगो-विशि-भ्यश्च वपनमेतदि ॥२८८॥

[illegible]

तत्र भगः पद्मेद ऐश्वर्यादीनां यत्नममत्यम् ।

ऐश्वर्यं रूप-यशः-श्री-धर्म-प्रयत्नमेतेषाम् ॥ २८८ ॥

इंसरियं पि पद्मं, समुरासुरमणुयजीवलोकस्त ।

भग-स्वरूपम्

एएसिं संपुच्छं, रूपं पि जमाऽऽगमे मणियं ॥ २८९ ॥

ऐश्वर्यमपि प्रभुत्वं समुराऽसुरमनुजजीवलोकस्य ।

एतेषां संपूर्णं रूपमपि यदागमे भणितम् ॥ २८९ ॥

सर्वमुरा जद् रूपं, अंगुष्ठप्रमाणयं विउव्वेज्जा ।

निर्मुक्तिः

जिणपायंगुष्ठं पद्मं, न सोहए तं जहिङ्गालो ॥ २९० ॥

सर्वमुरा यदि रूपमङ्गुष्ठप्रमाणकं विशुध्युः ।

जिनपादाङ्गुष्ठं प्रति न क्षोभते तद् यथाऽङ्गारः ॥ २९० ॥

भरियभुवणंतरालो, गोरीर-तुमार-हार-ससिधवल्लो ।

तेल्लोके गिजंतो, जसो वि एएसि पडिपुसो ॥ २९१ ॥

भरितभुवनान्तरालं गोक्षीर-तुषार-हार-शशिधवल्लम् ।

त्रैलोक्ये गीयमानं यत्रोऽप्येतेषां प्रतिपूर्णम् ॥ २९१ ॥

पापारो-सरणाई, वाहिरलच्छी इमेसि संपुच्छा ।

केवलियनाण-दंसणपामोवखा अंतरंगा वि ॥ २९२ ॥

प्राकारा-ऽवसरणादिर्वाह्यलक्ष्मीरेषां संपूर्णा ।

केवलिकज्ञान-दर्शनप्रमुखा अन्तरङ्गा अपि ॥ २९२ ॥

धम्मो वि हु एएमि, संपुच्छो चेव हेउ-फलरूपो ।

जं तेहिंतो वि वरं, धम्मफलं तिहुयणे नत्थि ॥ २९३ ॥

धर्मोऽपि स्वस्वतेषां संपूर्ण एव हेतु-फलरूपः ।

यत्तेभ्योऽपि धर्मं धर्मफलं त्रिभुवने नास्ति ॥ २९३ ॥

धम्मोज्जमो पयत्तो, संपुच्छो चेव लोमनाहाणं ।

करसंठिए वि मोवसे, करेति धम्मज्जमं जेण ॥ २९४ ॥

१ आगमे निर्मुक्तिस्वरूपे । २ इय गाथा आयदयकारुणे ५९९ तमा—

धर्मोद्यमः प्रयत्नः संपूर्ण एव लोकनाथानाम् ।
करसंस्थितेऽपि मोक्षे कुर्वन्ति धर्मोद्यमं येन ॥ २९४ ॥
तित्थयरो चउनार्णा, मुरमहिओ सिज्झियवयधुवम्मि ।
अणिगूहियवलविरिओ, सबत्त्यामेण उज्जमइ ॥२९५॥

तीर्थकरश्चतुर्त्तानी मुरमहितः सेद्धव्यकध्रुवे ।
अनिगूहित-वलवीर्यः सर्वस्याम्नोद्यच्छति ॥ २९५ ॥

प्रथमा संपद

एसो छब्बमेयमगो, विज्जइ जं तेसि तंण भगवंता ।
तेसि लोगपहूणं, अत्थु नमो संपया पढमा ॥२९६॥

एष पद्मेदभगो विद्यते यत्तेषां तेन भगवन्तः ।
तेषां लोकप्रभूणामस्तु नमः संपत्प्रथमा ॥ २९६ ॥

इह पुण छट्ठविमत्ती, चउत्थियअत्थम्मि होइ दट्ठवा ।
पुण्यमुणीहिं पडिज्जइ, जं पाइयलक्खणे एव २९७

इह पुनः पष्ठीविमत्तिः चतुर्थ्यर्थे भवति द्रष्टव्या ।
पूर्वमुनिभिः पट्यते यत्प्राकृतलक्षण एवम् ॥ २९७ ॥

प्रादुर्लभग-
थापयम्

बहुवयणेण दृवयणं, छट्ठविमत्तीण भग्गइ चउत्थी ।
जइ इत्थ्या तइ पाया, नमोऽण्यु देवाहिदेवाणं ॥२९८॥

बहुवचनेन द्विवचनं पष्ठीविमत्तौ भण्यते चतुर्थी ।
यथा इत्थी तथा पायी नमोऽण्यु देवाधिदेवेभ्यः ॥२९८॥

आदिहराः

आइगग ते भणिया, जम्हा उप्पन्नकेवला सबे ।
आई कुणंनि नियमा, मुपधम्म-चारिणधम्माणं ॥२९९॥

आदिहरास्ते भणिता यमादुत्पन्नकेवलाः सर्वे ।
आदि कुर्वन्ति नियमान् भुनक्तु-चारित्रधर्माणाम् ॥२९९॥

अत्रो—

निर्गुणः अन्यं यामइ अरिहा, गुणं गंधंनि गणइरा निउण्ण ।

चेरयवंदणमदामास ।

मामजस्म दियद्दाए, तओ गुचं पयच्छ ॥ ३०० ॥

यनः—

अर्थं भाषतेऽहं सूत्रं प्रव्रजन्ति गगधराः निपुणम् ।

सामन्तस्य दितार्थाय ततः सूत्रं प्रवर्त्तते ॥ ३०० ॥

मामादियाद्या था, पय-जीरनिकायभावणा पदमं ।

एमो धम्मोपाओ, जिणेहिं सवेहिं उचइहो ॥ ३०१ ॥

सामाधिकादिषा वा प्रव-जीवनिक्कायभावना प्रथमम् ।

एष धर्मोपायो जितैः सर्वैरुपदिष्टः ॥ ३०१ ॥

तिन्यं जिणेहि भणियं, संगारुत्तारकारणं संघो । लीरंकराः

चाउइओ नियमा, वुणंति सं तेण तित्थयरा ॥ ३०२ ॥

तीर्थं जिनैर्भणितं संगारोत्तारकारणं साङ्गः ।

पातुर्वर्ण्यो नियमान् कुर्वन्ति तन् तेन तीर्थकराः ॥ ३०२ ॥

मयमेव जओ मम्मं, पुद्दा नचेण षोहिया सबे ।

सर्वसंपुद्दाः
द्वितीया सं

तेण मयंसंपुद्दा, तेसि नमो संपया रीया ॥ ३०३ ॥

स्वयमेव यतः सम्यग्पुद्गा मान्येन बोधिताः सर्वे ।

तेन स्वयंसंपुद्गान्नेषां नमः संपहितीया ॥ ३०३ ॥

पुरिमा संमारिजिया, नर-नारय-तिरिय-देयगइयासी । उरुपोत्तमाः

सवेसि तेसि पुज्जा, इवंति पुरिमोत्तमा तम्हा ॥ ३०४ ॥

पुरुषाः संमारिजीवा नर-नारक-निर्यग्देवगतिवासिनः ।

सर्वेषां तेषां पूजा भवन्ति पुरुषोत्तमान्स्थान् ॥ ३०४ ॥

वीहंति न पेव जओ, उवसग्ग-परीसहाण घोराणं ।

पुरपतिहा

विअग्गि असंकमणा, मधंति तओ पुरिमसीहा ॥ ३०५ ॥

विज्यन्ति न पेव यत उपमार्ग-परीषहाणा घोराणाम् ।

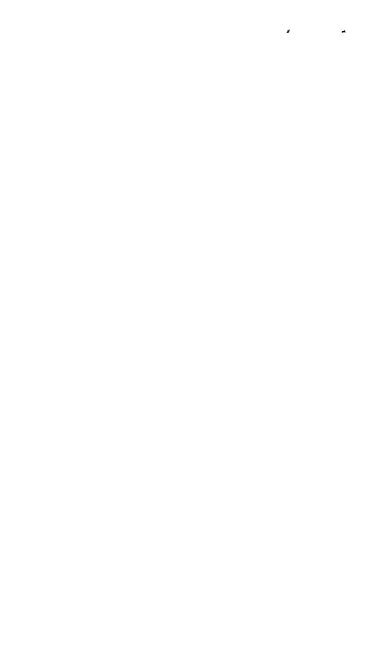
विचरन्त्यशङ्कमनसो भण्यन्ते ततः पुरुषसिंहाः ॥ ३०५ ॥

पुण्यवरपुण्ड-
रीकाः

पुरिसवरपुंडरीका, हौंति त्रिणा पुंडरीयसाहम्मा ।
तं पुण वियारियवं, एवं मत्त्यन्यकुसलेहिं ॥ ३०६ ॥
पुण्यवरपुण्डरीका मवन्ति त्रिनाः पुण्डरीकमाधम्यान् ।
तत्पुनर्विचारितव्यमेवं शास्त्रार्थकुशलैः ॥ ३०६ ॥
पंके जायं मलिलेण वद्धियं उवरि संटियं तेसिं ।
एगेणावि न दुप्पद, जह पवरं पुंडरीयं तं ॥ ३०७ ॥
पट्टे जातं सन्टिलेन वद्धिंनुपरि मंथितं तेषाम् ।
गणेनापि न मृडयते यथा प्रवरं पुण्डरीकं तम् ॥ ३०७ ॥
एवं खलु तित्थयग, जाया संसारपंकमज्जाम्मि ।
पंचविहकाममोगोदएण संपाविया विद्धिं ॥ ३०८ ॥
एवं खलु तीर्थकरा जाताः संसारपङ्कमध्ये ।
पञ्चविहकाममोगोदयेन मंप्रापिता वृद्धिम् ॥ ३०८ ॥
दुप्पंति न एकेण वि, संपत्ता वीयगपयमउलं ।
सामाद् मुरहिगंधं, बहंति वा पुंडरीयं व ॥ ३०९ ॥
सृष्टयन्ते नैकेनापि मंप्राप्ता वीतरागपदमनुजम् ।
श्रामादि मुरनिगन्धं वहन्ति वा पुण्डरीकनिव ॥ ३०९ ॥

वहंति य उवयारे, नर-निरियाणं निरीहपरिणामा ।
धारिजंति य सिरसा, नरा-अरीसेहिं नमिरेहिं ॥ ३१० ॥
वधन्ते ओपकारे नर-वियंओनिरीहपरिणामाः ।
धार्यन्ते वा निरमा नरा-अरेअनेअः ॥ ३१० ॥
पुरिसा वि त्रिणा एवै, पत्ता वग्पुंडरीयउवमाणं ।
जह गंधहन्धिउवमा, पत्ता तह संपयं वोच्छं ॥ ३११ ॥
पुण्या अपि त्रिना एवं प्राप्ता वरपुण्डरीकोपमानम् ।
यथा गन्धहन्धुपमा प्राप्तामथा माप्रनं वड्ढे ॥ ३११ ॥
जह गंधहन्धिगंधं, अमहेना कुंजग पलायंति ।
दुक्कंति नेव समरे, एगस्म वि ते अणेमा वि ॥ ३१२ ॥

पुरयवरगन्ध-
हस्तिनः

- अत्राऽपि लोकाद्भ्यो वीजाद्यानाद्युचिनमयेषु ।
 ते नाथामस्य यनो योग-ओमद्वरा नाथाः ॥ ३१८ ॥
- योग-सोमस्त-
 रूपम् जोगो असंतद्राणं, संनस्म उ पालणा मवे गेमं ।
 वीयाद्याणाइगुणे, देति पालेति य जिणिंदा ॥३१९॥
 योगोऽमहानं ममस्तु पाट्ना मवेत्त्रेमम् ।
 वीजाद्यानादिगुणान् इदति पालयन्ति च जिनेन्द्राः ॥३१९॥
- लोकहिताः पंचत्यक्कायमइयं, लोगं वरकंवल्लेण जाणेत्ता ।
 अवितहमेव जणाणं, परुवयंति त्ति लोगहिया ॥३२०॥
 पञ्चास्तिकायमयं लोक वरकंवल्लेन ज्ञात्वा ।
 अवितयमेव जनानां प्ररूपयन्तीति लोकहिताः ॥ ३२० ॥
- लोगो व जीवलोगो, सओ य परओ य अवायक्खणओ ।
 तस्सेगंतेण हिया, लोगहिया जिणवरा तेण ॥ ३२१ ॥
 लोको वा जीवलोकः स्वतश्च परतश्चापायरक्षणतः ।
 तस्मैकान्तेन हिता लोकहिता जिनवराम्नेन ॥ ३२१ ॥
- लोकप्रदीपाः तह ते लोगपईवा, जम्हा सन्निहियमवमत्ताणं ।
 दीवेति पईवा इव, जीवाइपयन्थयन्धुगणं ॥ ३२२ ॥
 तथा ते लोकप्रदीपा यस्मात्सन्निहितसर्वमन्वानाम् ।
 दीपयन्ति प्रदीपा इव जीवादिपदार्थवस्तुगणम् ॥ ३२२ ॥
 अहवा संसयतामममसेसमागन्नसन्निलोगस्स ।
 अवणेंति मणगिहाओ, लोगपईवा तओ हुंति ॥३२३॥
 अथवा संशयतामममशेषमामन्नमंतिलोकस्य ।
 अपनयन्ति मनोगृहालोकप्रदीपाम्नो भवन्ति ॥ ३२३ ॥
 लोगो वि मुद्धवुद्धी, मम्मदिट्ठी विममओ तम्म ।
 अइमुद्धमे वि पयन्थे, पओयंता मुयुत्ताहिं ॥ ३२४ ॥

चेदयवन्दयमहाभारतं ।

लोकोऽपि शुद्धबुद्धिः मग्यगट्टिर्बिन्नेषत्तमस्य ।
 मत्तिगूढमेषि पदार्थे ह्यलोकात्तमस्य ।

लोय(ए)पजोयगरा, घरा इव हंति नैः ॥ ३२४ ॥

लोय(ए)पलोयगरा, घरा इव हुंति तेज तित्थपरा । लो
संगेषविचित्तया, विभेया संपया एसा ॥ ३२५ ॥ क
लोषे प्रद्योतपराः मूरा इव भवन्ति तेन तीर्थपराः ।
मंशिमविचित्रार्था विभेया संपदेया ॥ ३२६ ॥

संगेषविचित्तया, विधेया संपया एसा ॥ ३२५ ॥

श्लो० प्रद्योतकराः सूर्या इव भवन्ति तेन तीर्थकराः ।
संश्लिप्तविधिप्रार्था विमोक्षा संपन्नेषा ॥ ३२ ॥

अमयादपयत्पाणं. दामाते. ॥ ३२५ ॥

अमयाश्चपत्त्याजं, दायागे संपया य पंचमिया ।
पंचादि पचादि मणिया, अमयाश्चपत्त्याजं ।

पंचमिषा पण्डित मणिया, अमयाइनरुवमेयं तु ॥३२६॥
अमयादिपद्यानां दातारः संपन्नः पण्डितः

अभयादिपदार्थानां दातारः संपद्य पञ्चमिका ।
पञ्चमिः पदमंजिताऽभयादिपदार्थानां

पञ्चभिः पदैर्भजिताऽभयादिस्वरूपमेतनु ॥ ३२६ ॥

तिष्ठतिविहंय सहस्रविरहो जेहि सवकालं पि । अमयदया
दिनममयं जिणाणं, अमयदयाणं नमो ताणं ॥ ३२५ ॥

दिक्षममयं जिणाणं, अभयदयाणं नमो ताणं॥३२७॥

दत्तमभयं जिनेभ्योऽभयदयेभ्यो नमो ताणं॥३२॥

मोहंधो जंतुगणो, निम्मलगयण

मोहंधो जंतुगणो, निम्मलमुयणाणचरगुदाणेण । बहुदंसाः
 पुटदंसी जेहि वओ, चरगुदयाणं नमो नमो ॥ ३२७ ॥

कुटदंती जेहि कओ, चरगुदयाणं नमो ताणं ॥३२८॥

मोदान्धो जन्तुगणो निर्मलभुक्तानचक्षुर्दानेन ।
स्तुतवर्त्ता वैः हतः पक्षध्वयेभ्यो नृणाम् ॥

अणुरक्यपराणुग्गदपरेहि निषाणवरणीये ॥ ३२८ ॥

अणुरक्यपराणुग्गदपरेहि निवाणवरपुरीमग्गो ।
भवग्गं जेहि कज्जो, ते मग्गदया जज्जो मग्गं ।

मवर्द्धं जेहि कओ, ते मग्गदया जओ गुत्तं ॥ ३२९ ॥
अनुपवृत्तपराणुमहपरिनिर्वाणवरपुगीमार्गः ।
मवारण्यं मः ॥

अनुपहतपगानुमहपरैर्निर्वाणवरपुगीमार्गः ।
नवारण्यं यैः कृतस्ते मार्गमाह्वयः ॥

मन्मदमणदिष्टो, नाणेण य नेहि मट वत्तणे
नगण-करणेदि वत्तणे

मम्महमणदिष्टो. नाणेण य नेहि मुटु उवलद्धो । निबुंकि.
चरण-ऊरणेहि पट्टो. नेहाणपट्टो जिणदेहि ॥ ३३० ॥
१. गथा आवश्यकं.

चरण-रुणोहि पद्मो. नेहाणपहो जिणदेहि ॥ ३३० ॥

सम्यग्दर्शनदृष्टो ज्ञानेन च तैः सुसूपलब्धः ।

चरणकरणैः ग्रहतो निर्वाणपयो जिनेन्द्रैः ॥ ३३० ॥

शरणदयाः

भवभीयाण जियाणं, सरणागयवच्छला जओ ताणं ।

होंति जिणेंदा नियमा, सरणदया तेण बुधंति ॥ ३३१ ॥

भवभीतानां जीवानां शरणागतवत्सला यतसेषाम् ।

भवन्ति जिनेन्द्रा नियमात् शरणदयासेनोच्यन्ते ॥ ३३१ ॥

बोधिदयाः

पथमी संपत्

बोही जिणेहि भणिया, भवंतरे सुद्धधम्मसंपत्ती ।

जिणसंयवेण लब्भइ, बोहिदया तेण बुधंति ॥ ३३२ ॥

बोधिर्जिनैर्भणिता भवान्तरे शुद्धधर्मसं(प्राप्तिः)पत्तिः ।

जितसंस्तवेन लभ्यते बोधिदयासेनोच्यन्ते ॥ ३३२ ॥

अह छट्ठसंपयाए, धम्माइयाणि पंच उ पयाणि ।

धम्मो चरित्तधम्मो, किरियापरिणामरूपो सो ॥ ३३३ ॥

अथ पष्ठसंपदि धर्मादिकानि पञ्च तु पदानि ।

धर्मश्चारिषधर्मः क्रियापरिणामरूपः सः ॥ ३३३ ॥

धर्मदयाः

दुविहो वि हु संपज्झइ, जम्हा जिणचलणसेवणरयाणं ।

गिअंति जाणएहिं, तम्हा ते तस्स दायारो ॥ ३३४ ॥

द्विविधोऽपि खलु संपद्यते यस्माज्जितचरणसेवनरत्नानाम् ।

गीयन्ते ज्ञायन्तैर्लज्जान्ते तस्य दातारः ॥ ३३४ ॥

धर्मदेशकाः

परद्विपकरणेकरया, जहजोमं उचइमंति जं धम्मं ।

तो धम्मदेमया ने, तेमिं चिय मे नमो होउ ॥ ३३५ ॥

परद्विपकरणेकरणा यथायोगगुणदिशन्ति यं धर्मम् ।

ततो धर्मदेशकान्ते तेभ्य एव मे नमो भवतु ॥ ३३५ ॥

धर्मदयाः

मो पुण होइ विमिट्ठो, तेमिं आणाइ यदमाणाणं ।

धम्मम्म नायगाणं, ततो तेमिं मम पणामो ॥ ३३६ ॥

स पुनर्भवति विनिष्टलोपामाशायां वर्तमानानाम् ।

धर्मस्य नायकेभ्यस्ततोभ्यो मम प्रणामः ॥ ३३६ ॥

जह सारही मुकुसलो, तहा तहा खेडए रह-तुरंगे । धर्मसारथयः

जह नो होइ अवाओ, तुरंगमाणं रहस्सावि ॥३३७॥

यथा सारथिः मुकुशलस्य तथा खेदयति रथ-गुरङ्गान् ।

यथा नो भवत्यपायस्तुरङ्गमाणं रथस्याऽपि ॥ ३३७ ॥

एवं जिणुत्तमेहिं, वि उस्सग्ग-ऽपवायपमुहनुत्तीहिं ।

एगंतहिओ धम्मो, उपइट्ठो धम्म-धम्मिणं ॥३३८॥

एवं जितोत्तमैरप्युत्तमां-ऽपवादप्रसुरमुत्तिमिः ।

एकान्तदितो धर्मं उपदिष्टो धर्म-धर्मिणाम् ॥ ३३८ ॥

॥३३॥ धम्मो होइ रहो, तुरंगमा तस्स धारगा पुरिसा ।

उभयहियमुपइसंता, जिणनाहा धम्मसारहिणो ॥३३९॥

इह धर्मो भवति रथस्तुरङ्गमास्तस्य धारकाः पुरषाः ।

उभयदितमुपदिशन्तो जिननाथा धर्मसारथयः ॥ ३३९ ॥

धम्मवरचाउरंताइचपवट्ठिणमेस खलु अत्थो ।

धर्मवरचातुर-
न्ताचक्रवर्तिनः

॥३४॥ चाउरंतसदो, भारहवासम्मि नायवो ॥ ३४० ॥

धर्मवरचातुरन्तादिचक्रवर्तिनामेव खलुर्धः ।

इह चातुरन्तशब्दो भारतवर्षे ज्ञातव्यः ॥ ३४० ॥

उत्तरओ हिमवंतो, पुष्पावरदाहिणा तओ अंता ।

लवणसमुदं पत्ता, तो भरहं चाउरंतमिणं ॥ ३४१ ॥

उत्तरतो हिमवान् पूर्वापरदक्षिणास्ततोऽन्ताः ।

लवणममुद्रं प्राप्तास्ततो भरतं चातुरन्तमिदम् ॥ ३४१ ॥

एयम्म य भरहाई, अहिवइणो चक्रवट्ठिममा हुंति ।

धम्मवरचाउरंते, तित्थयग चक्रवट्ठिममा ॥ ३४२ ॥

एतस्य च भरनादेरधिपतयश्चक्रमर्त्तिनो भवन्ति ।
 धर्मवरचानुरन्ते तीर्थरुगश्चक्रमर्त्तिनममाः ॥ ३४२ ॥
 अहवा चउदिसिधारं, चउगंतं चक्रमेव निर्दिष्टं ।
 दाण-तव-सील-भावणचउधारं धम्मचक्रमिणं ॥ ३४३ ॥
 अयवा चतुर्दिग्धारं चतुगन्तं चक्रमेव निर्दिष्टम् ।

पटी संपद्

दान-नयः-जील-भावनाचनुधारं धर्मचक्रमिहम् ॥ ३४३ ॥
 चउगइअंतकरं ता, धम्मो वि हू चाउरंतचक्रममो ।
 घटंति तेण वरधम्मचक्रवट्टी जिणा नट्हा ॥ ३४४ ॥
 चतुगंत्यन्नकरं ततो धर्मोऽपि गल्लु चातुगन्तचक्रममः ।
 वत्तन्ते तेन वग्धर्मचक्रवर्त्तिनो जिनामग्गमान् ॥ ३४४ ॥

अप्रतिहतवर-
ज्ञान-दर्शन-
धराः

अप्पाडिहयमवसुलियं, धरं पहाणं ति स्यादगत्तेण ।
 केवलियनाण-दंसणधराण एसो मम यणामो ॥ ३४५ ॥
 अप्रतिहतमम्भन्निनं वर धधानमिति श्रायिकत्वेन ।
 केवलिकवरज्ञानदर्शनधरेभ्य एष मम प्रणामः ॥ ३४५ ॥

व्यावृत्तछप्पातः
सप्तमी संपद्

विणियट्ठं ति पणट्ठं, छउमं चउयाइकम्मरूपं तु ।
 जेसिं तेसिं नमो मे, सत्तमिया संपया दुपया ॥ ३४६ ॥
 विनिवृत्तमिति प्रणष्टं छद्म चतुर्पात्तिकर्मरूपं तु ।
 येभ्यस्तेभ्यो नमो मे मत्तमिका संपट्ठिपदा ॥ ३४६ ॥

राज्ञा-तमायी

नणु अट्ट वि कम्माइं, जिणाण नट्हाइं किं चउक्केण ? ।
 सच्चं ओमरणत्थे, पट्टच्च छउमवसुओ मणिओ ॥ ३४७ ॥
 मन्वष्टापि कर्माणि जिनानां नष्टानि किं चतुक्केण ? ।
 मयमवमरणार्थे प्रतीत्य छद्मश्रयो भणितः ॥ ३४७ ॥

जिन-आदिप-
दानि

गगदोमजयाओ, होन्ति जिणा जावया य अन्नेसिं ।
 निच्चा य भवममुदं, अन्नेसिं ताग्या य जिणा ॥ ३४८ ॥
 गग-द्वेयजयाद् भवन्ति जिना जापकाश्चान्येषाम् ।
 तार्णाश्च भवममुदमन्येषा तारकाश्च जिनाः ॥ ३४८ ॥

मुद्रा अवगततत्ता, अधोर्मि बोद्धया य भगवंता । उद-प्रमुखा-
हसि
कम्मद्वयंपणाओ, मुद्रा तद् मोयगा येव ॥ ३४९ ॥

मुद्रा अवगततत्ता अन्येषां बोधकाग्र भगवन्तः ।
परमाष्टवन्धनान्नुत्थामया मोयगाभैव ॥ ३४९ ॥

एमा चउपयमाणा, अट्टमिया संपया उ ववराया । भट्टमी संपदं
नयमी तिपयपमाणा, सा सबधूणमिचाइ ॥ ३५० ॥

एमा चउपयमाणा अट्टमिया संपया उ ववराया ।

नयमी तिपयपमाणा सा सबधूणमिचाइ ॥ ३५० ॥

तन्य जिना भगवंतो, सबं जानंति तेण सबधू । सर्वज्ञः सर्व-
दर्शिनः
पासंति तेण सबं, तो सबदसिणो हुंति ॥ ३५१ ॥

तत्र जिना भगवन्तः सबं जानन्ति तेन सबंज्ञाः ।

पश्यन्ति तेन सर्वं ततः सर्वदर्शिनो भवन्ति ॥ ३५१ ॥

एणो एसात्तायो, पीओ सिउमयत्तमाइओ एत्थ ।

तइओ नमो जिणानं, जियन्मयाणं तु नायवो ॥ ३५२ ॥

एकः एष आत्तायो द्वितीयः शिवमचलमारिकोऽग्र ।

तृतीयो नमो जिनेभ्यो जितभयेभ्यस्तु शालभ्यः ॥ ३५२ ॥

शिवमुत्सग्मायित्तं, सिद्धसरूपं पदं च सिद्धाणं । शिवम्-अच-
लम्
माहाविय-याओगियचलणाभावाओ तं अचलं ॥ ३५३ ॥

शिवमुत्सग्मायित्तं सिद्धसरूपं पदं च सिद्धानाम् ।

स्वाभाविक-प्रायोगिकचलनाभावात्तदचलम् ॥ ३५३ ॥

अरुयं रोगाभावा, अणंतनाणोवओगओऽणंतं । अरुणम्-अण-
न्तम्-अणन्तम्
नासनिमित्ताभावा, नायवं अवरयं तं तु ॥ ३५४ ॥

अरुज रोगाभावादणन्तज्ञानोपयोगतोऽणन्तम् ।

नासनिमित्ताभावात्ज्ञानमश्रयं मत्तु ॥ ३५४ ॥

अवाचाहं भणियं, वावाहाकारिकम्मविग्हाओ । अवाचापन्

देह-मणोमयवाहाविरहियमाहारहाणत्ता ॥ ३५५ ॥

- अथानां भक्तिं वानवावर्तयिष्येतिहासम् ।
 वेद-मनोनामकानि विद्वान्मन्त्रादीनि च ॥ ३५५ ॥
- अनुवर्तते
 नातनः नागच्छः, पुनो मो मेन प्रपुनर्गतिः ।
 गंगादेऽकृष्णाम्बोरेण जप्तो इमं भक्तिः ॥ ३५६ ॥
 नाऽऽनरे नागच्छति पुनर्धने मेनाऽनुवर्तते ।
 गंगादेऽकृष्णाम्बोरेण यत्र हं भक्तिम् ॥ ३५७ ॥
- निदिशति न-
 वेद्यम्
 दंष्ट्रिम् जरा वीण, न होऽ पुनर्गुह्यम् उच्यते ।
 गद कर्मवीरनामे, पुनश्चो नानि मिदानी ॥ ३५८ ॥
 दग्धे यथा वीजे न भवति पुनर्गुह्योऽपि नः ।
 तथा कर्मवीरनामे पुनश्चो नानि मिदानी ॥ ३५९ ॥
- स्थानम्
 मिश्रंति नय जीता, गम्भः जीरेति तेन मिद्विगर्ह ।
 तं वेद्य नामधेयं, अभिधानं तस्य स्थानम् ॥ ३६० ॥
 मिष्यन्ति नय जीता गम्भते जीरेणेन मिद्विगतिः ।
 तदेव नामधेयमभिधानं तस्य स्थानम् ॥ ३६१ ॥
- संज्ञाः
 तं मम्मं पत्तानं, कम्मगाणं ति एत्य भारत्यो ।
 इहारा वि जंनि जम्हा, मुहुमा एगिंदिया तस्य ॥ ३६२ ॥
 तत्तम्यक् प्राप्ताता कर्मभवेनेत्यत्र भावार्थः ।
 इतरथाऽपि यान्ति यम्मात्सूम्मा एकेन्द्रियास्तत्र ॥ ३६३ ॥
- नवमी सप्त
 तद्यपयं पयदत्थं, नमो जिणानं जियम्मयानं नि ।
 निगमणवयणं एयं, पुणरुत्तं नेव मंतवं ॥ ३६४ ॥

१. अनेन पणेन गद तोल्यन्तु इदं पद्यम्— दग्धे वीजे यथाख्येनं प्रपुनर्गतिं प्राप्नुते । कर्मवीरे तथा दग्धे वारोहति भवाङ्कुरः ” ॥—तत्पार्थ— दशमाध्यायेऽस्मिन्मसूत्रभाष्यप्राप्तमागेऽष्टमः श्लोकः । इदम् औपपातिकमूत्रगतं गदमपि अनेन प्राकृतश्लोकेन सह साधर्म्यं सधायते—“ वीयाण अविगदद्वाण पुणरपि मंहु-
 दपतो न भवदु, एवमेव सिद्धाण कम्मवीए दंहुं पुणरपि जम्मुपपत्तो न भवदु”—
 (पृ० १११) तथा इयं गद्या २८६ तम-गाययाऽपि समाना ।

तृतीयपदं प्रकटार्थं नमो जिनेभ्यो जितभयेभ्य इति ।

निगमनवचनमेतत्पुनरुक्तं नैव मन्तव्यम् ॥ ३६० ॥

एत्थं पुण बहुवयणं, पुरिसेगंतप्पवायनिम्महणं । बहुवचनहेतुः

सवेसिं पि जिणाणं, समगुणयामावणनिमित्तं ॥ ३६१ ॥

अग्र पुनर्यद्वचनं पुरुषैकान्तप्रवादनिर्मेयनम् ।

सर्वेषामपि जिनानां समगुणताभावननिमित्तम् ॥ ३६१ ॥

विसययहुत्ते किरिया, माबुद्धासाओ बहुफला होइ ।

पणिवायदंडगोवरि, ममइ तम्हा इमा गाहा ॥ ३६२ ॥

विषयबहुत्वे क्रिया भावोद्भासाद्बहुफला भवति ।

प्रणिपातदण्डकोपरि भण्यते तस्मादियं गाथा ॥ ३६२ ॥

“जे[अ]अईआ सिद्धा” इत्यादि ॥

एयाए भावत्थं, सुगमं सम्मं मणम्मि भावेंतो ।

मण-वयण-कायसारं, करेज पंचंगपणिवायं ॥ ३६३ ॥

“ये [च]अतीताः सिद्धाः” इत्यादि ॥

एतस्या भावार्थं सुगमं सम्यग्मनसि भावयन् ।

मनो-वचन-कायसारं कुर्यात् पञ्चाङ्गप्रणिपातम् ॥ ३६३ ॥

उद्धितु असंभंतो, तिविहं पायंतरं पमजित्ता ।

जिणमुदाट्टियचलणो, इरियावहियं पडिकमइ ॥ ३६४ ॥ ईयांपथिकीप्र-
विष्ममविधिः

उत्थायाऽमंभ्रान्तस्त्रिविधं पादान्तरं प्रसूय ।

जितमुद्रास्थितचरण ईयांपथिकीं प्रतिश्रामति ॥ ३६४ ॥

मन्निहियं भावगुरुं, आपुच्छित्ता खमाममण-पुवं ।

इरियं पडिकमेजा, ठवणाजिणसविययं इहरा ॥ ३६५ ॥

१ पूर्णमूलम्—जे अईआ सिद्धा जे अ भविस्संतिऽप्यागए काले ।
संपए अ घट्टमाणा सच्चवे तिविहेण वंदामि ॥

सन्निहितं भावगुरुमाष्टच्छय क्षमाश्रमण—पूर्वम् ।

इंयो प्रतिक्रामेन् स्थापनाजिनसाश्रिक्रमितरया ॥३६५॥

सूत्रम्—“इच्छामि” इत्यादि ॥

संयत्-पद-
संख्या

इह वीसामा अष्ट उ, पयाइं बचीस वेंति गीवत्या ।
तेसिं विरहविभागो, एण्ण कमेण विनेओ ॥३६६॥

सूत्रम्—“इच्छामि” इत्यादि ॥

इह विभामा अष्टौ तु पदानि द्वात्रिंशद् भुवन्ति गीतायाः ।
तेषां विरतिविभाग एतेन क्रमेण विज्ञेयः ॥ ३६६ ॥

दुग दुग चउरो सत्तग, इग पण दमगं इगं च विरईओ ।
इरियावहियामुत्ते, बचीसं हुंति आलावा ॥ ३६७ ॥

द्वौ द्वौ चत्वारः समक्रमेणं पञ्च दशक्रमेणं च विरतयः ।
इंयोपयिहीमूत्ते द्वात्रिंशद्भवन्त्यालावाः ॥ ३६७ ॥

इंयांपयिही-
सूत्रार्थः

एण्णि पपाणत्थो, इच्छामि अहिलमामि पट्टिद्वमिउं ।
पट्टिहलं पट्टेउं, निपत्तिउं एम भावत्थो ॥ ३६८ ॥

एतेषां पदानामर्थे इच्छाम्यनिष्ठयानि प्रतिक्रमिषुम् ।
प्रतिवृत्तं वर्तितुं निवर्तिषुमेव भावार्थः ॥ ३६८ ॥

इरियावहियार्थे विगहणार्थे इरिया गद सि तम्मग्गो ।
इरियावहो नि मयइ, इरियावहिया उ तप्पमरा ३६९

इंयांपयिक्कां विगधनायामीयां गभिरिणि तम्मगां ।

इंयांपय इति भाष्यते, इंयांपयिही तु तत्पमरा ॥३६९॥

१. इच्छामि पट्टिद्वमिउं इरियावहियाए विगहणाए समनागमने
पण्णम्मने बीजम्मने हरिवम्मने ओणा-उल्लिग-गणा-दग-मट्टि-
मट्टटा संनागा संचम्मने जे मे जीया विगहिया-वगिहिया, वेइहिया,
नेइहिया, वडिहिया, पविहिया, अमिहिया, वलिआ, लेतिआ,
संयाइआ, संयट्टिआ, पविआविआ हिमामिआ, उइविआ टानाओ
दाम संचाइआ, जीपिआआ वयवाविआ तद्वम मिच्छा मि पुच्छं ॥

ममद् विराहया खलु, इच्छामि अहं तजो पटिकमिउं ।

गमणं नियठाणाओ, आगमणं अघ्नओऽभिमयं ॥३७०॥

मप्यते विराधना खलु इच्छामि अहं ततः प्रतिक्रमितुम् ।

गमनं निजस्यानाद् आगमनमन्यतोऽभिमतम् ॥ ३७० ॥

तस्मि उ पाणार्हणं, अकमये विगलहंदिता पाणा ।

धीपाणि सालिमाई, हरिपाणि वणप्फइविसेसा ३७१

तस्मिस्तु प्राणादीनामाक्रमणे विकलेन्द्रियाः प्राणाः ।

धीजानि शात्पादिः, हरितानि वनस्पतिविशेषाः ॥३७१॥

एसा तइया विरई, ओसाउत्तिगमाइया अवरा ।

तत्थोसा सुपसिद्धा, उत्तिगो कीटिकानगरं ॥ ३७२ ॥

एसा तृतीया विरतिः 'ओसाउत्तिगमा'—'उत्तिग' अपरा ।

तत्रोपा सुपसिद्धा उत्तिगः कीटिकानगरम् ॥ ३७२ ॥

हरतणुगमाहु अणे, पणओ ओली दगं जलं मही ।

अप्यमतम्

पुढवीकाओ भणिओ, मक्कडगा कोलिया भणिपा ॥३७३॥

हरितनुकमाहुरन्ये पनक ओली दगं जलं मृत्तिका ।

पृथिवीकायो भणितः, मक्कोटका कोलिका भणितः ॥३७३॥

संतानो समुदाओ, जालं वा तेषु विदियसंकमणे ।

एमा चउत्थविरई, विराहिया जे मए जीवा ॥३७४॥

संतानः समुदायो जालं वा तेषु विदितसंकमणे ।

एषा चतुर्थीविरतिर्विराधिता ये मया जीवाः ॥ ३७४ ॥

१ "सिद्धवत-क्षिमेयु ओषा"—देहीनाममात्रायां प्रथमे वये १६४ ओषाः ।

२ "अवराय-उत्तिग-पनक-दग-मृत्तिका-मक्कोटगतानसंकमणे सति— अवरायो जलविशेषः, उत्तिग मर्दभातुतयो जीवा कीटिकानगराणि वा, पनक पुष्टिः, दग-मृत्तिका विशिष्टम्, अथवा दगमृत्तयाद् अप्पाव, मृत्तिकाग्रहणः पृथ्वीकायाः, मक्कोटगतान कोलिकाकम्"—आधरपके हरिमद्रचूर्ण (५०-५०१)

एगपया पंनमिया, छटा एगिंदिया य पंनमया ।
विरहदुगं पि मुगमं, मत्तमिया अभिहयाईया ॥ ३७५ ॥

एकपदा पञ्चमिका गत्री एकेन्द्रियाअ पञ्चपदा ।
विरनिद्रिकमपि मुगमं मत्तमिका अभिहयाईया ॥ ३७५ ॥

अमिमुह हया अभिहया, गाढाईया य वगिया नेया ।
अन्नोन्नं लिङ्गणयं, कारिया आलेगिया हुंनि ॥ ३७६ ॥

अमिमुहं हया अभिहया गाढाअग्न्याअ वर्तिता ज्ञेयाः ।
अन्योन्यं लिङ्गनकं कारिता आश्लेणिता भवन्ति ॥ ३७६ ॥

संघाइया य पुंजीकय त्ति संघट्टिया य संपुट्टा ।
परिआविया य ईसिं, कयपीडा बहु किलामियया ॥

संघातिताअ पुञ्जीकृता इति संघट्टिता या संस्पृष्टाः ।
परितापिताअ ईपत्कृतपीडा बहु ह्रमितकाः ॥ ३७७ ॥

उदविया कयमुच्छा, ठाणा ठाणंतरं च संग(क)मिया ।
पाणेहि विष्पमुक्ता, जीवा ववरोविया भणिया ॥ ३७८ ॥

उद्विताः कृतमूर्छाः स्थानात् स्थानान्तरं च संग(क)मिताः ।
प्राणैर्विप्रमुक्ता जीवा व्यपरोपिता भणिताः ॥ ३७८ ॥

तस्स य मिच्छा मि दुक्कडं ति आलायएण अट्टमिया ।
एयाए पुण अत्थो, एसो भणिओ मुणिंदेहिं ॥ ३७९ ॥

तस्य च मिथ्या मे दुष्कृतमिति आलापकेनाष्टमिका ।
एतस्याः पुनरर्थ एष भणितो मुनीन्द्रैः ॥ ३७९ ॥

मिथ्यादुष्कृत-
पदाश्रयः

‘मि’ त्ति मिउमइवत्ते, ‘छ’त्ति य दोसाण छायणे होइ ।
‘मि’ त्ति य मेराइ ठिओ, ‘दु’त्ति दुगुंछामि अप्पाणं ॥

१ एतद् गायत्र्यं (३८०—३८१) आद्यश्लोकं १५०५—१५०६ गायारूपम्—
(५० ७८०) तथा तत्रैव २६४ पृष्ठे (६८६—६८७) गायारूपम्, तथा श्रीप-
ञ्चाशके द्वादशतमे पद्याशके १२—१३ गायारूपम्—(५० १९७) .

अहंनः पूर्वोक्ताः तेषां पुनश्चैवानि प्रतिमाः ।
तद्वन्दनादिहेतुं करोमि निजकाय-उत्तमम् ॥ ३९५ ॥
एषो पयसंष्टको, करोमि अहयं विहेमि एताहं ।
काश्रो मन्त्रद् देहो, तस्युस्सगं परिणायं ॥ ३९६ ॥
एष पद्मंष्टद्वः करोमि अहं विदधानि इदानीम् ।
कायो भण्यते देहः तस्योत्तमं परित्यागम् ॥ ३९६ ॥
यंदणययियाण, यंदणयनिमित्तमेत्य परमन्यो ।
एतं पूयणमाहंनिमित्तमेगो विमेगोऽन्य ॥ ३९७ ॥
यन्दनवृत्तिकया यन्दनकनिमित्तमत्र परमार्थः ।
एतं पूजनार्हनिमित्तमेव विजेयोऽन्य ॥ ३९७ ॥
यंदणममिरायणयं, यगन्यमण-ययण-काययारागो ।
मत्ताद्वयणं पूयणं नि यन्धेहि मत्तारो ॥ ३९८ ॥
यन्दनमनिवादनकम्-प्रज्ञानमनो-ययन-काययारागः ।
माय्याययनं पूजनमिति वन्देः गत्कारः ॥ ३९८ ॥
गम्मानो माणमणीगंगपया उचिययिणयपट्टिर्णी ।
कीर्तिं किं निमित्तं, एतं ननु बोद्धिनामर्थं ॥ ३९९ ॥
गम्मानो माणमणीगंगपया उचिययिणयपट्टिर्णी ।
त्रियन्ते किं निमित्तमेते? ननु बोद्धिभाषणं ॥ ३९९ ॥
पेण त्रिणयम्मन्त्रागो, बोद्धिनामृ नि नं नि कृ तिमर्थं ।
मगोऽ? निजयगंगो मोक्षो गन्धायननिमित्तं ॥ ४०० ॥
त्रेय विनयमन्त्रागो बोद्धिनामृ इति वन्दे गन्धु तिमर्थं ।
मगोऽ? निजयगंगो मोक्षः गन्धायननिमित्तम् ॥ ४०० ॥
पूज्यते माणो-त्रेय मा, पूज्यनिमित्तमेव उगगंगो ।
कीर्ति मा नेमि विन, कर्णं त्रुर्णं गृह्णीते ॥ ४०१ ॥
पूज्यते विनयः- वन्दे गन्धायनं पूज्यनिमित्तमेव उगगंगो ।
विनयं गन्धायनं वन्दे गन्धायनं गृह्णीते ॥ ४०१ ॥

रविन्द सुखयोः कञ्चनस्यैव नदुरवयवेहि ।

नदुरवयवेहि कञ्चनस्यैव होचयं ॥ ४०२ ॥

रविन्द सुखयोः कञ्चनस्यैव नदुरवयवेहि ।

नदुरवयवेहि कञ्चनस्यैव होचयं ॥ ४०२ ॥

पदिनपरं पुनः-पुनरं, दुविहा बंदयविहयनो पुनरिति । अथैव

निर्गन्धा न गिरित्वा, तत्प गिरित्वा अज्ञातं ॥ ४०३ ॥

पदिनपरं पुनः-पुनरं द्विविधा बन्दयविहयनः पुनरिति ।

निर्गन्धा न गिरित्वा, तत्प गिरित्वा अज्ञातं ॥ ४०३ ॥

निर्गन्धा नदुरं, नदुरं वा विन्देचंदयं ।

अं च न दंति कांते, तत्प कं होति उत्तमं ॥ ४०४ ॥

निर्गन्धा नदुरं, नदुरं वा विन्देचंदयं ।

अं च न दंति कांते, तत्प कं होति उत्तमं ॥ ४०४ ॥

ननया नदुराया, ननयान्नदुरायादेविरया ।

नदुरायादेविरया, नदुरायादेविरया ॥ ४०५ ॥

ननया नदुराया, ननयान्नदुरायादेविरया ।

नदुरायादेविरया, नदुरायादेविरया ॥ ४०५ ॥

अथ—

निर्गन्धान न अत्यो, अत्योवावे न दुर-महाग ।

नदुरायादेविरया, नदुरायादेविरया ॥ ४०६ ॥

अथ—

निर्गन्धान न अत्यो, अत्योवावे न दुर-महाग ।

नदुरायादेविरया, नदुरायादेविरया ॥ ४०६ ॥

ननु दुरायाया, निर्गन्धा दुरायादेविरया ।

तत्पनिहायनदुरं, तत्पनिहायनदुरं ॥ ४०७ ॥ उत्तमं

तस्माद् नैकान्तेन सावद्य एष वर्जनीयो वा ।
 एतन् पुनर्विशियमेतदालापकद्विकादपि ॥ ४१३ ॥
 जं पुण मुचे भणियं, दवत्त्यए सो विरुज्झइ कसिणो ।
 तविसयारंभपसंगदोसविणिवारणत्थं तं ॥ ४१४ ॥
 यन् पुनः सूत्रे भणितं द्रव्यस्तव एष विदध्यते कृत्स्नः ।
 तद्विषयारम्भप्रसङ्गदोषविनिवारणार्थं तन् ॥ ४१४ ॥
 दवत्त्ययाणुविद्धो, भणिओ भावत्त्यओ अओ चेव ।
 गंधंतरेसु एवं, नेयवं निउणपुद्धीहि ॥ ४१५ ॥
 द्रव्यस्तवानुविद्धो भणिनो भावस्तवोऽस्तभ्यैव ।
 ग्रन्थान्तरेषु एवं नेतव्यं निपुणपुद्धिमिः ॥ ४१५ ॥
 छविहनिमित्तमुत्तं, एत्तो मघंति हेउणो पंच ।
 सद्धाए मेहाए, इधार्हसत्तर्हि पएहि ॥ ४१६ ॥
 पट्टविधनिमित्तमुत्तमितो भण्यन्ते हेतवः पञ्च ।
 भद्धया मेधया इत्यादिसप्तभिः पदैः ॥ ४१६ ॥
 सद्धा निओऽमिलासो, पराणुरोहाभिओगपरिमुत्तो ।
 तीए उ षट्ठमाणीएँ ठामिउस्सग्गमिय जोगो ॥ ४१७ ॥
 भद्धा निओऽमिलारः पणुणुरोहाभियोगपरिमुत्तः ।
 तथा ॥ वर्षमानया विष्ठाभि उत्सर्गमिति योगः ॥ ४१७ ॥
 एवं चिय मेहाए, मज्जायाए जिणोवइहाए ।
 अहया मेहा पग्गा, तीए न उ सुम्भभावेण ॥ ४१८ ॥
 एवमेव मेधया मर्यादया जिणोपदिष्टया ।
 अथवा मेधा प्रज्ञा तथा न तु शून्यभावेन ॥ ४१८ ॥
 चित्तममार्हा धीर्ह, तयच्चचिन्ताविउत्तमणविर्त्ती ।
 धरण तिन्धयग्गुणाण नियमणे धारणा कुत्ता ॥ ४१९ ॥

चित्तसमाधिर्धृतिस्तदन्यचिन्तावियुक्तमनोवृत्तिः ।

धरणं तीर्थंकरगुणानां निजमनसि धारणा उक्त ॥ ४१९ ॥

अणुपेक्षा मंगलगत्तु चिंतनं गुणगणाण वा मणिता ।

एयाहि बहुमार्णाहिं ठामि उस्तग्गामिति सुगमं ॥ ४२० ॥

अनुपेक्षा मङ्गलकर्म चिन्तनं गुणगणानां वा मणिता ।

एताभिर्वर्धमानाभिस्त्रिष्टानि उत्सर्गमिति सुगमम् ॥ ४२० ॥

एवं निर्देशे
प्रयोगनम्

एयासिं निर्देशो, एवं लामकमेण विन्नेओ ।

सद्धामावे मेहा, तद्धावे चिति उ इयाई ॥ ४२१ ॥

एतामां निर्देश एवं लामकमेण विन्नेयः ।

सद्धामावे मेहा, तद्धावे चृत्तिस्तु इत्यादि ॥ ४२१ ॥

कारणरहितं कर्तुं, घटादयं जह न सिग्गह कयाई ।

एवं एयाहिं विणा, काउम्मग्गस्स न हु सिद्धी ॥ ४२२ ॥

कारणरहितं कार्यं घटादिकं यथा न सिध्यति कदापि ।

एवमेतानिर्विना कार्यात्मकस्य न सत्यं सिद्धिः ॥ ४२२ ॥

दृष्ट्या

आह-‘करेमि’मणिता, पूणो वि‘ठामि’ति एत्थ किं मणिपं ?

नहि अन्य कोइ मेत्तो, किरियानुपलस्स एयम् ॥ ४२३

आह-‘करेमि’ मणित्वा पुनरपि ‘निष्ठासि’इत्यत्र हि मणितम् ?

नस्तत्र कश्चिद् भेदः क्रियानुपलब्धेनम् ॥ ४२३ ॥

प्रतीकानाम्

मत्तइ-किरियाकान्ठो, निट्ठाकान्ठो य वृत्ति मिय मिन्ना ।

किरियादुगेण इमिणा, निर्दमिया एम माय्ठो ४२४

मत्तने- किरियाकान्ठः निष्ठाकान्ठश्च भवनः स्यात् विज्ञो ।

किर्याद्विक्रान्तेन निर्दमिणी एव भाषार्थः ॥ ४२४ ॥

दृष्ट्या

३२११

अकत्त काउम्मग्गो, निट्ठाकान्ठो मि किं इयं वुत्तं ?

मत्तइ- ज्ञानमनेन कल्पमानं कर्तुं जग्धा ॥ ४२५ ॥

अकृते कायोत्सर्गे निष्ठाकाल इति किमिदं युक्तम् ? ।

भण्यते—आसन्नत्वेन क्रियमाणं कृतं यस्मान् ॥ ४२५ ॥

कायस्त परिचाओ, सबपयत्तेण कीरमाणो वि ।

अद्दुच्चिवारवावारमावओ होइ न हु सुद्धो ॥ ४२६ ॥

कायस्य परित्यागः, सर्वप्रयत्नेन क्रियमाणोऽपि ।

अतिदुर्निवारव्यापारभावतो भवति न सल्लुशुद्धः ॥ ४२६ ॥

तम्हा तस्सज्जवाया, आगारा जिणवरहि पयसा । अन्यत्रोच्छ्रुति-

अन्नत्थूससिएणं, इद्याइएहि नवहिं तु ॥ ४२७ ॥ तादि

तस्मान् तस्याऽपवादा आकारा जिनवरैः प्रशस्ताः ।

अन्यत्रोच्छ्रुतितेन, इत्यादिपदैर्नवमित्यु ॥ ४२७ ॥

एत्थ य तइय विमत्ती, दट्ठवा पंचमीएँ अत्थम्मि । पञ्चम्यां तु-

अन्नत्थ ति पयं पुण, पत्तेयं येव जोएज्जा ॥ ४२८ ॥ तीया

अत्र च तृतीया विभक्तिर्दृष्ट्या पञ्चम्या अर्थे ।

अन्यत्रेति पदं पुनः प्रत्येकमेव योजयेत् ॥ ४२८ ॥

अन्नत्थूससियाओ, नीमसियाओ स एस उस्सगो ।

एवं सबपएसु वि, नवरमिमो एत्थ भावत्थो ॥ ४२९ ॥

अन्यत्रोच्छ्रुसितान्, निःश्रसितान् स एष उत्सर्गः ।

एवं सर्वपदेऽपि नवरमयमत्र भावार्थः ॥ ४२९ ॥

सासस्स उट्ठगमणं, उत्तसियमहोगई उ निस्ससियं । उच्छ्रुतिगदि-

एयं दुगं पि मोत्तुं उस्सगो एस मे होउ ॥ ४३० ॥ पदार्थः

आसस्य ऊर्ध्वगमनमुच्छ्रुसितम्, अधोगतिस्तु निःश्रसितम् ।

एतद् द्विकमपि मुक्त्वा उत्सर्ग एष मम भवतु ॥ ४३० ॥

१ इमानि च नव पदानि—अन्नत्थ ऊससिएणं, नीससिएणं, सासिएणं, टीएणं, जम्भाइएणं, उट्ठएणं, वायनिसग्गेणं, भम्मटिए, पित्तमुट्ठाए, इत्यादि ।

जओ—

आवश्यकम्

ऊसासं न निरुंमह, आभिग्गहिओ वि किमुय चेद्वा उ ।
सज्ज मरणं निरोहे, सुद्धमुस्सासं तु जयणाए ॥४३१॥

यतः—

उच्छ्वासं न निरुणद्धि आभिग्गहिकोऽपि किमुत चेष्टा तु ।
सद्यो मरणं निरोधे सूक्ष्मोच्छ्वासं ॥ यतनया ॥ ४३१ ॥
एवं च खासियाओ, छीयाओ जंमियाओ अब्भत्थ ।
नवरं इमेसु जयणा, कायवा होह एवं तु ॥ ४३२ ॥
एवं च कासितात् क्षुताद् जृम्भिताद् अन्यत्र ।
नवरम्—एषु यतना कर्तव्या भवति एवं तु ॥ ४३२ ॥

आवश्यकम्

खास-सुष-जिमिए मा, हु सत्थमनिलोऽनिलस्स तिबुण्हो ।
असमाही य निरोहे, मा मसगाई य तो हत्थो ॥४३३॥
कास-क्षुत-जृम्भिते मा खलु शस्त्रमनिलोऽनिलस्य तीव्रोष्णः ।
असमाभिश्च निरोधे मा मशकादिश्च ततो हस्तः ॥ ४३३ ॥

खासियमाई पयडा, उड्ढयं वायनिग्गमुग्गारो ।
वायनिग्गमो पवणस्स निग्गमो जो अयाणेण ॥४३४॥
कासितादयः प्रकटाः 'उड्ढयं' (वहुतम्) वातनिर्गम उद्गारः ।
वातनिसर्गः पवनस्य निर्गमो योऽपानेन ॥ ४३४ ॥

भमली पितुदयाओ, भमंतमहिदंमणं निरुदणं च ।
एवं तु पित्तमुच्छ्वा, वि वेपणं भमणरहियं ॥४३५॥
भमली पिभोदयाद् भमन्महिदर्शनं निपतनं च ।
एवं तु पित्तमुच्छ्वाऽपि वेदनत्वं (वेपनत्वं) भमणरहितम् ॥

चेद्वयवन्दनमहाभास ।

एमु वि जिणेहि जयणा, उवइद्वाज्जत्यवारणनिमित्तं ।
कायवेसा विहिणा, इमेण सिद्धं वमणिण ॥ ४३६ ॥

एवमपि जिनैर्यतना उपदिष्टाज्जन्यवारणनिमित्तम् ।
कतं चैषा विधिना जनेन सिद्धान्तमणितेन ॥ ४३६ ॥

वार्यनिसग्गु-डोए, जयणा सदस्स नेर य निरोहो । आवरत्तम्
उडोए वा हत्थो, ममली-मुच्छासु य निवेसो ॥ ४३७ ॥

यातनिसगोदारे यतना हाज्जस्स नैव च निरोधः ।
उदारे वा हत्थो भ्रमरी-मूर्च्छासु च निवेशः ॥ ४३७ ॥

एसा चउत्पविरई, पंचमिए तिभि होंति आलावा ।
ते पुण घहुययणता, नेया मुहुमेहि इयाइ ॥ ४३८ ॥

एसा चतुर्थी विरतिः पञ्चम्यां त्रयो भवन्ति आलापाः ।
ते पुनर्घट्टवचनान्ता तेषाः 'सूक्ष्मैः' इत्यादि ॥ ४३८ ॥

अंगईसंचाला, लवखालसु ति हुंति तो मुहुमा ।
वीरियसजोगयाए, चाहि अंतो य ते हुंति ॥ ४३९ ॥

अङ्गादिसंचारा लक्ष्यालक्ष्या इति भवन्ति ततः सूक्ष्माः ।
वीर्यसयोगतया बहिरन्तश्च ते भवन्ति ॥ ४३९ ॥

मणियं च—
वीरियसजोगयाए, संचारा मुहुमयापरा देहे । आवरत्तम्
चाहि रोमंचाई, अंतो खेलाज्जिनाईया ॥ ४४० ॥

भणितं च—
वीर्यसयोगतया संचारा सूक्ष्म-बाहरा देहे ।
घरी-रोमाश्चादिः, अन्तः श्लेष्मा-उन्मिलादिकाः ॥ ४४० ॥

१. इयं कथा आचर्यते १५११ तमा । २. लघुपद, हन्ति-उत्तरे ।
३. मूलम्—“मुहुमेहि अंगसंचालेहि, मुहुमेहि खेतसंचालेहि, मुहुमेहि
दिट्ठिसंचालेहि” इति । ४. एतद् अन्वयः (४४०-४४१-४४२) आच-
र्यते (१५११-१५१४-१५१५) एवम्-४० (४८१)

जगो—

आयदयकम्

ऊस्तासं न निरुंमइ, आमिग्गहिओ वि किमुय चे
सज्ज मरणं निरोहे, मुदुम्वस्तासं तु जयणाए ॥४३॥

यतः—

उच्छ्वासं न निरुणद्धि आमिग्रहिओऽपि किमुत चेष्टा
सद्यो मरणं निरोधे सूक्ष्मोच्छ्वासं तु यततया ॥ ४३ ॥

एवं च खासियाओ, छीयाओ जंमियाओ अन्न
नवरं इमेसु जयणा, कायवा होइ एवं तु ॥ ४३ ॥

एवं च कासितात् श्रुताद् जृम्भिताद् अन्यत्र ।

नवरम्—एषु यतना कर्तव्या भवन्ति एवं तु ॥ ४३ ॥

आयदयकम्

खास-सुय-जिमिए मा, हु सत्यमनिलोऽनिलस्स ति
असमाही य निरोहे, मा मसगाई य तो हत्थो ॥४३॥

कास-क्षुत-जृम्भिते मा खलु शस्त्रमनिलोऽनिलस्य तीव्रो
असमाधिश्च निरोधे मा मशकादिश्च ततो हस्तः ॥ ४३ ॥

खासियमाई पयडा, उइइयं वायनिग्गमुग्गारो ।

वायनिसग्गो पवणस्स निग्गमो जो अवाणेण ॥४३॥

कासितादयः प्रकटाः 'उइइयं' (उद्भुतम्) वातनिर्गम उद्गता

वातनिसर्गः पवनस्य निर्गमो योऽपानेन ॥ ४३४ ॥

भमली पित्तुदयाओ, भमंतमहिदंसणं निचडणं च

एवं तु पित्तमुच्छा, वि वेयणत्तं भमणरहियं ॥४३॥

धमरी पित्तोदयाद् भ्रमद्महिदर्शनं निपतनं च ।

एवं तु पित्तमूर्च्छाऽपि वेदनत्वं (वेपनत्वं) भ्रमणरहितं

एमु वि जिणेहिं जयणा, उवइद्वाऽणत्थवारणनिमित्तं ।

कायवेसा विदिणा, इमेण सिद्धंतमणिण ॥ ४३६ ॥

एव्यपि जिनैर्यतना उपदिष्टाऽन्यवारणनिमित्तम् ।

कसंब्येषा विधिना अनेन सिद्धान्तमणितेन ॥ ४३६ ॥

घार्यनिसग्गु-डोए, जयणा सहस्स नेव य निरोहो । आवरणम्

उडोए वा हत्थो, ममली-मुच्छामु य निवेशो ॥ ४३७ ॥

घातनिसगोंदारे यतना शब्दस्य नैव य निरोधः ।

उदारे वा हस्तो धमरी-मूच्छांसु य निवेशः ॥ ४३७ ॥

एसा चउत्थविरहं, पंचमिए तिभि होंति आलावा ।

ते पुण यहुवयणंता, नेया मुहुमेहि इयाइ ॥ ४३८ ॥

एसा चतुर्थी विरतिः पञ्चम्यां त्रयो भवन्ति आलापाः ।

ते पुनर्यहुवयनान्ता शेयाः 'सूक्ष्मैः' इत्यादि ॥ ४३८ ॥

अंगार्हसंचाला, लमज्जालवख ति हुंति तो मुहुमा ।

वीरियसजोगयाए, बाहिं अंतो य ते हुंति ॥ ४३९ ॥

अङ्गादिसंचारा लक्ष्यालक्ष्या इति भवन्ति ततः सूक्ष्माः ।

वीर्यसयोगतया बाहिरन्तश्च ते भवन्ति ॥ ४३९ ॥

मणियं च—

वीरियसजोगयाए, संचारा मुहुमबायरा देहे ।

आवरणम्

बाहिं रोमंचार्ह, अंतो खेलाऽनिलार्हया ॥ ४४० ॥

मणिनं च—

वीर्यसयोगतया संचाराः सूक्ष्म-बाह्या देहे ।

बाही-रोमाश्चादिः, अन्तः श्लेष्मा-ऽनिलादिकाः ॥ ४४० ॥

१. इय गाथा आयरयके १५१२ एमा । २. एतुम्, घातनिसगोंव ।
३. मूलम्—“मुहुमेहि अंगसंचालेहि, मुहुमेहि खेतसंचालेहि, मुहुमेहि
दिट्ठिसंचालेहि” इति । ४. एतद् दण्डत्रय (४४०-४४१-४४२) आयर-
यके (१५१२-१५१४-१५१५) गणरूपम्-४० (७८१)

आलोच्यचलं चम्बुं, मणो व तं दुष्करं चिरं का
 र्वोहिं तयं लिप्यद्, सहावओ वा सयं चलद् ॥
 आलोच्यचलं चम्बुः, मन इव तद् दुष्करं चिरं क
 रूपैस्तान् लिप्यते, स्वभावतो वा सयं चलति ॥

तथा—

न कुण्ड निमेषजत्तं (जुत्तं), तत्पुत्रयोगेण ज्ञाण ज्ञाण
 एगनिसं(सिं) तु पयन्नो, ज्ञायद् साह् अणिमिसच्छो
 इत्यादि ॥

तथा—

न करोति निमेषयत्नं (युत्तं) तत्रोपयोगेन ध्यातं ध्य
 एकनिष्ठां तु प्रपन्नो ध्यायति साधुरनिमेषाश्चोऽपि ॥४४
 इत्यादि ॥

एएसिं सवेसिं, अन्नत्य ममेस होउ उस्सग्गो ।
 न य नाम एत्तिएहिं, अन्नेहि वि एवमाईहिं ॥४४
 एतेषां सर्वेषामन्यत्र ममैव भवतु उत्सर्गः ।

न च नाम एतावद्भिरन्यैरपि एवमादिभिः ॥ ४४३ ॥

आगारेहि अमग्गो, होज्जा अविराहिओ ममुस्सग्गो
 तत्थेए आगारा, आईसहेण संगहिया ॥ ४४४ ॥

आकारैरमग्रो भवेदविराधितो ममोत्सर्गः ।

तत्रैते आकारा आदिगच्छेन संगृहीताः ॥ ४४४ ॥

अन्याकारप्रद-
 गम्

अगणीउं व छिंदेज्ज व, बोहियखोभाइ दीहडको व
 आगारेहिं अमग्गो, उस्सग्गो एवमाईहिं ॥ ४४५

अग्रयो वा छिन्वाद् वा योषिकश्चोमादि दीर्घदष्टो वा
 आकारैरमग्र उत्सर्ग एवमादिभिः ॥ ४४५ ॥

१. मूलम्—“एवमाईहिं आगारेहिं अमग्गो अविराहिओ हुज्ज
 काउस्सग्गो” इति । २. इव गाथा आकरयके १५१६ तमा—(पृ० ७८३)

अगणि चि पलीचणयं, उच्छिदेज व विराल-पुरिसाई । अन्यागतार्थः
पोहिय चोरविसेसा, तेसिं खोमे पलायणया ॥४४६॥

अप्रिरिति प्रदीपनमुच्छिन्नाद् वा विहाल-पुरुषादि ।

बोधिकाः—चौरविशेषास्तेषां क्षोभे पलायनता ॥ ४४६ ॥

दीहो चि दीहपट्टो, भुयंगमो तेण होज्ज जइ डको ।

तो तस्म पडीयारं, कारेज्ज करेज्ज या जइ वि ॥४४७॥

दीर्घ इति दीर्घपृष्ठो भुजंगमस्तेन भवेद् यदि दृष्टः ।

ततस्तस्य प्रतीकारं कारयेन् कुर्याद् वा यद्यपि ॥ ४४७ ॥

भग्गो सवविणट्टो, पिराहिओ देसनासमणुपत्तो ।

दोण्हं पि अभायाओ, उस्मग्गो होज्ज मम मुद्धो ॥४४८॥

भग्नः सर्वविणट्टो विराधितो देशनाशमनुप्राप्तः ।

द्वयोरपि अभावादुत्सर्गो भवेद् मम शुद्धः ॥ ४४८ ॥

सौलसमेयागारा, सषे चउहा समासओ होंति ।

आगंतुका य सहया, नियोगजा तह य वज्झा य ४४९ ॥

उत्तेपत आका-
राणां बहुप्र-
कारत्वात्

पोहणभेदा आकाराः सर्वे चतुर्धा समासतो भवन्ति ।

आगन्तुकाश्च सहजा नियोगजस्तथा च बाह्याश्च ॥४४९॥

आगंतुगा य दुपिहा, अप्पनिमिक्का य बहुनिमिक्का य ।

रासिय-सुय-जंभाइय, अप्पनिमिक्का इमे तिभि ४५० ॥

आगन्तुकाश्च द्विविधा अल्पनिमिक्काश्च बहुनिमिक्काश्च ।

कासित-धुग-जंभाइयश्च अल्पनिमिक्का इमे त्रयः ॥४५०॥

वायनिसगुडोया, भमली तह येव पित्तमुच्छा य ।

एण य बहुनिमिक्का, अजिप्पपिक्काइबहुयत्ता ॥४५१॥

वातनिमगोदृता भ्रमरी तथैव पित्तनूला य ।

एते च बहुनिमिक्का अजीर्ण-पित्तादिबहुत्वात् ॥४५१॥

१०००

उत्ससियं नीससियं, दो सहजा तह निजोगजा निमि
खेलंग-दिट्टि-संचालनामया सेसया वज्झा ॥ ४५२
उच्छुसितं निःश्वसितं द्वौ महजौ तथा नियोगजाश्वयः
श्लेष्मा-द्व-दृष्टि-संचालनामयाः (काः) श्लेष्मा वाह्याः ४५

आचार्या किं
प्रयोजनम् ?

आह भुयषेऋषद्गुणो, वंदणकजे पयट्टमाणस्स ।
सत्त्ववओ न ह्नु जुत्तं, आचारपगप्पणं एवं ॥ ४५३ ॥
आह भुवनैकप्रभोर्वन्दनकार्यं प्रयतमानस्य ।
सत्त्ववतो न रगु युत्तमाकारप्रकल्पनमेतन् ॥ ४५३ ॥
जिणवंदणापयट्टो, पाणयायं करेज्ज जइ जीमो ।
मोक्खो वा सुग्गो वा, नियमेण करट्टिओ तस्स ४५४ ॥
जिनवन्दनाप्रवृत्तः प्राणत्यागं कुर्याद् यदि जीवः ।
मोक्षो वा शर्गो वा नियमेन करणितमस्य ॥ ४५४ ॥
का भर्त्ता निन्धयरे?, का वा एगगया मणे तस्म? ।
जो वंदणापयत्तो, संभावइ देहगुह-दुरो ॥ ४५५ ॥
का भट्टिन्नीधंकरे? का वा एकायना मनमि तस्य? ।
यो वन्दनाप्रवृत्तः संभावयति देहमुग-दुःखानि ॥ ४५५ ॥

आचार्यः—

हन्ताम्

नो देहगणणट्ठा, आचारपरुषणा इमा किं तु ।
गुविमुदपाण्डना, भंगमया घेर भणियं न ॥ ४५६ ॥

आचार्यः—

नो देहगणणार्थमाकारप्रवृत्तता इव हिन्तु ।
गुविमुदपाण्डनार्थं भङ्गभयार्थव भणित वा ॥ ४५६ ॥
वैयमंगो गुहदोगो, घेरम्म य पाण्डना गुनहरी उ ।
गुहन्तायं न जेय, धम्मदिम अओ य आणारा ४५७ ॥

वैयमंग-
४५७

चेदयवन्दनमहाभासं ।

प्रथमो गुरुद्वयः सौरस्य च पालना गुणकरी तु ।
गुरु-लाघवं च श्रेयं धर्मेऽतश्चाकाराः ॥ ४५७ ॥

किञ्च—

अविहिमरणं अकाले, सलहिज्जह नेय धम्मियजणाणं ।
अप्पाणम्मि परम्मि य, जेण समो तेसि परिणामो ४५८ ॥

किञ्च—

अविधिमरणमकाले श्राप्यते नैव धार्मिकजनानाम् ।
आत्मनि परे च येन समसौषां परिणामः ॥ ४५८ ॥

तत्रो भणियं—

भावियजिणवयणाणं, महत्तरहियाण नत्थि उ विसेमो ।
अप्पाणम्मि परम्मि य, तो यजे पीडमुमओजवि ४५९ ॥

यतो भणितम्—

भावितजिनवचनानां महत्तरहियाणां नास्ति तु विशेषः ।
आत्मनि परे च ततो वर्जयेन् पीडामुभतोऽपि ॥ ४५९ ॥

अह सत्तमविरहं, चउरो आलारगा इमे होति ।
जाय य अरिहंताणं, भगवंताणं च इद्याई ॥ ४६० ॥

अथ सत्तमविरतौ चत्वार आलापका इमे भवन्ति ।
यावच्च अहंतां भगवतां चेत्यादि ॥ ४६० ॥

जाय य सद्दो अवधारणम्मि कालप्पमाणविमयम्मि ।
अरहंता भगवंता, भणियमरूपा इमेमि च ॥ ४६१ ॥

यावच्च शस्त्रोऽवधारणं कालप्पमाणविमयम् ।
अहन्तो भगवन्तो भागवन्तश्च ॥ ४६१ ॥

दृष्टम्—“जाय अरिहंताण भगवन्तण नमुद्धारेण च पारेमि नाथ
हंताणेण मोणेण हाणेण अप्पाण धम्मिणां ॥ ४६१ ॥”

होउ नमो अरहंताणं ति एवंरूपो भवे नमुकारो ।
 तेणं ति तदुच्चारणपुत्रमहं जा न पारेमि ॥ ४६२ ॥
 भवतु नमोऽर्हद्भ्य इत्येवंरूपो भवेद् नमस्कारः ।
 तेनेति तदुच्चारणपूर्वमहं यावद् न पारयामि ॥ ४६२ ॥
 ताव चि तप्पमाणं, कालमहं वोसिरामि अप्पाणं ।
 पयसंबंधो एसो, केहि पुणो करणभूएहिं ? ॥ ४६३ ॥
 तावदिनि सत्प्रमाणं कालमहं व्युत्पृजाम्यात्मानम् ।
 पदसंबन्ध एव कैः पुनः करणभूतैः ? ॥ ४६३ ॥
 काओ देहो तस्स उ ठाणं उट्ठाइणा पगारेण ।
 संठावणमेत्थं पुण, उट्ठाइणं खलु पहाणं ॥ ४६४ ॥
 कायो देहमास्य तु स्थानमूर्ध्वादिना प्रकारेण ।
 संस्थापनमत्र पुनरूर्ध्वस्थानं खलु प्रधानम् ॥ ४६४ ॥
 तेण उ उत्सग्गेणं, उत्सग्गो एम मज्झ दट्ठवो ।
 मोणेण उ धायाए, निरोद्धरूवेण करणेण ॥ ४६५ ॥
 तेन तु उत्सर्गेशोत्सर्ग एव मम वृष्टयः ।
 मौनेन तु धापो निरोधरूपेण करणेन ॥ ४६५ ॥
 साणेण पंगपरमेट्ठिसंशुर्षपुट्ठयत्तुचिंताए ।
 किरियानिगेण मदिओ, अप्पाणं वोसिरामि मि ॥ ४६६ ॥
 ध्यानेन पञ्चपरमेष्ठिसंशुर्षपुट्ठयत्तुचिन्तया ।
 क्रियात्रिकेण मदिन आत्मानं व्युत्पृजामीनि ॥ ४६६ ॥
 कार्यं च योगिगमी, ठागाइएहिं करणभूएहिं ।
 अत्ताणं ति य निययं, पयपट्ठना होइएवं ति ॥ ४६७ ॥
 कार्यं च व्युत्पृजानि आनादिदेः करणभूतैः ।
 अत्ताणं ति य निययं पयपट्ठना भवति एवमिति ॥ ४६७ ॥

एत्थ उ भणेज कोइ, निरत्थया खासियाइआगारा । पृच्छा
भणिऊण नमुकारं, करेइ खासाइचेट्ठाओ ॥ ४६८ ॥

अत्र तु भणेन् कश्चिद् निरर्थकाः कासितायाकाराः ।

भणित्वा नमस्कारं करोति कासादिचेष्टाः ॥ ४६८ ॥

नवकारपाठमेरो, काउस्सग्गो इहं पडिन्नाओ ।

तं पुण साहीणं चिय, किं पुण आगारकरणेण ? ॥ ४६९ ॥

नमस्कारपाठमर्यादः कायोत्सर्ग इह प्रतिज्ञातः ।

तन् पुनः स्वाधीनमेव किं पुनराकारकरणेन ? ॥ ४६९ ॥

ऊससियं नीससियं, मोत्तुं अंगाइसुहुमचलणं च ।

सेसा पिरत्थय चिय, आगारा एत्थ गुरुराह ॥ ४७० ॥

उच्छृष्टितं निःश्वसितं मुक्त्वाऽङ्गादिसूक्ष्मचलनं च ।

शेषा निरर्थका एव आकारा अत्र गुरुराह ॥ ४७० ॥

सद्यमिह वंदणाए, अट्टस्सासंतकाउसग्गेसु ।

प्रतिपत्तः

सहज-निओगजवज्जा, पायं न घटंति आगारा ॥ ४७१ ॥

सद्यमिह वन्दनाया अष्टोच्छृष्टासान्तकायोत्सर्गेषु ।

सहज-नियोगजवज्याः प्रायो न घटन्त आकाराः ॥ ४७१ ॥

किंतु जिणसासणे इह, गुरु-गुरुतरगा विहंति उस्सग्गा ।

पवर-चउम्मासगाइसु, भासियमेयं जओ मुत्ते ॥ ४७२ ॥

किन्तु जिनशासने इह गुरु-गुरुतरगा अपि भवन्ति उत्सर्गाः

पक्ष-चतुर्मासकादिषु भाषितमेतद् यतः सूत्रे ॥ ४७२ ॥

मायमयं गोसि ऽट्ठं तिच्चेव सया हवंति पवरम्मि ।

पंच य चाउम्मासे, अट्टसहम्सं च वरिमम्मि ॥ ४७३ ॥

श्रामशत गोपेऽर्धं त्रीण्येव शतानि भवन्ति पञ्चे ।

पञ्च च चतुर्मासे अष्टमहस्य च वर्षे ॥ ४७३ ॥

कारणनियमविसेमा, एनो ऊणाहिया ऽवि विजंति ।

मवंसि तेसि करणे, एगो चिय टंडओ एमो ॥ ४७४ ॥

होउ नमो अरहंताणं ति एवंरूपो भवे नमुकारो ।
 तेणं ति तदुच्चारणपुत्रमहं जा न पारेमि ॥ ४६२ ॥
 भवतु नमोऽर्हद्भ्य इत्येवंरूपो भवेद् नमस्कारः ।
 तेनेति तदुच्चारणपूर्वमहं यावद् न पारयामि ॥ ४६२ ॥
 ताव चि तप्पमाणं, कालमहं वोसिरामि अप्पाणं ।
 पयसंबंधो एसो, केहि पुणो करणभूएहिं ? ॥ ४६३ ॥
 तावदिति सत्प्रमाणं कालमहं व्युत्सृजाम्यात्मानम् ।
 पदसंग्रन्ध एष कैः पुनः करणभूतैः ? ॥ ४६३ ॥
 काओ देहो तस्स उ ठाणं उट्ठाइणा पगारेण ।
 संठावणमेत्थं पुण, उद्वट्ठाणं खलु पहारणं ॥ ४६४ ॥
 कायो देहस्तस्य तु स्थानमूर्ध्वादिना प्रकारेण ।
 संस्थापनमत्र पुनरूर्ध्वस्थानं खलु प्रधानम् ॥ ४६४ ॥
 तेण उ उस्मग्गेणं, उस्मग्गो एस मज्झ दट्ठो ।
 मौणेण उ वायाए, निरोहरूपेण करणेण ॥ ४६५ ॥
 तेन तु उत्सर्गेणोत्सर्ग एष मम द्रष्टव्यः ।
 मौनेन तु याचो निरोधरूपेण करणेन ॥ ४६५ ॥
 क्षाणेण पंचपरमेष्ठिसंश्रुत्पमुहवत्थुचिंताए ।
 किरियातिगेण सहिओ, अप्पाणं वोसिरामि ति ॥ ४६६ ॥
 म्यानेन पञ्चपरमेष्ठिसंस्तुतिप्रमुखवस्तुचिन्तया ।
 क्रियात्रिकेण सहित आत्मानं व्युत्सृजामीति ॥ ४६६ ॥
 कायं च वोमिगमी, ठाणाइएहिं करणभूएहिं ।
 अप्पाणं ति य निययं, पयघटणा होइ एवं पि ॥ ४६७ ॥
 कायं च व्युत्सृजामि स्थानादिकैः करणभूतैः ।
 आत्मानमिति च नियम पदघटना मत्रनि एवमपि ॥ ४६७ ॥

एत्थ उ भणेज्ज कोइ, निरत्थया खासियाइआगारा । पृच्छा
भणिऊण नमुवारं, करेइ खासाइचेद्वाओ ॥ ४६८ ॥

अग्र ॥ भणेन् कश्चिद् निरर्थकाः कासिताद्याकाराः ।

भणित्वा नमस्कारं करोति कासादिचेष्टाः ॥ ४६८ ॥

नवकारपाठमेरो, काउस्सग्गो इहं पडिआओ ।

तं पुण साहीणं चिय, किं पुण आगारकरणेण ? ॥ ४६९ ॥

नमस्कारपाठमर्यादः कायोत्सर्ग इह प्रतिज्ञातः ।

तन् पुनः स्वाधीनमेव किं पुनराकारकरणेन ? ॥ ४६९ ॥

ऊससियं नीससियं, भोत्तुं अंगाइमुहुमचलणं च ।

सेसा गिरत्थय चिय, आगारा एत्थ गुरुइ ॥ ४७० ॥

उच्छ्वसितं निःश्वसितं मुक्त्वाऽङ्गादिसूक्ष्मचलनं च ।

शेषा निरर्थका एव आकारा अत्र गुरुइ ॥ ४७० ॥

सच्चमिह वंदणाए, अट्टस्सासंतकाउमग्गेसु ।

प्रतिपद्य.

सहज-निओगजवज्जा, पायं न घटंति आगारा ॥ ४७१ ॥

सत्यमिह वन्दनाया अष्टोच्छ्वासान्तकायोत्सर्गेषु ।

सहज-नियोगजवज्याः प्रायो न घटन्त आकाराः ॥ ४७१ ॥

किंतु जिणसासणे इह, गुरु-गुरुतरगा विहोति उस्सग्गा ।

पक्ख-चउम्मासगाइमु, भासियमेयं जओ मुत्ते ॥ ४७२ ॥

किन्तु जिनशासने इह गुरु-गुरुतरका अपि भवन्ति उत्सर्गाः

पक्ष-चतुर्मासकादिषु भाषितमेतद् यतः सूत्रे ॥ ४७२ ॥

सायसयं गोसि ऽद्धं तिग्गेव सया हवंति एक्खम्मि ।

पंच य चाउम्मासे, अट्टसहस्सं च वरिसम्मि ॥ ४७३ ॥

श्वामशतं गोपेऽर्धं श्रीण्येव शतानि भवन्ति पक्षे ।

पञ्च च चतुर्मासे अष्टसहस्रं च वर्षे ॥ ४७३ ॥

कारणनियमविसेमा, एत्तो ऊणाहिया ऽवि विज्जंति ।

सवेसि तेसि करणे, एगो चिय दंडओ एमो ॥ ४७४ ॥

कारणनियमविशेषादिन ऊनाधिका अपि विद्यन्ते ।
 सर्वेषां तेषां करणे एक एव दण्डक एवः ॥ ४७४ ॥
 नूनं तद्यत्यमेव, परुविया बहुविहा ऽवि अववाया ।
 नवकारपट्टणसीमाकरणे पुण एस भावत्यो ॥ ४७५ ॥
 नूनं तदर्थमेते प्ररुपिता बहुविधा अपि अपवादाः ।
 नमस्कारपठनमीमाकरणे पुनरेव भावार्थः ॥ ४७५ ॥
 पुनम्मि वि उस्सग्गे, अमणियनवकारपारणे मंगो ।
 मणिए ऽवि तम्मि मंगो, नियनियमाणे अपुनम्मि ४७६
 पूर्णेऽप्युत्सर्गेऽमणितनमस्कारपारणे भङ्गः ।
 भणितेऽपि तस्मिन् भङ्गः निजनिजमानेऽपूर्ण ॥ ४७६ ॥
 ता सव्वं निरवज्जं, दंडयमुत्तं इमं मुणेयव्वं ।
 कायवो उस्सग्गो, दोसविमुक्को इमे ते उ ॥ ४७७ ॥
 तस्मान् सर्वं निरवज्जं दण्डकसूत्रमिदं ज्ञातव्यम् ।
 कर्तव्य उत्तमो दोषविमुक्त इमे ते तु ॥ ४७७ ॥

घोडेण १ लया २ य खंमे ३,

कायोत्सर्गे- छुट्टे ४ माले य ५ सवरि ६ वधू ७ निगडे ८ ।

इयगानि लंघुत्तर ९ धण १० उद्धी ११,

संजय १२ खलिणे य १३ वायस १४ कविट्टे १५ ४७८ ॥

घोटको १ लता य २ लम्भः ३,

कुड्यं ४ मालश्च ५ शवरी ६ वधूः ७ निगडः ८ ।

लम्भोत्तरं ९ स्तनः १० ऊर्ध्वी ११,

संयनः १२ चन्द्रिन्ध १३ वायसः १४ कपित्थम् १५ ॥ ४७८ ॥

१. अत्र ४७८ आरभ्य ४९३ गाथापेन्ताः सप्त गाथा प्रोत्राचदय्ये ७९६ तमे श्लोके वर्तन्ते, तत्र अर्धं गाथाद्वयं मूले १५८६-१५८७ तमे वर्तते, अन्त्याव सप्त श्लोकाः ।

सीसोकंपिय १६ मूई १७, अंगुलि १८
ममुहा य १९ वारुणी २० पेहा २१ ।
नाभीकरयलकुप्परऊमारियपारियम्मि थुई ॥ ४७९ ॥

शीपांवकम्पितं १६ मूढी १७ अङ्गुली १८
धूम्र १९ वारुणी २० प्रेक्षा २१ ।
नाभीकरयलकुप्परऊमारियपारियते म्रुतिः ॥ ४७९ ॥

आसो व विगमपायं, गायं ठाचिनु ठाई उस्सगं । एतत्तदर्थः
कंपइ काउस्सगं, लय व खरपवणसंगेण ॥ ४८० ॥
१ अथ इव विगमपायं (गायं) गात्रं स्थापयित्वा तिष्ठत्यु-
त्सर्गम् ।

२ कम्पते कायोत्सर्गं छतेव खरपवनसंगेन ॥ ४८० ॥
रामे वा कुट्टे वा, अवधंभिय कुणइ काउस्सगं तु ।
माले व उत्तमंगं, अवधंभिय कुणइ (ठाई) उस्सगं ॥
३ मत्तमे वा ४ कुट्टे वा अवष्टभ्य करोति कायोत्सर्गं तु ।
५ माले वा उत्तमाङ्गमवष्टभ्य करोति (तिष्ठति) उत्सर्गम् ४८१
मचरी वगणविरदिया, करेहि मागारियं जइ ठणइ ।
ठइउण गुज्जदेसं, करेहि इय कुणइ उमगं ॥ ४८२ ॥
६ शबरी वसनविरदिता करैः मागारिकं यथा स्थगयति ।
स्थगयित्वा गुज्जदेशं करैरिति करोत्युत्सर्गम् ॥ ४८२ ॥

अवणामिउत्तिमंगो, ठाउ(काउ)स्सगं जइ कुलवइ(व)म्मा
निगलियओ विव चरणे, वित्थारिय अहव मेलविउं ॥

७ अवनामितोत्तमाङ्गमिच्छति (वाय) उत्सर्गं यथा कुलवध्याः
(धूरिव) ।

८ निगडित इव चरणान् विस्थाप्य अथवा मेलयितुम् ॥ ४८३
काउण चोलपटं, अविहीण नाहिमंठलम्मुवनि ।
दिट्ठा व जाणमेषं, चिट्ठा लयुत्तरस्सगं ॥ ४८४ ॥

- ९ कृत्वा चोलपट्टमविधिना नामिमण्डलस्योपरि ।
 मधश्च जानुमात्रं तिष्ठति लम्बोत्तरोत्सर्गम् ॥ ४८४ ॥
- उच्छादूष्ण य थणे, चोल(ग)पट्टेण ठाड् उस्सर्गं ।
 दंसाइरक्खणट्ठा, अहवा अन्नाणदोसेण ॥ ४८५ ॥
- १० अवच्छाद्य च स्नान् चोल(क)पट्टेन तिष्ठत्युत्सर्गम् ।
 दंशादिरक्खणार्थमयवा अज्ञानदोषेण ॥ ४८५ ॥
- मेलितु पण्हियाओ, चलणे वित्थारिऊण वाहिरओ ।
 ठाउस्सर्गं एसो, वाहिरउद्धी मुण्येयवो ॥ ४८६ ॥
- ११ मेलयित्वा पृष्णिक्काश्चरणान् विस्तार्य बाह्यतः ।
 तिष्ठत्युत्सर्गमेव बाह्योर्ध्वं ज्ञातव्यः ॥ ४८६ ॥
- अंगुठे मेलविउं, वित्थारिय पण्हियाओ वाहिं तु ।
 ठाउस्सर्गं एसो, मणिओ अग्निमतरुद्धि ति ॥ ४८७ ॥
- अङ्गुष्ठान् मेलयित्वा विस्तार्य पृष्णिक्का बहिस्तु ।
 तिष्ठत्युत्सर्गमेव भगितोऽभ्यन्तरोर्ध्वमिति ॥ ४८७ ॥
- कप्पं वा पट्टं वा पाउणिउं संजई य उस्सर्गो ।
 ठाड् य खलिणं य जहा, रयहरणं अगगओ काउं ॥
- १२ कप्पं वा पट्टं वा प्रगुणयित्वा संयतीवोन्मर्गं ।
- १३ तिष्ठति च खलिनमिव यथा रजोहरणमप्रतः कृत्वा ॥ ४८८ ॥
- भामेइ तहा दिट्ठिं, चलचित्तो वायसो य उस्सर्गो ।
 छप्पइआण मएण य, कुणैइ पट्टं कविट्ठं य ॥ ४८९ ॥
- १४ भामयति तथा दृष्टिं च लचिन्नो वायस इयोन्मर्गं ।
- १५ यद्वदिकानां मयेनेव(वा) करोति पट्टं कवित्थमिव ४८९
- सीमं पकंपमाणो, जग्गाइहो य कुणइ उस्सर्गो ।
 मूओ य हुंहुयनो, तहेय छिअंनमाइंगु ॥ ४९० ॥
- १६ सीमं प्रकम्पमानो यथाविष्ट इव करोत्युत्सर्गम् ।
- १७ मूढ इव(वा) दृग्दृश्येन गथैव छेद्यान्तारिणु ॥ ४९० ॥

अंगुलि-ममुदाओ वि(चि)य चालितो तह[य]कुणइ उस्मग्गं
आलावयगणणट्टा, संठवणत्थं च जोगाणं ॥ ४९१ ॥

१८ अङ्गुली-भुषोऽपि च (एव) पालयन् तथा[च]
करोति उस्मग्गं ।

१९ आलापकगणनार्थं संस्थापनार्थं च योगानाम् ॥ ४९१ ॥

काउस्मग्गमि ठिओ, गुरा जहा पुटपुट्टेइ अवणं ।
अणुपेहंतो तह यानरो व चालेइ उट्टउट्टं ॥ ४९२ ॥

२० कायोत्सर्गे स्थितः गुरा यथा पुटपुट्टयनि अव्यक्तम् ।

२१ अनुप्रेक्षमाणस्तथा धानर इव चालयनि ओष्ठपुट्टानि ४९२

एए काउस्मग्गं, कुणमाणेण वि पुहेण दोमा ओ ।
मम्मं परिहरियवा, जिणपडिक्कट्टं ति काउणं ॥ ४९३ ॥

एते कायोत्सर्गं कुर्वन्ताऽपि पुथेन दोषास्तुः ।

सम्यक् परिहरन्त्या जिणप्रतिब्रूया इति कृत्वा ॥ ४९३ ॥

एए सामयेणं, दोमा एगवीगं होंति उस्मग्गे ।
अदिगारिविसेगाओ, वेइ कम्मइ न हि पटंति ॥

एते सामान्येन दोषा एवविशतिर्भवन्ति इत्यर्थः ।

अधिकारिविशेषान् वेचिन् वस्यविद् न हि पटन्ते ॥ ४९४ ॥

लंघुत्तर-धणत्तायण, संजइदोमा न हुंति ममणीणं ।
वहुलंघुत्तर-धणत्तायणं च दोमा न महीणं ॥ ४९५ ॥

लम्बोत्तर-धनस्तदादनौ संयतीक्षोपौ ॥ अवनः भवन्तीनाम् ।

बहु-लम्बोत्तर-धनस्तदादनं च दोषा न आदोषायाः ॥ ४९५ ॥

सल्लिण-कविट्टदुगं पुण. अगीइमेहाइयाण संभदइ ।

संभदइ गिरन्थाण वि. कयाइ एग'लभाउम्मि ॥ ४९६ ॥

सल्लिण-कविट्टदुगं पुनरगोत्र-नीत्यादिभानां संभदइ

संभदइ गिरन्थाणामपि कयाइ एग'लभाउम्मि ॥ ४९६ ॥

इय दोषविष्यमुक्तो, उत्सर्गे चिंतिऊण मंगलगं ।
 मणिऊण नमोकारं, पारइ विहिणां असंभंतो ॥४९७॥
 इति दोषविप्रमुक्त उत्सर्गे चिन्तयित्वा मङ्गलकम् ।
 मणित्वा नमस्कारं पारयति विधिनाऽमंभ्रान्तः ॥४९८॥
 परमेष्ठिनमोकारं, सकइमासाइ मणइ युइसमए ।
 पुरिसो न चेव इत्थी, पायइमासानिबद्धं पि ॥४९९॥
 परमेष्ठिनमस्कारं संस्कृतमापया भणति स्तुतिममये ।
 पुरुषो नैव स्त्री प्राकृतमापानिवद्धमपि ॥ ४९९ ॥
 जइ एगो देइ युइ, अहऽण्णे तो युइ पढइ एगो ।
 अन्ने उत्सर्गाद्विया, मुणंति जा सा परिसमत्ता ४९९
 यद्येकः ददाति स्तुतिमयानेके ततः स्तुतिं पठत्येकः ।
 अन्ये उत्सर्गस्थिताः शृण्वन्ति यावत्मा परिसमाप्ता ॥४९९॥
 एत्थ य पुरिसयुइए वंदइ देवे चळुविहो संघो ।
 इत्थीयुइए दुविहो, समणीओ साविया चेव ॥५००॥
 अत्र च पुरुषस्तुतौ वन्दते देवान् चतुर्विधः सहः ।
 स्त्रीस्तुतौ द्विविधः भ्रमण्यः आविकाश्चैव ॥ ५०० ॥
 विंयस्स जस्स पुरओ, पारद्धा वंदणा युइ तस्स ।
 चेइयगेहे सामन्नवंदणे मूलविंयस्स ॥ ५०१ ॥
 विम्बम्य मय्य पुरतः शारब्धा वन्दना स्तुतिमय्य ।
 चैत्यगेहे सामान्यवन्दने मूलविम्बम्य ॥ ५०१ ॥

जओ—

जेमि भावजिणाणं, विहियं मक्कन्यएण संघवणं ।
 जेमि च चेइयाणं, कओ मए वंदणुस्सग्गो ॥५०२॥

यतः—

येणा भावजिजानां विहिन शक्रमवेन संभवनम् ।
 येणा च चैत्याना कृतो मया वन्दनोन्मर्गः ॥ ५०२ ॥

तेसिं भुवनगुरूणं, ससुरासुरमणुयवन्दियकमाणं ।
 नामाणुकिच्छणेणं, करेमि मुकयत्यमप्पाणं ॥ ५०३ ॥
 तेषां भुवनगुरूणां मसुराऽसुरमनुजवन्दितक्रमाणां ।
 नामानुकीर्तनेन करोमि मुहूर्तार्थमात्मानम् ॥ ५०३ ॥
 अहया भारहवासे, एए आसन्नकालमाविष्ठा ।
 आसन्ना मे उवयारहेयवो उसहपमुहजिणा ॥ ५०४ ॥
 अथवा भारतवर्षे एते आसन्नकालमावित्वान् ।
 आमन्ना मम उपकारहेतवः ऋपभप्रमुखजिनाः ॥ ५०४ ॥
 तम्हा लुञ्जइ विहिणा, सविसेसमिमेसि वंदणं काउं ।
 नामुकिच्छणपुबं, करेमि ता गरुयमचीए ॥ ५०५ ॥
 तस्माद् युज्यते विधिना मविशेषमेषां वन्दनं कर्तुम् ।
 नामोत्कीर्तनपूर्वं करोमि ततो गुरुभक्त्या ॥ ५०५ ॥
 एवं परिभावंतो, पाए पाए पयत्तवीसामो ।
 चउवीसत्ययमुत्तं, पढइ टिओ जोगमुद्दाओ ॥ ५०६ ॥
 एवं परिभाजयन् पादे पादे प्रवृत्तविभामः ।
 चतुर्विंशतिलवसूत्रं पठति स्थितो योगमुद्रातः ॥ ५०६ ॥

चतुर्विंशतिल-
 वसूत्रं तदर्थं

“लोगंस्सुञ्जोयगरे” इत्यादि ।

एगो एत्थ सिलोगो, छव्कं गाहाण होइ विस्सेयं ।
 तह पायपमाणाओ, अट्टावीसं च विरईओ ॥ ५०७ ॥

“लोकस्य उद्घोतकरण” इत्यादि ॥

एकोऽत्र श्लोकः पट्कं गाथानां भवति विज्ञेयम् ।
 तथा पादप्रमाणाद् अष्टाविंशतिश्च विस्तृतः ॥ ५०७ ॥

१ पणमूलम्—लोगंस्सुञ्जोयगरे धम्मतिथयरे जिणे । अरिहन्ते
 विस्तारस्सं चउवीसं पि केवली ॥

एत्थं पुण अरिहंते, कम्मपयं किच्चइस्समिदं किरिया ।
 एयारो पुण सिद्धो, वीयविमत्तीए बहुवयणं ॥ ५०८
 अत्र पुनर् 'अर्हतः' कर्मपदं 'कीर्तयिष्यामि' इति क्रिया ।
 एकारः पुनः सिद्धः द्वितीयाविभक्तौ बहुवचनम् ॥ ५०८ ॥

भणियं च पाइयलक्खणे—

प्राकृतलक्षणम्

ए होइ अयारंते, एयम्मि वीयाए बहुमु पुंलिङ्गे ।
 तह तइयाळट्टीसत्तमीणमेगम्मि महिलत्थे ॥ ५०९ ॥

भणितं च प्राकृतलक्षणे—

‘ए’ भवति अकारान्ते एकस्मिन्,
 द्वितीयाया बहुषु पुंलिङ्गे ।
 तथा तृतीया-पष्ठी-सप्तमीनामेकस्मिन्
 महिलार्थे (स्त्रीलिङ्गे) ॥ ५०९ ॥

एत्थ उदाहरणं—

तार्थितीए अमित्ते, तुह असिलट्टीए पत्थिव ! रणम्मि ।
 निवार्थतीए मणं, विप्फुरियं निययसेणाए ॥ ५१० ॥

अत्रोदाहरणम्—

तापयन्त्या अमित्रान् तव असियष्टया पार्थिव ! रणे ।
 निवर्षयन्त्या मनाग् विष्फुरितं निजरुमेतया ॥ ५१० ॥
 अट्टविहपाडिहेरं, जम्हा अरहंति तेण अरिहंता ।
 लोगस्सुओयगरा, एयं तु विसेसणं तेसिं ॥ ५११ ॥
 अट्टविधप्रार्थीहार्यं यस्याद्दहन्ति तेनाहन्तः ।
 लोहस्योद्घोतकया एतम् ॥ विदोषणं तेषाम् ॥ ५११ ॥
 नामाद्भेयमित्रो, लोगो बहुहा त्रिणागमे भणित्रो ।
 पंचान्विकायरूपो, धेचवो एण्य पत्थावे ॥ ५१२ ॥
 नामादिभेदनिष्ठो श्लोको यदुधा त्रिणागमे भणितः ।
 पञ्चान्विकायरूपो पञ्चान्वयोऽत्र प्रत्याह ॥ ५१२ ॥

उज्जोश्रो वि हृ दुविहो, नायपो दधमावमंजुना ।

दधे चंदारकश्रो, चेतलनाणुम्वो माया ॥ ५१३ ॥

उद्गोमोर्ध्व मन्त्र द्विविधो ज्ञानार्थो इत्यभावमयुतः ।

दृश्यं चन्द्रारिहृत्तः पञ्चमस्तानोद्भूयो भावः ॥ ७,१२ ॥

मणियं व—

द्वंजोउलोओ, पद्म पयागेद पग्मियं गेन ।

आचार्य पदम्

भायुञ्जोडञ्जो, नोयान्नेयं पयामः ॥ ५१४ ॥

भगिनं च—

इष्टयोदशोक्त्योः प्रभा प्रकाशयति विशिष्टं क्षेत्रम् ।

भावोदयोऽनोदयोऽनो मोक्षलोचं प्रकाशयति ॥ ५१४ ॥

लोगगुञ्जोयगग, दध्युञ्जो य न द जिणा दंति ।

भाट्टलोयकग पुण, होति जिणयग नउदीग ५१५॥

गोचर्योदयोत्पत्तयः कृत्योदयोत्पत्तयः च न स्यात्, जिज्ञा भवति ।

भाषाद्वयानवयवः पुनर्भवन्ति तिनवयवभगुविशानिः ५१५॥

देवं पशुमहावी, धर्मो गम्माहणं न वपतामो ।

पुण्याखण्डाया, भावे गुरु-परणरूपो सि ॥५१६॥

इदं चानुवर्तमानं भर्तुं नान्याऽऽसीनां च श्यवहारः ।

सुमावपनमसो वा भावे धृत-व्यञ्जनस्य इति ॥ ५१६ ॥

दौर्भाग्यमणयन्, जीवं धारं धरं मृदात् ।

तो होइ भावधर्मो, गो नक्षो नाणचरणार्ण ५१७॥

१. १९६६-६७ आयसयस १०६२-१६११ ए-ब-१५६—(१०-११०)
२. ए-ब-१५६ आयसयस—

ହୁଏ ଏବଂ ଏହାପାଇଁ ଏକ ସମ୍ପର୍କ ସୂତ୍ର ଉଦ୍ଘାଟନ କରାଯାଇଛି ।

विषय सूची का अंश ३३६ पृष्ठ १११ का ३-६।

॥ १ ॥ ॐ नमो भगवते वासुदेवाय ॥

[illegible]

1. 2. 3. 4. 5. 6. 7. 8. 9. 10. 11. 12. 13. 14. 15. 16. 17. 18. 19. 20. 21. 22. 23. 24. 25. 26. 27. 28. 29. 30. 31. 32. 33. 34. 35. 36. 37. 38. 39. 40. 41. 42. 43. 44. 45. 46. 47. 48. 49. 50. 51. 52. 53. 54. 55. 56. 57. 58. 59. 60. 61. 62. 63. 64. 65. 66. 67. 68. 69. 70. 71. 72. 73. 74. 75. 76. 77. 78. 79. 80. 81. 82. 83. 84. 85. 86. 87. 88. 89. 90. 91. 92. 93. 94. 95. 96. 97. 98. 99. 100. 101. 102. 103. 104. 105. 106. 107. 108. 109. 110. 111. 112. 113. 114. 115. 116. 117. 118. 119. 120. 121. 122. 123. 124. 125. 126. 127. 128. 129. 130. 131. 132. 133. 134. 135. 136. 137. 138. 139. 140. 141. 142. 143. 144. 145. 146. 147. 148. 149. 150. 151. 152. 153. 154. 155. 156. 157. 158. 159. 160. 161. 162. 163. 164. 165. 166. 167. 168. 169. 170. 171. 172. 173. 174. 175. 176. 177. 178. 179. 180. 181. 182. 183. 184. 185. 186. 187. 188. 189. 190. 191. 192. 193. 194. 195. 196. 197. 198. 199. 200. 201. 202. 203. 204. 205. 206. 207. 208. 209. 210. 211. 212. 213. 214. 215. 216. 217. 218. 219. 220. 221. 222. 223. 224. 225. 226. 227. 228. 229. 230. 231. 232. 233. 234. 235. 236. 237. 238. 239. 240. 241. 242. 243. 244. 245. 246. 247. 248. 249. 250. 251. 252. 253. 254. 255. 256. 257. 258. 259. 260. 261. 262. 263. 264. 265. 266. 267. 268. 269. 270. 271. 272. 273. 274. 275. 276. 277. 278. 279. 280. 281. 282. 283. 284. 285. 286. 287. 288. 289. 290. 291. 292. 293. 294. 295. 296. 297. 298. 299. 300. 301. 302. 303. 304. 305. 306. 307. 308. 309. 310. 311. 312. 313. 314. 315. 316. 317. 318. 319. 320. 321. 322. 323. 324. 325. 326. 327. 328. 329. 330. 331. 332. 333. 334. 335. 336. 337. 338. 339. 340. 341. 342. 343. 344. 345. 346. 347. 348. 349. 350. 351. 352. 353. 354. 355. 356. 357. 358. 359. 360. 361. 362. 363. 364. 365. 366. 367. 368. 369. 370. 371. 372. 373. 374. 375. 376. 377. 378. 379. 380. 381. 382. 383. 384. 385. 386. 387. 388. 389. 390. 391. 392. 393. 394. 395. 396. 397. 398. 399. 400. 401. 402. 403. 404. 405. 406. 407. 408. 409. 410. 411. 412. 413. 414. 415. 416. 417. 418. 419. 420. 421. 422. 423. 424. 425. 426. 427. 428. 429. 430. 431. 432. 433. 434. 435. 436. 437. 438. 439. 440. 441. 442. 443. 444. 445. 446. 447. 448. 449. 450. 451. 452. 453. 454. 455. 456. 457. 458. 459. 460. 461. 462. 463. 464. 465. 466. 467. 468. 469. 470. 471. 472. 473. 474. 475. 476. 477. 478. 479. 480. 481. 482. 483. 484. 485. 486. 487. 488. 489. 490. 491. 492. 493. 494. 495. 496. 497. 498. 499. 500. 501. 502. 503. 504. 505. 506. 507. 508. 509. 510. 511. 512. 513. 514. 515. 516. 517. 518. 519. 520. 521. 522. 523. 524. 525. 526. 527. 528. 529. 530. 531. 532. 533. 534. 535. 536. 537. 538. 539. 540. 541. 542. 543. 544. 545. 546. 547. 548. 549. 550. 551. 552. 553. 554. 555. 556. 557. 558. 559. 560. 561. 562. 563. 564. 565. 566. 567. 568. 569. 570. 571. 572. 573. 574. 575. 576. 577. 578. 579. 580. 581. 582. 583. 584. 585. 586. 587. 588. 589. 590. 591. 592. 593. 594. 595. 596. 597. 598. 599. 600. 601. 602. 603. 604. 605. 606. 607. 608. 609. 610. 611. 612. 613. 614. 615. 616. 617. 618. 619. 620. 621. 622. 623. 624. 625. 626. 627. 628. 629. 630. 631. 632. 633. 634. 635. 636. 637. 638. 639. 640. 641. 642. 643. 644. 645. 646. 647. 648. 649. 650. 651. 652. 653. 654. 655. 656. 657. 658. 659. 660. 661. 662. 663. 664. 665. 666. 667. 668. 669. 670. 671. 672. 673. 674. 675. 676. 677. 678. 679. 680. 681. 682. 683. 684. 685. 686. 687. 688. 689. 690. 691. 692. 693. 694. 695. 696. 697. 698. 699. 700. 701. 702. 703. 704. 705. 706. 707. 708. 709. 710. 711. 712. 713. 714. 715. 716. 717. 718. 719. 720. 721. 722. 723. 724. 725. 726. 727. 728. 729. 730. 731. 732. 733. 734. 735. 736. 737. 738. 739. 740. 741. 742. 743. 744. 745. 746. 747. 748. 749. 750. 751. 752. 753. 754. 755. 756. 757. 758. 759. 760. 761. 762. 763. 764. 765. 766. 767. 768. 769. 770. 771. 772. 773. 774. 775. 776. 777. 778. 779. 780. 781. 782. 783. 784. 785. 786. 787. 788. 789. 790. 791. 792. 793. 794. 795. 796. 797. 798. 799. 800. 801. 802. 803. 804. 805. 806. 807. 808. 809. 810. 811. 812. 813. 814. 815. 816. 817. 818. 819. 820. 821. 822. 823. 824. 825. 826. 827. 828. 829. 830. 831. 832. 833. 834. 835. 836. 837. 838. 839. 840. 84

दुर्गतिगमनप्रवृत्तं जीवं धारयति धमि मूर्ध्नि ।
 ततो भवति भावधर्मः सो नान्यो ज्ञानचरणयोः ॥५१॥
 तित्थं जेण तरिअइ, दबे नइ-मागगण ओयागे ।
 जेषुत्तरंति लोया, मुहेण समभूमिरूपेण ॥ ५१८ ॥
 तीर्थ येन तीर्थेते द्रव्ये नदी-मागगणामवनारः ।
 येनोत्तरन्ति लोकाः सुखेन समभूमिरूपेण ॥ ५१८ ॥
 तं कह णु दबतित्थं, जम्हा नेगंतओ तहिं तरणं ? ।
 अं तेणाऽपि पइटा, बुद्धंता केइ दीसंति ॥ ५१९ ॥
 तत्कथं तु द्रव्यतीर्थं यस्माद् नैकान्नतन्त्र तरणम् ? ।
 यत्तेनाऽपि प्रविष्टा ब्रह्मन्तः केचिद् दृश्यन्ते ॥ ५१९ ॥
 अद्यंतियं पि नो तं, पुणो पुणो तत्थ तरणसंभवओ ।
 तम्हा तद्वियरीयं, विम्वेयं भावओ तित्थं ॥ ५२० ॥
 आत्यन्तिकमपि नो तन् पुनः पुनस्तत्र तरणसंभवतः ।
 तस्मान् नडिपरीतं विम्वेयं भावनन्तीर्थम् ॥ ५२० ॥
 तरणिजे भवजलही, तित्थं तु चउद्विहो समणसंपो ।
 जे केइ भवजीवा, तरणत्थी तारुआ ते उ ॥ ५२१ ॥
 तरणीयो भवजलधिः तीर्थं तु चतुर्विधः भ्रमणमङ्गः ।
 ये केऽपि भव्यजीवास्तरणार्थिनः तारुकास्ते तु ॥ ५२१ ॥
 एयम्मि संपविट्ठा, तरंति संसारमायरं नियमा ।
 तिओ पुण भवजलही, न होइ भुओ वि तरिवडो ॥ ५२२ ॥
 एतस्मिन् संपविष्टास्तरन्ति संसारमायरं नियमान् ।
 तीर्णः पुनर्भवजलधिर्न भवति भूयोऽपि तीव्रव्यः ५२२ ॥

अहवा—

दाहोवममं तण्हाइच्छेयणं मलपवाहणं चेव ।
 निहिं अन्धेहिं निउत्तं, तम्हा नं दबओ नित्थं ॥ ५२३ ॥

अथवा—

दाहोपशमः कृष्णादिच्छेदनं मलप्रवाहणं चैव ।
 त्रिमिरर्धैर्नियुक्तं तस्मान् तन् द्रव्यतन्मीर्यम् ॥ ५२३ ॥
 कोहम्मि उ निग्गदिण्, दाहस्सुवगमणमावओ तिन्यं ।
 लोहम्मि उ निग्गदिण्, तण्हावोच्छेयणं टोड ॥ ५२४ ॥
 ओधे तु निगृहीते दाहस्योपशमं भावतन्मीर्यम् ।
 लोभे तु निगृहीते कृष्णाद्युच्छेदनं भवति ॥ ५२५ ॥
 अट्टविटं कम्मस्यं, बहुगृहिं भवेटिं संचियं जग्घा ।
 तव-संजमेण धोयइ, तग्घा तं भावओ तिन्यं ॥ ५२६ ॥
 अट्टविधं कर्मरजो बहुवैभवं वाञ्छितं यस्मान् ।
 तपः—मांसमेव भावति तस्मान् तद् भावतन्मीर्यम् ॥ ५२७ ॥
 इय भावधम्मतिन्यस्य करणगीले जिणे सि एगत्थो ।
 जियरागदोगमोहे, अरहंते कित्ताहसं ति ॥ ५२८ ॥
 इति भावधर्मतीर्थस्य करणशीलाय जिनातिर्ययोऽर्थः ।
 जितराग-दंष्ट-ओहानहंताः कीर्तयिष्ये इति ॥ ५२९ ॥
 श्रेयसीति ति य सत्ता, भावद्वारागुग्मपाज अरहाणं ।
 अपि गराओ वंदे, महाविदेहाहपभवेज्जि ॥ ५३० ॥
 अनुविशानिदिनि च वेगं वा भावतत्थोऽङ्गवानामहंताय ।
 अपि शास्त्राद् वाग्दे महाविदेहादिप्रभवात् अपि ॥ ५३१ ॥
 कंमिणं केवलकण्ठं, लोभे जाणंति तद् य पासंति ।
 केवलपरिजनाणी, तग्घा ने वेदणीं हुंति ॥ ५३२ ॥

१ ॥ भावद्वारादे एवम्

२ ॥ १ ॥ २ ॥ ३ ॥ ४ ॥ ५ ॥ ६ ॥ ७ ॥ ८ ॥ ९ ॥ १० ॥ ११ ॥ १२ ॥ १३ ॥ १४ ॥ १५ ॥ १६ ॥ १७ ॥ १८ ॥ १९ ॥ २० ॥ २१ ॥ २२ ॥ २३ ॥ २४ ॥ २५ ॥ २६ ॥ २७ ॥ २८ ॥ २९ ॥ ३० ॥ ३१ ॥ ३२ ॥ ३३ ॥ ३४ ॥ ३५ ॥ ३६ ॥ ३७ ॥ ३८ ॥ ३९ ॥ ४० ॥ ४१ ॥ ४२ ॥ ४३ ॥ ४४ ॥ ४५ ॥ ४६ ॥ ४७ ॥ ४८ ॥ ४९ ॥ ५० ॥ ५१ ॥ ५२ ॥ ५३ ॥ ५४ ॥ ५५ ॥ ५६ ॥ ५७ ॥ ५८ ॥ ५९ ॥ ६० ॥ ६१ ॥ ६२ ॥ ६३ ॥ ६४ ॥ ६५ ॥ ६६ ॥ ६७ ॥ ६८ ॥ ६९ ॥ ७० ॥ ७१ ॥ ७२ ॥ ७३ ॥ ७४ ॥ ७५ ॥ ७६ ॥ ७७ ॥ ७८ ॥ ७९ ॥ ८० ॥ ८१ ॥ ८२ ॥ ८३ ॥ ८४ ॥ ८५ ॥ ८६ ॥ ८७ ॥ ८८ ॥ ८९ ॥ ९० ॥ ९१ ॥ ९२ ॥ ९३ ॥ ९४ ॥ ९५ ॥ ९६ ॥ ९७ ॥ ९८ ॥ ९९ ॥ १०० ॥

१ ॥ भावद्वारादे एवम्

दुर्गनिगमनप्रवृत्तं जीवं धारयति धमनि मूर्ध्नि ।
 ततो भवति भावधर्मः सो नान्यो मानचरणयोः ॥५१७॥
 तित्थं जेण तरिअइ, दव्वे नइ-सागराण ओयागे ।
 जेषुत्तरंति लोया, सुहेण समभूमिरुवेण ॥ ५१८ ॥
 तीर्थं येन तीर्यते द्रव्ये नदी-सागराणामवनारः ।
 येनोत्तरन्ति लोकाः सुखेन समभूमिरूपेण ॥ ५१८ ॥
 तं कह णु दव्वतित्थं, जम्हा नेणंतओ तहि तरणं ? ।
 जं तेणाऽपि पइटा, बुइंता केइ दीसंति ॥ ५१९ ॥
 तत्कथं नु द्रव्यतीर्थं यस्माद् नैकान्ततन्मत्र तरणम् ? ।
 यत्तेनाऽपि प्रविष्टा ब्रुहन्तः केचिद् दृश्यन्ते ॥ ५१९ ॥
 अद्यंतियं पि नो तं, पुणो पुणो तत्थ तरणसंभवओ ।
 तम्हा तवियरीयं, वियेयं मात्रओ तित्थं ॥ ५२० ॥
 आन्यन्तिकमपि नो तन् पुनः पुनस्तत्र तरणसंभवतः ।
 तस्मान् नद्विपरीतं विज्ञेयं भावतस्तीर्थम् ॥ ५२० ॥
 तरणिजे भवजलही, तित्थं तु चउविहो समणसंघो ।
 जे केइ भवजीवा, तरणतीर्थी तारुआ ते उ ॥ ५२१ ॥
 तरणीयो भवजलधिः तीर्थं तु चतुर्विधः श्रमणमहः ।
 ये केऽपि भव्यजीवान्तरणार्थिनः तारुकास्ते तु ॥ ५२१ ॥
 एयम्मि संपविट्ठा, तरंति संसारसागरं नियमा ।
 तिओ पुण भवजलही, न होइ सुजो वि तरियवो ॥ ५२२ ॥
 एतस्मिन् संश्रविष्टास्तरन्ति संसारसागरं नियमान् ।
 तीर्णः पुनर्भवजलविनं भवति भूयोऽपि तरीतव्यः ५२२ ॥

अहवा—

दाहोवममं तण्हाइच्छेयणं मलयवाहनं चैव ।
 निर्दिं अन्धेदिं निउत्तं, तम्हा तं दव्वओ तित्थं ॥ ५२३ ॥

अथवा—

दाहोपशमः नृणादिच्छेदनं मलप्रवाहणं धैव ।
 त्रिमिरर्थैर्नियुक्तं तन्मात्रं तन् इत्यतस्तीर्थम् ॥ ५२३ ॥
 कोहस्मि उ निग्गदिण, दाहस्सुयगमणमावओ निग्गं ।
 लोहस्मि उ निग्गदिण, तण्हावोन्ट्रेयणं होइ ॥५२४॥
 त्रोधे तु निग्गदिणे दाहस्योपशमेन भावनस्तीर्थम् ।
 लोभे तु निग्गदिणे नृणाद्युच्छेदनं भवति ॥ ५२५ ॥
 अट्ठविहं फम्मस्सं, बहुण्हिं भवेहिं संविषं जग्ग ।
 तद-संजमेण धोयइ, तग्गं नं भावओ निग्गं ॥५२६॥
 अष्टविधं कर्मरजो बहुवैभवं तन्निर्गतं तन्मात्रं ।
 तद-संयमेन भावति तन्मात्रं तद् भावनस्तीर्थम् ॥५२७॥
 इय भावधम्मतिग्गस्सं करणगीले जिणं सि एग्गत्थो ।
 जियरागदोगमोहे, अरहंते किस्सस्सं ति ॥ ५२८ ॥
 इति भावधर्मतीर्थस्य करणशीलान् जिनातिस्थेषोऽर्थः ।
 जितराग-दोष-मोहानर्हताः शीर्तव्ये इति ॥ ५२९ ॥
 पंडुवीरं ति य संता, भारहवागुम्मयाण अरहाणं ।
 अयि मदाओ वंदे, मदाविदेहाइपभवेज्जि ॥ ५३० ॥
 अनुविशतिरिति च संख्या भारतवर्षोद्भवानामर्हताम् ।
 अयि शास्त्राद् वादे मदाविदेहादिप्रभवान् अयि ॥५३१॥
 वंदिणं वेत्तलवत्थं, लोणं जार्णनि तद् य पारसंति ।
 वेत्तलपरितनाणी, तग्गं मे वेत्तली हुंति ॥ ५३२ ॥

१. १२४ आदरदये १२४—

चोदयवन्दनं चोदयवन्दनं चोदयवन्दनं

चोदयवन्दनं चोदयवन्दनं चोदयवन्दनं

१. १२४ आदरदये १२४—

कृन्तं केवलकल्पं लोकं जानन्ति तथा च पश्यन्ति ।

केवलचरित्रघानिनमम्मान् ते केवलिनो भवन्ति ॥५२८॥

इह अश्वेव-पसिद्धी उ—

आक्षेप-प्र-
सिद्धी.

जह पटदेसम्मि पटो, गामो वा गामएगदेसम्मि ।

लोगस्स एगदेसे, बट्टह तह लोगमदोऽवि ॥ ५२९ ॥

उद्वाश्रेप-प्रसिद्धी तु—

विशेषणानो
साकल्यम्

यथा पटदेशे पटो गामो वा गामैरुदेशे ।

लोकस्यैरुदेशे वनंते तथा लोकजज्जोऽपि ॥ ५२९ ॥

लोगस्सुज्जोयगग, चंदाईयाऽवि तेण मञ्चंति ।

तेमिं वोच्छेयत्थं, भणियमिणं धम्मनित्यगरे ॥५३०॥

लोकस्योद्घोतकराश्चन्द्रादिका अपि तेन मण्यन्ते ।

तेषां व्युच्छेदार्थं भणितमिदं धर्मतीर्थकरान् ॥ ५३० ॥

नहमाईओयार्ग, धम्मत्थं जे कुणंतीह मुगमं ।

तेऽवि हु जणे पसिद्धिं, लहंति फिर धम्मतित्ययग ॥

नशाद्यवनारं धर्मासं ये कुर्वन्तीह मुगमम् ।

तेऽपि मृत्युजने प्रसिद्धिं लभन्ते किञ्च धर्मतीर्थकराः ॥५३१॥

तेसिमज्जिणत्तमावा, विसेसणं इह जिणं ति निर्दिद्धं ।

ते उणं छउमत्थजिणाऽवि हुंति तो केवली भणिया ॥

तेषामज्जिनन्वभावाद् विशेषणमिह जिन इति निर्दिष्टम् ।

ते पुनश्छलद्यस्य जिना अपि भवन्ति ततः केवलिनो

भणियाः ॥ ५३२ ॥

केवलनाणगुणाओ, मामन्नाऽवि हु इयंति केवलिनो ।

नेमि अट्ठमायणन्थं, अरहंते इयं पयं भणियं ॥५३३॥

केवलज्ञानगुणान् मामान्या अपि मृत्यु भवन्ति केवलिनः ।

तेषामनिनायनार्थम्-अरहन् इति पदं भणितम् ॥ ५३३ ॥

नामाद्भेयमिन्द्राग्नि, जिणवरा संभवन्ति अमर्त्या ।
 भागारिहंतपट्टिपत्तिकारणं केवली-वयणं ॥ ५३४ ॥
 नामाद्भेदभिन्ना अपि जिनवराः संभवन्त्यर्हन्तः ।
 भागार्हप्रतिपत्तिकारणं केवलि-वयनम् ॥ ५३४ ॥
 एवं गतु अमोघं, कायवा चालना पट्टा उ ।
 पुद्गिनिउणेहि इहयं, दिमिमेचं दरिगियं एयं ॥ ५३५ ॥
 एवं गतु अन्योम्यं कनेया चालना प्रतिष्ठा ॥ ।
 पुद्गिनिपुणैरिह दिग्मात्रं दर्शितमेतत् ॥ ५३५ ॥
 एगो संश्लेषेणं, पटमसिलोगस्य भागिओ अग्यो ।
 पित्थरओ पेंत्तवो, सिद्धंतमंत्तानिहाणाओ ॥ ५३६ ॥
 एष संक्षेपेण प्रथमभोगस्य भाषितोऽर्थः ।
 विस्तृतो महीतस्यः सिद्धान्तमहानिधानात् ॥ ५३६ ॥

“उत्तममजितं च” गाथा ॥ १ ॥

“अपमजितं च” गाथा ॥ १ ॥

“तुपिहिं च पुण्डरंतं” गाथा ॥ २ ॥

“तुमिधिं च पुण्डरंतं” गाथा ॥ २ ॥

“तुंतुं अरं च” गाथा ॥ ३ ॥ एवम् ॥

“तुंतुमं च” गाथा ॥ ३ ॥ सूत्रम् ।

१. आचरणवार्ति-

१. तुंतुमं—

उत्तममजितं च चंदे रोगमजितं चंदं च तुमरं च ।

पटमपटं तुमरं जितं च चंदमपटं चंदे १ २ ३

१ तुपिहिं च पुण्डरंतं गीतल सिद्धंतं दामपुत्रं च ।

दिग्मात्रं च जितं चंदं गीतं च चंदं १ २ ३

२ तुमिधिं च पुण्डरंतं च तुंतुमं चंदं च चंदं च ।

चंदं च सिद्धंतं चंदं चंदं चंदं चंदं च १ २ ३

कृत्स्नं केवलकृत्यं लोकं जानन्ति तथा च पश्यन्ति ।
केवलचरित्रज्ञानिनन्ममान् ते केवलिनो भवन्ति ॥५२८॥

इह अवसेव-प्रसिद्धी उ—

आशेव-प्र-
सिद्धी.

जह पडदेसम्मि पडो, गामो वा गामएगदेसम्मि ।
लोगस्स एगदेसे, वट्टइ तह लोगगदोऽपि ॥ ५२९ ॥

इहाशेव-प्रसिद्धी तु—

शिशोयमानो
माकल्पम्

यथा पटदेजे पटो मामो वा मामैरुदेशे ।
लोकस्यैरुदेशे वनेते तथा लोकशब्दोऽपि ॥ ५२९ ॥
लोगम्मुज्जोगरा, चंदाईयाऽपि तेण ममंति ।
तेमिं घोच्छेयत्थं, मणियमिणं धम्मनित्थगरे ॥५३०॥
लोकस्योद्गोतकरामन्टारिका अपि तेन मण्यन्ते ।
तेषां द्युच्छेदार्थं भणितमिदं धर्मतीर्थकरान् ॥ ५३० ॥
नइमाईओपारं, धम्मन्थं जे कुणंतीह गुगमं ।
तेऽपि हू जणे पमिद्धिं, लहंति किर धम्मनित्थयरा ॥
नगावयनारे धर्मांथं ये कुपंन्तीह गुगमम ।
तेऽपि मालु जने पमिद्धिं लभन्ते किल धर्मांथंकराः ॥५३१॥
नेमिमज्जिणनभाया, रिमेगणं इह जिण मि निरिद्धं ।
ने उण छउमन्थजिणान्नि हूनि मो केरली मणिपा ॥
तेणामज्जितन्यभायादु रिशंगमिह जिण इति निरिद्धम् ।
ते गुनअउच्चअ जिना अपि भवन्ति नमः केवदिनो

मणिपाः ॥ ५३२ ॥

केरलनाणगुणाओ, गामयान्नि हू हवेति केरलिगो ।
नेमि अउमायगन्थं, अउहंने इय पयं मणिपं ॥५३३॥
एव एकाज्जिणाय गामा-या अपि मालु भवन्ति केवदिनो ।
एवमज्जितन्यभायादु रिशंगमिह जिण इति निरिद्धम् ॥ ५३३ ॥

नामाद्भेयमिमाञ्चि, जिणवरा संमर्वन्ति अमृता ।
 भावारिहंतपट्टिचिकारयं केरली वयणं ॥ ५३४ ॥
 नामाद्भेदमिमा अपि जिणवराः संमवन्त्यहंनः ।
 भावाहंत्यनिषत्तिकारकं केवटि-वचनम् ॥ ५३४ ॥
 एवं गन्तु अमोघं, कायवा चालणा परदा ॥
 पुढिनिउण्णेहि इहयं, दिगिमेषं दरिगियं एवं ॥ ५३५ ॥
 एवं गन्तु अन्योमयं वनंथा चालणा प्रणिष्ठा तु ।
 पुढिनिपुणैरिदं दिहमात्रं वरित्तमेतत् ॥ ५३५ ॥
 एगो संनेवेणं, पढममिलोगस्य भागिओ अत्थो ।
 विरधरओ पंचवो, सिद्धंतममहानिहाणाओ ॥ ५३६ ॥
 एव संनेवेणं प्रथमभोजनस्य भाषितोऽर्थः ।
 विलसतो महीतस्यः सिद्धान्तमादाभिधानात् ॥ ५३६ ॥
 “उत्ताभंमज्जियं च” गाथा ॥ १ ॥
 “अपभमज्जियं च” गाथा ॥ १ ॥
 “सुविदिं के पुण्णदंमं” गाथा ॥ २ ॥
 “सुविदिं च पुण्णदंमं” गाथा ॥ २ ॥
 “कुंतुं अरं च” गाथा ॥ ३ ॥ उपस्य ॥
 “कुंतुमरे च” गाथा ॥ ३ ॥ उपस्य ।

१. आपदपचारितः

१. एतद्गुणः—

- उत्ताभमज्जियं च वंदे संभाषमज्जियंरत्नं च सुमरं च ।
- पद्मपट्टं गुणवतीं जितं च चंदरपट्टं वंदे ॥ १ ॥
- १ सुविदिं च पुण्णदंमं वीजं सिद्धं वासुपुत्रं च ।
- दिहमात्रं च जितं धम्मं वीजं च वदाम ॥ २ ॥
- २ कुंतुं अरं च वीजं वदं कुन्तिमात्रं वदं वीजं च ।
- वदाम ॥ सिद्धं वीजं वदं वदं वदाम ॥ ३ ॥

वीनद्वयपरि-
हारः

यानि तीर्थं-
रानी नात्रा
कारणानि ।
सदृशंय के ?

कृपममामा-
न्यार्थः

कृपमविज्ञे-
यार्थः

अदृष्ट उ नामाई, मगिषाई एतमेष्टादाय ।
चउगीगन्यनगुने, चउगीगाय जिनागनं ॥
अष्टाष्ट तु नामानि मगितानि एतमेष्टादाय ।
चनुगिगनिगनगुने चनुगिगनिगिनागनाय ॥ ५

जं पुण वंदइ किरिया-भगनं गुने पुनो पुनो
आगरवगामगना, पुणरुत्तं तं न दोगिगर् ॥ ५
यत् पुनर् 'वन्दनं' किया-भगनं मूत्रे पुनः पुनर
आदरमदानकृत्यात् पुनरुत्तं नत्त दीरकरम् ॥ ५

एणमि नामाणं, जे अत्या कागणाई जाई वा
इच्छामि नाउमेयं, पुच्छइ सीसो गुरू आह ।
एतेषां नामां येऽयाः कारणानि यानि वा ।
इच्छानि मानुमेनन् वृच्छनि शिष्यो गुरुराह ॥ ५

उसहो पहाणवसहो, दुबहमरवहणपधलो होइ
इय दुबहधम्मधुरावहणरमो तो जिणो उसहो ॥
कृपमः प्रधानवृषभो दुबहधम्मरवहणपधलो भवति ।
इति दुबहधम्मधुरावहणभमस्ततो जिन कृपमः ॥ ५

जइ वा वसो ति धम्मो, भावइ ददं तेण तो मवे व
जइ एवं सबे वि हु, वसहा किर किं न भवति ?
यदि वा वृष इति धर्मः, भावयति ददं तेन ततो मवेद
यत्तेवं सर्वेऽपि खलु वृषभाः किल किं न भव्यन्ते ? ॥ ५

सच्चमिणं किंतु फुटं, अन्नं पि हु एत्य कारणं आ
एयस्सं ऊरुजुपले, तवियमुवज्जुजलं घवलं ॥ ५

१. यानि धात्र तीर्थंकरनामप्रदानकारणानि दर्शितानि तानि महांभवेव
धदयकेः क्वचित् प्रकारान्तरेण सक्तधानकानि १०८०-१०९१ गाथासु
तानि—आवदयके (पृ. ५०२-५०६)

रत्नमिदं त्रिंशु स्फुटमन्यदपि रत्नत्रयं वारणमणि ।

एतन्मोहयुगले तप्तमुष्णोऽवलं धवत्सु ॥ ५४२ ॥

अमोघामिमुहं किं, घगहजुगं लंछणं कट्टरमाणि ।

शुमिणम्मि पट्टममुष्णमो, पोरगगुमिणाणं मज्झम्मि ५४३

अन्योन्याभिमुखं किं वृषभयुगं त्वाच्छनं कथिरमाग्गीत् ।

स्वप्ने प्रथममृषभभ्रतुर्दन्तप्रानां मध्ये ॥ ५४३ ॥

दिहो मरुदेयीए, तेण वर्यं उगहनाममेयम् ।

तुहेणाऽमरवहणा, अमेगिं पुणं टिहं एगा ॥ ५४४ ॥

दहो मरुदेयीए तेन वृषभयुगनाममेयम् ।

तुहेणाऽमरवहनिना अमेयेषां पुनः किरिरेपा ॥ ५४४ ॥

गय-यसह-सीह-अमिसेय-दाम-भारि-दिणयरं उशयं वृषभे ।

पउमगर-सागर-विमाण-भयण-वयणुचय-गिहं च ॥ ५४५ ॥

गज-वृषभ-गिह-अमिसेय-दाम-भारि-दिणयरं उशयं वृषभे ।

पउमगर-सागर-विमाण-भयण-वयणुचय-गिहं च ॥ ५४५ ॥

परिपाटीहं इमाए, जणणीओ शुमिणयाई ऐराति ।

गम्भापयारसमए, तिरथेवर-वयणुचय ॥ ५४६ ॥

परिपाटीहं इमाए जणणीओ शुमिणयाई ऐराति ।

गम्भापयारसमए तिरथेवर-वयणुचय ॥ ५४६ ॥

इदिय विगय-वयणुचय-गिहं पोरंतरेगयेरीहि ।

न जिओ मणयं पि जओ, मय्द अजिओ जिणो तेण ५४७

इदिय विगय-वयणुचय-गिहं पोरंतरेगयेरीहि ।

॥ जिता अजिओ मणयं पि जओ, मय्द अजिओ जिणो तेण ५४७ ॥

मये दि तहि न जिदा अजिदा तेण वि वि न उदरि ।

मय्द विगय-वयणुचय-गिहं पोरंतरेगयेरीहि ५४८ ।

अजितविशेष-
पार्थः

अन्येऽपि तैर्न जिना अजिनामनन्तेऽपि हि नोच्यन्ते ? ।
भण्यते विजयकारणमन्यदपि मनु मगधनोऽस्मि ॥५४८॥

जियसत्तुनिवेण समं, कीलंती अग्नून्वकीलाए ।
न कयाइ जयं पत्ता, विजया देवी पुरा कान्हे ॥५४९॥
जितप्रभुपुत्रेण समं ऋणन्ती अग्नून्वकीलायाम् ।
न कदाचिद् जयं प्राप्ता विजया देवी पुरा कान्हे ॥५४९॥

गन्मगए मगधंते, न जिना ईमि पि सा नरेन्देण ।
जायस्स तेण पिउणा, अजिओ चि पइद्वियं नाम ॥५५०॥

गर्भगते मगधनि न जिना उपदपि मा नरेन्द्रेण ।
जातस्य तेन पित्रा 'अजितः' इति प्रतिष्ठितं नाम ॥५५०॥

शंभवसामा-
म्यार्थः

सं सोस्सरं ति पबुचइ, दिट्ठे तं होइ सब्बजीवानं ।
तो संभवो जिणोसो, सबे वि इ सु संभवा एवं ॥५५१॥
सं सौख्यमिति प्रोच्यते दृष्टे तद् भवति सर्वजीवानाम् ।
ततः शंभवो जिनेशः सर्वेऽपि खलु शंभवा एवम् ॥५५१॥

शंभवविशेष-
पार्थः

भन्नंति भुवणगुरूणो, नवरं अन्नं पि कारणं अत्थि ।
सावत्थीनयरीए, कयाइ कालस्स दोसेण ॥ ५५२ ॥

भण्यन्ते भुवनगुरवः, नवरमन्यदपि कारणमस्ति ।
श्रावस्तीनगर्या कदाचिन् कालस्य दोषेण ॥ ५५२ ॥

जाए दुब्बिमक्खमरे, दुत्थीभूए जणे ममत्थे वि ।
अवयरिओ एस जिणो, सेणादेवीए उयरम्मि ॥५५३॥

जाते दुर्भिक्षमरे दुःस्थीभूते जने ममस्तेऽपि ।
अवर्तार्ण एष जिनः मेनादेव्या उदरे ॥ ५५३ ॥

सयमेवामम्म मुगहिवेण संपूइया तओ जणणी ।
वद्धाविद्या य भुवणेकमाणुतणयस्स लामेणं ॥५५४॥

स्वयमेवाऽऽत्म्य सुराधिपेन संपूजिता तनो जननी ।
 वर्धिता (वर्धापिता) ॥ भुवनैकभानुननयस्य स्त्राभेना ॥५५४॥
 तदियदं चिय महमा, समन्धमन्धेहि धमपुमेहि ।
 तवतो रतेहि, मुदं मुमिषयं तहि जायं ॥ ५५५ ॥
 तदियगारेय महमा समधंमार्धपार्धम्यपूर्णः ।
 सर्वत आयद्धिः मुदं मुमिषं तत्र जालम ॥ ५५६ ॥
 संभवियादं जगदा, समचमरगाई संभवे तम्य ।
 तो संभवो चि नामं, परद्वियं जणणि जणार्हि ॥५५७॥

संभूतानि यत्नात् समस्तमस्यानि संभवे तम्य ।
 ततः संभव इति नाम प्रसिद्धिगे जननी-जनवाभ्याम् ॥५५८॥

अमिणंदह आणंदह, रूपारमुणेहि निदुयणं सयतं । अमिणंदह
वा अमार्ध
 अमिणंदणो जिणो तो, अमं पि ह् क् कारणं र्धायं ॥५५९॥
 अभितन्दहि आनन्दहि रूपारिमुणंस्त्रिभुवनं वाच तम्य ।
 अभितन्दनो जिनस्तनोऽन्यदपि तत्र, वाचन द्वितीयम् ॥
 गन्धमण् तमि अओ, जणार्मिषतभगिरांजुचो । अमितन्दह
५५९
 अमिनंदह अभिषयं, मवो अमिणंदणो तेण ॥५६०॥
 गर्भगते तमिन् यतो जननीमत्यन्तभक्तिरायुक्तः ।
 अभितन्दत्यभीषणं शब्दोऽभिजन-दनमनेन ॥ ५६१ ॥
 पावापारनिमिषा, भोवताभिषा मुहा इहं ऊरुम । इमार्ध
५६१
 गो मुमई तिषयरो, अहं इव मुमदणो मव ॥५६२॥

पावापारनिमिषा मादो नमः, अहं इव मुमदणो मव

मव तमोऽभिषा ५६२ अहं इव मुमदणो मव

तस्य विशदयति —

वर्धितामवर्धयति इत्यर्थः तस्य मवर्धयति इत्यर्थः तस्य

वाचनमवर्धयति इत्यर्थः तस्य मवर्धयति इत्यर्थः तस्य

अत्र विशेषकारणम्—

अचिराग्नवणिग्मरणे द्वयोः सपत्न्योर्दारक एकः ।
 बालप्रहामहो द्वयोरपि व्यवहारो मेघनृपपुत्रः ॥ ५६० ॥
 रघो चिंताइसओ सगे-यरा कहमिमीण विन्नेया ।
 चिंताकारणपुच्छा, देवीए राइणो कहियं ॥ ५६१ ॥
 राजश्चिन्तातिप्रयः स्वके-तरा कथमनयोविज्ञेया ।
 चिन्ताकारणपुच्छा देव्या रामः कथितम् ॥ ५६१ ॥
 तीएँ भणियाओ ताओ, पुत्तं वित्तं च कुणह दोमाए ।
 पडिवन्नममायाए, मायाए जंपियं देवि ! ॥ ५६२ ॥
 तथा भणिते ते पुत्रं वित्तं च कुरुत द्विभागे ।
 प्रतिपन्नममाया माया कथितं देवि ! ॥ ५६२ ॥
 मा माऽऽणवेसु एवं, ददं सबं पि देहि एयाए ।
 अप्पेहि मज्झ पुत्तं, जीवन्तं जेण पेच्छामि ॥ ५६३ ॥
 मा माऽऽणापय एवं द्रव्यं सर्वमपि देहि एतस्यै ।
 अर्पय मम पुत्रं जीवन्तं येन प्रेक्षे ॥ ५६३ ॥
 एसा सग ति नाउं, पुत्तो वित्तं च तीइ दिन्नाइ ।
 निद्धाडिया म इयरी, रत्ता अलिय ति कुबिण्ण ॥ ५६४ ॥
 एषा स्वकेति ज्ञात्वा पुत्रो वित्तं च तस्यै दत्तानि ।
 निर्धाटिता चेतया राज्ञाऽऽर्क्येति कुपितेन ॥ ५६४ ॥
 गन्धगए जं जाया, मंगलदेवीएँ एरिसा मुमई ।
 तुट्ठेण ततो रत्ता, जिणस्स मुमई कयं नामं ॥ ५६५ ॥
 गर्भगते यद् जाता मद्रलदेव्या प्लावङ्गी मुमतिः ।
 तुष्टेन ततो राज्ञा त्रिनम्य मुमतिः कृतं नाम ॥ ५६५ ॥

पद्मप्रममामा- पउमं बहुप्पयारं, तहवि द्दु रत्तुप्पलं उहं पगयं ।
 म्मार्यः तस्सरिसी जस्स पहा, सो खलु पउमप्पहो अरहा ॥ ५६६ ॥

पद्मं पटुप्रकारं तथाऽपि गलु रक्तोत्पलमिह प्रगतम् ।

तत्सदृशी यस्य प्रभा न रक्तु पद्मप्रभोऽर्हन् ॥ ५६६ ॥

जइ वि इह वासुपुत्रो, एरिस्रवधो तद्वाऽवि हु विसेमो । पद्मप्रभितो-
पार्यः

पउमसयणम्मि जणणीं ढोहलो नेण पउमाभो ५६७

ययपि इह वासुपुत्र्य एनादरावर्णस्तथाऽपि गलु विनेयः ।

पद्मप्रभने जनन्या दोहदलेन पद्माभः ॥ ५६७ ॥

पासा देहविभागा, सुमोहणा जस्त सो रक्तु गुपागो । गुपार्थविशे-
स्यार्थः

सवे वि एरिम यिय, एत्थ वि हेऊ इमो अगो ॥ ५६८

पाथानि देहविभागाः सुमोभना यस्य स रक्तु गुपार्थः ।

सर्वेऽप्येतादृशा एवात्राऽपि हेतुरयमन्यः ॥ ५६८ ॥

गम्भगए जं जणणी, जायगुपासा तओ गुपासजिणो । गुपार्थविशे-
स्यार्थः

चंदसमा देहपहा, जस्त उ चंदप्पहो सो उ ॥ ५६९ ॥ चन्द्रप्रभतामा-
स्यार्थः

गर्भगते यद् जननी जातगुपार्था सतः गुपार्थजिनः ।

चन्द्रममा देहप्रभा यस्य तु चन्द्रप्रभः स तु ॥ ५६९ ॥

गुविहिजिणो वि हु एवंविहो वि भयइ विसेमहेऊ सो । चन्द्रप्रभितो-
स्यार्थः

चंदपियणम्मि जणणीं ढोहलो तेण चंदप्रभो ॥ ५७० ॥

गुविधिजिनोऽपि तत्त्वेवंविध इति भण्यते विशेषहेतुलवः ।

चन्द्रप्रभने जनन्या दोहदलेन चन्द्राभः ॥ ५७० ॥

गुविहिं य पुण्णदंतं, गुविही नामं विसेमणं सीयं । गुविधिताया-
स्यार्थः

सत्पऽवि विही विहारं, किरिया सा सोहणा जस्म ५७१

गुविधिं य पुण्णदन्तं गुविधिनामं विरोपणं द्वितीयम् ।

तत्राऽपि विधिर्विधानं त्रिया सा सोभना यस्य ॥ ५७१ ॥

मो गुविही नाममन्यो, कारणमेयम् जेण से जणणी । गुविधितो-
स्यार्थः

गवविहीमु वि बुमला, गम्भगए तेण गुविहिजिणो ५७२

स गुविधिनामगाय । ५७१ । ५७२ । ५७३ । ५७४ । ५७५ । ५७६ । ५७७ । ५७८ । ५७९ । ५८० ।

सर्वविधिपत्त्या बुद्धिः । गम्भगतं तज २ । विधीजन । ५७५ ।

अन्यमतम्

कुन्दकुमुमानुरुवा, दन्ता जं तस्स पुंफ्फदंतो तो ।
अन्ने एयं नामं, सुविहिं च विसेसणं देति ॥ ५७३ ॥

कुन्दकुमुमानुरुवा दन्ता यत्तस्स पुप्फदन्तस्ततः ।

अन्ये एतन्नाम सुविधिं च विशेषणं ददति ॥ ५७३ ॥

शीतलसामा-
स्यार्थः

सीयलवयणो लेसाएँ, सीयलो तेण सीयलो भयवं ।
सवे वि एरिस थिय, विसेसहेऊ इमस्सेसो ॥ ५७४ ॥
शीतलवच(इ)नो लेइयया शीतलस्सेन शीतलो भगवान् ।
मर्वेऽपि एतादृशा एव विशेषहेतुरस्वैषः ॥ ५७४ ॥

शीतलविशे-
षार्थः

गम्भट्टिए जिणेंदे, जणणीहत्थेण फुसियदेहस्स ।
पिउणो दाहोचसमो, संजातो सीयलो तेण ॥ ५७५ ॥
गर्भस्थिते जिनेन्द्रे जननीहस्तेन स्पृष्टदेहस्य ।
पितुर्दाहोपशमः संजातः शीतलस्मेन ॥ ५७५ ॥

श्रेयांगगामा-
स्यार्थः

सेया पसंमणिज्जा, अंमा देहस्म अवयवा जस्स ।
सो सेअंमो भग्गइ, एगो अन्नो वि पज्जाओ ॥ ५७६ ॥
श्रेयांगमः(श्रेयाः) प्रसंमनीया अंमा देहस्य अवयवा यस्य ।
स श्रेयांगो भण्यते एष अन्योऽपि पर्यायः ॥ ५७६ ॥

श्रेयांगविशे-
षार्थः

महरिहसेज्जाम्भणम्मि डोहलो आसि जेण जणणीए ।
गम्भगए भगवन्ते, सा किर सेज्जा अपरिमोगा ॥ ५७७ ॥
महार्द्रशब्दाद्योद्दरणे दोहद्द आसीद् येन जनन्याः ।
गर्भगते भगवति सा किल् शब्दा अपरिमोगा ॥ ५७७ ॥

कुलदेवयाणुभासा, न महइ मयणंनरम्म अत्तस्स ।
तत्थ य मुचा देवी, महमा कुलदेवया नट्ठा ॥ ५७८ ॥
कुलदेवयानुभासाद् न मत्तने मयनान्नरस्यान्वयस्य ।

तत्र य मत्ता इति मत्तमा कुलदेवता नट्ठा ॥ ५७८ ॥

नुट्ठं नत्थो पिउया, मत्तां यंमो एग जिगरुगे मणिप्रो ।

नट्ट दोट्ट मगुत्तुत्तो, मगुत्तुत्तनिरम्म जमरुणं ॥ ५७९ ॥

रसुत्तु

सुतेन ततः पित्रा धैर्येण स्य जिनसरो धजिनः ।

तथा धर्माः परमुपान्तो बहुमुपान्तपथ्य एवमुपान्तम् ॥ ५७५॥

आया—

पृष्ठं यानरो जं जणर्णि गन्मट्टिरम्मि जिणनादे ।

आर्णवनिन्मग्मणो, वन्यादरुणोहि अजवरयं ॥५८०॥

अध्याय -

पुत्रयदि वाग्धो यद् अगर्भी गर्भस्थिते जिननाथे ।

आनन्दनिर्भरमता वृद्धाभरणैरनवरतम् ॥ ५८० ॥

तमहा त्रिलोकपाणो, पिउणा तुहेण मयणपणसरे ।

नामं पि पागुपुञ्जो, पशद्वयं भूषणगुणमिदं ॥ ५८१ ॥

सागान् शिरोरुप्रभोः पित्रा सुष्टेन वयजनप्रत्यक्षम् ।

नामाऽपि वामुपूयः प्रतिष्ठितं भुवनमुपसिद्धम् ॥५८१॥

अंगमलं कम्ममलं, विगयं दुषिटं मलं जिणिदस्म । शिखताया-

शिमलो षि तेण गुण्ड, मवे यि ह. जिं. न तो शिमला? ५८२ व्यापः

भद्रमतः बभ्रमतो दिगन्तो द्विविधो महो जिनेन्द्रस्य ।

विमल इति तेनोच्यते सर्वेऽपि शब्दु किं न सतो विमलाः? ॥

अन्धि वित्तैःसनिमित्तं, जह भजियं मुमदनाममायाए । विमलचित्ते-

पुष्पविषाणं महिलादुग्मस्य नयरं अहं विसेमो ॥५८३॥ पायः

अस्मि विज्ञेयनिमित्तं यथा भणितं सुमतिनाममानुः ।

पुत्रविवादे गदिल्लाद्विषम्य नवरमथ शिरोषः ॥ ५८३ ॥

रायंगणम्मि पिट्ठ, एगो अदिणवसमुग्गओ भूओ ।

पुत्रो य मग्न उदरे, अति महानुद्धिसंपन्नो ॥५८४॥

राजाह्वयं निष्ठानि एष अभिनवममुद्रयो(तो) भूतः ।

पुत्रश्च ममोदरं र्द्रुमं महाबुद्धिमपन्न ॥ ५८४ ॥

तस्यै जांघणपत्नौ. इमम्प वरपायसम्प लायाण ।

॥य तुम्ह वि शय. इतिदिग्मह नेत्य भट्टेहो ॥ ५८५ ॥

एष यौवनप्राप्तोऽस्य वरपादपस्य छायायाम् ।
 एनं तव विवादं छेत्स्यति नाऽत्र मन्दः ॥ ५८५ ॥
 तत्तियमेतं कालं, ता चिद्वह ताव निम्बुया तुम्हे ।
 पडिवन्नममायाए, माया न समइ मुहुत्तं पि ॥ ५८६ ॥
 तावन्मात्रं कालं ततः तिष्ठन् तावन् निभृता यूयम् ।
 प्रतिपन्नममानृक्या माता न क्षमते मुहूर्तमपि ॥ ५८६ ॥
 भणइ य फिट्ठइ गेहं, एवं दुण्ह वि विभिन्नचित्तानं ।
 जं वा तं वादाओ अप्पिअइ देवि ! मम पुत्तो ॥ ५८७ ॥
 भणति च स्फोटयति गेहमेवं द्वयोरपि विभिन्नचित्तयोः ।
 यद् वा तद् वादादप्यंते देवि ! मम पुत्रः ॥ ५८७ ॥
 नियमइ कोसट्टेणं, सामा नाऊण तासि परमर्थं ।
 छिदइ तं ववहारं, पुबुच्चक्रमेण नीसेसं ॥ ५८८ ॥
 नियमयति कौशलेन श्यामा ज्ञात्वा तयोः परमार्थम् ।
 छिनत्ति तं व्यवहारं पूर्वोक्तक्रमेण निःशेषम् ॥ ५८८ ॥
 एवं विमलं बुद्धिं, कयवम्मनराहिवेण नाऊण ।
 एसो गब्भपभावो, सुयस्स विमलो कयं नाम ॥ ५८९ ॥
 एवं विमलं बुद्धिं कृतवर्मनराधिपेन ज्ञात्वा ।
 एष गर्भप्रभावः सुतस्य विमलः कृतं नाम ॥ ५८९ ॥

अनन्तसामा-
न्यार्थः

नाणं जेण अणंतं, बलं च विरियं च सासयमुहं च ।
 तेण जिणंदोऽनंतो(नञ्चो), अन्नं पिडु कारणं अत्थि ५९०
 ज्ञानं येन अनन्तं बलं च वीर्यं च शाश्वतमुखं च ।
 तेन जिनेन्द्रोऽनन्तो(नान्यो)ऽन्यदपि म्वलु कारणमस्ति ५९०

अनन्तविशे-
षार्थः

जम्हाज्वधारसमए, जएकनाहस्म दिट्ठमंवाए ।
 रयणविचित्तमणंतं, दामं मुमिणे तओऽनंतो ॥ ५९१ ॥
 यस्मादवतारममये जगदेकनाथस्य दृष्टमन्त्रया ।
 रत्नविचित्रमनन्तं दामं म्वेने ततोऽनन्तः ॥ ५९१ ॥

उन्धुः रयणमयमहाधूमं, ददूण धरंगणागयं मुमिणे ।
जं पडिवुद्धा देवी मुयस्स कुंयू कयं नाम ॥ ५९८ ॥
रत्नमयमहास्त्रूपं दृष्ट्वा गृहाङ्गणागतं स्वप्ने ।

यन् प्रतिबुद्धा देवी मुनस्य कुन्धुः कृतं नाम ॥ ५९८ ॥
भरतामाध्यायेः नो राइ नो पयच्छट्, सावं वाऽणुगहं च जीवाणं ।
राग-दोसविउत्तो, होइ जिणेंदो अरो तेण ॥ ५९९ ॥
नो राति नो प्रयच्छति शापं वाऽनुमहं च जीवानाम् ।
राग-दोषवियुक्तो भवति जिनेन्द्रोऽस्तेन ॥ ५९९ ॥

अह्या—

भरतिशेषार्थः उत्तमगृहंगजोगो, लद्धो मुमहारिओ अरो मुविणे ।
जणर्णाए तेण कयं, अरो चि नामं जिणेंदस्स ॥ ६०० ॥

अथवा—

उत्तमरथाङ्गयोगो लब्धः मुमहारिओऽरः स्वप्ने ।
जनन्या तंन कृतमर इति नाम जिनेन्द्रस्य ॥ ६०० ॥
महिगामा- भोदाइमडमहणो, विज्जइ मडो परिग्गहे जम्हा ।
ध्यायेः गुरुज्ञाणमिहाणो, मन्नइ तम्हा जिणो मट्ठी ॥ ६०१ ॥
भोदाइमडमयनो विचने मज्जः परिग्गहे यग्गाम् ।
गुरुध्यानामिधानो मन्यने तग्गाम् जिणो मज्जिः ॥ ६०१ ॥

अथ च—

भविष्येतिशेषार्थः कुन्डिगण जिणनाहे, देवीणें पमारइलें उण्णमो ।
वग्गुगइमडमयणम्मि होइयो तेण मडिजिणो ॥ ६०२ ॥

अथ च—

कुन्डिगणे जिणनाये देव्याः प्रभावया उण्णमः ।
वग्गुगइमडमयणम्मि होइयतेन मडिजिनः ॥ ६०२ ॥
मन्त्रं निहान्ताइयं, जणम्म तं मो मवे मूर्त्ति तेन ।
मोहणवर्णाइ जणो, नि मुवत्रो वयदुग नामे ॥ ६०३ ॥

जानाति त्रिपालावस्थां जगतो यन् स भवेद् मुनिस्तेन ।

शोभनप्रतैयुंक्त इति सुप्रतः पदद्विकं नाम ॥ ६०३ ॥

अइ वि हु सवे एवंविह चि तह वि हु इमम्मि गन्मगए । मुनिमुप्रतमि-

जाया जणणी जं मुषय चि मुनिमुषओ तम्हा ॥ ६०४ ॥ शेषार्थः

यद्यपि खलु सर्वे एवंविधा इति तथाऽपि खल्वग्निन् गर्भगते ।

जाता जननी यन् सुप्रता इति मुनिमुप्रतस्तस्मान् ॥ ६०४ ॥

उत्तमगुणगणगरूपक्षणेण नमिया मुरामुरा जम्हा । नमिरामा-

चलणेसु भुवणगुरुणो, तेण नमी भन्नए भयवं ॥ ६०५ ॥ प्यार्थः

उत्तमगुणगणगुरुकत्वेन नताः मुराऽमुरा यस्मान् ।

घरणयोर्भुवनगुरोन्मेन नमिर्भण्यते भगवान् ॥ ६०५ ॥

तह वि विसेसनिमित्तं, विजयनरेदस्म मंदिरे सोउं । नमिर्विसेपार्थ-

विषुहनियहेहि विहियं, सुयजम्ममहामहं रम्मं ॥ ६०६ ॥

तथाऽपि विशेषनिमित्तं विजयनरेन्द्रस्य मन्दिरे भुत्वा ।

विषुधनियदैर्विहितं सुतजन्ममहामहं रम्यम् ॥ ६०६ ॥

ईसा-मच्छरगरूपक्षणेण आगामिपरिभवभयाओ ।

रुद्धा पचंतिपत्त्यवेहि तुरियं पुरीमहिला ॥ ६०७ ॥

ईर्ष्या-मत्सरगरूपकत्वेन आगामिपरिभवभयान् ।

रुद्धा प्रत्यन्तिकपार्थिवैस्त्वरितं पुरीमिथिला ॥ ६०७ ॥

षट्ठियचित्ते लोए, विजयनरिंदम्मि वाउलीभूए ।

मूढम्मि मंतिवग्गे, अइपोरे कोट्टरोहम्मि ॥ ६०८ ॥

धृष्टचिन्ते लोके विजयनरेन्द्रे घ्याउलीभूते ।

मूढे मन्त्रिवर्गे अतिपोरे कोट्टरोदे (धे) ॥ ६०८ ॥

चित्तद वप्पाएवी, सुरवइमहियस्म मज्झ तणयस्म ।

मज्झण्हदिणयस्म व, तेयं विमहंति कइ रिउणोः ॥ ६०९ ॥

चिन्तयति वप्रादेवी सुरपतिमहिसस्य मम तनयस्य ।

मध्याह्नदिनकरम्बेव तेजो विपहतन्ते कथ रिपवः ? ॥ ६०९ ॥

तम्हा दंसेमि इमं, गोसे सवेसि दुष्टराईणं ।
 पणमंति पलायंति व, सयराहं जेण सवे वि ॥६१०॥
 तम्माद् दशयामीमं गोपे मवेषां दुष्टराजानाम् ।
 प्रणमन्ति पलायन्ते वा शीत्रं येन सर्वेऽपि ॥ ६१० ॥
 मग्गाणुसारिपरिणामियाएँ बुद्धिण् भाविऊणें ।
 उच्छंगधरियवाला, सूरुदए सालमारुडा ॥ ६११ ॥
 मार्गानुसारिपरिणामिक्या बुद्ध्या भावयित्वैवम् ।
 उत्सन्नधृतवाला सूर्योदये सालमारुडा ॥ ६११ ॥
 दट्टण जिणवरेंदं, रायाणो माण-मच्छरविउत्ता ।
 पणमंति पणयसारं, सवगमायं पवन्ति ॥ ६१२ ॥
 दट्टा जिनवरेन्द्रं राजानो मान-मत्सरवियुक्ताः ।
 प्रणमन्ति प्रणत(य)माणं मेघकमारं प्रपन्नयन्ति ॥६१२॥
 जं नमिया सयलनिवा, जिणस्म अणंतपलममुद्धा ।
 तेण विजण्ण रत्ता, नमि सि नामं विणिम्मयियं ६१३
 यद् नगाः मकलनृपा जिनस्यान्यन्तवलममुद्धाः ।
 तेन विजपेन राक्षः 'नमिः' इति नाम विनिर्माणम् ॥
 मन्नद् अरिट्टमगुहं, नेमी चहाउहम्म मनु धारा ।
 अगुद्धम्म नेमिभूओ, अरिट्टनेमी जिणो तेण ॥६१४॥
 मण्यनेऽरिट्टमगुहं नेमिअत्रायुधस्य मनु धारा ।
 अगुहस्य नेमिभूतोऽरिट्टनेमिजितभेन ॥ ६१४ ॥
 अदरा मियादेवीण्, दिट्ठं गुमिनम्मि तुट्ठिगंजणं ।
 गिट्ठयणं च नेमि, उणयमाणं नत्तो नेमी ॥ ६१५ ॥
 अदरा जितदेव्या इष्टं भद्रं मुत्तुगंजणम् ।
 गिट्ठयणं च नेमिमुत्तुगंजणं नत्तो नेमि ॥ ६१५ ॥

अरिट्टनेमिणा-
मण्यार्थ-

अरिट्टनेमिणि
उपार्थ-

पासइ लोया-ऽलोयं, तीया-ऽयागए य पज्जाए । पार्थसामा-
तम्हा भग्गइ पासो, दुइयं पि हु कारणं एयं ॥६१६॥ न्यार्थः
पश्यति लोका-ऽलोकम् अतीता-ऽनागतांश्च पर्यायान् ।
तस्माद् भण्यते पार्थः, द्वितीयमपि खलु कारणमेतन् ॥६१६॥
सप्यं सयणे जणणी, जं पासइ तमसि तेण पासजिणो । पार्थविशेषार्थः
पासम्मि समीयम्मि[य] नाणेण जणस्स तो पासो ॥६१७॥
सपं शयने जननी यद् पश्यति तमसि तेन पार्थजिनः ।
पार्थं समीपे च ज्ञानेन जनस्य ततः पार्थः ॥ ६१७ ॥
जम्हा जम्मप्पमिइं रूवेण यलेण नाण-चरणेहिं । वर्धमानसामा-
जाओ पवद्दमाणो, तेण जिणो वदमाणु चि ॥६१८॥ न्याये.
यस्माद् जन्मप्रवृत्तिरूपेण यलेन ज्ञान-चरणैः ।
जातः प्रवर्धमानः तेन जिणो वर्धमान इति ॥ ६१८ ॥

अइ या—

गय-तुरय-कोस-कोट्टागार-गाम-नगरेहि मिच्च-यणेहिं । वर्धमानविशेष-
जायं पवद्दमाणं, नायकुलं जेण अणुदियहं ॥६१९॥ पार्थ.

यदि वा—

गज-नुरग-कोश-कोट्टागार-ग्राम-नगरैर्भृत्य-रञ्जैः ।
जातं प्रवर्धमानं ज्ञातकुलं येनाऽनुदिवसम् ॥ ६१९ ॥
तिसलादेवीगन्धे, संकंते चरिमज्जिनवरे जेण ।
तुहेण ततो पिउणाऽवि वदमाणो कयं नामं ॥६२०॥
त्रिशलादेवीगर्भे सञ्चरन्ते चरमज्जिनवरे येन ।
तुष्टेन ततः पित्राऽपि वर्धमानः कृत नाम ॥ ६२० ॥

“एवं मण” गाहायूत्रम् ॥

एवं ति भणियविहिणा, मणं चि अप्पाणमाह वंटास् । “एव मण”
अभिमुहभावेण धृया, अभिन्धृया नो पमत्तेण ॥६२१॥ इत्यस्या गाथा-
८० अथ

एवं मया-भावासूत्रम् ।

एवमिति मणितविधिना मयेत्यात्मानमाह वन्दारः ।

अभिमुखमात्रेण स्नुता अभिष्टुता नो प्रमत्तेन ॥ ६२१ ॥

कम्मं रयं चिं वुच्चइ, वज्झंतं वद्वयं मलं होइ ।

विद्वयमवर्णायमुभयं पि जेहि ते विद्वयरयमलया ६२२

कर्म रज इति उच्यते याह्यान्तर्वद्वको मलो भवति ।

विधूतमपनीतम्, उभयमपि यस्मै विधूतरजो-मलकाः ॥

जेसि पहीणं नट्टं, जरमरणं ते पहीणजर-मरणा ।

चउवीसं ति य गणणा, अवि-सदाओ तदन्नेअवि ६२३

येषां प्रहीणं नट्टं जरा-मरणं ते प्रहीणजर-मरणाः ।

चतुर्विंशतिरिति च गगना अपि-शब्दान् तदन्येऽपि ॥ ६२३

रागादजएण जिणा, ओही-मणनाणिणोअवि किर हुंति ।

तेसि वरा केवल्लिणो, ते सामन्नाअवि हु भवंति ॥ ६२४

रागादिजयेन जिना अवधि-मनोज्ञानिनोऽपि किञ्च भवन्ति

तेषु वराः केवल्लिनस्ते सामान्या अपि गन्तु भवन्ति ॥ ६२४

तो भग्गइ तित्थयरा, तेसि अत्थो विपाहिओ चैव ।

मे भग्ग पसीयंतु चिं तोसवंतो सया होंतु ॥ ६२५ ॥

ततो भण्यते तीर्थकराः, तेषामर्थो ध्याख्यात एव ।

मे मम प्रसीदन्तु इति तोषवन्तः मदा भवन्तु ॥ ६२५ ॥

चो०—

वीतरागाः कथं तूमंति संपृया जे, नियमा रुसंति निंदिया ते उ ।
प्रसीदन्तु ! कइ वीयरामइ, वहंति ? ते कइ व थोयवा ? ॥ ६२६ ॥

चोदकः—

तुय्यन्नि मग्गुता ये नियमाइ ण्यन्नि निन्दिताम् तु ।

कथं वीतरागमुच्यते वदन्ति ? ते कथं वा मोक्षध्याः ? ॥ ६२६ ॥

एवं मया-गायामूत्रम् ।

एवमिति भणितविधिना मयेत्यात्मानमाह वन्दारः ।

अभिमुखमावेन मृता अभिष्टुता नो प्रमत्तेन ॥ ६२१ ॥

कम्मं रयं चिं बुद्धं, वज्झंतं वद्धयं मलं होद ।

विद्वयमवर्णायमुभयं पि जेहि ते विद्वयममलया ६२२

कर्म रज इति उच्यते बाह्यान्तर्वदको मलो भवति ।

विधूतमपनीतम्, उभयमपि यैस्ते विधूतरजो-मलकाः ॥

जेसि पहीणं नट्टं, जरमरणं ते पहीणजर-मरणा ।

चउवीसं ति य गणणा, अवि-सदाओ तद्वेऽवि ६२३

येषां प्रहीणं नट्टं जरा-मरणं ते प्रहीणजरा-मरणाः ।

चतुर्विंशतिरिति च गणना अपि-शब्दान् सद्व्येऽपि ॥ ६२३

रागाइजण जिणा, ओही-मणनाणिणोऽवि किरहुंति ।

तेसि वरा केवलिणो, ते सामन्नाऽवि हुं भवंति ॥ ६२४

रागादिजयेन जिना अवधि-मनोज्ञानिनोऽपि किञ्च भवन्ति

तेषु वराः केवलिनस्ते सामान्या अपि सन्तु भवन्ति ६२४

तो भन्नु नित्ययरा, तेसि अत्थो विद्याहिओ धेव ।

मे मज्झ पसीयंतु चिं तोसवंतो सया होंतु ॥ ६२५ ॥

ततो भण्यते तीर्थकराः, तेषामर्थो ध्यास्यात एव ।

मे मम प्रसीदन्तु इति तोषयन्तः सदा भवन्तु ॥ ६२५ ॥

चो०—

वीतरागाः कथं
प्रसीदन्तु ?

तुमंति संशुया जे, नियमा रूसंति निदिपा ते उ ।

कह वीयरगमदं, वदंति ? ने कह व थोयवा ? ॥ ६२६ ॥

श्लोकः—

तुष्यन्ति ममृता ये नियमाद् रुष्यन्ति निन्दितास्ते तु ।

कथं वीतरागश्च वदन्ति ? ने कथं वा स्तोतव्याः ? ॥ ६२६ ॥

चेद्वयवन्दनमहाभास ।

अह ते न पसीयन्ति ह, कञ्जं भणिण ता किमे
सद्यं ते भगवन्तो, विरागदोसा न त्सन्ति ॥ ६२७ ॥
अथ ते न प्रसीदन्ति खलु कार्यं भणितेन ततः किमेते
सत्त्वं ते भगवन्तो विरागदोषा न तुप्यन्ति ॥ ६२७ ॥

भक्तिभणिण इमिणा, कम्मवरउवत्तमभायओ तह
भविषाण सुकल्लापं, कसायफलभूयमहिषइ ॥ ६२८ ॥
भक्तिभणितेनाऽनेन कर्मक्षयो-पसमभावतत्त्वाऽपि ।
भग्यानां सुकल्याणं कपायफलभूतमालीयते ॥ ६२८ ॥

“किञ्चित्प-यन्दिय-महिषा” गाहा, सूयम् ॥
“कीर्तित-वन्दित-महिषा” गाथा, सूयम् ।

नामेहि समुचरिया, किञ्चिया वन्दिया सिरोनमणा ।
पुष्पाइएहि महिया, मय चि वा वायणा मुगमा ६२९ ॥
नामभिः समुचरिताः कीर्तिता वन्दिताः शिरोनमनाम् ।
पुष्पादिकर्महिता मयेति वा वाचना मुगमा ॥ ६२९ ॥

जे पच्चवरा एए, लोगस्स मुरा-अमुराइत्त्वस्स ।
उच्छन्नतमत्ता उत्तम चि सिद्धा सिवं पचा ॥ ६३० ॥
ये प्रत्यक्षा एते लोकस्स मुरा-अमुरादित्वस्स ।
उच्छन्नतमत्त्वाद् उत्तमा इति सिद्धाः शिवं प्राप्ताः ॥ ६३० ॥

रोगाभायं आरोग्यमाहु तस्साहु(ह)यो उ ओ पेसा ।
योहीलाभो जिणधम्मसंपया तं महं दित्तु ॥ ६३१ ॥
रोगाऽभाव आरोग्यमाहुः तत्साधु(ध)कस्तु यः प्रेत्य ।
योधिलाभो जिनधर्मसंपदा तं महं ददतु ॥ ६३१ ॥

१११ पुनर्गत पूर्वमूलम्

एय मए अमिथुआ जिहुययमला पहीणजरमरणा ।
उउपीतं पि जिणयरा तिग्घयरा मे पसीअंतु ॥ ५ ॥

१ लामूलम्—

किञ्चित्प-यन्दिय महिया जे व लोगस्स उत्तमा सिद्धा ।
आरोग्य-योहीलाभ समाधिपरमुत्तम दिनु ॥ ६ ॥

मणनिन्दुई समाही, तेण वरं देंतु बोहिलामं मे ।
 तस्स वि सवपहाणत्तसाहगं उत्तमं भणियं ॥ ६३२ ॥
 मनोनिर्वृतिः समाधिः तेन वरं ददतु बोधिलामं मम ।
 तस्याऽपि सर्वप्रधानत्वसाधकमुत्तमं भणितम् ॥ ६३२ ॥

चोयगो—

निदानम्

आरोग्यबोहिलामं, समाधिवरमुत्तमं च मे दितु ।
 किं न हु नियाणमेयं? ति विभासा एत्थ कायदा ६३३

चोदकः—

आरोग्य-बोहिलामं समाधिवरमुत्तमं च मम ददतु ।
 किं न खलु निदानमेवद्? इति विभासाऽत्र कर्तव्या ६३३

आयरिओ—

भासा असचमोसा, नवरं भत्तीएँ मासिया एसा ।
 न हु खीणपेज्जदोसा, दिति समाहिं च बोहिं च ६३४

आचार्यः—

भासा असत्यमृषा नवरं भक्त्या भाषितैषा ।
 न खलु क्षीण-प्रेमदोषा ददति समाधिं च बोधिं च ॥ ६३४

किं तु—

भत्तीएँ जिणवरणं, परमाए खीणपेज्ज-दोसाणं ।
 आरोग्य-बोहिलामं, समाधिमरणं च पावेंति ॥ ६३५ ॥

विन्तु—

भक्त्या जिनवरणं परमया क्षीणप्रेम-दोषाणाम् ।
 आरोग्य-बोहिलामं समाधिमरणं च प्राप्नुवन्ति ॥ ६३५ ॥

वन्दे चैवानि कागोमर्गेन ततोऽजोतानि ।

इत्युत्पद्यमानः पुनरप्येतान् समुचरति ॥ ६४१ ॥

“मन्त्र्यलोके अरिहन्तयेद्गणान्” इत्यादि ॥

“मन्त्र्यलोके अरिचैवानाम्” इत्यादि ।

सद्यो चि निगसेगो, उद्गाढो-तिरियमेवगडिमिश्रो
लोगो चि रोचलोगो, मिदंते गुणमिदं जं ॥ ६४२ ॥

गरं इति निगसेगं ऊर्ध्वं-अभिरामंभेदप्रतिभिन्नः ।

लोक इति क्षेत्रलोकः मिद्वान्ते मुनमिदं यत् ॥ ६४२ ॥

आगासस्य पणसा, उद्गं च अहे य तिरियलोके य ।

जाणाहि रोचलोगं, अणंनजिणदेमियं मम्मं ॥ ६४३ ॥

आकाशस्य प्रदेसा ऊर्ध्वं च अणप्र तिरियलोके य ।

जानीहि क्षेत्रलोकमनन्तजिनदेमिनं मम्म्यक् ॥ ६४३ ॥

त्रिलोकवैख-
संख्या.

तत्थ किर उद्गलोण, चउगसी चेइयाण लम्हाइं ।

सत्ताणउइसहस्सा, तह तेवीसं विमाणा उ ॥ ६४४ ॥

तत्र त्रिलोखंलोके चतुरशीतिश्रैत्यानां लक्षाणि ।

सप्तनयतिमहस्याणि तथा त्रयोविंशतिर्विमानानि तु ॥ ६४४ ॥

सत्तेव य कोडीओ, हवंति बावत्तरी सयमहम्हा ।

अहलोए सासयचेइयाण नेया इमा संखा ॥ ६४५ ॥

सप्तैव च कोट्यो भवन्ति द्वाप्तप्रतिः सहस्राः ।

अधोलोके शाश्वतचैत्यानां श्रेया इयं संख्या ॥ ६४५ ॥

जिणभवणाइं तिरियं, संखाइंयाइं भोमनगरेसु ।

जोइसियविमाणेसु य, तत्तो वि हु संखगुणियाइं ६४६

जिनभवनानि तिर्यक् संख्यातीनानि भीमनगरेषु ।

ज्योतिषिकविमानेषु च ततोऽपि खलु संख्यगुणितानि ॥

वासहर-मेरु-चक्रार-दहवई-माणुमुत्तरनगेसु ।
 नंदीसर-कुंडल-रुचय-चट्टवेयद्वमाईसु ॥ ६४७ ॥
 धरंधर-मेरु-चक्रार-द्रुपति-मालुपोत्तरनगेसु ।
 नन्दीधर-कुण्डल-रुचय-वृत्तवेताद्यादिषु ॥ ६४७ ॥
 पंचदसकम्पभूमिसु, सासय-किचिमयमेयमियाई ।
 अरहंतचेइयाई, तिरियंलोगम्मि तेसिमहं ॥ ६४८ ॥
 पञ्चदशकर्मभूमिसु साश्रवत-कृत्रिमकमेदमिन्नानि ।
 अर्हयेत्यानि तिर्येन्लोके तेवामहम् ॥ ६४८ ॥
 अरहंतचेइयाणं, करेइ इयाइदंडगं पटिठं ।
 पुबिं य काउसगं, करेज्ज साणज्ज मंगलगं ॥ ६४९ ॥
 अर्हयेत्यानां करोति इत्यादिदण्डकं पटित्वा ।
 पूर्वमिष कापोत्सगं पुन्याद् ज्यायेद् महालक्षम् ॥ ६४९ ॥
 पुबं य पारिउणं, परमेहीणं थुई अ काउणं ।
 देज्जा ज्येगजिणाणं, थुई समुदामसरेण ॥ ६५० ॥
 पूर्वमिष पारयित्वा परमेष्ठिनां स्तुतींश्च कृत्वा ।
 इयादनेकजिनानां स्तुतीः समुदाननघ्नेन ॥ ६५० ॥
 दंसणगुद्धिनिमिच्चं, तित्थंकरयंदणा कया एसा ।
 नाणविमुद्धिनिमिच्चं, एत्तो यंदामि मुययाणं ॥ ६५१ ॥
 दर्शनगुद्धिनिमिच्चं तीर्थंकरवन्दना कृतेषा ।
 शानविगुद्धिनिमित्तमिणो वन्दे भुतज्ञानम् ॥ ६५१ ॥
 तं मिच्छमम्ममेया, दुविहं मिच्छमुचवज्जणद्याए ।
 जेहिं एणीयं मम्मं, नाणं ते वंदए एवं ॥ ६५२ ॥
 तद् शिष्या-सम्पन्नभेदाद् द्विविधं शिष्याभुतवर्जनायां य ।
 यं एणीत मम्मं शान शान् वन्दे एवम् ॥ ६५२ ॥

“पुक्खरवरदीवहे” इत्यादि ।

“पुक्खरवरद्वीपार्धे” इत्यादि ।

तत्थ—

श्रुतसंवाऽर्थः

उद्धारसागराणं, अद्वाद्वाज्जाण जत्तिया समया ।

एत्थ किर तिरियलोए, दीवसमुदा उ एवइया

तत्र—

उद्धारसागराणामर्धवृत्तीयानां यावन्तः समयाः ।

अत्र किल तिर्यग्लोके द्वीप-समुद्रास्तु एतावन्तः॥६५॥

अन्धितरओ दीवो-दहीण षडिपुन्नचंदसंठाणो ।

जंघुदीवो लक्खं, विक्खंभायामओ होइ ॥ ६५४ ॥

अभ्यन्तरको द्वीपो-दधीनां प्रतिपूर्णचन्द्रसंस्थानः ।

जम्बूद्वीपो लक्षं विष्कम्भा-ऽऽयामतो भवति ॥ ६५४ ॥

तं पुण लवणसमुदो, परिखिबई दुगुणलक्खविक्खं

तं पुण धायइसंडो, तं दुगुणं तं च कालोओ॥६५५॥

तं पुनलवणसमुद्रः परिक्षिपति द्विगुणलक्षविष्कम्भः ।

तं पुनर्धातकीपण्डः (स्वण्डः) तं द्विगुणं तं च कालोद

सो पुण पुक्खरदीवेण वेडिओ पुवदुगुणमाणेणं ।

इय दुगुणदुगुणमाणा, सबे दीवा समुदा य ॥६५६॥

स पुनः पुक्खरद्वीपेन वेष्टितः पूर्वद्विगुणमानेन ।

इति द्विगुणद्विगुणमानाः सर्वे द्वीपाः समुद्राश्च॥६५६॥

तेषु किर तइयदीवो, सोलसलक्खप्पमाणविक्खंमो

पुक्खरवरो चि भवइ, तस्सद्वं पुक्खरवरद्वं ॥ ६५७ ॥

तेषु किल तृतीयद्वीपः षोडशलक्षप्रमाणविष्कम्भः ।

पुक्खरवर इति भण्यते तस्यार्धं पुक्खरवरार्धम् ॥ ६५७ ॥

१. पूर्णमूलम्—

पुक्खरवरदीवहे धायइसंडे य जंघुदीवे य ।

भरहे-रवय-विदेहे धम्माइगरे नमंसांमि ॥ १ ॥

पायारसंठिणं, परिखिचं माणुसनगेणं ।
 एयं मणुस्ससेचं, चाहं तिरिया य देवा य ॥६५८॥
 प्राकारसंस्थितेन परिक्षिप्तं मानुपनगेन ।
 एतद् मनुष्यक्षेत्रं यद्विस्तिर्यञ्चच्च देवाश्च ॥ ६५८ ॥
 पुक्करवरदीपद्वे, धायइसंडे दुइयदीवम्मि ।
 जंजुदीवम्मि य आइमम्मि सवेसि दीवाणं ॥ ६५९ ॥
 पुक्करवरदीपार्धे पातकीस्सण्डे द्वितीयद्वीपे ।
 जम्बूद्वीपे षादिमे सर्वेषां द्वीपानाम् ॥ ६५९ ॥
 पच्छाणुपुषियाए, निरेसो एस खित्तगुख्यत्ता ।
 भरहे-रयय-विदेहे, एस समाहारदंदो उ ॥ ६६० ॥
 पञ्चानुपूर्वतया निर्देश एष क्षेत्रगुदकत्वात् ।
 भरतै-रावत-विदेहे एष समाहारद्वन्द्वस्तु ॥ ६६० ॥
 एकैकं पञ्चगुणं, जम्हा भरहाइयाण एयाण ।
 पनरससु कम्मभूमिसु, भावत्थो होइ एयस्स ॥६६१॥
 एकैकं पञ्चगुणं यस्माद् भरतादिकानामेतेषाम् ।
 पञ्चदशसु कर्मभूमिषु भावार्थो भवति एतस्य ॥६६१॥
 धम्मो ॥ सुयधम्मो, आइगरा होति तस्स तिथयरा ।
 ते उ नमंसांमि अहं, पंदामि विमुद्धचित्तेणं ॥६६२॥
 धर्म इह भुतधर्म आदिकरा भवन्ति तस्य तीर्थकराः ।
 तांस्तु नमस्साम्यहं वन्दे विमुद्धचित्तेन ॥ ६६२ ॥
 धम्माहगरे एवं, धोउण सुयस्स संयवं कुणइ ।
 तमतिमिरपटलविद्धंसणस्स एगाएँ गाहाए ॥ ६६३ ॥
 धर्मादिकरानेव स्तुत्वा भुतस्यै संस्तवं करोति ।
 तमस्तिमिरपटलविद्धमनस्य एकया गाधया ॥ ६६३ ॥

“तमतिमिर”
इति गायार्थः ।

तत्थ तमो अन्नाणं, रुविज्जइ तम्मि तिमिरपडलं व ।
विद्धंसणो विणासी, तस्स उ जिणभणितसिद्धान्तो ६६४
तत्र तमोऽज्ञानं रूप्यते तस्मिन् तिमिरपटलमिव ।
विद्धंसनो विनाशी तस्य तु जिणभणितसिद्धान्तः ६६४
तस्स त्ति मुरा पयडा, गणो य संघो फुड धिय नरिंदो ।
तेहि महियस्स परिपूइयस्स गुरुभक्तिराएण ॥ ६६५ ॥
तस्येति मुराः प्रकटा गणश्च सङ्घः स्फुट एव नरेन्द्रः ।
तैर्महितस्य परिपूजितस्य गुरुभक्तिरागेण ॥ ६६५ ॥
सीमा मेरा तं जो, धरई धम्मस्स तह अहम्मस्स ।
तं वंदे भत्तीए, छट्ठविभत्ती उ वीयत्थे ॥ ६६६ ॥
सीमा मर्यादा तां यो धरति धर्मस्य तथाऽधर्मस्य ।
तं वन्दे भक्त्या षष्ठीविभक्तिस्तु द्वितीयार्थे ॥ ६६६ ॥
पप्फोडियमइसयचुभियं ति जेणेह मोहमहजालं ।
वंदे तं सिद्धंतं, अहवा तस्सेव माहप्पं ॥ ६६७ ॥
प्रस्फोटितमतिशयवूर्णितमिति येनेह मोहमहाजालम् ।
वन्दे तं सिद्धान्तमथवा तस्यैव माहात्म्यम् ॥ ६६७ ॥
तथा—“जाई-जरा-भरण” इत्यादि सूत्रम् ॥
तथा—“जाति-जरा-भरण—” इत्यादि सूत्रम् ।
जाइ त्ति मासनवगं, गढ्मे वसिउण गरुयदुवसेणं ।
नेरइयस्स य घटियालयाओ जीवस्स णिग्गमणं ६६८
जातिरिति मासनवकं गर्भे उपित्वा गुरुकटुःरेण ।
नैरयिकस्येव घटिकाऽऽज्याद् जीवस्य निर्गमनम् ॥

“जाइ” वा-
व्यार्थः

१ एणमूलम्—

जाई-जरा-भरण श्लोकागणाराजस्य कदापिपुष्पगलधिरात्तुहायदस्ता ।
को देय-दाजय-नरिंदगणधिरात्तुहायदस्ता धम्मस्य सारमुपलभ्य करे पमायं ३

होइ जरा घुट्टुत्तं, यवसायपट्टुत्तरूचलमहणी ।
जा परिभवदवदहं, जीवंतमयं जणं कुणइ ॥ ६६९ ॥
भवति जरा घृद्धत्वं व्यवसाय-प्रभुत्व-रूप-वलमयनी ।
या परिभवदवदग्धं जीवन्मृतं जनं करोति ॥ ६६९ ॥
मरणं पुण पंचत्तं, भयंकरं सयलजीवलोयस्स ।
निययमनायागमणं, दुहावहं वैरिचकं य ॥ ६७० ॥
मरणं पुनः पञ्चत्वं भयंकरं सकलजीवलोफस्स ।
नियतमशातागमनं दुःखावहं वैरिचक्रमिव ॥ ६७० ॥
सौओ मण-देहाणं, संतापयरो जणस्स परिणामो ।
घणहरण-बंधुमरणाइसंभवो भवभमनिमित्तं ॥ ६७१ ॥
शोफो मनो-देहयोः संतापकरो जनस्स परिणामः ।
घनहरण-यन्धुमरणादिसंभवो भवभ्रमनिमित्तम् ॥ ६७१ ॥
एएसिमणिट्ठाणं, पणासणो जो जिणेंदगुयधम्मो ।
तस्सोवलम्भ सारं, एमाइपयाण संबंधो ॥ ६७२ ॥
एतेषामनिष्टानां प्रणाशनो यो जिनेन्द्रमुतधर्मः ।
तस्योपलभ्य सारमेवमादिपदानां संबन्धः ॥ ६७२ ॥
अगुहनिवारणसत्ती, पाएणेण तस्स निदिट्ठा ।
गुहसंपयाण सत्ती, भइ तीएण पाएण ॥ ६७३ ॥
अगुभ(अगुर)निवारणशक्तिः पादेनैतेन (प्रायेणैतेन)
तस्य निर्दिष्टा ।

गुय (गुभ) संपदां शक्तिर्भण्यते तृतीयेन पादेन ॥ ६७३ ॥
कल्लं सायं जम्हा, अणेइ वाहरइ तेण कट्ठाणं ।
पुवखलमिति संपुचं, सबपहाणं पुण विसालं ॥ ६७४ ॥
कल्यं सातं यस्माद् अणनि व्याहरति तेन वन्याणम् ।
पुक्कलमिति संपूर्णं सर्वप्रधानं पुनर्विशालम् ॥ ६७४ ॥
तिविहवितेसणजुत्तं, गुहभावहं करेइ जीराणं ।
जो तस्स भणियमिणिणा, गुयस्स गुयदाणसामत्थं ॥

"हममिन्दु"
६१ गणनी ।

तन्व तमो अज्ञानं, रुतिउड तम्मि निमिन्दुत्तं १ ।

निन्दुगनो निनागी, तम्म उ जिन्नननिमिन्दुत्तं ६६४

तन्व तमोऽज्ञानं रुत्तने तम्मिन्न निमिन्दुत्तमिन्दु ।

निन्दुगनो निनागी तम्म गु जिन्नननिमिन्दुत्तम् ६६४

तम्म नि गुग पयडा, गनो य गंगो कूड गिन्ननग्दि ।

तेदि महियम्म परिपूजयम्म गुरुभगिगण्ण ॥६६५॥

तम्मेति गुगः प्ररटा गनअ सङ्गः श्रुट एव नोन्तः ।

तेमेटिगम्म परिपूजिगम्म गुरुभगिरागेण ॥ ६६५ ॥

सीमा भेग तं जो, धर्इ पम्मम्म तड अहम्मम्म ।

तं वंदे मत्तीए, छट्टिमिमी उ वीपत्थे ॥ ६६६ ॥

सीमा मयोदा तां यो धरति धर्मस्य तयाऽग्रमम् ।

तं वन्दे भक्त्या पत्नीभिर्भगिन्नु द्वितीयार्थे ॥ ६६६ ॥

पप्फोटियमइसयनुभियं ति जेणेह मोहमहाजालं ।

वंदे तं सिद्धंतं, अहवा तस्सेव माहप्पं ॥ ६६७ ॥

प्रस्फोटितमतिशयचूर्णितमिति येनेह मोहमहाजालम् ।

वन्दे तं सिद्धान्तमथवा तस्वेव माहात्म्यम् ॥ ६६७ ॥

तहा—"जाई-जरा-भरण" इत्यादि सूत्रम् ॥

तथा—"जाति-जरा-भरण-" इत्यादि सूत्रम् ।

"जाइ" वा-
व्यापः

जाइ चि मासनवगं, गन्मे वसिउण गरुयदुवसेणं ।

नेरइयस्स व घडियालयाओ जीवस्स निग्गमणं ६६८

जातिरिति मासनवक गर्भे उपित्वा गुरुकटुःसेन ।

नैरयिकस्येव घटिकाऽऽलयाद् जीवस्य निर्गमनम् ॥

१. पूर्णमूलम्—

जाई-जरा-भरण-सोगपणासणस्स कह्माणपुक्खलविसालसुहावहस्स ।
को देय-दाणव-तरिदगणच्चिअस्स धम्मस्स सारमुपलम्भ करे पमायं ३

होइ जरा शुद्धचं, धवसायपहुत्तरुवचलमहणी ।
जा परिभवदवदहं, जीवंतमयं जणं कुणइ ॥ ६६९ ॥
भवति जरा धृष्टत्वं व्यवसाय-प्रभुत्व-रूप-यलमघनी ।
या परिभवदवदग्धं जीवंन्मृतं जनं करोति ॥ ६६९ ॥
मरणं पुण पंचत्तं, भयंकरं सयलजीवलोयस्स ।
निययमनायागमणं, दुहावहं वैरिचक्रं व ॥ ६७० ॥
मरणं पुनः पञ्चत्वं भयंकरं सकलजीवलोकस्य ।
नियतमज्ञातागमनं दुःखावहं वैरिचक्रमिव ॥ ६७० ॥
सोओ मण-देहाणं, संतापयरो जणस्स परिणामो ।
धणहरण-बंधुमरणाहसंभवो भवभमनिमित्तं ॥ ६७१ ॥
शोको मनो-देहयोः संतापकरो जनस्य परिणामः ।
धनहरण-यन्धुमरणादिसंभवो भवभ्रमनिमित्तम् ॥ ६७१ ॥
एणसिमणिट्ठाणं, एणासणो जो जिणेंदगुयधम्मो ।
तस्सोवलम्भ सारं, एमाइपयाण संबंधो ॥ ६७२ ॥
एतेषामनिष्ठानां प्रणाशनो यो जिनेन्द्रधुतधर्मः ।
तस्योपलभ्य तारमेवमादिपदानां संबन्धः ॥ ६७२ ॥
अगुहनिवारणसत्ती, पाएणेण तस्स निरिद्धा ।
गुहसंपयाण सत्ती, भसइ तीएण पाएण ॥ ६७३ ॥
अगुह(अगुह)निवारणशक्तिः पादेनैतेन (पायेनैतेन)
तस्य निर्दिष्टा ।

गुह (गुह) संपदां शक्तिर्भण्यते तृतीयेन पादेन ॥ ६७३ ॥
कल्लं सायं जम्हा, अणेइ वाहरइ तेण कल्लारणं ।
पुवसलमिति संपुणं, सबपहारणं पुण विसालं ॥ ६७४ ॥
कल्लं सातं धरमाद् अणनि व्याहरति तेन कस्याणम् ।
पुण्णलमिति संपूर्णं सर्वप्रधानं पुनर्विशालम् ॥ ६७४ ॥
तिविहविसेसणजुणं, गुहमायहई करेइ जीराणं ।
जो तस्म भणियमिमिणा, गुयस्स गुयदाणमायत्थं ॥

त्रिविधविशेषणयुक्तं सुखमावहति करोति जीवानाम् ।
 यस्तस्य भणितमनेन श्रुतस्य श्रुतदानसामर्थ्यम् ॥ ६७५ ॥
 को त्ति सयन्नो पुरिसो, देवाइया य पायडा चेय ।
 तेसिं गणेहिं दढमचियस्स परिपूइयस्स त्ति ॥ ६७६ ॥
 क इति सकर्णः पुरुषो देवादिकाश्च प्रकटाश्चैव ।
 तेषां गणैर्दढमर्चितस्य परिपूजितस्येति ॥ ६७६ ॥
 धम्मो मुयधम्मो धिय, एए उ सारो य तस्स माहप्पं ।
 उवलम्म जाणिऊणं, करेइ लुत्तो इकारो त्थ ॥ ६७७ ॥
 धर्मः श्रुतधर्म एव एते तु सारश्च तस्य माहात्म्यम् ।
 उपलभ्य ज्ञात्वा करोति लुप्त इकारोऽत्र ॥ ६७७ ॥

सिद्धिलिप्तमिह प्रमाओ, मेओ अत्थाओ तम्मि विसयम्मि ।
 जाणियजिणययणाणं, न एस जुत्तो त्ति भावत्थो ६७८
 सिद्धिलिप्तमिह प्रमादो भेदोऽर्थान् तस्मिन् विषये ।
 ज्ञातजिनवचनानां नैष युक्त इति भावार्थः ॥ ६७८ ॥

तथा—“सिद्धे भो ! पयंओ” वृत्तं सूत्रम् ॥

तथा—“सिद्धान् भो ! प्रयतः” वृत्तं सूत्रम् ।

“सिद्धे” इति
 वृत्तार्थः

सिद्धे लक्ष्मपइहे, अस्खलिए कुमयसत्थनिवहेण ।

अहवा सिद्धं णिणे, तिकालमाविप्पहावेण ॥ ६७९ ॥

सिद्धान् लक्ष्मप्रतिष्ठान् अस्खलितान् कुमतशास्त्रनिवहेन ।

अथवा सिद्धान् नित्यान् त्रिकालमाविप्रभावेण ॥ ६७९ ॥

“सिद्धे” वद-
 स्थापयार्थः

सिद्धे वा विक्खाए, सदेव-मणुयाऽनुरम्मि लोयम्मि ।

भो आमंतणसदो, अइसयनाणीण सद्याणं ॥ ६८० ॥

१. पूर्वमूलम्—

सिद्धे भो ! पयओ णमो जिणमए मंदी सया संजमे,
 देयं-नाग-गुयण्ण-किण्णरगणहसम्भूजमायधिय ।

सोगो जरथ पइट्ठिओ जगमिणं नेदुग्गमयाएणं,

धम्मो पइउ सासओ विजयउ धम्मुत्तरं पइउ ॥ ४ ॥

सिद्धा या विख्याताः सदेव-भनुजा-ऽमुरे लोके ।

भोः आमषणशब्दोऽतिशयशानिनां सर्वेषाम् ॥ ६८० ॥

भो ! पेच्छह अइमइणो, पमायचाएण एस पयओ हं ।

पयणेण तं पयासइ, होउ नमो मे जिणमयस्स ६८१

भोः ! प्रेक्षध्वमतिशयिनः प्रमादत्यागेन एष प्रयतोऽहम् ।

यद्यनेन तन् प्रकाशते भवतु नमो मम जिनमतस्य ६८१

छट्ठीसत्तमियाणं, नत्थि विभत्तीणमत्यमेओ नि ।

तेण चउत्थी-अत्थे, निर्दिट्ठा सत्तमी गुत्ते ॥ ६८२ ॥

षष्ठी-सत्तमीकानां नास्ति विभत्तीनामर्थभेद इति ।

तेन चतुर्थ्यर्थे निर्दिष्टा सप्तमी सूत्रे ॥ ६८२ ॥

अहवा वि नमो अब्बयमवगयतइयाविभत्तियं नेयं ।

पयओ नमणेणा ऽहं, जिणमयविसए त्ति यवत्थो ६८३

अथवाऽपि 'नमस्' अब्बयमपगततृतीयाविभत्तियं श्लेषम् ।

प्रयतो नमनेनाऽहं जिनमतविषये इति वार्यार्थः ६८३

अहवा वि न-मा-सदा, पडिसेइत्था परोप्परं दो वि । 'न-भो' परस्य
न-भ्योऽर्थ

पगयं गमेति अर्थं, पयओ ऽहं जिणमए सिद्धे ६८४

अथवाऽपि 'न-मा'-शब्दौ प्रतिषेधार्थौ परस्परं द्वावपि ।

प्रकृतं गमयतोऽर्थं प्रयतोऽहं जिनमते सिद्धे ॥ ६८४ ॥

जिणमयमिह गुयपम्मो, थोउं सो पेउ पत्थुओ जम्हा ।

होइ जियाणं नंदी, जेण सया संजमे तत्थो ॥ ६८५ ॥

जिनमतमिह भुवधर्मः श्रोतुं स एव श्रुतो यस्मान् ।

भवति जीशानां नन्दिर्येन सदा संयमस्ततः ॥ ६८५ ॥

नंदी परमसमिद्धी, सया वि णिषं पि संजमे परणे ।

तस्म विसेसणमेयं, देव-भागाइ विसेयं ॥ ६८६ ॥

नन्दिः परमसमृद्धिः सदाऽपि मित्यपरि संयमे शरणे ।

तस्य विशेषजमेतद् देव-भागादि विज्ञेयम् ॥ ६८६ ॥

देवा विमाणवासी, जोइसियाई उ उवरिमा सुवे ।
 नाग-सुवन्ना भुवणाहिवासि उवलक्षणं मणियं ६८७
 देवा विमानवासिनो ज्योतिषिकाद्यस्तु उपरिमाः सर्वे ।
 नाग-सुवर्णा भुवनाचिवामिन उपलक्षणं भणितम् ॥
 किन्नरगणगहणाओ, संगहिया सयलवंतरा देवा ।
 चउविहमुरेहि सञ्भूयभावथो परममर्त्ताप् ॥ ६८८ ॥
 किन्नरगणगहणान् संगृहीताः सकलव्यन्तरा देवाः ।
 चतुर्विधमुरैः मद्भूतभावनः परममर्त्या ॥ ६८८ ॥
 ददमच्चियम्मि परिपूइयम्मि नंदी जओ हवइ चरणे ।
 सवापरें संपइ, पयओ ऽहं तम्मि मुयधम्मं ॥ ६८९ ॥
 ददमर्चिते परिपूजिते नन्दिर्यतो भवति चरणे ।
 सर्वादरेण संप्रति प्रयनोऽहं तस्मिन् भुवधर्मे ॥ ६८९ ॥
 सञ्भूय-नागसद्वस्त्राणां पदमाणमेत्य दुग्मावो ।
 छंदोमंगमयाओ, पाययलक्खणवलाओ वि ॥ ६९० ॥
 सद्भूत-नाग-गच्छाश्रयाणां प्रयमानामत्र द्विर्भावः ।
 छन्दोमङ्गमयान् प्राकृतलक्षणवलादपि ॥ ६९० ॥

प्राकृतलक्षणम्

मणियं च तत्तय—

नीया लोयमभूया, य आणिया दोन्नि विंदु-दुग्माया ।
 अत्यं गर्मति तं चिय, जो तेसिं पुबमेयासि ॥ ६९१ ॥

मणितं च तत्र—

नीतो लोपमभूतो च आनीतो द्वा विन्दु-द्विर्भावौ ।
 अर्थं गमयतः तमेव यन्नेषां पूर्वमेवाऽऽसीन् ॥ ६९१ ॥
 लोइज्जइ दिस्सइ जं, जहट्ठिओ केवल्लेण णाणेण ।
 पंचत्थिकायमइओ, तो लोगो एन्ध घेत्तवो ॥ ६९२ ॥
 लोक्कयते दइयते यद् ययान्धितः केवलेन ज्ञानेन ।
 पञ्चाविकायमपोऽओ लोक्कोऽत्र प्रहीतव्यः ॥ ६९२ ॥

१ “विन्दु छन्दःपेइमि (भुवन्तरः)—देवं-नाग-सुवर्णम् ।”—८-१-२६
 इति भुवन्तरविधावके सूत्रे श्रीहेमचन्द्राचार्योः ।

जत्थ सि जम्मि सुयधम्मदण्णे अवित्तहोवलंभाओ ।
 चिट्ठइ पइट्ठिओ इय, पचवरुं जयमिणं सो उ ६९३
 यत्रेति यग्मिन् धुतधर्मदर्पणेऽवित्तयोपलम्भान् ।
 विष्ठति प्रतिष्ठित इव प्रत्यक्षं जगदिदं ॥ तु ॥ ६९३ ॥
 नरलोपमेत्तमेयं ति संसयावगमकारणे भणियं ।
 तेलोको उट्ठा-ऽहो-तिरियविभेयं तिद्वयणं पि ॥ ६९४ ॥
 नरलोपमात्रमेतदिति संशयापगमकारणे भणितम् ।
 त्रैलोक्यं-कृष्णं-ऽध-स्तिर्यग्विभेदं त्रिगुवनमपि ॥ ६९४ ॥
 तस्म विसेसस्वरूपं, नेयं मघासुरं ति इह मघा ।
 भणिया मणुया अमुरा वि दाणवा तेसि एगत्तं ६९५
 तस्य विशेषस्वरूपं हेयं मत्त्याऽमुरमिति इह मत्त्याः ।
 भणित्वा मनुजा अमुरा अपि दानवास्तयोरैवयम् ॥ ६९५ ॥
 एवं फिर दंडो इय, मज्झमगहणेण एत्थ संगहिओ ।
 गुर-नारयाइरूवो, लोमो सवो वि दट्ठवो ॥ ६९६ ॥
 एवं किल दण्ड इव मध्यमहणेनाऽत्र संशृहीतः ।
 गुर-नारकादिरूपो लोकः सर्वोऽपि द्रष्टव्यः ॥ ६९६ ॥
 एवं संरेवेणं, काउं सुयधम्मसंघवो भवो ।
 अइमत्तिभरियचित्तो, आसीरायं इमं पटइ ॥ ६९७ ॥
 एवं संक्षेपेण कृत्वा भुतधर्मसंस्तवं भव्यः ।
 अतिभक्तिभूतचित्त आनीर्वादमिमं पठति ॥ ६९७ ॥
 धम्मो सि सुत्तधम्मो, यट्ठउ पावेइ उपरं परमं ।
 सामयमणवरयं चिय, विजयाओ दुम्मयत्तमूणं ६९८
 धर्म इति सूत्रधर्मो वर्धनां प्राप्नोति उत्तमं परमाम् ।
 शाश्वतमनवशतमेव विजयाद् दुर्मदधमूनाम् ॥ ६९८ ॥
 धम्मो चरित्तधम्मो, तेज अहा उचरं अइपहायं ।
 होइ सह चिय यट्ठउ, सुयधम्मो एम भगवं ति ६९९

धर्मश्रारित्रयर्मः तेन यथा-उत्तरमतिप्रधानम् ।

भवति तथैव धर्मेनां धृतधर्म एव भगवानिति ॥ ६९९ ॥

आयरस्ययणहेउं, वहुउ भणियं पुणो इममदुट्ठं ।

उवविस उवविस भुंजमु, दीसइ लोए वि ववहागे ७००

आदरमूचनहेतुं 'वर्धताम्' मणिनं पुनरिदमदुष्टम् ।

उपविश उपविश भुङ्क्ष्व दृश्यते लोकेऽपि व्यवहारः ७००

सिद्धिसमूहमुपहियओ, न ह्यु एत्तियवन्दणेण परितुट्ठो ।

तवन्दणाइहेउं, कुणइ पुणो एवमुवसगं ॥ ७०१ ॥

सिद्धिममुत्सुकहृदयो न खलु एतावद्वन्दनेन परितुष्टः ।

तद्वन्दनानिहेतुं करोति पुनरेवमुपस(मुत्स)र्गम् ॥ ७०१ ॥

“सुयस्स भगवओ केरेमि काउस्स-
ग्गमिचाइ जाव वोसिरामि” ।

“धृतस्य भगवतः करोमि कायोत्सर्गमित्यादि
यावद् व्युत्सृजामि” ॥

पुहं व कायचार्यं, काउं परिचित्तिउण मंगलयं ।

विहिपारियउस्सग्गो, सुयनाणधुइं तओ देजा ७०२

पूर्वमिव कायत्यागं कृत्वा परिचिन्त्य मङ्गलकम् ।

विधिपारितोत्सर्गः धृतज्ञानस्तुतिं ततो दद्यात् ॥ ७०२ ॥

पढमत्यएँ भावजिणा, बीए ठवणाजिणा जिणहरत्या ।

तइए पुण नामजिणा, तिलोयठवणाजिणा य धुया ७०३

प्रथमसत्त्वे भावजिना द्वितीये स्थापनाजिना जिनगृहस्थाः ।

तृतीये पुनर्नामजिनाखिलोऽस्थापनाजिनाश्च स्तुताः ॥ ७०३ ॥

इह पुक्खरवरदंडे, दवरिहंताण वंदणा विहिया ।

तित्ययरनामवंधणनिबंधणं जेण सुयणाणं ॥ ७०४ ॥

इह पुष्करदण्डे द्रव्याहतां वन्दना विहिता ।

तीर्थकरनामबन्धननियन्धनं येन धुनस्तानम् ॥ ७०४ ॥

भणिये च—

भूयस्स भाविणो वा, भावस्मिह कारणं तु जं लोए ।

तं दधं सधसू, सचेयणाज्येयणं वेति ॥ ७०५ ॥

भणितं च—

भूतस्य भाविनो वा भावस्येह कारणं तु यदोके ।

तद् द्रव्यं सर्वज्ञाः सचेतनाऽचेतनं भवन्ति ॥ ७०५ ॥

तथाहि—

अप्पुव्वनाणगहणे, सुयभत्ती पचयणे पभायणया ।

एएहिं कारणेहिं, तिरथयरसं लहइ जीवो ॥ ७०६ ॥

तथाहि—

अपूर्वज्ञानग्रहणे धुतभग्निः प्रवपने प्रभावना ।

एतैः कारणैः तीर्थकरत्वं लभते जीवः ॥ ७०६ ॥

एवं चउप्पवारा, अग्गंता तार पंदिया एए ।

सिद्धसाधनम्

संपइ कमपसाणं, सिद्धाणं करेमि संघवणं ॥ ७०७ ॥

एवं चतुअकारा अदंन्तस्तावद् वन्दिता एते ।

संप्रति क्रमप्राप्तानां सिद्धानां करोमि संलघनम् ॥ ७०७ ॥

अहव चिहंपदणाओ, सिद्धत्वं जेहि पारियं पुबिं ।

तप्पपलाभनिमित्तं, सिद्धे वंदामि ते इण्हि ॥ ७०८ ॥

अथवा चैत्यवन्दनान् सिद्धत्वं यैः प्राप्तं पूर्वम् ॥

तत्पदलाभनिमित्तं सिद्धान् वन्दे तानिदानीम् ॥ ७०८ ॥

१. एतस्मात्तानं वदन्ति—“ भूयस्स भाविनो वा भावस्य हि कारणं तु यदोके ।
तद्वत् तत्त्वैः सचेतनाऽचेतनं भवन्ति ”—विशेषाद्वदते १८४ तत्त्व-
टीकायां—(पृ० ३११)-

जह गारुडिओ गरुडं, विओ धन्तरिं सया सरइ ।
 विजासिद्धं विजाहरो वि इष्टसिद्धत्यं ॥ ७०९ ॥
 यया गारुडिको गरुडं, वैद्यो धन्वन्तरिं सदा स्मरति
 विजासिद्धं विजाहरोऽपि इष्टसिद्धिर्यम् ॥ ७०९ ॥
 एवं सिद्धपयत्नी, करेमि सिद्धाण संयत्रमियाणि ।
 इय भावंतो सम्मं, सिद्धाण युइं पढइ (पयओ) ॥ ७१० ॥
 एवं सिद्धपदाउधीं करोमि सिद्धानां संभवमिदानीम् ।
 इति भाषयन् सम्यक् सिद्धानां स्तुतिं पठति (प्रयतः) ॥ ७११ ॥

“सिद्धाणं बुद्धाणं” इत्यादि सूत्रम् ॥

“सिद्धेभ्यो बुद्धेभ्यः”—इत्यादि सूत्रम् ॥

सिद्धशायः

सिद्धा निष्कृष्टा सन्तु, मत्कारन्तरपयित्तिनिरेवता ।
 सवुत्तमपयपत्ता, जेसिं परिकम्मणा नरिथि ॥ ७११ ॥
 सिद्धा निष्पन्नाः सन्तु मत्कारान्तरप्रवृत्तिनिरेपन्नाः ।
 सर्वोत्तमपदप्राप्ता येषां परिकर्मणा नान्ति ॥ ७११ ॥
 विज्ञा-ओगं-अण-धाउवायसिद्धादया वि लोगम्मि ।
 सिद्धा येन पसिद्धा, विसंसेणं तेण बुद्धाणं ॥ ७१२ ॥
 विद्या-योगा-उच्चन-धातुवादसिद्धारिषा अपि लोके ।
 सिद्धा एव प्रणिद्धा विज्ञेयणं तेन बुद्धेभ्यः ॥ ७१२ ॥
 मुग्धंति जे समग्गं, वहेनमणागयं अइयं पि ।
 भयभाविबन्धुनत्तं, तेमिं बुद्धाण निद्धाणं ॥ ७१३ ॥
 धोयन्ति ये समघं धनेमानमनागनमर्गानमपि ।
 भयभाविबन्धुनत्तं तेभ्यो बुद्धेभ्यः निद्धेभ्यः ॥ ७१३ ॥
 सुनिं यत्ता वि गुग, परिभूयं ज्ञाणिउल्ल नियनियं ।
 गंगारे अरयारं, कुर्यानि केमिंवि मयमेयं ॥ ७१४ ॥

वेदाविद्
मयम्

१ एतद्भूतम्—

सिद्धानं बुद्धाणं पारमार्थिकं परमार्थमयानं ।

लोपगामुपगमार्थं नमो सया मत्तसिद्धानं ॥ १ ॥

मुक्तिं प्राप्ता अपि सुराः परिभूतं ज्ञात्वा निजतीर्थम् ।
 संसारे अवतारं कुर्वन्ति चेपाब्धिद् मतमेतन् ॥ ७१४ ॥
 तेसि पडिचोहणत्थं, पारगयाणं विसेसणं भणिपं ।
 न हु हुंति तारिमा जं, पारगया भवममुदस्म ७१५
 तेषां प्रतिबोधनार्थं 'पारगतेभ्यो' विशेषणं भणितम् ।
 न एतद्भवन्ति तादृशा यत् पारगता भवममुदस्म ७१५
 पारं पज्जंतं सुत्तु, गयाण पत्ताण भवमहोयहिणो ।
 अयंतियगमणेणं, भुजो वि तदप्पवेमाओ ॥ ७१६ ॥
 पारं पर्यन्तं एतद् गतेभ्यः प्राप्तेभ्यो भवमहोदधेः ।
 आत्यन्तिकगमनेन भूयोऽपि तदप्रवेशात् ॥ ७१६ ॥
 ते वि हु अणाइमिद्धा, केहि वि इह नि तन्निरामन्थं ।
 भच्चइ विसेमणतर-मच्चं पि परंपरगयार्ण ॥ ७१७ ॥
 तेऽपि एतद् अनादिसिद्धाः कैरपि इष्टा इति तन्निरामार्थम् ।
 भण्यते विशेषणान्तरमन्यदपि 'परंपरागतेभ्यः' ॥ ७१७ ॥
 एणुपण्णादप्पो, तओ वि अप्पो तओ वि अप्पपरो ।
 एवं परंपराए, गयाण पत्ताण मुत्तिपयं ॥ ७१८ ॥
 एणोपदेशादन्यः, ततोऽपि अन्यः, ततोऽपि अन्यतरः ।
 एवं परंपरया गतेभ्यः प्राप्तेभ्यो मुक्तिपदम् ॥ ७१८ ॥
 न य एतावं पटमो, कस्सुवण्णसेण मिउपयं पत्तो ? ।
 कालस्स व पटमचं, नत्थि थिय जेण कस्मा वि ७१९
 न च वक्तव्यं प्रथमः कस्योपदेशेन शिवपद प्रायः ? ।
 कालस्य वा प्रथमतः नारदेव येन कस्यापि ॥ ७१९ ॥

किं च—

विणया नाजं नाजा, उ दंमणं दंमणाओ पण्यं तु ।
 धरणाहितो मोरलो, परंपरा इमा एवं ॥ ७२० ॥

जद गार्गद्विजो गग्गं, विजो गग्गं वि मग्ग मग्ग ।
 विजामिदं विजामग्गे वि इदमिदं ॥ ७०९ ॥
 यया गार्गद्विजो गग्गं, येनो गग्गं वि मग्ग मग्ग ।
 विजामिदं विजामग्गे वि इदमिदं ॥ ७१० ॥
 एवं मिदपग्गं, कग्गे मिदानं गग्गमिदानं ।
 इयं मावन्तो गग्गं, मिदानं गग्गं पट्टं (पग्गं) ॥ ७११ ॥
 एवं मिदानं गग्गं, कग्गे मिदानं गग्गमिदानं ।
 इति भाग्यन गग्गं मिदानं गग्गं पट्टं (पग्गं) ॥ ७१२ ॥

“सिद्धाणं बुद्धाणं” इत्यादि गुरम् ॥

“सिद्धेभ्यो बुद्धेभ्यः”-इत्यादि मृगम् ॥

शिक्षणार्थः

सिद्धा निष्कम्भा गग्गं, मग्गं गग्गं विजिनिग्गं ।
 सवुत्तमपयपत्ता, जग्गे परिकम्पणा नन्धि ॥ ७१३ ॥
 सिद्धा निष्कम्भाः गग्गं मग्गं गग्गं विजिनिग्गं ।
 गग्गं गग्गं गग्गं गग्गं गग्गं गग्गं गग्गं ॥ ७१४ ॥
 विज्जा-जोगं-जण-धाउवायमिदाइया वि लोगम्मि ।
 सिद्धा येव पसिद्धा, विसेसणं तेन बुद्धाणं ॥ ७१५ ॥
 विद्या-योगा-उज्जन-धाउवायमिदाइया अपि लोके ।
 सिद्धा एव प्रसिद्धा विसेसणं तेन बुद्धेभ्यः ॥ ७१६ ॥
 बुद्धंति जे समग्गं, पट्टं मणागयं अइयं पि ।
 भवभावियत्थुत्तं, तेसिं बुद्धाणं सिद्धाणं ॥ ७१७ ॥
 बोधन्ति ये समग्गं बर्तमानमनागतमतावमपि ।
 भवभावियत्थुत्तं तेभ्यो बुद्धेभ्यः सिद्धेभ्यः ॥ ७१८ ॥
 मुत्तिं पत्ता वि मुरा, परिभूयं जाणिऊणं नियत्तिर्यं ।
 संसारे अवयारं, कुणंति केसिंचि मयमेयं ॥ ७१९ ॥

केषांचिद्
मतम्

१ पूर्णमूलम्—

सिद्धाणं बुद्धाणं पारमयाणं परंपरमयाणं ।
 लोयगग्गमुपगयाणं नमो सया सच्चसिद्धाणं ॥ १ ॥

शुक्तिं प्राप्ता अपि सुराः परिभूतं हात्वा निजतीर्थम् ।
 संसारे अवतारं कुर्वन्नि चेयाश्चिद् मतमेतन् ॥ ७१४ ॥
 तेसि पटियोहणत्थं, पारगयाणं विसेमणं मणियं ।
 न ह्नुंति तारिमा जं, पारगया मरसमुदस्स ७१५
 तेषां प्रतियोधनार्थं 'पारगतेभ्यो' विशेषणं भगिणम् ।
 न रानु भवन्ति साट्ठा यन् पारगता भवममुदस्स ७१५
 पारं पज्जंतं रानु, गयाण पत्ताण भवमहोयदिणो ।
 अमंतिपगमणेजं, भुत्तो वि नदप्पवेमाओ ॥ ७१६ ॥
 पारं पर्यन्तं रानु गतेभ्यः प्राप्तेभ्यो भवमहोदधेः ।
 आसन्तिकगमनेन भूयोऽपि नदप्रवेशान् ॥ ७१६ ॥
 ते वि ह्नु अणाइमिद्धा, केदि वि इट्ठ वि तन्निरागन्धं ।
 भवद्द विसेसणंतर-मयं वि परंपरगयाणं ॥ ७१७ ॥
 तेऽपि रानु अणादिसिद्धाः कैरपि इट्ठा इति तन्निरागतार्थम् ।
 भण्यते विशेषणान्तरमन्यदपि 'परंपरागततेभ्यः' ॥ ७१७ ॥
 त्थुपण्णादप्पो, तओ वि अप्पो तओ वि अप्पयरो ।
 एवं परंपराए, गयाण पत्ताण मुत्तिपयं ॥ ७१८ ॥
 एवोपदेशादन्यः, ततोऽपि अन्यः, ततोऽपि अन्यतरः ।
 एवं परंपरया गतेभ्यः प्राप्तेभ्यो मुत्तिपदम् ॥ ७१८ ॥
 न य पण्णं पट्ठमो, कम्मपण्णेण निरुपयं पत्तो ।
 कालस्स य पट्ठमचं, नत्थि पिय त्रेण कस्मा वि ७१९
 न य वक्कमय्यं प्रथमः कम्मोपदेशेन सिक्कपदं प्रापः ।
 बाहस्य वा प्रथमतः नागदेव देन कस्यापि ॥ ७१९ ॥

किं य—

विणया नाणं नाणा, उ दंमणं दंमणाओ पण्णं तु ।
 परणाहिंतो मोररतो, परंपरा इमा एवं ॥ ७२० ॥

जह गारुडिओ गरुडं, विओ धन्नंरिं सया सरह ।
 विजासिद्धं विजाहरो वि इट्ठनसिद्धत्वं ॥ ७०९ ॥
 यथा गारुडिको गरुडं, वैशो धन्वन्नरिं मदा म्मरति ।
 विद्यासिद्धं विद्याधरोऽपि इष्टत्वंसिद्धयम् ॥ ७०९ ॥
 एवं सिद्धपयत्थी, करेमि सिद्धाण संयवमियाणि ।
 इय भावंतो सम्मं, सिद्धाण युइं पढइ (पयओ) ॥ ७१० ॥
 एवं सिद्धपदाऽर्या करेमि निदानां संसवमिदानीम् ।
 इति भावयन् सम्यक् सिद्धानां स्तुतिं पठति (प्रयतः) ७१०

“सिद्धाणं बुद्धाणं” इत्यादि सूत्रम् ॥

“सिद्धेभ्यो बुद्धेभ्यः”—इत्यादि सूत्रम् ॥

सिद्धस्तवार्थः

सिद्धा निष्पन्ना खलु, सत्कारंतरपवित्तिनिरवेक्खा ।
 सवुत्तमपयपत्ता, जेमिं परिकम्मणा नत्थि ॥ ७११ ॥
 सिद्धा निष्पन्नाः खलु सत्कारान्तरप्रवृत्तिनिरपेक्षाः ।
 सर्वोत्तमपदप्राप्ता येषां परिकर्मणा नास्ति ॥ ७११ ॥
 विज्ञा-जोगं-जण-धाउवायसिद्धाइया वि लोगम्मि ।
 सिद्धा चेव पसिद्धा, विसेसणं तेण बुद्धाणं ॥ ७१२ ॥
 विद्या-योग-ऽखन-धातुवादसिद्धादिका अपि लोके ।
 सिद्धा एव प्रसिद्धा विशेषणं तेन बुद्धेभ्यः ॥ ७१२ ॥
 पुज्झंति जे समग्गं, वट्ठंतमणागयं अइयं पि ।
 भवभाविवत्पुत्तं, तेसिं बुद्धाण सिद्धाणं ॥ ७१३ ॥
 धोघन्ति थे समग्रं वर्तमानमनागतमतीतमपि ।
 भवभाविवस्तुतत्त्वं तेभ्यो बुद्धेभ्यः सिद्धेभ्यः ॥ ७१३ ॥
 मुत्तिं पत्ता वि मुरा, परिभूयं जाणिऊण नियतित्यं ।
 संसारे अवयारं, कुणंति केसिंचि मयमेयं ॥ ७१४ ॥

केपांविद्व
मतम्

१ पूर्णमूलम्—

सिद्धाणं बुद्धाणं पारगयाणं परंपरगयाणं ।
 लोयगगमुयगयाणं नमो सया सव्वसिद्धाणं ॥ १ ॥

मुक्तिं प्राप्ता अपि सुराः परिभूतं हात्वा निजतीर्थम् ।
 संसारे अवतारं कुर्वन्ति केषांश्चिद् मत्वमेतत् ॥ ७१४ ॥
 तेसि पडिवोहणत्थं, पारगयाणं विसेसणं भणियं ।
 न ह्नुंति तारिसा जं, पारगया भवसमुदस्म ७१५
 तेषां प्रतिबोधनार्थं 'पारगतेभ्यो' विशेषणं भणितम् ।
 न रगु भवन्ति तादृशा यन् पारगता भवममुदस्म ७१५
 पारं पञ्जतं रगु, गयाण पत्ताण भवमहोदधिणो ।
 अर्धोत्तिपगमणेणं, भुजो वि तदप्पवेसाओ ॥ ७१६ ॥
 पारं पर्यन्तं रगु गतेभ्यः प्राप्तेभ्यो भवमहोदधेः ।
 आत्यन्तिकगमनेन भूयोऽपि तदप्रवेशान् ॥ ७१६ ॥
 ते पि ह्नु अणाइसिद्धा, केहि वि इट्ठ वि तन्निगगत्थं ।
 मद्दइ विसेसणंतरं-मत्थं पि परंपरगयाणं ॥ ७१७ ॥
 तेऽपि रगु अनादिसिद्धाः कैरपि इष्टा इति तन्निगगार्थम् ।
 भण्यते विशेषणान्तरमन्यदपि 'परंपरागतेभ्यः' ॥ ७१७ ॥
 एगुवण्णादधो, तओ वि अओ तओ वि अद्ययरो ।
 एवं परंपराए, गयाण पत्ताण मुत्तिपयं ॥ ७१८ ॥
 एणोपदेशादन्यः, ततोऽपि अन्यः, ततोऽपि अन्यतरः ।
 एवं परंपरया गतेभ्यः प्राप्तेभ्यो मुक्तिपदम् ॥ ७१८ ॥
 न य पत्तवं पटमो, कस्सुवण्णेण सियपयं पत्तो ।
 फालस्स य पटमत्तं, नत्थि थिय जेण कस्सा वि ७१९
 ॥ य वक्कप्यं प्रथमः बन्धोपदेशेन शिवपदं प्रापः ।
 बाहस्य वा प्रथमतः नाम्नेव येन बन्धायि ॥ ७१९ ॥

किं य—

विणया भाणं नाणा, ॥ दंगणं दंगणाओ परयं तु ।
 परणाहिंतो मोरओ, परंपरा इमा एवं ॥ ७२० ॥

किं च—

विनयाद् ज्ञानं , ज्ञानात्तु दर्शनं दर्शनाशरणं तु ।
 चरणेभ्यो मोक्षः परंपरा इयमेवम् ॥ ७२० ॥
 नियत्रीरिण अहवा, कालसहावाइणो वसे काउं ।
 भवियव्यनामाए, विसालसोवाणमालाए ॥ ७२१ ॥
 निजवीर्येण अघवा काल-स्वमावादीन् वशे कृत्वा ।
 भवितव्यतानाश्रया विशालसोपानमालया ॥ ७२१ ॥
 मिच्छत्तमहाकृत्वा, निर्गंतूण अजिऊण य क्रमेण ।
 संमत्तदेसविरई-चरणाइपरंपरं परमं ॥ ७२२ ॥
 मिध्यात्वमहाकृपाद् निर्गत्य अर्जित्वा च क्रमेण ।
 सम्यक्स्व-देशविरति-चरणादिपरंपरां परमाम् ॥ ७२२ ॥
 एवं परंपराए, गयाण मोवखं सया नमो होउ ।
 जस्स जहिं मलविगमो, तस्स तहिं चेव मुत्तिपयं ७२३
 एवं परंपरया गतेभ्यो मोक्षं सदा नमो भवतु ।
 यस्य यत्र मलविगमः तस्य तत्रैव मुक्तिपदम् ॥ ७२३ ॥
 एवंविहदुन्नयनिर-सणत्थमसंतमुद्धबुद्धीहिं ।
 लोयगगमुवगयाणं, पयमेवं पयडमुवइहं ॥ ७२४ ॥
 एवंविधदुन्नयनिरसनार्थमत्यन्तशुद्धबुद्धिमिः ।
 लोकाग्रमुपगतेभ्यः पदमेवं प्रकटमुपदिष्टम् ॥ ७२४ ॥
 लोगो चउदमरजू, इसिपच्मारामिहाणवरपुढयी ।
 लोयगगूमिया सा, सीया य जिणागमपसिद्धा ७२५
 लोकशत्रुर्वशरज्जुपीपत्याम्भाराभिधानवरपुढिरी ।
 लोकाग्रमनूभिता सा सिता च जिनागमप्रसिद्धा ॥ ७२५ ॥
 तेसिं उवरिं गंतू-ण जोयणं तस्स उवरिमे कोसे ।
 उवरिमल्लम्मायम्मी, लोयगं सिवपयं मुत्ती ॥ ७२६ ॥
 तेषामुपरि गत्वा योजनं तस्योपरिमे कोसे ।
 उपरिमण्डभागे लोकाग्रं शिवपदं मुत्तिः ॥ ७२६ ॥

तं ठाणमुवगयाणं, असेसकम्मवसुएण पत्ताणं ।
सवेसु पि संबज्झइ, नमो सया सबसिद्धानं ॥७२७॥
तन् स्थानमुपगतेभ्योऽशेषकर्मक्षयेण प्राप्तेभ्यः ।
सर्वेष्वपि संवध्यते 'नमः सदा सर्वसिद्धेभ्यः' ॥ ७२७ ॥

सर्वं सिद्धं जेसिं, सज्झं धेवं पि किं पि नहि अत्थि । अन्योऽयं ।
ते हुंति सबसिद्धा, जइ वा अत्तो इमो अत्थो ॥७२८॥
सर्वं सिद्धं येषां, साध्यं लोकमपि किमपि नहि अस्ति ।
ते भवन्ति सर्वसिद्धा यदि वा अन्योऽयमर्थः ॥ ७२८ ॥

तित्थातित्थादि(इ)उपा-दिभेयओ ऽणेगदा जिणमयम्मि ।
सिद्धा हुंति पसिद्धा, सबग्गहणेण ते गहिया ॥ ७२९ ॥
तीर्थोतीर्थोत्पुपाधिभेदतोऽनेकधा जिनमते ।
सिद्धा भवन्ति प्रसिद्धाः सर्वग्रहणेन ते गृहीताः ॥ ७२९ ॥

भणियं थ—

सिद्धा अणेयमेया, तित्थंतित्थयरतदियरा येव । सिद्धभेदाः
सय-पत्तेयविबुद्धा, बुहपोदिय स-अन्न-गिदिलिगे ७३०

भणितं थ—

“सिद्धा अनेकभेदाः तीर्थतीर्थकर-नदितरागैव ।
स्वयं-प्रत्येकविबुद्धा बुधकोपिताः स्वा-अन्य-गृहितिद्वे ७३०
इत्थी-पुरिम-नपुंसक-एगा-अणेग नह समयभिन्ना य ।
सग्गहणत्थं भणियं, नमो सया सबसिद्धानं ॥ ७३१ ॥
स्त्री-पुरुष-नपुंसक-एका-अनेकाः तथा स्वमतभिन्नाश्च” ।
तद्ग्रहणार्थं भणितं नमः सदा सर्वसिद्धेभ्यः ॥ ७३१ ॥
सामन्नेण जिणारं, पंदित्ता पंदई विसेसेण ।
आसत्थुववारित्ता, धारं बट्ठततिन्धयरा(रं) ॥ ७३२ ॥
सामान्येन जिनादीन् वन्दित्वा वन्दते विशेषेण ।
आसन्नोपचारित्वाद् धारं वर्तमानतीर्थवरम् ॥ ७३२ ॥

“जो देवांग वि” मन्त्रा. मन्त्र ॥

“जो देवांगमन्त्र” मन्त्रा. मन्त्र ॥

जो देवांग मन्त्र
वर्त ।

एषमन्त्र प्रत्यक्षयोगो, मुक्तलो मन्त्रमि नरक मन्त्रम् ।
जो देवांग वि देवो, मित्रं मुक्तलो मन्त्रमि ॥ ३३२ ॥
मन्त्राङ्गमन्त्रोः मन्त्रा. मन्त्रमि नरक मन्त्रम् ।
जो देवांगमन्त्र देवो मित्रं मुक्तलो मन्त्रमि ॥ ३३३ ॥

मन्त्राङ्ग—

देवदेवा

इतिदि ज्ञेयं वि, पोटिनिमिन्नं वि मन्त्रमि ॥
अविर्गह्यं देवदेवि, जिनमन्त्रमन्त्रं मन्त्रमन्त्रं ॥ ३३४ ॥

मन्त्राङ्ग—

आरम्भितोऽङ्गिन्नं कोटिनिमिन्नमिति मन्त्रमि ॥
अविर्गह्यं देवदेविनमन्त्रं मन्त्रमन्त्रं ॥ ३३५ ॥
आदिमिन्ना वि ह मन्त्रा. मन्त्राङ्गं प्रभो विमन्त्राङ्गो मन्त्रमन्त्रं ।
अं देवा पञ्चमिन्ना, मन्त्रमन्त्राङ्गो नमन्त्रमन्त्रं ॥ ३३६ ॥
कायाङ्गं मन्त्र मन्त्रमन्त्राङ्गो विमन्त्राङ्गो मन्त्रमन्त्रं ।
यं देवाः प्राञ्चल्यो मन्त्रमन्त्राङ्गं नमन्त्रमन्त्रं ॥ ३३७ ॥
सेवा-नमन्त्राङ्गं, मुनिं कीर्ति मुनिं वि ।
तं देवदेवमन्त्रमन्त्रं, मुनिं कीर्ति मुनिं वि मन्त्रमन्त्रं ॥ ३३८ ॥
सेवा-नमन्त्राङ्गं मुनिः विमन्त्रं मुनिं मन्त्रमन्त्रं
तद् देवदेवमन्त्रमन्त्रं मुनिं कीर्ति मुनिं वि मन्त्रमन्त्रं ॥ ३३९ ॥
काञ्चन नमोकारं, संज्ञं तस्तेवज्जपनाङ्गं ।
फलमन्त्राङ्गो जम्हा, बुद्धिपहाणा पञ्चमन्त्रं ॥ ३४० ॥
वृत्त्या नमन्कारं मन्त्रं तस्तेवज्जपनाङ्गं ।
फलमन्त्राङ्गं चम्हा बुद्धिपहाणाः पञ्चमन्त्रं ॥ ३४१ ॥

देवानाम्भ्यः

१ पूर्वमन्त्र—

जो देवाप वि देवो, अं देवा पञ्चमन्त्रं नमन्त्रं ।
तं देवदेवमन्त्रमन्त्रं, सिरसा वेदे महावीरं ॥ २ ॥

२ ‘वीर’ इति मन्त्रः ।

“एको वि नमोकारो” गाहा ॥

“एकोऽपि नमस्कारः” गाथा ।

एको सधपहाणो, अन्धीओ यावि एत्थ नायवो ।
वीरस्स नमोकारो, किं पुण बहुगत्ति अविअत्थो ७३८
एकः सर्वप्रधानोऽद्वितीयो वाऽप्यत्र मातन्त्यः ।

एको वि गा-
थार्थः

वीरस्य नमस्कारः किं पुनर्बहुक इति अवि-अर्थः ७३८
ओद्धि-मणयजचनाणिषो वि सामस्यओ जिणा होंति ।
जियबहुगुरुस्सत्ता, तेत्ति चरा हुंति केवलिणो ७३९
अवधि-मनःपर्यवसानिनोऽपि सामान्यनो जिना भवन्ति ।
जितबहुगुरुकर्मत्वाण् तेषां चरा भवन्ति केवलिनः ७३९
तेहिंतो वि पहाणो, जिणवरवत्तमो त्ति वद्धमाणजिणो ।
तस्म नमोकारो जो, माहणं भम्मए तस्य ॥ ७४० ॥
तेभ्योऽपि प्रधानो जिनवरवृषभ इति कथ्यमानजिनः ।
तस्य नमस्कारो यो माहात्म्यं भण्वते तस्य ॥ ७४० ॥

संगारमागराओ, तारेह धुरं नरं व नारिं वा ।
नरगहणा नरजार्ह, लद्धा किं नारिगहणेण ॥ ७४१ ॥
संगारमागराण् तारयति ध्रुवं नरं वा मारी वा ।
नरगहणाद् नरजातिहर्षणं किं मारीगहणेन ॥ ७४१ ॥

नगरकायः हा-
भयम्

अस्मानयगा वेइं, मिद्धि नेण्ठंति धेव नारीणं ।
तेगि पडिपोहणत्थं, नारीगहणं हम् एत्थ ॥ ७४२ ॥
अस्तानवसानं वेधित् मिद्धि नेण्ठन्ति धेव नारीणम् ।
तेषां प्रतिबोधनार्थं नारीगहणमिदमत्र ॥ ७४२ ॥

नारीगहण-
कारणम्

संगारगमुदाओ, संतरणं मिद्धिपयगमानसं ।
नं नारीणं पि धुरं, जायइ जिणवरनमोशरा ॥ ७४३ ॥

१ एको वि नमोकारो, जिणवरवत्तमो वद्धमाणजिणः ।
संगारमागराओ, तारेह नरं व नारिं वा ॥ ३३

संसारसमुद्रान् संतरणं सिद्धिपदकमात्रम् ।

तन्नारीणामपि ध्रुवं जायते जिनवरनमस्कारान् ॥७४३॥

आह फुडं नहि मुणिमो, विहिवाओ एस किं व

थुइवाओ ? ।

अह विहिवयणं एयं, निरत्ययं सेमणुट्ठाणं ॥ ७४४ ॥

आह स्फुटं नहि जानीमो विधिवाद एपः किं

वा स्तुतिवादः ? ।

अथ विधिवचनमेतद् निरर्थकं ज्ञेयानुष्ठानम् ॥ ७४४ ॥

एसो चिय कायवो, निचं पुरिसेण सिद्धिकामेण ।

सो वि न जुत्तो वीओ, एकादवि कज्जसिद्धीओ ७४५

एप एव कर्तव्यो नित्यं पुरुषेण सिद्धिकामेन ।

सोऽपि न युक्तो द्वितीय एकस्मादपि कार्यसिद्धिनः ७४५

अह थुइवाओ एसो, थुइव वेपालिएहिं जह रओ ।

कुंतस्स सत्तपाया-लभेयणे नूण सामर्थ्यं ॥ ७४६ ॥

अथ स्तुतिवाद एव न्यूयते बैतालिकैर्यथा राज्ञः ।

कुन्तस्य सत्तपातालभेदने नूनं सामर्थ्यम् ॥ ७४६ ॥

अलियवयणं तु एयं, भन्नइ सबलुणो पुरो कह णु ? ।

लोए वि पसिद्धमिणं, देवा सत्ता वि गेज्झ ति ७४७

अलीकवचनं स्वत्वेतद् भण्यते सर्वज्ञस्य पुरः कथं नु ? ।

लोकेऽपि प्रसिद्धमिदं देवाः सत्त्वादपि ग्राह्या इति ७४७

अलियवयणं पि पाव-स्स कारणं वन्नियं जिणेदेहिं ।

संतगुणकिचणा वि य, जिणाण जं वंदणा इट्ठा ७४८

अलीकवचनमपि पापस्य कारणं वर्जितं जिनेन्द्रैः ।

सद्गुणकीर्तनाऽपि च जिनानां यद् वन्दना इष्टा ॥७४८॥

एयं दुहा वि एवं, चिंतिजंतं न संगयं माइ ।

गाहामुत्तं मंते !, ता सीसउ एत्थ परमत्थो ॥७४९॥

किमयं विधि-
वादः

स्तुतिवादस्य
अप्रामाण्यम्

विरिण होइ दीणो, इत्थीहिंनो नपुंसको लोए ।
 सो वचइ नेवाणं, महानमं चाविगाणेणं ॥ ७५६ ॥
 वीर्येण भवति हीनः स्त्रीभ्यो नपुंसको लोके ।
 स व्रजति निर्वाणं महानमां चाविगानेन ॥ ७५६ ॥
 ता कीम न इच्छिज्जइ, मिद्धी नारीण निउणवुद्धीहिं ? ।
 अइ सत्तमपुटवीए, गमणाभावो इहं नायं ॥ ७५७ ॥
 ततः कस्माद् नेष्यते सिद्धिर्नारीणां निपुणवुद्धिभिः ? ।
 अथ सत्रमपुटिव्यां गमनाऽभाव इह ज्ञानम् ॥ ७५७ ॥
 ननु भावयिसेमाओ, निदिं नरयं च पाणिजो जंति ।
 नारीणमगुहभावो, न इ नियो होइ पयइए ॥ ७५८ ॥
 ननु भावयिसेमान् मिद्धि नरकं च प्राणिनो यान्ति ।
 नारीणामगुहभावो न खडु तीओ भवति प्रकृत्या ॥ ७५८ ॥
 तच्छा सत्तमपुटवीं, न जंति नाओ निमग्गओ येर ।
 यथंति मुत्तिमुत्तम !, मुटपरिणामोवल्भाओ ॥ ७५९ ॥
 तस्मान् सत्रमपुटिवी न यान्ति ता निमगांदेव ।
 प्रवन्ति मुत्तिमुत्तम ! शुभपरिणामोपलब्धमान् ॥ ७५९ ॥
 सत्तममदिगामिचा(त्तं), जइ हेउ होज्ज उट्टगमगम् ।
 ता कीम महम्मारा, उवाहिं मच्छा न गच्छन्ति ? ७६०
 सत्रमनदीगानित्वं यदि हेतुर्भवेत्पूर्वगमनस्य ।
 ततः कस्मान् शङ्करादुपरि मग्धा न गच्छन्ति ? ॥ ७६० ॥
 जइ जाउणयथाओ, मच्छादंणं न अण्णि मिदिगमो ।
 नइ सत्तमपुटिरिगई, नारीण निमग्गओ नण्णि ७६१
 यथा ज्ञानियवाद् मग्घारीणा नास्ति मिदिगमः ।
 यथा सत्रमपुटिवीगानिना निमगंनो नास्ति ॥ ७६१ ॥
 नइ वि इ जुना मूर्त्ता, जइहा दीगइ अणुणर रिगियं ।
 धम्मविमरम्मि नाणि, महानहाउ म्मु(त्त)मंजीनं ॥ ७६२ ॥

अथारवि च- पुनः कुलिशंयाद ह्यगतेऽनुपमं दीर्यम् ।

धर्मक्षेत्रे लभत लघालयोत्पन्नानाम् ॥ ७६२ ॥

वि. दृष्टा : निदमिषं, गोष् गोदुषरे वि नारीषं ।

निदनिदधमायस्य, पुनिर्निगो विमेमेय ॥ ७६३ ॥

॥ वदन्तां विद्वद्भिर्गोविन्द गोविन्दोऽयं नारायणम् ।

निजनिजप्रसोक्तं पुनरेभ्यो दिशेभ्यः ॥ ७६३ ॥

एतन्मात्रमालिङ्गम्, दाप-दया-जीव-मञ्जमपरीश्रो ।

गुणस्य समाप्ता, अतः हृत्ति गुणरीप्रो ॥७६४॥

प्रथमावस्थाः १०० ज्ञान-मया-शील-अंशमप्ययः ।

सुश्रवः प्रसादनाद् एषमेव शुक्तिः शुक्तार्यः ॥ ७६४ ॥

इय वृत्त्यापत्तिर्या-दिनापत्तिं पंदिउत्त भावेण । मेमिभिनत्तवः

बल्लालनयपित्तलण पुहं नेर्माजिणं पुजइ ॥ ७६५ ॥

४१३ अनेकात्तरायाधिनायके. वन्दिता भावेन ।

बन्धाजब प्रयत्नानाम् न भवति ॥ ७६५ ॥

“उद्भिन्नमंगलं विहरे” गादा, वृक्षम् ॥

“इक्ष्वाक्यसौख्यनिरक्षे” गायत्र्या, सूत्रम् ।

सुगन्धो सुगमो धियः, विं: पुणः कारणमिमस्स संधरणं ।। मिमर्थं धनसः

प्रीतिर्युयजन्मसुय-विसेमचरिषाणुमरणार्थं ॥७६६॥

सुत्रार्थः सुगम एव हि पुनः कारणमस्य संलक्षणम् ।

नियते मुक्तनाशद्वयविशेषपरिणामानुष्मरणार्थम् ॥ ७६६ ॥

अदृष्टा—

मन्त्री नैमिजिणेंदे, तौह पमिदी तदा गुतित्यस्य ।

ब्रह्मण्यतिथिपूजा-संपादनमेव गाहाए ॥ ७६७ ॥

१. **पुनःपुनः—**

अञ्जितमिलतिद्वे, दिवसा माणं निसीद्धिआ जस्त ।

॥ धम्मचक्रपट्टि, अरिहनेमि नमस्सामि ॥ ४ ॥

94

अथवा—

भक्तिर्नेमिजिनेन्द्रे भवति प्रसिद्धिः तथा मुतीर्यस्य ।
 कल्याणकत्रिकपूजासंपादनमेतद् गाथया ॥ ७६७ ॥
 मुक्यमणुमोदअवं, पुणो पुणो साणुबंधफलहेळ ।
 इय वंदिय देवाणं, भुओ अणुकिचणं कुणइ ॥७६८॥
 मुकृतमनुमोदितव्यं पुनः पुनः सानुबन्धफलहेतु ।
 इति वन्दित्वा देवेभ्यो भूयोऽनुकीर्तनं करोति ॥७६८॥

“चत्तारि अट्ट दस दो य वंदिया” गाथा, सूत्रम् ॥

“चत्वारः अष्ट दश द्वौ च वन्दिताः” गाथा, सूत्रम् ।

चत्तारिगाथायः चउरो उसमजिणाओ, अट्ट य मुमईजिणाओ आरम्भ ।

विमलजिणाओ दस दो, अ वंदिया पास-वीरजिणा ७६९

चत्वार ऋषभजिनाद् अष्टौ च मुमतिजिनादारभ्य ।
 विमलजिनादश द्वौ च वन्दितौ पार्श्व-वीरजिनौ ॥७६९॥

सवे वि जिणवरा ते, चउवीसं भरहसेत्तसंभूया ।
 परमट्टनिट्टियट्टा, कयकिशा नोयपारेणं ॥ ७७० ॥

सर्वेऽपि जिनवरान्ने चतुर्विंशतिर्भरतत्रोत्तसंभूताः ।
 परमार्थनिष्ठितायां कृतकृत्या नोयपारेण ॥ ७७० ॥

एवं बहुष्पयारा, सिद्धा मवे वि दित्तु मे सिद्धि ।
 आइअयपामसा, वरगायं गाहदुगमेयं ॥ ७७१ ॥

एवं बहुप्रकाशः सिद्धाः सर्वेऽपि ददन्तु मम निष्ठिम् ।
 आर्चाङ्गकप्रामाण्याद् व्याख्यातं गाथाद्विक्रमेण ॥७७१॥

विदेम्

सूत्रेणम् ?

गुत्तान्मणियं नि न सं-गयं नि एयं न तुल्लण वोत्तु ।
 मम्मारावुद्धिजगमं, मत्तं मुत्ते मणियमेय ॥ ७७२ ॥

१. पूर्णमूलम्—

चत्तारि अट्ट दस दो य, वंदिया जिणवरा चउवीसो ॥
 परमट्टनिट्टियट्टा, सिद्धा सिद्धि मम दिगंतु ॥ ५ ॥

मृदाऽभक्तिमिति न संगनमित्येतद् न मुन्यते बहुम् ।
 भद्रावपुष्टिजनकं सर्वं सूत्रे भजितमेव ॥ ७७२ ॥
 पट्ट विगुहभाषो, भविष्यमिमेण गाहयुगलेन ।
 अष्टुष्टनिद्रं एयं, भावपट्टाणां भवार्णं ॥ ७७३ ॥
 वर्धते विगुहभाषो भव्यानामनेन गाथायुगलेन ।
 अनुभवगिद्धमेतद् भावप्रधानानां भव्यानाम् ॥ ७७३ ॥
 धुत-धोष-चित्रपट्टं, गुणकरमधं पि संमयं जह वा ।
 एयं पि सदा नेयं, भजतृप्तमणेहिं पिउसेहिं ॥ ७७४ ॥
 स्तुति-स्तोत्र-चित्रप्रमुखं गुणहरमन्यदपि संमतं यथा वा ।
 एतदपि तथा क्षेत्रं मध्यममनोभिर्विद्वद्भिः ॥ ७७४ ॥
 जिणचंदनावमाणे, जिणगिहवासीण देव-देवीणं ।
 संबोधनत्यमहृणा, काउत्सगं कुणह एवं ॥ ७७५ ॥
 जिनवन्दनावमाने जिनगृहवासीनां देव-देवीनाम् ।
 संबोधनार्थमधुना कायोत्सगं करोत्येषम् ॥ ७७५ ॥

देवानां संबोध-
 नार्थं का-
 योत्सगं:

“वैयापद्यगराणं संतिगराणं सम्मदिष्टि-समादि-
 गराणं करमि काउत्सगं अष्टयूससिणं”

इत्यादि सूत्रम् ॥

“वैयापृष्यकराणां शान्तिकराणां मध्यगृष्टि-समा-
 धिकराणां करोमि कायोत्सगमन्यप्रोच्छ्रुतितेन”

इत्यादि सूत्रम् ॥

वैयापद्यं जिणगिह-रवरण-परिट्टवणाज्जिणकिचं ।
 संती पट्टणीयकओ-वसग्गविनिवारणं भवणे ॥ ७७६ ॥
 वैयापृत्तं जिनगृहरक्षणपरिष्ठा(प्रतिष्ठा)पनादि जिनहृत्यम् ।
 शान्तिः प्रत्यनीककृतोपसर्गविनिवारणं भवने ॥ ७७६ ॥

अथवा—

भक्तिर्नेमिजिनेन्द्रे भवति प्रसिद्धिः तथा मुतीर्यस्य ।
 कल्याणकत्रिकपूजासंपादनमेतद् गायया ॥ ७६७ ॥
 मुकयमणुमोदअवं, पुणो पुणो साणुबंधफलहेऊ ।
 इय वंदिय देवाणं, भुजो अणुकित्ठणं कुणइ ॥७६८॥
 मुकृतमनुमोदितव्यं पुनः पुनः सानुबन्धफलहेतु ।
 इति वन्दित्वा देवेभ्यो भूयोऽनुकीर्तनं करोति ॥७६८॥

“चत्तारि अट्ट दस दो य वंदिया” गाहा, सूत्रम् ॥

“चत्वारः अष्ट दश द्वौ च वन्दिताः” गाया, सूत्रम् ।

चत्तारिणाधार्यः चउरो उसमजिणाओ, अट्ट य मुमईजिणाओ आरम्भ ।

विमलजिणाओ दस दो, अ वंदिया पास-वीरजिणा ७६९

चत्वार ऋषभजिनाद् अष्टौ च मुमतिजिनादारभ्य ।

विमलजिनादष्टौ द्वौ च वन्दितौ पार्श्व-वीरजिनौ ॥७६९॥

सवे वि जिणवरा ते, चउवीसं भरहखेत्तसंभूया ।

परमट्टनिट्टियट्टा, कयकिद्या नोयपारेणं ॥ ७७० ॥

सर्वेऽपि जिनवरास्ते चतुर्विंशतिर्भरतक्षेत्रसंभूताः ।

परमार्थनिष्ठितार्थाः कृतकृत्या नोपचारेण ॥ ७७० ॥

एवं बहुष्पयारा, सिद्धा सवे वि दितु मे सिद्धि ।

आइअयपामभा, ववखार्यं गाहदुगमेयं ॥ ७७१ ॥

एवं बहुप्रकाराः सिद्धाः सर्वेऽपि दत्तु मम सिद्धिम् ।

आर्चार्णकप्रामाण्याद् व्याख्यातं गायाद्विक्रमेतन् ॥७७१॥

मुत्ताऽमणियं ति न सं-गयं ति एयं न जुज्जाए वोतुं ।

मग्मावपुद्धिजणं, मवं मुत्ते मणियमेव ॥ ७७२ ॥

सिमेत्त

सूत्रोक्तम् ।

१. पूर्णमूत्रम्—

चत्तारि अट्ट दस दो य, वंदिया जिणवरा चउर्याणं ॥

परमट्टनिट्टियट्टा, सिद्धा सिद्धि मम दिप्तु ॥ ५ ॥

गुप्ताऽभक्तिमिति म शंगतमित्येतद् न युज्यते वक्तुम् ।

महापमुद्रिजनक रावं सुत्रे भक्तिमेव ॥ ७७२ ॥

पहः विगुदमायो, मविषाणमिमेण गाहनुपलेष ।

अमुदयमिदं एयं, भारपहाणाण भवार्णं ॥ ७७३ ॥

वर्पते विगुदभाषो भव्यानामनेन गायायुगलेन ।

अनुभवगिदमेतद् भावप्रधानानां भव्यानाम् ॥ ७७३ ॥

पुह-पोर-चिरपमुदं, गुणकरममं पि संमयं जह या ।

एयं पि तदा नेयं, मज्जन्यमणेहिं विउसेहिं ॥ ७७४ ॥

मुनि-मोत्र-चित्रममुदं गुणकरमन्यदपि संमयं यथा वा ।

एतदपि तथा श्रेयं मध्यममनोभिर्विद्वद्भिः ॥ ७७४ ॥

जिणवदणापमाणे, जिणगिद्वामीण देव-देवीणं । देवानां संबोध-
मायं का-

संबोधन्यममृणा, काउस्मगं पुणह एवं ॥ ७७५ ॥ बोधनं:

जिनवन्दनावमाने जिनशृङ्गासिनां देव-देवीनाम् ।

मधोपनाथमधुना कायोत्तमं करोत्येषम् ॥ ७७५ ॥

“वेयायचगराणं संतिगराणं सम्मदिट्टि-समाहि-
गराणं करमि काउस्मगं अघ्नयूससिणं”

इत्यादि सूत्रम् ॥

“वेयायचकराणां शान्तिकराणां सम्यग्दृष्टि-समा-

धिकराणां करोमि कायोत्तमं न्यत्रोच्छसितेन”

इत्यादि सूत्रम् ॥

वेयावशं जिणगिद-रकराण-परिट्टवणादजिणकिंशं ।

संती पटर्णायकओ-वसग्गविनिवारणं भवणे ॥ ७७६ ॥

वेयायचस्य जिनशृङ्गाणपरिष्ठा(प्रतिष्ठा)पनादि जिनकृत्यम् ।

शान्तिः प्रत्यर्नाफकृतोपमर्गविनिवारण भवने ॥ ७७६ ॥

भूयते श्रीमान्ताया मनोरमायाम्पया मुमद्रायाः ।
 भभवादीनामपि कृतं मानिष्यं शासनमुरैः ॥ ७८३ ॥
 संपुष्टगमा पायं, यद्वद् सामत्यमिदं सुरापं पि ।
 जट सीमंधरमूले, गमये मादिलविरापमि ॥ ७८४ ॥
 गपोत्तरगोत्रं शायो बधते गमयन्मिदं सुराजामपि ।
 यथा सीमंधरमूले गमने मादिलविरादे ॥ ७८४ ॥
 ज्वरगाणं वा मुषद, सीमंधरसामिपायमूलमि ।
 नमणं देवीतं कर्षं, काउस्मग्गेण सेमार्णं ॥ ७८५ ॥
 यथा वा भूयते सीमंधरस्यामिपादमूले ।
 नमनं देव्या कृतं कापोत्तरगोत्रं शेषाजाम् ॥ ७८५ ॥
 एमाहकारणेहि, माहम्मियसुरवराणं वच्छहं ।
 पुषपुरिसेहिं कीरद, न वंदनाहेउमुस्सग्गो ॥ ७८६ ॥
 एवमादिवारणैः भायमिदं सुरवराणां वान्मन्यम् ।
 पूर्वपुरुषैः कियते न वन्दनाहेउमुस्सग्गः ॥ ७८६ ॥
 पुषपुरिमाणं मग्गे, वणंतो नेय सुवद् मुमग्गा ।
 पाउणइ भायमुद्धि, मुषइ मिच्छाविगप्पेहिं ॥ ७८७ ॥
 पूर्वपुरुषाणां भागं व्रजन् नेव भवयति मुमार्गोन् ।
 प्राप्नोति भायमुद्धि मुच्यते मिध्याविकल्पैः ॥ ७८७ ॥
 पारियकाउस्सग्गो, परमेहीणं च कयनमोसारो ।
 पेयायधगराणं, देज्जं शुद्धं जसत्तपमुहाणं ॥ ७८८ ॥
 पारितकायोत्तमः परमेष्ठिनां च कृतनमस्कारः ।
 देवावृत्त्यकराणां दद्यान् भुतिं यत्तप्रमुखाणाम् ॥ ७८८ ॥
 कयसिद्धनमोसारो, पुणो वि यणिवायदंडगार्दये ।
 वीयधुइनुपलएणं, पुवि पिव वंदणं कुणइ ॥ ७८९ ॥
 कृतसिद्धनमस्कारः पुनरपि प्रणिपातदण्डकादिकम् ।
 द्वितीयभुतियुगलकेन पूर्वमिव वन्दनां करोति ॥ ७८९ ॥

पूर्वपुरुषाणा-
म्यम्

अर्पानह-
कलम्

पुणरुत्तं पि न दुष्टं, दद्वमिणं जिणांगमद्गहिं ।
जिणगुणयुद्धरुत्ता, कम्मवसुयकारणत्तेण ॥ ७९० ॥
पुनरुत्तमपि न दुष्टं दृष्टव्यमिदं जिनागमजैः ।
जिनगुणस्तुतिरूपत्वान् कर्मश्रयकारणत्वेन ॥ ७९० ॥
सद् चित्तसमाहाणे, अहियं पि जिणेंदवंदणं सेयं ।
कम्मवसुयहेउत्ता, पंचनमोक्तागुणणं व ॥ ७९१ ॥
मदा चित्तमनाधानेऽधिकमपि जिनेन्द्रवन्दनं श्रेयः ।
कर्मश्रयहेनुत्त्वान् पञ्चनमम्कारगुणनमिव ॥ ७९१ ॥
मणियं च पवदिवसे, पत्तेयं चेइयाईं सवाई ।
समणेहिं सावएहिं य, सचीए वंदणिजाई ॥ ७९२ ॥
भणितं च पवदिवसे प्रत्येकं चैत्यानि सर्वाणि ।
श्रमणैः आवकैश्च शक्त्या वन्दनीयानि ॥ ७९२ ॥
जह विसविषायणन्थं, पुणो पुणो मंतमंतणं मुहयं ।
तह मिच्छत्तविमहरं, विम्रेयं वंदणाईं वि ॥ ७९३ ॥
यथा विपविषाननार्यं पुनः पुनः मम्ममम्मं शुमरुम् ।
तथा मिथ्यान्वविपहरं विम्रेयं वन्दनाद्यपि ॥ ७९३ ॥

मणियं च—

मिच्छादंसणमहणं, मम्मदंसणविमुद्धिहेउं च ।
चिद्वंदणाद विहिणा, पमत्तं वीयरगोहिं ॥ ७९४ ॥

भणितं च—

निध्यादर्शनमथनं सम्यग्दर्शनविमुद्धिहेउं च ।
चैत्यवन्दनादि विधिना प्रकृतं वीयरगौः ॥ ७९४ ॥
जद् वि बहूहा न नीग्द, दो वाराओ अयस्स कायवं ।
मंविग्गमुर्णाहिं जओ, आदसं वमियं चेव ॥ ७९५ ॥
यथापि बहूहा न शक्यते द्वौ वारौ प्रवश्यवनेत्यम् ।
मंविप्रमुनिनियं आचीर्णं वमिनगेव ॥ ७९५ ॥

शेदयबंदनमहाभास ।

गुहमावपुष्टिहेतुं, निबं जिणवंदणा सिवत्थीहिं ।
संपुष्पा कायसा, विसेमओ गेट्वासीहिं ॥ ७९६ ॥

गुहमावपुष्टिहेतुं नित्य जिणवन्दना सिवार्थिभिः ।
संपुष्पा कान्त्या विजेपतो गेट्वासिभिः ॥ ७९६ ॥

आह विमेषा तुम्मे, विसेसओ सावयाणमुवइहा ? । पृच्छा
विं गाहण न नियमो ? , मणइ गुरु गुणगु परमत्थं ॥ प्रसिद्ध

आह विमेषा गुप्ताभिर्विरोधतः आचक्षणा मुपदिष्टा ? ।
विं साधूनां न नियमः ? भजति गुदः सपु परमार्यम् ७९७

ममयाण सावयाण य, उस्मग्गो एम चेव दइवो ।
गिहिणा विसेसमणणे, विंतीमं कारणं गुरुणो ७९८

भमणाना आचक्षणां चोत्सगं एव एव इष्टम्यः ।
गृहिणा विरोधभजनं मुवन्तीहं कारणं गुरवः ॥ ७९८ ॥

घरणाहियाण फिरिया, सहा वि जिणेंदवंदणा चेव ।
आणाणुपालणं चिय, जम्हा तं विंति तत्तविऊ ७९९

घरणास्थितानां क्रिया सर्वापि जिनेन्द्रवन्दना एव ।
आक्षानुपालनमेव यस्मान् तद् भुवते तत्त्वविदः ॥ ७९९ ॥

घरणावरणाविरोहा, साह वंदन्ति हीणमहिं या ।
किरियंतरे वि तेसि, परिणामो तग्गओ चेव ८००

घरणाकरणाऽविरोधान् साधवो वन्दते हीनमधिकं वा ।
त्रियान्तरेऽपि तेषां परिणामस्तद्वत् एव ॥ ८०० ॥

गिहिणो पुण सो भावो, ताव त्ति य जाव वंदणं पुणइ ।
आरंभपरिग्गहवा-चटस्स न उ सेसकालम्मि ॥ ८०१ ॥

गृहिणः पुनः स भावस्त्वावदिति च यावद्वन्दनां करोति ।
आरम्भपरिमदव्याप्तम्य न तु शेषकाले ॥ ८०१ ॥

तम्हा संपुन्न चिय, जुत्ता जिणवंदणा गिहत्थाणं ।
गुहमावपुष्टिओ जं, जावइ कम्मवसओ विउलो ८०२

अधीनद-
कलम्

पुनरुक्तं पि न दुष्टं, दद्वयमिपं जिजागमन्नुहि ।
जिजागुगुधुइरुत्ता, कम्मइरयकारणतेण ॥ ७९० ॥

पुनरुक्तमपि न दुष्टं द्रष्टव्यमिदं जिनागमज्ञैः ।
जिनगुणानुनिरूपत्वात् कर्मभयकारणत्वेन ॥ ७९० ॥

सह नित्समाहाणे, अद्वियं पि जिणेंद्वंदणं सेयं ।
कम्मवत्तयेहेउत्ता, पंचनमोहागुणं व ॥ ७९१ ॥

महा भित्तममाभातेऽधिकमपि त्रितेन्युत्पन्नं भेषः ।
कर्मशयहेतुतात् पञ्चनमग्रावगुणतमि ॥ ७९१ ॥

भणियं च पत्रदिवसे, पत्रेयं चेदुपाई गपाई ।
ममजेहिं गागहिं य, ससीण वंदणिजाई ॥ ७१२ ॥

भगिनिं च पश्यिष्ये प्रत्येकं शैत्यानि सर्वाणि ।
भगवैः भागैश्च सनया वदन्तीष्यति ॥ ७९२ ॥

जह रिगविषायणस्थ, पुणो पुणो मंतमंगणं गुहये ।
जह मिच्छाविमहरं, विमेषं वेदणाई दि ॥ ७१२ ॥

तथा विद्यायाः गुणः गुणः मन्त्रमन्त्रं भुजङ्गम् ।
तथा विद्यायाः गुणः गुणः मन्त्रमन्त्रं भुजङ्गम् ॥ ७५३ ॥

भण्डिग व—

मिच्छादंगणमहर्षिः, गङ्गादंगणमिच्छादंगणं ॥ ७३४ ॥

भक्तिनं ५—

नि/वाग्निमयन सद्यम्पन्ननिर्गुणिरैव ।
 भेजन्तन्ना^१ रिदिना प्रज्ञा वागगौः ॥ ७९४ ॥

यः हि बहूनां न नीयते, सो वाग्वानो धाम्ना कायते ।
संनिष्ठासनीतिं ब्रह्मो, आदत्ते रक्षितं येन ॥ ७०/५ ॥

॥ श्रीगणेशाय नमः ॥ श्रीगणेशाय नमः ॥ श्रीगणेशाय नमः ॥
 श्रीगणेशाय नमः ॥ श्रीगणेशाय नमः ॥ श्रीगणेशाय नमः ॥

गुहमारयुद्धिहेउं, निघं जिणबंदणा सिवत्थीहिं ।

संपुष्पा कायदा, विसेसओ गेदवासीहिं ॥ ७९६ ॥

गुहमारयुद्धिहेउं नित्यं जिणबन्दना शिवार्थिभिः ।

संपूर्णा वनेत्या विशेषतो गेदवानिभिः ॥ ७९६ ॥

आह विमेमा तुप्पे, विसेसओ सावयाणमुपइष्टा ? । पृच्छ

किं माहण न नियमो ?, मणइ गुरु गुणगु परमत्थं ॥ प्रसिद्धः

आह विमेमा बुद्धाभिर्विसेसतः आवकाणामुपदिष्टा ? ।

किं माहणां न नियमः ? भणति गुरुः शृणु परमार्थम् ७९७

ममणाण सावयाण य, उस्सग्गो एन चेव दट्ठवो ।

गिहिणा पिसेसमणणे, विंतीमं कारणं गुरुणो ७९८

भ्रमणानां आवकाणां चोत्सर्ग एव एव द्रष्टव्यः ।

गृहिणा विशेषमणने भुवन्तीदं कारणं गुरुवः ॥ ७९८ ॥

चरणद्वियाण किरिया, सवा पि जिणेदबंदणा चेव ।

आणाणुपालणं चिय, जम्हा तं विंति तत्तविऊ ७९९

चरणस्थितानां क्रिया सर्वापि जिनेन्द्रबन्दना एव ।

आणानुपालनमेव यस्मान्न तद् भुवते तत्त्वचिदः ॥ ७९९ ॥

चरणकरणाविरोहा, साह बंदति हीणमहिमं वा ।

किरियंतरे पि तेसिं, परिणामो तम्मओ चेव ८००

चरणकरणाऽविरोधान् साधनो बन्दते हीनमधिकं वा ।

क्रियान्तरेऽपि तेषां परिणाममदृत एव ॥ ८०० ॥

गिहिणो पुण सो भावो, ताव चिय आव बंदणं कुणइ ।

आरंभपरिगहवा-चटस्स न उ सेसकालम्मि ॥ ८०१ ॥

गृहिणः पुनः स भावस्तावदिति य भावद्वन्द्वानां करोति ।

आरम्भपरिमदव्यावृत्तम् ॥ तु शेषकाले ॥ ८०१ ॥

तम्हा संपुस गिय, जुत्ता जिणबंदणा गिहत्थाणं ।

गुहमारयुद्धिओ जं, जायइ कम्मकरओ विउलो ८०२

तस्मान् संपूर्णो एव गुणः जिनान्दना गृह्यानाम् ।
 शुभमात्रद्वयेद् जायते कर्मजगो निपुणः ॥ ८०२ ॥
 संपुत्रपरावादे, वित्तिप्रिगेहाङ्गाणा कद वि ।
 दहरतरं पि कुणतो, संपुत्राण फलं होइ(लहइ) ॥ ८०३ ॥
 संपूर्णपञ्चपानी वृत्तिप्रिगेहाङ्गाणान् कयमनि ।
 लघुनरामनि कुवंन् संपूर्णोपाः फलं भवति (कमने) ॥ ८०३ ॥

जो पुण पमायमीलो, कुमहगरलेण वावि ह्यमन्नो ।
 संपुत्राकरणमणो-रहं पि हियण न घारेइ ॥ ८०४ ॥
 यः पुनः प्रमादशीलः कुमहगरलेन बाज्जि हतमंजः ।
 संपूर्णकरणमनोरथमनि हृदये न चारयति ॥ ८०४ ॥
 सो मोहतिमिरछादय-दिट्ठी बहुदुस्समाययादधे ।
 संमग्गमपावंतो, परिममइ चिरं भवारथे ॥ ८०५ ॥
 स मोहतिनिरच्छादितदट्ठिर्वहुदुःग्ग्थापदाकीर्णे ।
 सन्मार्गमप्राप्नुवन् परिध्रमति चिरं भवारण्ये ॥ ८०५ ॥

तथापि-
 स्तनम्

तो तिकालं गिहिणो, पंचहि सक्कत्यएहिं सा युत्ता ।
 जइ ताव वित्तिवाहा, असमाधिकरी न संभवइ ८०६
 तत्तत्तिकाळं गृहिणः पञ्चभिः शक्रस्तवैः सा युत्ता ।
 यदि तावद् वृत्तिवाहा असमाधिकरी न संभवति ८०६
 तन्भावे उ अवस्सं, नवमेयाए इमीएँ असयरी ।
 पडिसुद्धा कायवा, दंसणमुद्धिं महंतेण ॥ ८०७ ॥
 तद्भावे तु अवश्यं नवमेयाया अस्या अन्यतरा ।
 प्रतिमुद्धा कर्त्तव्या दर्शनशुद्धिं काङ्क्षता ॥ ८०७ ॥
 नवमेया पुण एसा, भणिया पुरिसेहि तच्चवेईहिं ।
 संपुत्रमचायंतो, मा कोइ चएज्ज सबं पि ॥ ८०८ ॥

१. "काहेइ आहा-इहिलं-इहिलं-वच-वक्क-मह-सिह-विज्जा" ॥ ८-४-
 २ ॥ इति द्विमचननाय काहेमह ।

भवभेदा पुनरेषा भणिता पुरयैमत्त्ववेदिभिः ।

गोपूणोमराजनुवम् मा कोऽपि त्यजेत् सर्वमपि ॥ ८०८ ॥

आह किमेवमय धिय, उमाह अदिया वि संगया एसा ? । भाषितं
पटिभणह गुरु सुंदर !, अहमरियं नतिय धम्मभि ॥ ८०९ ॥ ^{विदायाः}

आह विमेतावत्तेव वतादो अधिकोऽपि संगता एसा ।

प्रतिभणति गुरुः सुन्दर ! अतिशृणं नासि धर्मे ॥ ८०९ ॥

एषो अदिगतराऽपि हु, किरंती गरुममचिराएण ।

कहाणयपवाइसु, गुणावहा येव भत्ताणं ॥ ८१० ॥

इतोऽधिकतराऽपि गलु क्रियमाणा गुरुकभक्तिपागेण ।

कम्पाणकयवोदिपु गुणावहा एव भत्तानाम् ॥ ८१० ॥

बहुह धम्मगगारणं, कुरंति हियए गुणा जिणिंदाणं ।

उच्छलइ तेषु मची, कम्मिधणहुयवहसमाणा ॥ ८११ ॥

वर्धते धर्मध्यानं स्फुरन्ति हृदये गुणा जिनेन्द्राणाम् ।

उच्छलति तेषु भक्तिः कर्मन्धनदुतवहसमाना ॥ ८११ ॥

अन्नेमिं भवाणं, उमइटो होइ उत्तमो मग्गो ।

इय विविदा हुंति गुणा, पुणो पुणो वंदणाकरणे ॥ ८१२ ॥

अन्येषां भव्यानामुपदिष्टो भवति उत्तमो मार्गः ।

इति विविधा भवन्ति गुणाः पुनः पुनर्वन्दनाकरणे ॥ ८१२ ॥

अर्थ व—

प्रायुहासेण विणा, अदिगपविची न होइ धम्मस्मि ।

सो खलु गुप्पणिहाणं, भसइ विधायसमण्हिं ॥ ८१३ ॥

अन्यथ—

भावोहासेन विना अधिकप्रवृत्तिर्न भवति धर्मे ।

स खलु गुप्पणिधानं भण्यते विज्ञातसमयैः ॥ ८१३ ॥

दुर्गंतनारी.

मुहद दुग्गयनारी, जयगुरुणो सिंदुवारकुसुमेहिं ।
 पूयापणिहाणेणं, उचउत्ता(वण्णा) तियसलोपम्मि ८१४
 भूयते दुर्गंतनारी जगदुरोः सिन्दुवारकुसुमैः ।
 पूजाप्रणिधानेन उपयुक्ता(पन्ना) त्रिदशलोके ॥ ८१४ ॥

वर्द्धरः

वंदणपणिहाणाओ, सुविमुद्धाओ पवड्डमाणाओ ।
 मुव्वद जिणेदसमए, देवत्तं दुदुरो पत्तो ॥ ८१५ ॥
 वन्दनप्रणिधानात् सुविशुद्धान् प्रवर्धमानान् ।
 भूयते जिनेन्द्रसमये देवत्वं ददुरः प्राप्तः ॥ ८१५ ॥
 एत्तो धिय मुहमइणो, बहुसो वंदंति पवदियहेसु ।
 तित्थाणि मणे धरितं, अट्टावय-रेवयाईणि ॥ ८१६ ॥
 इत एव शुभमतयो बहुशो वन्दन्ते पवदिवसेषु ।
 तीर्थानि मनसि धृत्वा अष्टापद-रैवतादीनि ॥ ८१६ ॥
 सुत्तम्मि वि भणियमिणं, अट्टमि-चाउदसीसु सट्ठेण ।
 सवाइं चेइयाइं, विसेसओ वंदियवाइं ॥ ८१७ ॥
 सूत्रेऽपि भणितमिदमष्टमी-धनुर्दशीषु सत्त्वेन ।
 सर्वाणि चैत्यानि विशेषतो वन्दितव्यानि ॥ ८१७ ॥

लंउरराणम्

तह सायगो वि एवं, वभिज्जइ पुवपुरिसत्तयेसु ।
 पूयाविसेसकारी, पवेसु इमं जओ मुत्तं ॥ ८१८ ॥
 तथा भावकोऽपि एवं वर्ण्यते पूर्वपुरुषशास्त्रेषु ।
 पूजाविशेषकारी पर्वसु इदं यतः सूत्रम् ॥ ८१८ ॥
 संवेच्छर-चाउम्मासिएसु अट्टाहियासु वि तिहीसु ।
 सदायरेण लग्गइ, जिणवरपूआ-त्तवगुणेसु ॥ ८१९ ॥

१. एवा ऋषे पञ्चाशदेः ४९ तथा, तत्र कृणो वयाऽपि दर्शिता—

धीपञ्चाशदेः (४०-८९)

२. एवा ऋषे पञ्चाशदेः ४२ भाष्ये वाच्यं “अभिधीयते वाऽऽयमे” इत्युक्तिर्य
 दर्शिता श्रीटीका—धीपञ्चाशदेः (४०-११०).

संवत्सर-शानुमांसिषेपु अष्टादिकाम्यपि तिथिषु ।
 तत्संदरेण लगति जिनवरपूजातपोगुणेषु ॥ ८१९ ॥
 इय पूय पिय एगा, भणिया न य वंदण चि मा बुग्गह । नेहेव पूया
 नदि संपुप्पा पूया, वंदणविगला जओ होइ ॥ ८२० ॥
 एया पूजा एवेवा भणिता न च बन्दनेति मा बुग्गह ।
 नदि संपुप्पा पूजा बन्दनविगला यतो भवति ॥ ८२० ॥
 निचं पिय किणमिणं, न य सबो तरइ निचसो काउं ।
 इय सवपरियाया, उयइहा पवदियहेसु ॥ ८२१ ॥
 नित्यमेव कृत्यमिदं न च सर्वः शक्नोति नित्यतः कर्तुम् ।
 इति सर्वपरित्यागाद् उपविष्टा सर्वदिवसेषु ॥ ८२१ ॥
 सुचे एगविह पिय, भणिया सो मेयसाहणमसुचं । सूत्रे एकविध-
 इय थूलमई कोई, जंपइ सुचं इमं सरिउं ॥ ८२२ ॥ तत्प-
 सूत्रे एकविधा एव भणिता ततो भेदकथनमयुक्तम् ।
 इति थूलमतिः कश्चिन् कथयति सूत्रमिदं स्मृत्वा ॥ ८२२ ॥
 तिभिं पा कहुई जाय, थुईओ तिसिलोइया । सूत्रम्-
 ताव तत्प अणुत्तायं, कारणेण परेण वि ॥ ८२३ ॥
 तिभ्यो वा कथंति यावन् श्रुतीस्त्रिभोक्तिकाः ।
 तावन् तत्र अनुसातं कारणेन परेणापि ॥ ८२३ ॥
 णइ गुरु सं सुचं, चिइवंदणविहिपरुवगं न भवे । शु-
 कारणजिणमंदिरपरिमोगनिवारणत्वेण ॥ ८२४ ॥
 णति गुरुत्वात् सूत्रं चैत्यवन्दनविधिप्ररूपकं न भवेत् ।
 कारणजिनमन्दिरपरिमोगनिवारकत्वेन ॥ ८२४ ॥

भाष्यम् “ यतो इत्ययं ह्यारम्भमाध्यवचनमेवं स्थितम् ” इत्युपसर्गं टीकाह्वया-
 दाशके ४४ गाथाहृतौ दर्शिता- (४० ३९) तथा तृतीये पञ्चाशके एवं-
 कारणमाध्यगायाम् ” इति द्वितीयगाथाहृतौ निश्चयं निर्दिष्ट-
) तथा तृतीये पञ्चाशदाशके पुनरपि “ इत्यादि इत्ययं ह्यारम्भमाध्यवचन-
 इति ५० गाथाहृतौ संक्षिप्त इत्यनेन गाथा कारिता- (४० ४१) ।

चं वा-सदो पयडो, पक्खंतरसूयगो तर्हि अत्थि ।
 संपुन्नं वा वंदइ, कट्ठइ वा तिन्नि उ युईओ ॥८२५॥
 यद् 'वा'शब्दः प्रकटः पक्षान्तरसूचकस्तत्राऽस्ति ।
 संपूर्णा वा वन्दते, कर्पति वा तिमस्तु म्नुतीः ॥८२५॥
 एसो वि हु मावत्थो, संमाविजइ इमस्स मुत्तस्स ।
 ता अन्नत्थं मुत्तं, अन्नत्थ न जोइउं जुत्तं ॥ ८२६ ॥
 एपोऽपि खलु भावार्थः संमाव्यतेऽस्य सूत्रस्य ।
 ततोऽप्यर्थं सूत्रमन्यत्र न योजयितुं युक्तम् ॥ ८२६ ॥
 जइ एत्तियमेत्तं चिय, जिणवंदणमणुमयं मुए हुत्तं ।
 पुइ-योत्ताइपवित्ती, निरत्थिया होज्ज सवाऽवि ८२७
 यदि एतावन्मात्रमेव जिनवन्दनमनुमतं श्रुते भवत् ।
 स्तुति-स्तोत्रादिप्रशस्तिर्निरर्थका भवेन् सर्वाऽपि ॥ ८२७ ॥
 संविग्गा विहिरसिया, गीयत्थवमा य स्सरिणो पुरिसा ।
 कह ते मुत्तविरुद्धं, सामायारीं परूवेत्ति ? ॥ ८२८ ॥
 संविग्गा विहिरसिका गीतार्थतमाश्च सूरयः पुरुषाः ।
 कथं ते सूत्रविरुद्धां मामाचारी प्ररूपयन्ति ॥ ८२८ ॥

अहंवा—

धैत्यवन्दन-
 सिध्यत्-

धीयंदणा उ दुविहा, निचा इपरा उ होइ नायश ।
 तविसयमिमं मुत्तं, मुणंति गीया उ परमत्थं ॥८२९॥

अथवा—

धैत्यवन्दना ■ द्विविधा नित्या इतरा तु भवति ज्ञानव्या ।
 तद्विषयनिर्द्धं सूत्रं जानन्ति गीतास्तु परमार्थम् ॥ ८२९ ॥
 सम्ममवियारिउणं, मओ य पग्गो य गमयगुणार्इ ।
 ओ पयपणं विकोवइ, सो नेओ दीहमंसारी ॥८३०॥
 सम्यगविचार्यं मयाश्च परमार्थं समयमूत्राणि ।

• यः प्रवचनं विगोपायति न श्रेयो वीर्यसंतारी ॥८३०॥

दममदोगा जीवो, जं वा सं वा मिसंतरं पप्य । उष्मका-
दीषः
 पयद् पद्मं करणिजं, येवं पडिवज्जद् मुहेण ॥ ८३१ ॥
 दुष्पमदोषाद् जीवो यद् वा तद् वा मियान्तरं प्राप्य ।
 त्यजति बट्ट करणीयं लोकं प्रतिपद्यते मुगेन ॥ ८३१ ॥
 एकं न कुणइ मूढो, सुयमुदिसिउज्ज नियकुबोहम्मि ।
 जणमग्गे पि पवसइ, एवं धीयं महापावं ॥ ८३२ ॥
 एकं न करोति मूढः सुतमुदिस्य निजकुबोधे ।
 जनमन्यमपि भवतयति एवं द्वितीयं महापापम् ॥ ८३२ ॥
 उप्पन्नसंमया जे, सम्मं पुच्छंति नेर गीयत्थे । गीतायोः
 शुक्कंति मुद्धमग्गा, ने पल्लवगादिपंडिथा ॥ ८३३ ॥
 उत्पन्नमंशया ये सम्यह् पृच्छन्ति नैव गीतार्थान् ।
 भ्रष्टयन्ति मुद्धमार्गान् ते पल्लवगादिपाण्डित्याः ॥ ८३३ ॥
 अलमैत्थ वित्थरेणं, वंदिय सभिदियचेइयाणेवं ।
 अयसेसचेइयाणं, वंदणपणिहाणकरणत्थं ॥ ८३४ ॥
 अलमत्र पित्थरेण वन्दित्वा सभिदितपैत्थान्येवम् ।
 अवशेषत्थानां वन्दनप्रणिधानकरणार्थम् ॥ ८३४ ॥
 पुहविहाणेण पुणो, भणितु सत्तययं तओ कुणइ । जिनपैत्यप्रति-
 जिणचेइयपणिहाणं, संविग्गो मुत्तमुत्तीए ॥ ८३५ ॥ धानम्
 पूर्वविधानेन पुनर्भणित्वा शत्रुस्त्वं ततः करोति ।
 जिनपैत्यप्रणिधानं संविग्गो मुक्कागुत्तया ॥ ८३५ ॥

मूलम्—

जायंति चंइपाइं, उहे य अहे य तिरियलोए य ।
 सवाइं वाइं पंदे, इह संतो तत्थ संताइं ॥ ८३६ ॥
 पावन्ति पैत्थानि ऊर्णं बाधम्व तिर्यग्लोके च ।
 सर्वाणि तानि वन्दे इह सत्त तत्र सन्ति ॥ ८३६ ॥
 सकत्थएण इमिणा, एयाइं चेइयाइं वंदामि ।
 सकत्थयस्स य भणणे, एयं गु पओयणं भणियं ॥ ८३७ ॥

साधुगनप्रति-
धानम्.

शक्रमवेनाऽनेन एतानि चैतानि वन्दे ।

शक्रमरम्य च मगने एतन्मातु प्रयोजनं भजितम् ॥ ८८

ततो य भारमारं, भजित्वा छोमवन्दनं विदिता

साधुगणं पणिहानं, कगेद् एयाणं गाहाण ॥ ८३८

तनत्र भारमारं भजित्वा छोमवन्दनं विदिता ।

साधुगणं प्रणिधानं कगेति एतया गायया ॥ ८३८

मूलम्—

जायंन केह साह, भरहे-रयय(ए)महाविदेहे

सवेसि तेसि पणओ, तिविहेण तिरुंछविरयाणं ८३९

यावन्तः केऽपि साधयो भरतै-रवने महाविदेहे च ।

सयेषां तेषां प्रगतः त्रिविधेन त्रिदण्डविरचानाम् ॥ ८३९

ततो अतित्तचित्तो, जिणेंदगुणवन्नणेण सुओ वि

मुकइनियदं मुदं, थयं च थोत्तं च वंज्जरइ ॥ ८४०

ततोऽष्टप्रचित्तो जिनेन्द्रगुणवर्णनेन भूयोऽपि ।

मुकविनिवदं शुदं लयं च स्तोत्रं च कथयति ॥ ८४०

सवः, स्तोत्रम्.

सकयमासावदो, गंमीररयो थओ त्ति विक्खाओ

पाययमासावदं, थोत्तं विविहेहिं छंदेहिं ॥ ८४१

संस्कृतभाषावदो गम्भीरायः सव इति विख्यातः ।

प्राकृतभाषावदं स्तोत्रं विविधैश्छन्दोभिः ॥ ८४१ ॥

गंमीरमधुरयोसं, तह तह थोत्ताइयं मणेजाह ।

जह जायइ संवेगं, मुणमाणाणं परेसिं पि ॥ ८४२

गम्भीरमधुरयोपं तथा तथा स्तोत्रादिकं मणेत ।

यथा जायते संवेगः शृण्वतां परेषामपि ॥ ८४२ ॥

विविहमहाकइरइओ, वविजंतो विचित्तउत्तीहिं ।

कस्स न हरेइ हिययं, तित्थंकरगुणगणो गुरुओ ? ॥ ८४३

१. “ कदेइ वसर-वसर- ” इत्यादि ॥ ८-४-२ ॥ हैमशकृदव्याकरणसूत्र
'वसर'—कथयति ।

वारिज्जह जह वि नियाणयंघणं वीअराय! तुह समण
तह्वि मम ह्ज्ज सेवा, भवे भवे तुम्ह चलणाणं ॥८४९॥
वार्यते यद्यपि निदानवन्धनं वीतरण! तत्र समये ।

तथापि मम भवेत्सेवा भवे भवे युष्माकं चरणानाम् ॥ ८४९ ॥

एएसि एगयरं, पणिहाणं नियमओ य कायवं ।

पणिहाणंता जम्हा, संपुआ वंदणा भणिया ॥८५०॥

एतेपामेकतरन् प्रणिधानं नियमतश्च कर्तव्यम् ।

प्रणिधानान्ता यस्मान् संपूर्णा वन्दना भणिता ॥ ८५० ॥

उल्लासविसेसाओ, एत्तो अहियं पि चित्तउत्तीहिं ।

पयडियमावाइसयं, कीरंतं गुणकरं येव ॥ ८५१ ॥

उल्लासविशेषाद् इतोऽधिकमपि चित्रोक्तिभिः ।

प्रकटितभावातिशयं क्रियमाणं गुणकरमेव ॥ ८५१ ॥

अहिए भावुल्लासे, अहियाहियकरणपरिणई होइ ।

तह भावयंदणाए, लखुणमेयं जओ भणियं ॥८५२॥

अधिके भावोल्लासे अधिकाधिककरणपरिणतिर्भवति ।

तथा भावयन्दनाया लक्षणमेतद् यतो भणितम् ॥ ८५२ ॥

वेलांए विहाणेण य, तग्गयचित्ताइणा य पिमैओ ।

तवुड्ढिभावमावेहिं, तह य दवे-यरविसेसो ॥ ८५३ ॥

वेलायां विधानेन च तद्वत्चिन्तादिना च विज्ञेयः ।

तद्वद्धिभावभावैस्तथा च द्रव्ये-यरविज्ञेयः ॥ ८५३ ॥

इह कस्सइ होअ मई, नियाणकरुणं इमं तु पयअउं ।

लं पत्थणपणिहाणं, कीरइ परिपूलयुद्धीहिं ॥ ८५४ ॥

इह कस्यचिद् भवेद् भविर्निदानकरणमिदं तु प्रत्यक्षम् ।

यन् प्रायंताप्रणिधानं क्रियते परिष्कृत्युद्धिभिः ॥ ८५४ ॥

मुवइ य दम्माईमुं, निन्धयरम्मि वि नियाणपडिसेहो ।

तम्हा न जुत्तमेयं, पणिधानं अइ गुरु मणइ ॥ ८५५ ॥

किं न निदा-
नम् ।

इत्याधुनास्क-
न्वादयः ।

शुद्धं च दत्तार्थं नीचेऽर्था निदानप्रतिषेधः ।

मार्गः ॥ शुद्धमेव प्रतिपादयन् शुद्धमिति ॥ ८५५ ॥

जे शेतार्थनिमित्तं, पण्डितं ते शु भद्रं नित्यं । शताम्

ते निर्दिष्ट इत्यनेन, पर्योण कामभोगेषु ॥ ८५६ ॥ निदानप्रतिषेधं

तन् शतार्थनिमित्तं प्रतिपादयन् शतं भवति निदानम् ।

तन् त्रिविधं-इत्यनेन पर्योण कामभोगेषु ॥ ८५६ ॥

शोदना-रूप-दत्त-कृतमप्या माणुगामि लोगामि । इत्यनेन निदानं

जे पण्डितं धर्मा, इत्यनेन निदानमर्थं तु ॥ ८५७ ॥

शोभाय-मात्र-दत्त-कृतमप्या माणुगे लोके ।

तन् दत्तार्थं धर्मा इत्यनेन निदानमर्थं तु ॥ ८५७ ॥

वेदान्तियादिनिर्दिष्टा, इत्यनेन पण्डिता आ उ ।

परलोकादिनिदानं

परलोकादिनिदानमिति, पण्डित्यर्थं पण्डिते ॥ ८५८ ॥

वेदान्तियादिति द्विविध्यादीनां धर्मेना वा तु ।

परलोकादिनिदानमिति पण्डित्यर्थं प्रयत्नेन ॥ ८५८ ॥

जो पुन शुद्धमुपभोग्यं, पण्डितं भवे भवे भोक्तुं । भोगनिदानम्

तदाशक्यमभोगे, भोगनिदानं इमं भजिये ॥ ८५९ ॥

यः पुनः शुद्धमुपभोग्यं पण्डितं मार्गयति भवे भवे भोक्तुम् ।

तदाशक्यमभोगान् भोगनिदानमिति भजितम् ॥ ८५९ ॥

तद् जं कौरादिसया, वद-बंधन-भारमादपिनिदानं । इत्यादिः

दीयापणपण्डितं, तं पि निदानं महापापं ॥ ८६० ॥

तथा यन् कौरादिनायाद् बंध-बन्धन-भारमादिप्रतिपादनम् ।

इत्यादिप्रसङ्गाणां तदपि निदानं महापापम् ॥ ८६० ॥

पण्डितं निदानार्थं, लक्षणमेकं पि नित्यं पण्डितं । निदानसंश्लेषः

ता वद भजिये निदानं, तदादिभावेहि तस्सत्यं ॥ ८६१ ॥ भावः

एतेषां निदानानां लक्षणमेकमपि नास्ति प्रतिपादने ।

ततः कथं भजसि निदानं तथाऽधिभावय तत्सत्यम्

(तथाहि भावय तच्छास्त्रम्) ॥ ८६१ ॥

उत्तर इति
८५६

सारीर-मानमानं, दुस्मान रात्रो नि होइ दुस्मानात्रो ।
नानातरुनाईनं, कम्मान रात्रो उ कम्मानात्रो ॥ ८६२ ॥

सारीर-मानमानं दुःमानं क्षय इति भवति दुःश्रमः ।

नानातरुनाईनं कर्मनां क्षयस्तु कर्मश्रमः ॥ ८६२ ॥

ममद् ममादिमरणं, रागदोषोदं विनमुद्राणं ।

देहस्य परिधात्रो, मरणाकारी चरिणी ॥ ८६३ ॥

भण्यते ममादिमरणं राग-दोषैर्विमुक्तानाम् ।

देहस्य परिधात्रो मरणाकारी चरिणी ॥ ८६३ ॥

मम्मपरगाद् बोद्धी, तीरो लाभो मये मये पणी ।

कम्मपणपदेउणा, मित्रकतो निपमत्रो एयो ॥ ८६४ ॥

मम्मकृत्परगाद् बोद्धी तस्या लाभो भवे भवे प्राप्तिः ।

कर्मपणपदेउणा मित्रकतो निपमत्रो एयो ॥ ८६४ ॥

मोवत्तड मद् एते, तुद नाद पणपणकणत्रो सुगमं ।

मोवत्तडमोव मकन्ते, पणपणमेपमि पणपणमे ॥ ८६५ ॥

मोवत्तड मोवत्तड मद् नाद पणपणकणत्रो सुगमं ।

मोवत्तडमोव मकन्ते पणपणमेपमि पणपणमे ॥ ८६५ ॥

दुदपमि वि पणपणमे, मवत्तडगाद् मित्रकन्ते येव ।

नो नो वि मवत्तडगाद्, मवत्तडगाद् पणपणमे ॥ ८६६ ॥

दुदपमि वि पणपणमे मवत्तडगाद् मित्रकन्ते येव ।

नो नो वि मवत्तडगाद्, मवत्तडगाद् पणपणमे ॥ ८६६ ॥

मवत्तड वि पणपणमे, पणपणमे मित्रकन्ते येव ।

इव इव इव इव, इव इव न निपमत्रो येव ॥ ८६७ ॥

इव इव इव इव इव इव इव इव इव इव इव ।

इव इव इव इव इव इव इव इव इव इव इव ॥ ८६७ ॥

इव इव इव इव, इव इव इव इव इव इव इव ।

इव इव इव इव, इव इव इव इव इव इव इव ॥ ८६८ ॥

कर्मन्त्याधेदीदा गोो नियमेन भवति विच मोक्षः ।
 पार्श्वोऽपि ॥ आश्वते धर्म आत्मनं कमरन् ॥ ८६८ ॥
 आनन्दपनिम्बेवगा, किरिया नियमेन दहकिरिय नि ।
 गंधुपिण्डमपापार्णं, पार्णं तुष्टपुष्पा होइ ॥ ८६९ ॥
 आत्मनं विरसेग विद्या नियमेन दृष्टविषयि ।
 गंधुपिण्डमपापार्णो प्रायः तुष्टपुष्पा भवति ॥ ८६९ ॥

अथ—

गुणमि येव भनियं, पन्थनमारोग-बोहिलामम् ।
 तम्हा कापहमिणं, पणिदापं नो सनु नियापं ॥ ८७० ॥

आश्व—

तुवे एव भजितं प्रार्थनमारोग्य-बोहिलामम् ।
 तस्मान् कर्मण्यमिहं प्रणिधानं नो ग्हातु निदानम् ॥ ८७० ॥
 जो वि भणिजो दवरारु, तिन्यगरम्मि वि नियाण-पाकार्पवधा-
 पडिसेहो । मम्.

तिन्यगररिद्धिअभिसंगभावजो सो वि जुत्तो वि ८७१
 योऽपि भणिजो दसरारु वीर्यकरेऽपि निदानप्रतिपेधः ।
 तीर्थवरद्वारमिपङ्गभावतः सोऽपि युक्त इति ॥ ८७१ ॥

न य पन्थिया वि लप्पह, माभिस्संगेहिं वारिमा पयवी ।
 निस्संगमायगग्गा, जम्हा सा भुत्तिहेउत्ता ॥ ८७२ ॥

न च प्रार्थिताऽपि लप्पते सामिप्पवैस्तादसी पयवी ।
 निस्संगभावताभ्या यस्मान् सा भुत्तिहेतुत्वान् ॥ ८७२ ॥

भनियं य—

एवं च दसरारुं तिन्यगरम्मि वि नियाणपडिसेहो । पयाचम्
 जुत्तो भवपडिबद्धं, माहिस्संगं तयं जेण ॥ ८७३ ॥

भणितं च—

एवं च दशादिषु तीर्थकरेऽपि निदानप्रतिषेधः ।

युक्तो भवप्रतिबद्धं सामिपङ्गं तच्छब्देन ॥ ८७३ ॥

कथमेत्थ पसंगेणं, एवं पणिहाणसंगया एसा ।

संपुत्ता उक्कोसा, निदिट्ठा वंदणा लद्धा ॥ ८७४ ॥

कृतमत्र प्रसङ्गेन एवं प्रणिधानसङ्गतैषा ।

संपूर्णा उत्कृष्टा निर्दिष्टा वन्दना लब्धा ॥ ८७४ ॥

उत्ससंगेणं स चिय, कायवा सुद्धमग्गमाभीहिं ।

सेसा उ देसकालादवेवखणा होइ अट्ठविहा ॥ ८७५ ॥

उत्ससंगेण सैव कर्तव्या शुद्धमार्गगामिभिः ।

शेषा तु देशकालाद्यपेक्षणाद् भवति अष्टविधा ॥ ८७५ ॥

विचिकिरियाऽविरोहो, अववायनिब्रं धणं गिहत्थानं ।

किरियंतरकालादिकमाइभावो मुसाहणं ॥ ८७६ ॥

वृत्तिक्रियाऽविरोधोऽपवादनिबन्धनं गृहस्थानाम् ।

क्रियान्तरकालातिक्रमादिभावः सुमाधूनाम् ॥ ८७६ ॥

जओ—

दवाइएहि जुत्तम्मुस्सग्गो तदुचियं अणुट्ठाणं ।

रहियस्स तमववाओ, जहोचियं जुत्तमुमयं पि ॥ ८७७ ॥

पतः—

त्रय्यादिकैर्युक्तस्योत्सर्गस्तदुचितमनुष्ठानम् ।

रहितस्य तदपवादो यथोचिनं युक्तमुभयमपि ॥ ८७७ ॥

चेइयपरिवाडीए, कालं तह चेइयाई आमाज्ज ।

सवा वि जहाजोगं, कायवा गुद्धरोहेहिं ॥ ८७८ ॥

पैलपरिपाट्या कालं तथा चैयानि आमाज्ज ।

सर्वाऽपि यथायोगं कर्तव्या शुद्धयोधैः ॥ ८७८ ॥

मग्गमाउगुंदरं जं, धंरं य वरुं य घम्मणुट्ठाणं ।

रोइ गुविगुट्ठफलयं, तविरागीयं न उ वरुं पि ॥ ८७९ ॥

वन्दनाया अ-
ष्टविधता

तद्भाष्येणैव न शोचं, वा बहु वा धर्मानुष्ठानम् ।

अथानि मुक्तिमुत्पन्नं न हि विधीयते न तु बहु भवति ॥ ८७९ ॥

विषय—

इह त्रये-इह-रूपवशात् विद्यायामन्यतन्मात्रा ।

वन्दनार्थं

एतेन दुष्टद्विषो, न पुन एवमुत्तरं ॥ ८८० ॥

पक्षान्तम्

विषय—

इह ऐव-इह-रूपवशात् विद्यायामन्यतन्मात्राः ।

अथानि पूर्वमुत्तरं पुनरेव इति न ॥ ८८० ॥

द्वयेन च द्वयेन च, जुषो एतेन तु रूपमो होइ ।

द्वैविध्यो द्वे वि न रन्तु एतन्तेति ॥ ८८१ ॥

इत्येव च द्वेन च मुक्तयेव एतन् रूपमो भवति ।

द्वैविध्यो द्वयेन च न रन्तु एतन्तेति इति ॥ ८८१ ॥

अद्वैतं द्वयेन च, इतो तेन उ विद्या उ मुह ति ।

एतन्निर्विषयवशात् नान्यतन्मात्रा नियमो होइ ॥ ८८२ ॥

अथ द्वेन च इत्येव न पुन विद्या न मुक्ति ।

एतन्निर्विषयवशात् नान्यतन्मात्रा नियमो भवति ॥ ८८२ ॥

एतन् पुन वंदनाय, रूपममो होइ चित्तवृत्तमात्रो ।

द्वैविध्यो द्वयेन च, संपुष्ठा बाहिरा किरिया ॥ ८८३ ॥

अथ पुनर्वन्दनाया रूपममो भवति चित्तवृत्तमात्रः ।

द्वैविध्यो द्वयेन च संपुष्ठा बाहिरा किरिया ॥ ८८३ ॥

दोष्टं वि समाश्रयो, सुवन्दना ऐव रूपवशात् ।

व्यायवशात् सुवन्दना, प्रमादो भवति न ॥ ८८४ ॥

इत्येव च समाश्रयोः सुवन्दना ऐव रूपवशात् ।

द्वैविध्यो द्वयेन च प्रमादो भवति न ॥ ८८४ ॥

एतन्निर्विषयवशात्, अद्वैतकिरियं वि इत्येव न ॥

उभयविद्या नैया, अद्वैतं चैव तन्तेति ॥ ८८५ ॥

१. एतद् वाक्यं (८८०—८८१—८८२) तृतीये पञ्चाशके (१४-१५-१६) एतन्निर्विषयवशात् इति—पञ्चाशके (१०-१५)

लामादिनिनिनाद् अयम्भ्रियामपि कुर्वन्मृतीया ।
 उभयविहीना ज्ञेया अवन्दना एव नन्वेन ॥ ८८५ ॥
 एमो इह भावत्यो, काववा देसकालमामल ।
 अप्या वा बहुना वा, विहिणा बहुमाणजुनेन ॥ ८८६ ॥
 एष इह भावार्थः कनेच्या देशकालमामल ।
 अत्या वा बहुसा वा विधिना बहुमानयुक्तेन ॥ ८८६ ॥
 अत्रे च त्रिणमयम्मी, चंडविहं वन्नियं अणुद्वानं ।
 पीडजुयं भक्तिजुयं, वयणपहानं असंगं च ॥ ८८७ ॥
 अन्यच्च त्रिनमते अनुविधं वर्णिनमनुष्ठानम् ।
 प्रीतियुतम्, भक्तियुतम्, वचनप्रधानम्, अमङ्गं च ॥ ८८७ ॥
 जं कुणओ पीडरमो, बहुह जीवस्म उजुमहावस्म ।
 घालार्हण व रपणे, पीडअणुद्वानमेयं तु ॥ ८८८ ॥
 यन् कुर्वतः प्रीतिरसो वर्धते जीवस्म कजुम्भमावस्म ।
 घालादीनामिव रसे प्रीत्यनुष्ठानमेतन् तु ॥ ८८८ ॥

अनुष्ठानस्य
 अनुविधता.

प्रीत्यनुष्ठानम्

१. एतच्चैवं सङ्कतम्—

तत्प्रोति भक्ति वचना-उमंगोपपदं अनुविधं गीतम् ।
 तत्प्रामिर्हः परमपदसाधनं सर्वमेवेदम् ॥ २ ॥
 यथाऽऽदरोऽस्ति परमः प्रीतिश्च हितोदका भवति कर्तुः ।
 ज्ञेयत्वागेन कर्तेति वच्च तत्प्रीत्यनुष्ठानम् ॥ ३ ॥
 गौरवविशेषयोगाद् बुद्धिमतो यद् मिष्टद्वारयोगम् ।
 कियये-तत्तत्स्वमपि ज्ञेयं तद् भक्त्यनुष्ठानम् ॥ ४ ॥
 अत्यन्तवद्भमा खलु पत्नी तद्गदित्वा च जननीति ।
 तुल्यमपि कृतमनवोर्गतं स्यात् प्रीति-भक्तिमतम् ॥ ५ ॥
 वचनात्मिका प्रवृत्तिः सर्वत्राधिकारयोगतो या तु ।
 वचनानुष्ठानमिदं चातिप्रवृत्तौ निवर्तते ॥ ६ ॥
 मरुभ्यासातिशयान् सात्यभूतमिव चेतपते सङ्गः ।
 तदमगानुष्ठानं भवति त्वेदम् तदावेधान् ॥ ७ ॥
 यद्यप्रमगं दृष्ट्वा तदमावे चैव यत् परं भवति ।
 वचना-उमंगानुष्ठानवस्तु तद् दायकं ज्ञेयम् ॥ ८ ॥

—श्रीतदाकथनरूपे दशमे पोटणे (२० ५१-५५)

बहुमाणविसेसाओ, मन्दविवेगस्स भवजीवस्स ।
पुव्विल्लसमं करणं, भत्तिअणुद्वाणमाहंमु ॥ ८८९ ॥

बहुमानविसेपाद् मन्दविवेकस्य भव्यजीवस्य ।
पौर्वात्तसमं करणं भक्त्यनुष्ठानमाहुः ॥ ८८९ ॥

तुहं पि पालणाहं, जाया-जणणीण पीह-भत्तिगयं ।
पीहं-भत्तिमु(जु)याणं, भेओ नेओ तहेहं पि ॥ ८९० ॥

गुत्यमपि पालनादि जाया-जनन्योः प्रीति-भक्तिगतम् ।
प्रीति-भक्तियुतयोः भेदो ज्ञेयस्तथेहाऽपि ॥ ८९० ॥

जो पुण जिणगुणचेईमुत्तविहाणेण वंदणं कुणइ ।
वयणाणुद्वाणमिणं, चरित्तिणो होइ नियमेण ॥ ८९१ ॥

वचनानुष्ठानम्

यः पुनर्जितगुणवैल्लेख्यैः (वैल्लेख्यसूत्र) विधानेन वन्दना करोति ।
वचनानुष्ठानमिदं पारिव्रजिणो भवति नियमेन ॥ ८९१ ॥

जं पुण अम्मासरसा, गुयं विणा कुणइ फलनिरासंमो ।
तमसंगाणुद्वाणं, विमयेणं निउणदंतीहिं ॥ ८९२ ॥

भक्त्यानुष्ठानम्

यत् पुनरभ्यासरसान् भुजं विना करोति फलनिरासंस्तः ।
तदसङ्गानुष्ठानं विशेषं निपुणदर्शिभिः ॥ ८९२ ॥

कुंमारचक्रभमणं, पढमं दंडा तओ वि तयभावे ।
वयणा-उसंगाणुद्वाणमेयकहणे इमं नार्यं ॥ ८९३ ॥

कुम्भकारपक्रभमणं प्रथमं दण्डान् ततोऽपि तदभावे ।
वचनानुष्ठानभेदकथने इदं ज्ञातम् ॥ ८९३ ॥

तदमं भायलवाओ, पार्यं बालाइयाण संभवइ ।
चो वि उत्तरुत्तरसंपची नियमओ होइ ॥ ८९४ ॥

प्रथमं भावद्वयान् प्रायः बालादिपदानां सम्भवति ।
तोऽपि उत्तरोत्तरसंप्राप्तिर्नियमतो भवति ॥ ८९४ ॥

हा चउविहं पि हु, नेयमिजं पढमरुवगममानं ।
हा सुणीहिं सब, परमपयनियंथणं भणिजं ॥ ८९५ ॥

तस्मान् चतुर्विधमपि शब्दु नेय(वेय)मिदं प्रथमरूपक-

ममानम् ।

यस्माद् मुनिभिः सर्वं परमपदनिबन्धनं मणितम् ॥८९५॥

वीर्यगुरुत्वसमं पि ह्यु, मम्माणुष्टाणकारणत्वेन ।

एगंतेण न दुष्टं, पुद्गायरिया जओ वेति ॥ ८९६ ॥

द्वितीयकरूपममपि शब्दु सम्यगनुष्ठानकारणत्वेन ।

एकान्तेन न दुष्टं पूर्वाचार्या यनो युवते ॥ ८९६ ॥

असडस्म अपरिसुद्धा, किरिया मुद्धाएँ कारणं होइ ।

अ(ज)त्तो विमलं रयणं, मुहेण यग्गं मलं चयइ ॥८९७॥

अशुद्धस्य अपरिसुद्धा क्रिया शुद्धायाः कारणं भवति ।

यनो विमलं रयं मुखेन वाय मलं त्यजति ॥ ८९७ ॥

तदयगुरुत्वगतुल्ला, मायामोमाएँ दोससंमत्ता ।

कारिमरुवयवहारिणो व कुल्ला महाणत्थं ॥८९८॥

तृतीयकरूपकनुष्ठाना मायामृषया दोषसंमत्ता ।

कृत्रिमरूपकव्यवहारिण इव कुल्ला महाणत्थं ॥ ८९८ ॥

होइ य पाण्णेमा, अन्नाणाओ अमदहाणाओ ।

कम्मस्स गुरुत्ताओ, भवामिनंदीण जीवानं ॥८९९॥

भवति य प्रायेणैवा अज्ञानाद् अभट्टानान् ।

कर्मणो गुरुत्वाद् भवामिनन्दिनां जीवानाम् ॥ ८९९ ॥

उभयविहृणा उ पुणो, नियमागहणविगहणारहिया ।

विगयम्मामगुणाओ, कयाइ होल्ला मुहनिमित्तं ॥९००॥

उभयविहीना तु पुनर्नियमागधनविगधनारहिता ।

विषयाव्यामगुणान् कदाचिद् भवेन् शुभनिमित्तम् ॥९००॥

प्रः३४३५५:

उह मावगस्स पुणो, बहुमो निजविंयदंमज्जगुणेणं ।

अरुयमुकओ वि मरिउं, मच्छमवे पारिओ मम्मं ॥९०१॥

यथा श्रावकस्य पुणो बहुमो निजविंयदंमज्जगुणेन ।

अहतगुहोर्गः मृगः श्रावकस्य भवे प्रायः शब्दयत्न इव ॥९०१॥

तस्मान् चतुर्विधमपि खलु नेय(क्षेय)मिदं प्रथमरूपक-

समानम् ।

यस्माद् मुनिभिः सर्वं परमपदनिबन्धनं भणितम् ॥८९५॥

वीर्यगरूढसमं पि दुः, सम्माणदृष्टाणकारणत्वेन ।

एगंतेण न दुष्टं, पुष्पायरिया जओ वेति ॥ ८९६ ॥

द्वितीयकरूपसममपि खलु सम्यगनुष्ठानकारणत्वेन ।

एकान्तेन न दुष्टं पूर्वाचार्या यतो भुवते ॥ ८९६ ॥

असदस्स अपरिसुद्धा, किरिया सुद्धाएँ कारणं होइ ।

अ(ज)त्तो विमलं रयणं, मुहेण वज्जं मलं चयइ ॥८९७॥

अशठस्य अपरिसुद्धा क्रिया शुद्धायाः कारणं भवति ।

यतो विमलं रत्नं मुह्येन यासं मलं लजति ॥ ८९७ ॥

तदयगरूढगतुल्ला, मायामोमाएँ दोससंसत्ता ।

कारिमरूढयववहारिणो व कुआ महाणत्थं ॥८९८॥

तृतीयकरूपकमुन्वा मायामुपया दोषसंमत्ता ।

कृत्रिमरूपकव्यवहारिण इव कुर्वाद् महानर्थम् ॥ ८९८ ॥

होइ य पाएणेसा, अज्ञाणाओ असइहाणाओ ।

कम्मस्स गुरुत्ताओ, भवामिनंदीण जीवाणं ॥८९९॥

भवन्ति य प्रायेणैषा अज्ञानाद् अभट्टानात् ।

कर्मणो गुरुत्वाद् भवामिनन्दिना जीवानाम् ॥ ८९९ ॥

उभयविहणा उ पुणो, नियमागहणविराहणारहिया ।

विगयन्मामगुणाओ, कयाइ होआ गृहनिमित्तो ॥९००॥

उभयविहीना तु पुनर्नियमागभनविराधनारहिता ।

विषयाध्यागगुणान् कदापि न भवेत् शुभनिमित्तम् ॥९००॥

जइ मायगम्म पुणो, बहुगो त्रिणविषदंमणगुणेण ।

अकयगुरुओ वि मण्डि, मरुत्तमये पारिओ गम्भी ॥९०१॥

यथा भावदस्य पुत्रो बहुगो त्रिणविषदंमणगुणेन ।

अहृतगृहणोर्द्धा मृगं गाम्भ्यमये प्राणः गम्भीरम् ॥९०१॥

तस्मान् चतुर्विधमपि मन्दु नेत्र(मेय)मिदं प्रथमरूपक-

ममानम् ।

यस्माद् मुनिभिः सर्वं परमपदनिबन्धनं भगितम् ॥८९५॥

चीयगरूपसमं पि द्रु, मम्माणुद्वानकारणत्वेण ।

एगंतेण न दुष्टं, पुद्वायरिया जओ वेति ॥ ८९६ ॥

द्वितीयकरूपमममपि स्वल्बु सम्यगनुष्ठानकारणत्वेन ।

एकान्तेन न दुष्टं पूर्वाचार्या यतो भवते ॥ ८९६ ॥

असदस्स अपरिमुद्धा, किरिया मुद्धाएँ कारणं होइ ।

अ(ज)त्तो विमलं रयणं, मुहेण वज्झं मलं चयइ ॥८९७॥

अगठस्स अपरिमुद्धा क्रिया शुद्धायाः कारणं भवति ।

यतो विमलं रत्नं मुखेन बाह्यं मलं त्यजति ॥ ८९७ ॥

तद्वयगरूपगतुल्ला, मायामोसाएँ दोससंसत्ता ।

कारिमरूपयववहारिणो इ कुज्जा महाणत्थं ॥८९८॥

तृतीयकरूपकतुल्या मायामृषया दोषसंसत्ता ।

कृत्रिमरूपकव्यवहारिण इव कुर्याद् महानर्थम् ॥ ८९८ ॥

होइ य पाएणेसा, अन्नाणाओ असद्वहाणाओ ।

कम्मस्स गुरुत्ताओ, भवामिनंदीण जीवाणं ॥८९९॥

भवति च प्रायेणैषा अज्ञानाद् अध्वानान् ।

कर्मणो गुरुत्वाद् भवामिनन्दिनां जीवानाम् ॥ ८९९ ॥

उभयविहणा उ पुणो, नियमाराहणविराहणारहिषा ।

विसयन्भासगुणाओ, कयाइ होज्जा मुहनिमित्तं ॥९००॥

उभयविहीना तु पुनर्नियमाराधनविराधनारहिता ।

विषयाभ्यासगुणान् कदाचिद् भवेत् शुभनिमित्तम् ॥९००॥

भावकपुत्रः

जह सावगस्स पुत्तो, बहुसो जिणविंवदंसणगुणेणं ।

अकयमुकओ वि मरिउं, मच्छमवे पाविओ सम्मं ॥९०१॥

यथा श्रावकस्य पुत्रो बहुशो जिनविश्वदर्शनगुणेन ।

अकृतमुकतोऽपि मृत्वा मत्स्यभवे प्राप्तः सम्यक्त्वम् ॥९०१॥

प्रापनी धर्मकधी वारी नैमित्तिकमागमी च ।
 विद्या सिद्धम कविरष्टायेव प्रभासका भक्तिः ॥ ९०८ ॥
 दुष्पदमूलेः एएहिं परिग्मादिभो, जिजगीरपराभिभो मरानागो ।
 मिच्छतमभिभान्तो, दुष्पदगतो जगद् संतो ॥ ९०९ ॥
 एतैः परितृप्तो जिजगीरपराभिभो मरानागः ।
 मिज्जालमभिभान्तु दुष्पदगतो जगदि सज्जः ॥ ९१० ॥
 श्रीः भुजभगणपदंतो, निपगैर्द-नर्दिर्दिदकवगो ।
 गिरिजमानवीरो, होउ मया मंगलं तुम्ह ॥ ९११ ॥
 भुजभगणपरीपस्विरसोन्-जोन्गुन्गकनगो ।
 श्रीभगवान् पीरो भगवु मया मङ्गले गुमाकन ॥ ९१२ ॥
 ॥ इति श्रीशान्त्याचार्यविरचि । नै परानामदाभावं
 संपूर्णम् ॥
 ॥ श्रीगणेश ॥ ११८० ॥

वैत्यवन्दनमहाभाष्यगाथावर्णानुक्रमणिका ।

गाथासंख्यम्	पृष्ठम्	गाथासंख्यम्	पृष्ठम्
अदपुरदमतिबहुमा- ...	१	अमत्तपूयसिवाभो... ..	७७
अदरादेवीउदरे	१०७	अमे पि एतथ कारण-	१०७
अदृष्ट काउत्तराग्रे	४६	अमे पि त्रिप्यदार	४६
अदृष्टिमुक्तुकारण-	५०	अमापयसा केई	११३
अगमि नि पतीययसे	८१	अमा पि त्रिहा पूया	३७
अगपीउ व त्रिदेव व	८२	अमे अदुवदार	३८
अंगमसं दम्भमसे	१०५	अमे केति अजुर्न	१७
अंगमि पदमपूया	३६	अमे मि वेदि न त्रिवा	१९
अमाईसंवासा	७५	अमेति भयापे	१४५
अगुडे मेतमिई	८८	अमोमंतविपंगुलि-	४३
अगुलिभमुदाभो मि व	८९	अमोनामिमुदे विर	९९
अगोवेगदसव-	४	अमो मपेय कोई	२५
अक्षिरामदवमिरये	१०१	अप्पदिहममवसतिव	६२
अक्षतिम पि भो सं	९४	अप्पुम्भनाणगहने	१२७
अहुह व नामाई	५८	अभितरमो दीवी-	११८
अहुविहपादिदेई	९९	अगुवपमो निमित्तं	७१
अहुविई दम्भरसे	९५	अमवाइपयवार्ण	५९
अहुविई पि व दम्भे	५९	अणिंदर आनंदर	१०१
अहुवसे पडिमार्ण	९	अभिमुह हवा अभिहवा... ..	६८
अगुपेहा मंगलय-	७६	अररतवेइयापे	११७
अगुवदयपरागुगह-	५९	अरहेता पुगुता	७१
अगुरवधिई एव	१२	अरहेता भगवता... ..	१४
अरथे भासद अरिहा	५४	अरिइति वंदनम-	५३
अपि मिमेतनिमित्तं	१०५	अरसे रोगभाषा	६३
अरथे तंकेष व	१५७	अतमेव विवरेणे	९७
अदावपमपमपे... ..	३४	.. ..	१४९
अमे व त्रिगमदम्पी	१५८	अदिवदमं तु एवं	११४
अमहा विहुता	२९	अदिवदमं पि पाव-	११४
अमरवाउमविर् वि हु	४७	अदिवदमं हीवे	४०

दुष्पसहमूरिः.

वीरः

प्रवचनी घमकथी वादी नैमित्तिकस्तपस्वी च ।

विद्या सिद्धश्च कविरष्टावेव प्रभावका भणिताः ॥ ९

एएहिं परिग्गहिओ, जिणवीरपवत्तिओ महाम
मिच्छत्तमभिमवंतो, दुष्पसहतो जयद् संघो ॥ ९

एतैः परिगृहीतो जिनवीरप्रवर्तितो महाभागः ।

मिष्यात्वमभिभवन् दुष्पसहान्तो जयति सङ्घः ॥ ९

शुचणभवणप्पइवो, तियसँद-नरिंदविंदकयसेवो ।

सिरिवद्धमाणवीरो, होउ सया मंगलं तुम्ह ॥ ९

भुवनमवनप्रद्वीपसिद्धशेन्द्र-नरेन्द्रपुन्दकृतसेवः ।

श्रीवर्धमानवीरो भवतु सदा मङ्गलं युष्माकम् ॥ ९

॥ इति श्रीशान्त्याचार्यविरचितं चैत्यवन्दनमहाभाष्यं
संपूर्णम् ॥

॥ अंथाग्रम् ॥ ११८० ॥

चैत्यवन्दनमहाभाष्यगाथावर्णानुक्रमणिका ।

गाथासंख्या	शृङ्खला	गाथासंख्या	शृङ्खला
अद्वैतमतिबहुला-	...	अनन्तमूर्तिवाओ...	...
अद्वैतदीपद्वारे ...	...	अनं वि एव कारण-	...
अद्वैतकाव्यमये ...	...	अनं वि विष्णुद्वारे	...
अद्वैतमुमुक्षुवारण-	...	अनन्तपदा केई ...	...
अद्वैत नि पत्नीवपयं	...	अनन्त नि विद्या पूरा	...
अद्वैतौड व विदेव व	...	अनन्त अद्वैतद्वारे	...
अद्वैतसं हम्ममते	...	अनन्त वेति अजुनं	...
अद्वैत परमपूजा	...	अनन्त नि वेदि न विद्या	...
अद्वैतसंवाता	...	अनन्त भम्मायं	...
अद्वैत वेदविडं	...	अनन्तनरिवंशुकि-	...
अद्वैतभुवाओ वि व	...	अनन्तान्निमुहं विर	...
अद्वैतपरमव-	...	अनन्त भवेन कोई	...
अद्वैतगदवदिवरये	...	अनन्तद्वैतमवयवितियं	...
अद्वैत वि नो सं	...	अनन्तमननपद्वये	...
अद्वैत व नामाई	...	अनन्तवरो दीरो-	...
अद्वैतविपाडिहरे	...	अनन्तवयो निमित्तं	...
अद्वैत कम्मरयं	...	अनन्तद्वैतपद्वयं	...
अद्वैत वि व हम्मं	...	अनन्तद्वैत आचंदर	...
अद्वैत वदिमार्ग	...	अनन्तद्वैत हरा अनिहवा...	...
अद्वैत मयतय-	...	अनन्तद्वैतपद्वयं	...
अद्वैतवपरापुगाह-	...	अनन्तता पुम्पुता	...
अद्वैतविदं एव	...	अनन्तता मयतय...	...
अद्वैत भासई अरिहा	...	अनन्तद्वैत वंदनयं-	...
अद्वैत विवेकनिमित्तं	...	अनन्तं धेयःभवा	...
अद्वैत टकेय व...	...	अनन्तमय विचरेयं	...
अद्वैतवपनपमायं...	...	"	...
अद्वैत व विपमवम्मी	...	अनन्तवचनं सु एवं	...
अद्वैत विद्वता	...	अनन्तवचनं नि एव-	...
अद्वैतभविषं वि दु	...	अनन्तद्वैत वंदनं	...

गाथासम्भः	पृष्ठम्	गाथासम्भः
अवगामिउत्तिमंभी ८७		आगारेहि अमग्नी ८७
अवमडगकप्यगाए २०		आगमस्य पएगा १११
अविदिमरणं अकाले ८३		आगानुपाटनाओ ११२
अववावाहं भणियं ६३		आयरमूयगहेउं ११३
असइस्य अवरिमुखा १६०		आरोग्गबोद्धिताभं ११४
अमुइमलपूरियंगा १३		आलकगनिरेवेय्या ११५
अमुइनिवारणमत्तो १२१		आलवदकवाहं ११६
असोगदस्यो सुखं- ५१		आलोयचनं वचनं ४१
अह कोइ सपुडीए ८		" " ८०
अह छट्ठपययाए... .. ६०		आगायथा अइया ११
अह तं न करेणि सुमं १७		आगो वर विममायं ८०
अह ते न पगीपंति दु ११३		आह करेणि अगिता ७६
अह पुइयाओ एगो १२४		आह क्रियेइय विव १४५
अह पुणं विव केणइ ३५		आह क्रियेया सुभे १४३
अह भणी सुणपुणं २२		आह अह पुणपुरिगा २१
अइय विदंइयाओ १२७		आह परो विमवदण- १७
अइय विवारेवीए ११०		आइ कुड नदि मुणिमो ११४
अइया अरिगो सलू ५१		आइ भुवणंवाहुगो ८३
अइया अउरिगिगारे ६२		आइस्य पुण एय १६
अइया अय वि लय वि ३		इयाइपुणजहिना ७०
अइया आइइयाओ ५१		इपुणपगो नवो ३३
अइया वि न मा नहा १२३		इयागुरियनपुण- १११
अइया वि नमो अयय- १२३		इयोइ अनेइ य १३९
अइया वि भावनेया ३३		इविगुरियववमाया- ५९
अइया भवगममय- ५८		इय जय विमो विइइ ५०
अइ यलमंरइइय ८३		इय वडिवावि इइ ६१
अइय भावयामे... .. १५३		इय वीमंरयमुको १०
अइ यो वडिवाविइओ १००		इय वडिवाविइओ ४०
अइयविवाउ वाडे ३		इय वुव विव लया १६०
अइयविवाउ वाडे ३४		इय वडिवाविइओ ६
अइयविवाउ वाडे १०८		इय वडिवाविइओ ५९
अइयविवाउ वाडे ११५		इय वडिवाविइओ १३०
अइयविवाउ वाडे ११५		इय वडिवाविइओ ११५

शाखावर्णानुक्रमणिका ।

[illegible]

गाथावर्णः

कदपर्वणपर्यायो

कदपर्वण पञ्चमेणं

कदपर्वण पञ्चमेणं

कदपर्वण पञ्चमेणं

कदपर्वण पञ्चमेणं

कदपर्वण पञ्चमेणं

कदपर्वण पञ्चमेणं

कदपर्वण पञ्चमेणं

कदपर्वण पञ्चमेणं

कदपर्वण पञ्चमेणं

कदपर्वण पञ्चमेणं

कदपर्वण पञ्चमेणं

कदपर्वण पञ्चमेणं

कदपर्वण पञ्चमेणं

कदपर्वण पञ्चमेणं

कदपर्वण पञ्चमेणं

कदपर्वण पञ्चमेणं

कदपर्वण पञ्चमेणं

कदपर्वण पञ्चमेणं

कदपर्वण पञ्चमेणं

कदपर्वण पञ्चमेणं

कदपर्वण पञ्चमेणं

कदपर्वण पञ्चमेणं

कदपर्वण पञ्चमेणं

कदपर्वण पञ्चमेणं

पृष्ठम्

४२

४८

२१

१५६

१४१

३५

१२१

१०

९

९५

२०

१७

८९

८७

७०

११२

८४

८२

८४

७५

८५

७६

१०

८५

४

१२४

१२७

२७

१०८

१०४

१५५

१०४

९६

गाथावर्णः

केवलिणो उदभोगो

कोटरवर्तवज्रलो

को ति सयसो पुरिसो

कोहम्मि उ निग्गहिण

संक्षिपिदिहियाणं

संभे वा कुं वा

सत्तिपकविदुयं

सत्तुयविमिणं वा

सत्तुयविमिणं वा

सत्तुयविमिणं वा

सत्तुयविमिणं वा

सत्तुयविमिणं वा

सत्तुयविमिणं वा

सत्तुयविमिणं वा

सत्तुयविमिणं वा

सत्तुयविमिणं वा

सत्तुयविमिणं वा

सत्तुयविमिणं वा

सत्तुयविमिणं वा

सत्तुयविमिणं वा

सत्तुयविमिणं वा

सत्तुयविमिणं वा

सत्तुयविमिणं वा

सत्तुयविमिणं वा

सत्तुयविमिणं वा

सत्तुयविमिणं वा

सत्तुयविमिणं वा

पृष्ठम्

४४

२८

१२२

९५

९९

८७

८९

७८

७८

२३

२३

२७

१०३

१०२

१०१

१००

१०४

१५०

१११

९९

२५

१४३

१४०

२१

२६

८६

६२

९

९५

१२८

४३

१४३

१४३

गायारम्भः	पृष्ठम्	गायारम्भः	पृष्ठम्
एतय उ मणेष्व कोई ८५		एवं च खामिवाओ ७८	
“ ” १४०		एवं च दमाईसुं १५५	
एतय पुण वक्कछकं ७१		एवं विय मेहाए ७५	
एतय पुण वंदणाए १५७		एवं जिणमवणम्मि वि ८	
एतयं पि लोएसरो ५७		एवं जिणुत्तमेहिं ६१	
एतयं पुण अरिहंते ९२		एवं ति मनियविहिणा १११	
एतयं पुण बहुवयणं ६५		एवं परंपराए १३०	
एतय य तइय विमत्ती ७७		एवं परिमावन्ती ९१	
एतय य पुरुसपुईए ९०		एवं बहुप्पयारा १३८	
एमाइ अंगपूया ३६		एसा चउत्तय विरई ७९	
एमाइ कारणेहिं १४१		एसा चउत्तयमाणा ६३	
एयं दुहा वि एवं १३४		एसा उइया विरई... .. ६७	
एयं परमं तत्तं ४८		एसा नवप्पयारा २९	
एयं पि जुत्तिजुत्तं ३१		एसा सय ति नाउं १०२	
एयं पुण तिविहं पि हू ४६		एसु वि जिणेहि जयणा ७९	
एयम्मि संपविट्ठा ९४		एसो इह भावत्थो १५८	
एयस्स अण्णउरत्थो १३२		एसो धिय कायव्वो १३४	
एयस्स उ वक्खाराणं ४९		एसो छन्नेयमगो ५४	
एयस्स य भरहाई ६१		एसो जोव्वणरत्तो... .. १०५	
एयाए भावरयं ६५		एसो पयसेउंको ७२	
एमासि गाहाणं ३३		एसो वि हु भावत्थो १४८	
एयासि निरेसो ७६		एसो संशेवेणं ९७	
एवं विमलं बुद्धिं १०६		ए होइ अयारते ९३	
एवंविहदुत्तयनिर- ११०		ओहिमणपव्ववनायि- १३३	
एवं संशेवेणं १२५		कंकिजि कुप्पुमपुत्तो ४०	
एवं संवेगरया- ४८		कंटाइसत्तरहिओ ७०	
एवं सिद्धपयत्थी १२८		क ति कउं मे पावं ६९	
एवं सुहमावजुयं १८		कप्प वा पइं वा... .. ८८	
एवमवक्काण नियं ४१		कमसो वि संभरंता... .. ४४	
एवं फिर दंजो इव १२५		कम्मं रय नि पुचइ ११२	
एवं खउ अन्नोप्रे ९७		कम्मजणयव्वमीडा... .. १५४	
एवं खउ तिप्पयरा ५६		कयट्ठिवाण जिणानं... .. ३६	
एवं खट्ठपयारा १२७			

गाथावर्णनः-

कयपंचमपद्यामो

४२

कयमेव पंचगेणं

४८

कयसिद्धनमोकारो

१५५

कयपरिपञ्चोगमुहो...

१४१

कयं सारं जम्हा

१५

कयानपाइकया

१२१

कयानपावमहका

१०

कयिणं केवलकपं

६

कय नाम भवारमे

१५

कय वा शिष्यरोवरि

२०

काउत्तरगमि ठिओ

१७

काऊण चोतरई

८९

काऊण ममोकारे...

८७

काओ देहो तस्य उ

७०

का भती शिष्यवरे

११२

कायं च शोषितामी

८४

कायस परिचाओ

८२

कारणनियमविसेता

७७

कारणरहितं कयं...

८५

कारणे पुत्रं शिष्य

७६

किनु विनसात्तये इह

१०

किनु गृहस्थापन्नार्थं

८५

किप्ररगणगृहणाओ

४

कि बहुधा निदमिर्णं

१२४

कुगारदृष्टियमनो

११७

कुपिणए शिष्यनाहे

२७

कुंदकुमणुकरा...

१०८

कुमारचक्रभमणं

१०४

कुलदेवमापुभावा

१५९

केवतनाणपुमाओ

१०४

गाथावर्णनः-

४४

केवतिणो उवओगो

४४

कोटरजलंतजलणो

२८

को ति सयमो पुरिसो

१२२

कोहम्मि उ निग्गहिए

९५

संक्षिपिराहियाणं

६९

संभे वा कूडे वा

८७

सल्लिणकविशुद्धं

८९

संक्षिपयमिणिए मा

७८

सायिसमाई पयडा

७८

गणदपुल्लपराई-

२३

गंधम्वगीयवाह्व-

२३

गंधम्वनइवाह्व-...

२७

गम्भगए अं कणणी

१०३

गम्भगए अं काया

१०२

गम्भगए तम्मि जओ

१०१

गम्भगए भगवते...

१००

गम्भगए जिसेंहे...

१०४

गंभीरमदुरचोसं...

१५०

गयनुरयकोसकोहा-

१११

गयवसहसीहभमिसे-

९९

गिहिपेहएमु व पडह

२५

गिहिणो पुत्र सो भाओ

१४३

गुणदीववदण सउ

१४०

गयसीरमजपाइ दि

२१

गयदुद्धरहियपंभो-

२६

घोदय सया य सभे

८६

घउण्णमनवरं ता

६२

घउमुदसिहारमुहये-

९

घउवीसं डि व सीखा

९५

घउरो उतमजिप्पाओ

११८

घतादि अंगुत्तई

४३

घरणघरणविरोहा

१४३

घरणविवाण विरिहा

१४३

गाथासम्भः	पृष्ठम्	गाथासम्भः	पृष्ठम्
विद्वंदगा निभेवा	२८	जं संयतनिमित्तं	१५३
विद्वंदगायत्रं	३३	जगत् ए वा शुभद	१५४
वित्तसमाही धीर्दे	७५	जं कुञ्जो पीदाभी	१५८
विद्व न अग्रहसं	४५	जगत् नि जस्मि सुवप-	१२५
विद्व वन्नाएवी	१०९	जं नमिदा गवहनिवा	११०
विनेयसो गम्मे	४२	ज पुन अग्भागरगा	१५९
वीरंदगावहचिचो	१५१	जं पुन अगरीरानं	१४
वीरंदगा व दुमिहा	१४८	जं पुन भगंति केई	१५
वेदयव गादुगवं	४९	जं पुन श्रेयसिद्वं	१३
वेदयविराही	१५९	जं पुन वंदद हिरिया	९८
वेद्वहरेण केई	२९	ज पुन सुपे मनिभं	७५
उत्तीरद्वगवृजसो	७४	जं भगति सुगद्वं	२३
उदीगमगिधानं	१३३	जमुदमहरताभी	१
उद्विनिमित्तमुभं	७५	जहृ जग्माभिर्दे	१११
एतं न एवेण नि	५९	जहृद्वयवगवए	१०९
जद्व गग्मगविहा	२१	जग वीवराव गगगुव	१५१
जद्व आणावगनीव	१२	जगमगं पोऽई	१३
जद्व गगो केई मुई	९०	जद्व एगवेद्वगिदे	११५
जद्व गग्मगवेमं निव	१४४	जद्व एग जिगदिदे	५
जद्व एवं हि भगिवा	९	जद्व वगगगगवेई	२५
जद्व वग्मगगा केई	२५	जद्व गगद्वगवंध	५९
जद्व गग्मगगग	२३	जद्व गगदिभो गदई	११८
जद्व गग्म गगगो	२३	जद्व गगद्वगगगो	११९
जद्व गग गगगगग नि	१४	जद्व गगद्वगगगगगो	९९
जद्व गगगगगगगगग	१०	जद्व गगगगगगगगग	१०
जद्व गग गगग नि गग्मो	९८	जद्व गग गगग नि गगो	१०
जद्व गग गग गगगगग	१०३	जद्व गगगगगगगगग	१४९
जद्व गग गगगगगगग	१४२	जद्व गगगगगगगगग	१३
जद्व गग गगगगगगग	१०९	जद्व गगगगगगगगग	११०
जद्व गगगगगगगगग	१०	जद्व गग गगगगगगग	१९०
जद्व गगगगगगगगग	१४८	जद्व गगगगगगगगग	१००
जद्व गगगगगगगगग	१०	जद्व गगगगगगगगग	१००
जद्व गगगगगगगगग	४०	जद्व गगगगगगगगग	११

માધાર્મ્યમઃ	પૃષ્ઠ	માધાર્મ્યમઃ	પૃષ્ઠ
જાવંતે વેદ માદુ... ..	૧૫૦	ઓ મંદરામદોલો... ..	૧૯
જાવંતે વેદમાર્... ..	૧૫૧	ઓ મોહનુચિયયનો... ..	૧૯
જાવંતે શરો અવધા-... ..	૮૩	ઓ મિ મનિઓ દ્વાદશુ... ..	૧૫૫
જિવિદિદિદમમજાનો લો... ..	૧૫	જાણેજ પંચપરમે-... ..	૮૪
જિવિદિદિદમનિવરણ-... ..	૧૭	ટાઝમ અવિચરેને... ..	૪૧
જિવિદિદિદોવરમઓ... ..	૧૪	ટાંચિ મલે નૂષં... ..	૪૦
જિવિદિદિદોવરે વરિયા... ..	૧૬	જ્ઞાનોદ્વાદસોનો... ..	૮
જિવિદિદિદાવરેવર-... ..	૪૧	સદ્યમસ્વપ્નુદા... ..	૧૬૦
જિવિદિદિદામાવે પુણ... ..	૩	સદ્યપવં ધરદર્શનં... ..	૬૪
જિવિદિદિદાવિવરુતા... ..	૨૬	સં ચમ્મં વસાણં... ..	૬૪
જિવિદિદિદાવં રિરિવં... ..	૧૧૧	સં વરુ દુ દસ્વરિવં... ..	૬૪
જિવિદિદિદાવિદુ શુવપ્મઓ... ..	૧૧૩	સં ટાપમુદમવાણં... ..	૧૩૧
જિવિદિદિદંવરણં... ..	૫	સતિયવેતં કામં... ..	૧૦૬
જિવિદિદિદાવરણો... ..	૮૨	સત્તો અરિત્તવિત્તો... ..	૧૫૦
જિવિદિદિદાવરણને... ..	૧૩૧	સત્તો નિસીટિયાણ... ..	૩૫
જિવિદિદિદાવિવેણ વર્મં... ..	૧૦૦	સત્તો ચ આવધારે... ..	૧૫૦
જીવિદિદિદાવં ઝીવદુ... ..	૫	સત્તો નિર ઉદ્ધીર... ..	૧૧૬
જીવિદિદિદાવં વરિદો... ..	૧૩	સત્તો જિણ મયવંતો... ..	૬૩
જે નિધવરણીયા... ..	૨	સત્તો સમો અપાણં... ..	૧૩૦
જે વચ્ચરણાણ... ..	૧૧૩	સત્તો રોવંતો... ..	૩૨
જેવિ વરિણ મદુ... ..	૧૧૩	સત્તો મનો ધમ્મેઓ... ..	૫૨
જે મિ આવજિણાણ... ..	૧૦	સરિવરં રિય સદ્ધા... ..	૧૦૧
જો વામમદુ ધંવં... ..	૧૬૧	સમ્માયે ઉ અવરણે... ..	૧૪૪
જો ઉ મદુરં રેવે... ..	૧૬૧	સં પુણ છાવણમુરો... ..	૧૩૬
જો વગ્ગેદાવિદિદુ... ..	૧૨	સમ્મોલ પુણ્ણમાર્... ..	૩૪
જોવો અવનદાણ... ..	૫૮	સમ્મોલપાણાવેચન-... ..	૧૧
જો જિણવધ રીટદુ... ..	૨૫	સમ્મિ સ વળાદેવં... ..	૬૭
જો જો મ મુમગાદો... ..	૨૪	સં મિચ્છસમ્મનેયા... ..	૧૧૭
જો વંચવમરણિય-... ..	૩૭	સમ્મા અનાયમૂદા... ..	૫
જો પુણ જિવપુણવેદ-... ..	૧૫૧	સમ્મા કુમ્માદિવિવં... ..	૨૮
જો પુણ વમાયલીઓ... ..	૧૪૪	સમ્મા વચ્ચિવં રિ કુ... ..	૧૫૧
જો પુણ મનાવેલે... ..	૨૫	સમ્મા સુમ્મદિવિવિણ... ..	૨૧
જો પુણ મુદ્ધવપુષ્પઓ... ..	૧૫૩	સમ્મા સત્તવડવણાયા... ..	૩૩

गाथारम्भः	शृष्टम्	गाथारम्भः
तम्हा तिलोयपहुणो ...	१०५	तित्थयरो चउनाणी ...
तम्हा दंसेमि इमं ...	११०	नित्यातिरथाइउदा- ...
तम्हा नेगतेणं ...	७४	तिदिक्षिनिरक्खणविरई ...
तम्हा सत्तमपुडवीं ...	१३६	तिन्नि निसोही तिन्नि य ...
तम्हा संपुत्र चिय ...	१४३	तिन्नि वा कट्टई जाव ...
सयणु हरिसुवसेतो ...	३५	तिविहतिविहेण बहकर-...
तरनिवे भवजलही ...	९४	तिविहं पणिहाणं पुण ...
तस्स त्ति सुरा पयडा ...	१२०	निविहविसेसणजुत्तं ...
तस्स य मिच्छामि दुइ- ...	६८	निसलादेवोगम्भे... ...
तस्स विसेससरुवं ...	१२५	तीए भनियाओ हाओ ...
तह जं कोवाइसया ...	१५३	तीसे करणविहाणं ...
तह ते सोणपईका ...	५८	तुणेण सओ पिठणा ...
तह बाहिओ न भयवं ...	१९	तुममणववं किरियं ...
तह वि विसेसनिमित्तं ...	१०९	तुवं पि पालणाई... ...
तहविहविहसुवभावा ...	१९	तुसंति संधुया जे... ...
तह वि हु सुत्ता सुत्ती ...	१३९	तेण उ उरसगोणं ...
तह वि हु नामियगीवो ...	४३	तेणं चिय सूरिवरा ...
तह संपयनामाई... ...	५०	ते वि हु अणाइसिद्धा ...
तह सावणो वि एवं ...	१४६	तेसि उवरि गंतु- ...
तदियं वंपुवयारा ...	३८	तेसि संमाणत्थं ...
ता एयसमायारो ...	२	तेसि यमणागमाई- ...
ता एसो परमत्थो ...	१६	तेसि पडिबोहणत्थं ...
ता कीच न इच्छिज्जइ ...	१३६	तेसिमज्जितभावा ...
ता पुष्पगमभूमण- ...	३६	तेसि भुवणगुणं... ...
ताय त्ति तप्पमाणं ...	८४	तेसु किर उरसदीवो ...
तावंतीए भमिसे ...	९२	तेदितो वि पहाणो ...
ता विह्वाओ एगो ...	१३५	ते ह पमत्ता पार्यं ...
ता सम्भं निरक्खं ...	८९	तो निजालं गिदिणो ...
ता सुत्ताउपडिखिद्धा ...	६	तो मणइ उण्णयरा ...
तिगणसत्तगनवणं ...	७३	तो सण्णयविदिणा ...
तिर्यं जिणेदि भगिवं ...	५५	तुइतुयउतुववणं ...
तिर्यं जेण तरिजइ ...	९४	तुइपोतपित्तगमुदं ...
तिर्यं पमाजयंता... ...	२३	तुइदंदाइवत्ता ...

गायार्णम्:	पृष्ठम्	गायार्णम्:	पृष्ठम्
धुश्रुभा निमेवा...	३७	धम्मवरचाउरंता-	६१
धोतं पवित्रादंष्ट्र-	३९	धम्मादगरे एतं ...	१११
दंगणनामचरित्ता-	३	धम्माभिमुद्धो पुरिगो	१२
दंराणसुद्धिमित्तं...	११७	धम्मो इह सुवधम्मो	११९
दहण शिणवरेदं ...	११०	धम्मो चरित्तधम्मो	११५
दहम्मि जहा बीए	५२	धम्मोज्जमो पयत्तो	५३
" "	६४	धम्मो ति गुत्तधम्मो	११५
दहम्मिदम्मि परिपू-	१२४	धम्मो पि हु एणति	५३
दम्बरपयापुपिद्धो	७५	धम्मो सुवधम्मो विव	१२२
दम्बरपिठोदी बाया-	७०	नहमाई ओवारं ...	९६
दम्भाइएहि कुत्तसु-	१५५	न कुणह निमेसत्तं	६०
दम्भुबोउज्जोभो ...	९३	ननु अहं वि कम्माई	६९
दम्भेण टंकेण य ...	१५७	ननु तनुसत्ता नारी	१३५
दम्भे बत्तुसहावो	९३	ननु पूआयझारं ...	७३
दादोवसम तण्हा...	९४	ननु भावमित्तेय्यो	१३६
दिग्गो मद्देवीए ...	९९	ननु निम्मेवधमसधो	१३५
दीण्ड तासमेयं ...	३	मंदीकरणे जियण-	७४
दीदो ति दीहपद्धो	८१	मंदो परमतमिद्धी	१२३
दुत्तमि मि पणिहाने	१५४	मंदीतरे पि दीदे...	९
दुद्धररोवा पिउत्ता	४७	ममिऊण समणवंपं	१
दुक्खपयय कम्मकसव	१५१	न य पण्डिता पि सत्ताह...	१५५
दुग दुग अउरो सत्तम	६६	न य बत्तव्वं पडमो	१२९
दुपिद्धो पि हु संपज्झ	६०	वरलोययेत्तमेयं ...	१३५
दुत्तमादोता जीवो	१४९	न रहंति न पिडंती	५१
द्वेवा विमाणवासी	१२४	मवकारपाउमेरा ...	८५
दोण्डागमणपवत्तं	९३	मवकारेण जह्मा...	३०
दो आणू सोमि करा	४३	" " " " " "	३०
दोण्डं पि समामोणे	१५७	नवमेया पुण एता	१४४
दो ति य अउरो धंच य	५०	नवई पुण्डामि अहं	९३
धन्नो हं कवपुत्तो...	४८	वाणं जेण कणंतं ...	१०६
धम्मरिपणा हु पडमं	९०	नावत्तुवमेय वभो	२७
धम्मरवी मुद्धमो	९०	नःमाहवत्तमेया ...	५३
धम्मकलभूयहदा-	१०७	नामादभेवमिणा-	९७

गाथासम्भः	पृष्ठम्	गाथासम्भः	पृष्ठम्
नामाद्भेयमित्रो ...	९२	परहिचक्रणेकरया ...	६०
नामेहि समुच्चरिया ...	११३	परिवादीद् इमाए ...	९९
नायगसेवगबुद्धी ...	९	पलियंकसमिसप्तो ...	४१
नावत्तद् नागच्छद् ...	६४	पवयणपमावणकरं ...	२४
निगंगयाण न अत्थो ...	७३	पवयणववहाराओ ...	१६१
निबं विय किच्चमिणं ...	१४७	पवर पुण्हाईयं ...	३९
निबं विय संपुत्ता ...	३९	पविसतो चेव मत्ता- ...	३४
निम्मत्तं पि न एवं ...	१६	पाटकिरियापुत्ता ...	३३
नियमद् कोसल्लेण ...	१०६	पायपसारण पत्त- ...	११
नियमा कुणंति पूयं ...	७३	पायारसटिएणं ...	११९
नियवीरिएण अट्टवा ...	१३०	पायारोसरणारं ...	५३
निस्सकडमनिस्सकडे ...	३०	पारं पत्तं सल्ल ...	१२९
नीया छोयमभूया ...	१२४	पारियक्काउस्सग्गो ...	१४१
नूणं तपयमेए ...	८६	पारं छिद्द जम्हा ...	६९
नो देहरक्खण्णा ...	८२	पारं न त्रिष्वभावा ...	३३
नो हाइ नो पयच्छद् ...	१०८	पावयणी धम्मकदी ...	२४
पउमं बहुप्पमारं ...	१०२	" " " " ...	१६१
पट्टे जायं सट्टि- ...	५६	पावायारनिमिरा ...	१०१
पच्छाणुपुम्बियाए ...	११९	पायइ छोयालीयं ...	१११
पंचंगो पणिवाओ ...	४३	पाया देहरिमाणा ...	१०३
पंचरियकायमइयं ...	५८	पुस्सरवरदोषट्टे ...	११९
पंचदसकम्मभूमिगु ...	११७	पुच्छद् सीगो अद् ता ...	७३
पंचोववारत्तता ...	३८	पुच्छद् सीगो भयरं ...	३
पडिबिबं पडिह्वं ...	१३	पुणरत्तं पि न दुई ...	१४३
पडिभगद् गुरु गुंदर ...	७३	पुत्तम्मि वि उग्गग्गो ...	८६
पडिमागडिबिवाणं ...	१३	पुरिषवरगंचहग्गी- ...	५७
पडिपुणं चेव इमं ...	२७	पुरिषवरपुंउरीया ...	५६
पटमत्पए भावजिणा ...	१२६	पुरेगा वि जिणा एवं ...	५६
पटमं भावउवाओ ...	१५९	पुरिगा रंयारिजिया ...	५९
पणमइ पणमं गमुत्ता- ...	१	पुर्थं व कायचायं ...	१२६
पण्णाददंउग्गं ...	३१	पुर्थं व पारिऊणं ...	११२
पण्णेडियमइग्गवु- ...	१२०	पुत्तपुरिगावत्ते ...	३१
पण्णेडियमं हाइ ...	९०	पुत्तपुरिगाण मग्गं ...	१६१

शाखायणीनुक्रमजिका			शाखायणीनुक्रमजिका		
पुस्तक	पृष्ठ	पृष्ठ	पुस्तक	पृष्ठ	पृष्ठ
पुस्तक विहायेण पुस्तो ...	...	१४९	मत्तीए जिनवराणं ...	...	११४
पुस्तकपत्रा रोगा ...	...	५७	मत्ती नेमिजिनेदे ...	...	११७
पुस्तकदंगणाओ ...	...	२६	मत्ती पुनं वायाओ ...	...	२२
पुस्तकदंगणाई ...	...	७	मत्ती अरिदमगुहं ...	...	११०
पुस्तक वासवो जे ...	...	१०५	मत्ती किरियाकाती ...	...	७६
पुस्तकवाणिपरिवा- ...	...	२४	मत्ती मरुणा मरुण ...	...	७४
पुस्तकवाणि एवें ...	...	२७	मत्ती विमिहपराता ...	...	७
पुस्तकवाणिपरिवा- ...	...	७४	मत्ती विमिहपराता ...	...	६७
पुस्तकवाणिपरिवा- ...	...	७२	मत्ती मरुणा मरुण ...	...	१५४
पुस्तकवाणिपरिवा- ...	...	४६	मत्ती मरुणा मरुण ...	...	१००
पुस्तकवाणिपरिवा- ...	...	१५९	मत्ती मरुणा मरुण ...	...	७८
पुस्तकवाणिपरिवा- ...	...	५४	मत्ती मरुणा मरुण ...	...	५२
पुस्तकवाणिपरिवा- ...	...	५	मत्ती मरुणा मरुण ...	...	६०
पुस्तकवाणिपरिवा- ...	...	१२२	मत्ती मरुणा मरुण ...	...	८८
पुस्तकवाणिपरिवा- ...	...	७	मत्ती मरुणा मरुण ...	...	३
पुस्तकवाणिपरिवा- ...	...	९०	मत्ती मरुणा मरुण ...	...	४२
पुस्तकवाणिपरिवा- ...	...	१६०	मत्ती मरुणा मरुण ...	...	८२
पुस्तकवाणिपरिवा- ...	...	५५	मत्ती मरुणा मरुण ...	...	१४५
पुस्तकवाणिपरिवा- ...	...	१२८	मत्ती मरुणा मरुण ...	...	३९
पुस्तकवाणिपरिवा- ...	...	६३	मत्ती मरुणा मरुण ...	...	४२
पुस्तकवाणिपरिवा- ...	...	६०	मत्ती मरुणा मरुण ...	...	११४
पुस्तकवाणिपरिवा- ...	...	८१	मत्ती मरुणा मरुण ...	...	४५
पुस्तकवाणिपरिवा- ...	...	१४७	मत्ती मरुणा मरुण ...	...	१६२
पुस्तकवाणिपरिवा- ...	...	१२५	मत्ती मरुणा मरुण ...	...	३९
पुस्तकवाणिपरिवा- ...	...	२६	मत्ती मरुणा मरुण ...	...	१२७
पुस्तकवाणिपरिवा- ...	...	८	मत्ती मरुणा मरुण ...	...	११
पुस्तकवाणिपरिवा- ...	...	१०६	मत्ती मरुणा मरुण ...	...	१२२
पुस्तकवाणिपरिवा- ...	...	३१	मत्ती मरुणा मरुण ...	...	११०
पुस्तकवाणिपरिवा- ...	...	१४२	मत्ती मरुणा मरुण ...	...	२८
पुस्तकवाणिपरिवा- ...	...	२५	मत्ती मरुणा मरुण ...	...	२९
पुस्तकवाणिपरिवा- ...	...	११२	मत्ती मरुणा मरुण ...	...	११४
पुस्तकवाणिपरिवा- ...	...	१५१	मत्ती मरुणा मरुण ...	...	१२१
पुस्तकवाणिपरिवा- ...	...	१६	मत्ती मरुणा मरुण ...	...	१६

गाथारम्भः	पृष्ठम्	गाथारम्भः	पृष्ठम्
महरिहरोत्तराहण-	१०४	लोगो वि मुद्रवुदी	५८
मा माऽऽणवेसु एवं	१०२	लोककरणेण पीडं	१७
मिच्छतमहाकुवा...	१३०	लोय(ए) पत्रोयगरा	५९
मिच्छतुकोसठिई	३२	ववइ दुवारनियडं	३४
मिच्छादंसणमहणं	१४२	ववइ घम्मज्जानं	१४५
मिच्छासायणदंसी	११	ववइ विमुद्रमात्रो	१३९
मि ति मिडमहवसे	६८	ववइति य उवमारै	५९
मुणइ तिकाळावत्यं	१०८	ववइतिचित्तं लोए	१०९
मुत्तामुत्तो मुत्ता	४३	वत्तिपइट्टा एणा	७
मुत्तिपयसंठियाण वि	१५	वत्थाहरणविट्ठेवन-	३९
मुत्ति पत्ता वि मुत्ता	१२८	" "	४०
मैठित्तु पगिह्याओ	८८	वत्थेय वविकुणं	३९
मोहंणो जंतुणो	५९	वंदइ उमओकालं	१९
मोहाइमल्लमहणो	१०८	वंदणपणिहाणाओ	१४६
इजिज्जइ मुद्रजणो	७३	वंदणपूयणवडिओ-	१०
रओ विताइसओ	१०२	वंदणपूयणसद्धा-	१४०
रवणमयमहाधूमं	१०८	वंदणयनिवायणयं	७२
रागहोसकसाए	५२	वंदणवत्तिपाए	७३
रागहोसजयाओ	६२	वंदणविहाणमेवं	४६
रागाइजएण जिणा	११२	वंदामि चेइयाई	११५
रागेण व दोसेण व	१२	वव्राइमु उवओणो	४४
रापंगणम्मि विट्ठइ	१०५	वयभंणो गुददोमो	८२
रीगाभावं आरो	११३	ववहारो पुण पटमं	९
छम्भुत्तरयणउायण	८९	वायनिगग्गुओ	७९
क्षमाइमिस्सिताओ	१५७	वायनिगग्गुओया	८१
लोइज्जइ दिस्सइ जं	१२४	वारिज्जइ जइ वि निवा-	१५२
लोयविस्सवाओ	१५१	वापहरमेइवक्खा-	११७
लोणइव भम्भइओगग्ग	५७	विट्ठइ धरणयदानं	१२
लोणइमुब्बोपगरा	९३	विगहाविवायरहितो	४५
" "	९६	विग्गोवसाभिगेवा	३९
लोणइवा पंच उ	५७	विस्साओमं जणपा-	१२८
लोणो वडइमरज्जु...	१३०	विजया नाणं नाणा	१२९
लोणो व जीवलोणो	५८	विजिवइं इि वणई	६२

मायारम्भः	पृष्ठम्	मायारम्भः	पृष्ठम्
विनिवारितं न सदा	...	स चित्तं सदा चरन्ता	...
वित्तिकिरियाविरोधो	...	संज्ञमरिद्विधे...	...
विरिएण होइ हीनो	...	सत्तमनसिनिमित्तं	...
विदिहमहावरहो	...	सत्तमिया बहुवचनं	...
विषयबहुते विरिया	...	सत्तेव य कोटीओ	...
वीरियविरहाओ चिय	...	सदा निओऽभिजासो	...
वीरियसयोगवाए	...	सन्तापो समुदाओ	...
विमानियादिद्वी	...	संती पत्तमो मणह	...
विद्यावचं जियनिह-	...	समिद्धिं भावगुहं	...
विलाए विहाणेण य	...	सत्तं सत्ते जण्णी	...
वीरिये मूलगुए	...	सबरी वचनिरिदिया	...
सह वित्तसमाहाणे	...	सम्भावमुदरं चं	...
संघाट्टाउम्भा-	...	सम्भवागतसह-	...
संविग्गा विरिदिया	...	समहपमिती सम्भा	...
संघाट्टाविद्यावर-	...	समपण चावयाण य	...
संसारवदरे चं	...	समपा महापुभावा	...
संसारघमुहाओ	...	सममिउपमदत्तवेले-	...
संसारघागताओ	...	संपज्जउ यह एवं...	...
संविज्ज निमिदिया	...	संपुमपत्तावाई	...
सं सोक्खं हि पपुचइ	...	संपुमवेदनमिही	...
संदिवा य एवं येव	...	संपुमा उद्धोता	...
सद्धरवण इमिणा	...	संमविद्याई जग्हा	...
सद्धयभावावदी	...	सम्भवरताइ कोटी	...
संगमवामरगयमा	...	सम्भजिणवेदणं पुण	...
संघसमाचारमिन्नं	...	सम्भरसत्तागे	...
संपं भवमज्जतो	...	सम्भदिही सेपो	...
संपादया य पुंभी-	...	सम्भयविचारिज्जणं	...
संपुरसग्गा पार्थं	...	सम्भानो भावसपी-	...
संभेगयरो जीही	...	सद्धमेव जओ सम्भं	...
संपो महापुभाओ	...	सद्धमेवजम्म सुत्त-	...
" "	...	सद्धं सिद्धं ये.सि...	...
सच्चिदं चिन्तु पुं	...	सद्धार व वि पमितावे	...
सच्चिदं वेदनाए	...	सद्धयवावमूनं	...

गाथारम्भः	पृष्ठम्	गाथारम्भः	पृष्ठम्
सव्यमसंगयमेयं ...	७	मुते एगविह धिय ...	१४७
सव्यसुरा जइ एवं ...	५३	मुते पुण भट्टसयं ...	६
सव्ये वि जिणवरा ते ...	१३८	मुदं पि मत्तपाणं ...	१९
सव्यो ति निरवसेसो ...	११६	मुविहिजिणो वि हु एवं-...	१०३
सव्योवयारजुत्ता ...	३८	मुविहि च पुण्णदत्तं ...	१०३
सागरवरो समुदो ...	११५	मुव्वइ दुग्गइनारी ...	१४६
सामन्नेन जिणाइं ...	१३१	मुव्वइ य दसाईसुं ...	१५२
सामाइयाइया वा ...	५५	मुव्वइ शिरिकंताए ...	१४०
सायसयं गोनिइदं ...	८५	मुहगहणधारणत्थं ...	४७
सारीरमाणसाणं ...	१५४	मुहभाववुट्ठिहेउं ...	१४३
सासरस उट्ठगमणं ...	७७	मुहभावसालिणीओ ...	१३७
सिंहासणे निसओ ...	१५	सूयणमेत्तं मुत्तं ...	४
सिज्जंति तथ जीवा ...	६४	सूरिपरंपरपत्तो ...	४७
सिद्धिलत्तमिह पमाओ ...	१२२	सेया पसंसणिवा ...	१०४
सिद्धपडिमासु एवं ...	१६	सेवानमंसणाइं ...	१३३
सिद्धा अणैयभेया ...	१३१	सेसा पुण छभेया ...	३०
सिद्धा निष्फणा खलु ...	१२८	सोओ मणदेहाणं ...	१२१
सिद्धिसमूहयदियओ ...	१२६	सो पुण पुक्करदीवे- ...	११८
सिद्धे लद्धपयो ...	१२२	सो पुण पुव्वइइहिं ...	४७
सिद्धे वा विक्खाए ...	१२२	सो पुण होइ विणिट्ठो ...	६०
सिद्धमुव्वसग्गमिउत्तं ...	६३	सो मोहनिमिरछादय- ...	१४४
सीमा मेरा तं जो ...	१२०	सोलमभेयागारा ...	८१
सीयलवयणो हेमा- ...	१०४	सो मुनिदो नामत्थो ...	१०३
सीसं पक्कमानो ...	८८	सोइगरव्ववत्त- ...	१५१
सीगोहंपिय मूई ...	८७	इत्थमयाओ मग्गो ...	३१
सुकयमणुमोइअर्थ ...	१३८	हरणपुणमाहु अणे ...	६७
सुणत्थो सुग्गो विय ...	१३७	होइ जरा सुट्ठं ...	१२१
सुणम्मि चैत्र मणियं ...	१५१	होइ य पाएणेगा ...	१६०
सुणम्मि धि मणियमिणं ...	१४६	होउ नमो धारइता- ...	८४
सुणाअमणियं ति न थं- ...	१३८	होउ पणामो एणो ...	५०
सुणाःविद्धत्तिरियं ...	२०		

